

Verzia 1.2 v znení Dodatku č. 1 bez sledovania zmien

Názov stratégie CLLD:

STRATÉGIA MIESTNEHO ROZVOJA MAS NAŠE POVAŽIE

Názov MAS: Naše Považie

IČO: 42025257

Verzia 1.2 v znení Dodatku č. 1 Stratégie miestneho rozvoja MAS Naše Považie bola schválená Valným zhromaždením dňa 20.09.2019.

V Púchove dňa 20.09.2019

Ing. Peter Ježo, PhD.

Predseda MAS Naše Považie

Abstrakt

Spracovanie stratégie CLLD sa stalo základom pre udržanie fungujúcich partnerstiev v regióne, ktoré boli vytvorené po zdĺhavých rokovaníach v spolupráci so subjektami nepartnerských obcí v roku 2007. Od tohto obdobia sú v území rozvinuté vzťahy a nadviazané fungujúce verejno-súkromné partnerstvá. Do roku 2015 bola implementovaná stratégia MAS Naše Považie na území 43 vidieckych obcí a jedného okresného mesta Púchov, ktoré spolu s 5 fyzickými osobami, 28 podnikateľskými subjektami a 6 organizáciami neziskového sektora založili občianske združenie Miestna akčná skupina Naše Považie. Práve dlhoročné osvedčenie sa prístupu LEADER a jeho pozitívny vplyv na život vidieckeho obyvateľstva bol dôvodom pre tvorbu novej stratégie CLLD.

Výber územia na základe geografického hľadiska pozostával z členenia jednotlivých okresov a snahou zakladajúcich členov bolo získať katastrálne územia všetkých miestnych samospráv na území okresov Považská Bystrica a Púchov, ktoré spĺňali podmienky programu LEADER. Partnerstvo v minulosti nepokrývalo len územie mesta Považská Bystrica, ktoré nemôže byť konečným prijímateľom z dôvodu vysokého počtu obyvateľov a troch obcí okresu Považská Bystrica. Pri príprave novej stratégie nás tieto tri obce oslovili o ich prijatie za členov MAS Naše Považie, nakoľko v minulom období sa preukázala v celom regióne sila partnerstva v realizovaných projektoch a fungujúcej MAS. Pripravovaná stratégia už teda počíta aj so zvyšnými tromi obcami čím sa počet členských obcí zvýšil na 48.

Poslaním stratégie je vytvoriť taký vidiecky priestor, ktorý prispeje k celkovému rozvoju územia, podporí podnikateľov vo vidieckom priestore a prispeje k trvalo udržateľnej kvalite života všetkých obyvateľov.

Samotné ciele stratégie boli stanovené prostredníctvom Dotazníkového prieskumu obyvateľov a informačných kampaní, ktoré viedli jednotliví zástupcovia miestnych samospráv, ktorí o ďalšom pokračovaní združenia, jeho výsledkoch a práci, ako i o jeho poslaní a aktivitách informovali podnikateľské subjekty, občianske združenia i širokú verejnosť.

Zhrnutie výsledkov ankety a dotazníkového prieskumu stanovilo, že obyvatelia sú so životom na vidieku spokojní a vyhovuje im najmä kľud a okolitá príroda. Na vidieku im však chýba rozvinutá sieť služieb, úprava verejných priestranstiev a udržanie ich kvalitného života, ktorý prispeje k uchovaniu životného prostredia, tradícií a hodnôt celého regiónu.

Územie MAS Naše Považie do roku 2025 bude územím so stabilným podnikateľským zázemím, vybudovaným najmä na využití miestnych zdrojov, s kvalitným životným prostredím, upraveným vzhľadom obcí, využívajúci svoj prírodný, kultúrny a historický potenciál, s rozvinutým vidieckym cestovným ruchom a vidieckou turistikou.

Obsah

1. Základné informácie o MAS	7
1.1. Identifikačné údaje MAS	7
1.2. Vymedzenie oblastí a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje	7
2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD	10
2.1. Vznik a história partnerstva	10
2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD	12
3. Analytický rámec	13
3.1. Analýza zdrojov územia	13
3.1.1. Všeobecná charakteristika územia	13
3.1.2. Geografická charakteristika a prírodné pomery	15
3.1.3. Historický vývoj a doterajší rozvoj územia	18
3.1.4. Zaujímavosti a zvláštnosti územia, typické črty	23
3.1.5. Demografická situácia	27
3.1.6. Infraštruktúra a miestne služby.....	30
3.1.7. Dostupné finančné zdroje, rozpočty a majetok obcí 2015 - 2025	37
3.1.8. Ekonomické zdroje	38
3.1.9. Popis doteraz realizovaných aktivít v území, ich význam, prípadné nedostatky	42
3.2. SWOT analýza	48
Sumarizácia SWOT analýzy	56
3.3. Identifikácia potrieb	58
4. Strategický rámec	61
4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa	62
Odôvodnenie strategického cieľa	62
4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení	63
4.3. Súhrn strategického rámca	71
4.4. Integrované znaky stratégie CLLD	72
4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD	74
5. Implementačný rámec	75
5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu	75
5.1.1. Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS.....	75
5.1.2. Implementačný proces	81
5.2. Akčný plán	103
5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD	142
5.3.1. Opis monitorovacích a hodnotiacich opatrení stratégie CLLD	142
5.3.2. Monitorovacie ukazovatele	148
6. Finančný rámec	153

6.1	Financovanie stratégie CLLD	153
6.2	Finančný plán pre opatrenia	156
7	Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť	159
7.1	Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia	159
7.2	Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV	161
7.3	Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP	162
7.4	Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD	163
7.4.1.	Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať	163
7.4.2.	Synergie a komplementarity	164
7.5	Popis multiplikačných efektov	166

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS	7
Tabuľka č. 2 Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS	7
Tabuľka č. 3 Počet obyvateľov žijúcich na území verejno-súkromného partnerstva	27
Tabuľka č.4 Podiel obyvateľov podľa vekových skupín	28
Tabuľka č. 5 Počet obyvateľov a rozloha jednotlivých obcí	29
Tabuľka č. 6 Technická vybavenosť územia	31
Tabuľka č. 7 Bytový fond územia verejno - súkromného partnerstva	33
Tabuľka č. 8 Materské a základné školy v okresoch Považská Bystrica a Púchov	33
Tabuľka č. 9 Základné umelecké školy	34
Tabuľka č. 10 Materské školy	34
Tabuľka č. 11 Základné školy	35
Tabuľka č. 12 Stredné školy	36
Tabuľka č. 13 Prehľad zdravotníckych zariadení	36
Tabuľka č. 14: Zadĺženie obcí	37
Tabuľka č. 15 FO a PO na území verejno-súkromného partnerstva	39
Tabuľka č. 16 Zamestnanosť podľa odvetvia	39
Tabuľka č. 17 Miera nezamestnanosti	40
Tabuľka č. 18 SWOT analýza	49
Tabuľka č. 19: Súhrnný prehľad strategického rámca.....	71
Tabuľka č. 20.A: Opatrenie stratégie CLLD.....	103
Tabuľka č. 20.B: Opatrenie stratégie CLLD.....	105
Tabuľka č. 20.C: Opatrenie stratégie CLLD.....	108
Tabuľka č. 20.D: Opatrenie stratégie CLLD.....	112
Tabuľka č. 20.E: Opatrenie stratégie CLLD.....	115
Tabuľka č. 20.F: Opatrenie stratégie CLLD.....	119
Tabuľka č. 20.G: Opatrenie stratégie CLLD	121
Tabuľka č. 20.H: Opatrenie stratégie CLLD.....	125
Tabuľka č. 20.I: Opatrenie stratégie CLLD.....	127
Tabuľka č. 20.J: Opatrenie stratégie CLLD.....	129
Tabuľka č. 20.K: Opatrenie stratégie CLLD.....	131
Tabuľka č. 20.Y: Opatrenia PRV – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu.....	133
Tabuľka č. 20.Z: Opatrenia IROP – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu.....	140
Tabuľka č. 21:Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020	148
Tabuľka č. 22: Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020	148
Tabuľka č. 23: Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020	149
Tabuľka č. 24: Vlastné ukazovatele	149
Tabuľka č. 25: Povinné ukazovatele špecifických cieľov/fokusových oblastí a opatrení/podopatrení.....	152
Tabuľka č. 26: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP	154
Tabuľka č. 27: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov.....	154
Tabuľka č. 28: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov	155
Tabuľka č. 29: Sumárna tabuľka finančného plánu	156

Tabuľka č. 30: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu.....	158
Tabuľka č. 31: Zameranie stratégie podľa sektorov.....	158

Zoznam grafov a obrázkov

Obrázok č. 1: Poloha územia MAS Naše Považie a okolie	14
Obrázok č. 2 Strom problémov	60
Obrázok č. 3: Grafické znázornenie strategického rámca	70
Graf č. 1 Počet obyvateľov	28
Graf č. 2 Podiel obyvateľov podľa vekových skupín	28
Graf č. 3 Miera nezamestnanosti	40
Graf č. 4 Porovnanie miery nezamestnanosti	40

1. Základné informácie o MAS

1.1. Identifikačné údaje MAS

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS

Údaje o MAS	Názov MAS	Naše Považie
	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	2.11.2007
	Sídlo	Štefánikova 821, 020 01 Púchov
	IČO	42025257
	DIČ (ak relevantné)	2022476412
	Údaje o banke	Názov banky
	Číslo účtu	7213097004/5600
	IBAN	SK51 5600 0000 0072 1309 6001
	SWIFT	KOMASK2X
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	Ing. Peter Ježo, PhD.
	E-mail	nasepovazie@gmail.com
	Telefón	+421917225437
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Ing. Martina Bednárová
	E-mail	nasepovazie@gmail.com
	Telefón	+421907223518

1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

Tabuľka č. 2 Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS

Rozloha územia (v km ²):		747,7081				
Počet obyvateľov (spolu):		67 144				
Hustota obyvateľstva (obyv./km ²):		89,81				
Priemerná nezamestnanosť (za MAS):		8,84				
Počet obcí (spolu):		48				
p.č.	Zoznam obcí:	Mesto (označiť)	Mesto nad 20 000 obyv. (označiť)	Administratívne zaradenie		Priemerná nezamestnanosť (za okres)
	Názov			Okres	Kraj	

1.	Púchov	X	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
2.	Beluša	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
3.	Bodiná	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
4.	Brvnište	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
5.	Čelkova Lehota	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
6.	Dohňany	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
7.	Dolná Breznica	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
8.	Dolné Kočkovce	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
9.	Dolná Mariková	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
10.	Dolný Lieskov	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
11.	Domaniža	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
12.	Ďurďové	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
13.	Hatné	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
14.	Horná Breznica	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
15.	Horná Mariková	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
16.	Horný Lieskov	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
17.	Horovce	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
18.	Jasenica	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
19.	Klieština	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
20.	Kostolec	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
21.	Kvašov	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15

22.	Lazy pod Makytou	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
23.	Lednica	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
24.	Lednické Rovne	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
25.	Lúky	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
26.	Lysá pod Makytou	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
27.	Mestečko	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
28.	Mojtín	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
29.	Papradno	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
30.	Plevník - Drienové	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
31.	Počarová	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
32.	Podskalie	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
33.	Prečín	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
34.	Pružina	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
35.	Slopná	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
36.	Streženice	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
37.	Stupné	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
38.	Sverepec	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
39.	Udiča	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
40.	Visolaje	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
41.	Vydrná	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
42.	Záriečie	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15

43.	Záskalie	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
44.	Zubák	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15
45.	Malé Lednice	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
46.	Sádočné	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
47.	Vrchteplá	-	-	Považská Bystrica	Trenčiansky kraj	10,53
48.	Nimnica	-	-	Púchov	Trenčiansky kraj	7,15

Vymedzenie územia a obyvateľstva je v súlade so stratégiou, ktorú chce MAS NAŠE POVAŽIE implementovať. Samotná implementácia je odôvodnená touto stratégiou, pričom budú splnené minimálne nasledovné podmienky:

- populácia cieľových oblastí nie je nižšia ako 10 000 obyvateľov, aby bolo dosiahnuté kritické množstvo potrebné na uskutočnenie stratégie. Tiež nepresiahne 150 000 obyvateľov, aby bol zabezpečený zmysel pre identitu a miestni ľudia mohli byť priamo zapojení do rozhodovania
- územie MAS je tvorené 48 obcami
- celková hustota obyvateľstva celého územia MAS nepresiahne 150 oby./km²
- zároveň ide o súvislé územie

Územie OZ Naše Považie sa nachádza na území Trenčianskeho samosprávneho kraja, okresy Považská Bystrica a Púchov a zahŕňa nasledovné miestne samosprávy: Púchov, Beluša, Bodiná, Brvnište, Čelkova Lehota, Dohňany, Dolná Breznica, Dolná Mariková, Dolné Kočkovce, Dolný Lieskov, Domaniža, Ďurďové, Hatné, Horná Breznica, Horná Mariková, Horný Lieskov, Horovce, Jasenica, Klieština, Kostolec, Kvašov, Lazy pod Makytou, Lednica, Lednické Rovne, Lúky, Lysá pod Makytou, Mestečko, Mojtín, Papradno, Plevník - Drienové, Počarová, Podskalie, Prečín, Pružina, Slopná, Streženice, Stupné, Sverepec, Udiča, Visolaje, Vydrná, Záriečie, Záskalie, Zubák, Malé Lednice, Sádočné, Vrchteplá, Nimnica.

2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

2.1. Vznik a história partnerstva

Verejno-súkromné partnerstvo vzniklo na základe iniciatívy podnikateľov vo vidieckom priestore a starostov obcí Považskobystrického okresu v spolupráci s Vidieckym parlamentom Trenčianskeho kraja. Prvé kroky pre vytvorenie občianskeho združenia boli uskutočnené v máji 2007, kedy bola do pracovného pomeru prijatá zamestnankyňa, ktorej úlohou bolo vytvoriť verejno-súkromné partnerstvo, spĺňajúce podmienky programu LEADER. Územie

však rozdeľovalo okresné mesto Považská Bystrica, s počtom obyvateľov takmer 42 000. Prvou úlohou bolo teda zabezpečiť súvislosť územia partnerstva. Myšlienka zapojiť sa do programu LEADER vznikla aj na strane obcí Mikroregiónu Púchov, ktorého územie geograficky kopírovalo s výnimkou jednej okrajovej obce hranice okresu Púchov. Avšak toto územie nespĺňalo podmienku, na základe ktorej hustota obyvateľstva na území verejno-súkromného partnerstva nesmela prekročiť 120 obyvateľov na 1 km².

Tieto skutočnosti prinútili iniciátorov na oboch stranách vytvoriť spoločné verejno-súkromné partnerstvo, zasahujúce do území dvoch okresov. Výber územia na základe geografického hľadiska pozostával z členenia jednotlivých okresov a snahou zakladajúcich členov bolo získať katastrálne územia všetkých miestnych samospráv na území okresov Považská Bystrica a Púchov, ktoré spĺňali podmienky programu LEADER. Po zdĺhavých rokovaníach v spolupráci so subjektmi nepartnerských obcí, bolo konečné územie vymedzené na 43 vidieckych obcí a jedno okresné mesto Púchov, ktoré spolu s 5 fyzickými osobami, 28 podnikateľskými subjektmi a 6 organizáciami neziskového sektora založili občianske združenie Miestna akčná skupina Naše Považie, ktoré bolo dňa 2.11.2007 zaregistrované na Ministerstve vnútra SR a neskôr bol jeho názov zmenený na Naše Považie. V čase registrácie partnerstvo disponovalo členskou základňou zloženou zo zástupcov všetkých sektorov, pričom dôležitým kritériom bola územná vyváženosť, ako i vplyv člena na miestny a regionálny rozvoj a jeho možná participácia na programe LEADER. Možnosť stať sa členom verejno-súkromného partnerstva mal každý subjekt pôsobiaci na jeho záujmovom území. Dňa 15.11.2007 podalo Naše Považie Žiadosť o poskytnutie grantovej podpory miestnej akčnej skupiny pre prístup LEADER, kde žiadalo finančnú podporu zo strany Trenčianskeho samosprávneho kraja vo výške 736 520,- Sk, ktorej hlavným cieľom bola príprava a vypracovanie dokumentu Integrovaná stratégia rozvoja regiónu v pôsobnosti MAS. Túto finančnú podporu verejno-súkromné partnerstvo získalo vo výške 736 285,- Sk.

MAS Naše Považie bola jednou z podporených MAS a tak sa jej podarilo úspešne zimplementovať projekty v celkovej hodnote viac ako 2,5 mil. EUR.

Okrem implementácie projektov sa MAS NAŠE POVAŽIE zapojila i do 2 projektov spolupráce.

- Prvým projektom spolupráce bol projekt Stratené rozprávky Považia vo výške 20 000,00 EUR.
- Druhým bol LEADER na Považí s pridelenou sumou pre MAS NAŠE POVAŽIE vo výške 15 390,00 EUR.

Po rokovaníach so zástupcami samospráv, podnikateľmi a subjektmi tretieho sektora boli do novej pripravovanej Stratégie a územia MAS pribraté ďalšie 4 obce a to obec Malé Lednice, Sádočné, Vrchteplá a Nimnica. Práve to nám zaručilo celistvosť územia pre implementovanie novej stratégie. Dnes je teda MAS NAŠE POVAŽIE tvorená 48 obcami a 50 zástupcami podnikateľov a subjektov tretieho sektora.

2.2.Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

Informačné kampane a propagáciu vzhľadom na rozľahlosť záujmového územia občianskeho združenia viedli jednotliví zástupcovia miestnych samospráv, ktorí o fungovaní združenia ako i o jeho poslaní a aktivitách informovali podnikateľské subjekty, občianske združenia i širokú verejnosť. Dlhoročné fungovanie, úspešná implementácia stratégie v minulosti, 89 realizovaných projektov v rámci implementácie MAS, 2 projekty spolupráce MAS a veľká členská základňa subjektov zaručila povedomie o MAS Naše Považie. Počas stretnutí obyvatelia vedeli čo znamená verejno-súkromné partnerstvo, aké sú jeho prínosy a hlavné ciele. Stretnutia pracovných skupín sa konali v jednotlivých obciach a starostovia týchto obcí pozývali na stretnutia aj občanov, ktorí touto cestou mohli vyjadriť svoj názor k preberanej problematike, ale i k iným témam z oblasti rozvoja regiónu a špeciálne rozvoja vidieka. Na týchto stretnutiach boli tvorené analýzy a ich výstupom boli podklady pre tvorbu Integrovannej stratégie rozvoja územia. Podnikateľské subjekty pôsobiace na záujmovom území partnerstva boli oslovované priamo členmi alebo manažérkou občianskeho združenia. Ďalší prieskum bol vykonávaný formou ankiet v obciach na miestach zvýšeného pohybu obyvateľstva (v okolí obchodov, autobusových zastávok, obecných úradov). Opýtaných bolo 100 respondentov, podmienkou bolo, aby respondent nebol členom verejno-súkromného partnerstva, nakoľko títo sa priamo podieľali na tvorbe integrovanej stratégie rozvoja územia.. Anketa pozostávala z dvoch jednoduchých otázok:

- Čo Vám najviac vyhovuje na živote na vidieku?
- Čo Vám na vidieku najviac chýba?

Zároveň boli vypracované dotazníky pre zástupcov verejného sektora a pre obyvateľov v regióne. MAS prijala naspäť niekoľko stoviek dotazníkov, na základe ktorých sme dokázali vytvoriť stratégiu reflektujúcu potreby územia, na ktorom pôsobíme.

Verejný sektor je zastúpený výlučne subjektmi miestnej samosprávy. Podnikateľská sféra je zastúpená prevažne malými vidieckymi podnikateľmi z oblasti poľnohospodárstva, služieb a cestovného ruchu. Neziskové subjekty pozostávajú z občianskych združení zaoberajúcimi sa rozvojom kultúry a športu na vidieku, svoje zastúpenie majú však aj urbáriaty, poľovnícke združenia a cirkev. Najaktívnejšie sa už od začiatku na činnosti združenia podieľali ženy, ktoré majú aj výrazné zastúpenie vo všetkých orgánoch združenia. Verejný sektor tvorí 51,02 % všetkých členov, podnikateľský sektor 30,61 % a občiansky sektor predstavuje 20,41 % členov verejno-súkromného partnerstva. Členská základňa je pomerne rovnomerne rozložená, takmer na každú obec pripadá jeden člen z podnikateľského alebo občianskeho sektora.

Pri určovaní stratégie a jej cieľov sa pri veľkosti územia a množstva zapojených subjektov do partnerstva využívali najmä osobné stretnutia so subjektmi spolupráce. Stretnutia boli na základe založených pracovných skupín, kde bol dôraz kladený najmä na ich spoločné územia a blízkosť obcí. Preto sa stretnutia konali po tzv. „dolinách“ väčšinu stretnutí viedla manažérka MAS, ktorá najskôr predstavila možnosti a projekty, ktoré môžu byť v rámci stratégie podporené a následne došlo ku rozhovoru medzi dotknutými subjektmi, ktoré najskôr vytýčili silné a slabé stránky daného územia a následne príležitosti a hrozby. Po stanovení základnej SWOT analýzy došlo k ich premene na hlavné potreby a možnosti rozvoja. Tieto boli následne

vyšpecifikované na hlavné ciele a konkrétne ciele s požadovanými výsledkami a prioritami, ktoré im boli priradené. Samozrejmosťou bolo určenie typov činnosti, ktoré budú viesť k požadovaným cieľom. Vytvorený bol strom cieľov a rozpis projektov, ktorým boli priradené hodnoty dôležitosti a potreby realizácie, na základe tohto rozdelenia došlo k vyčleneniu finančných prostriedkov a návrhu rozdelenia rozpočtu.

3. Analytický rámec

3.1. Analýza zdrojov územia

Analýza zdrojov územia bude zameraná na oblasti, ktoré sú relevantné z hľadiska pripravovanej stratégie CLLD, a teda na oblasti, ktoré je možné zmeniť, resp. ovplyvniť touto stratégiou a fungovaním samotnej MAS.

3.1.1. Všeobecná charakteristika územia

Výhody, nevýhody, lokalizácia územia

Medzi komparatívne výhody územia patrí:

- prírodné bohatstvo
- bohaté kultúrne dedičstvo
- história územia, ktorú prezentujú zachované zvyky a historické pamiatky

Špecifikom územia je rôznorodosť jeho vidieckej oblasti. Jeho poloha je výhodná z hľadiska dostupnosti a možností regionálneho rozvoja. Prírodné prostredie a zaujímavosti sú základným predpokladom na pritiahnutie návštevníkov do územia a rozvoj vidieckeho cestovného ruchu. Kvalitná poľnohospodárska pôda na pestovanie ovocia, zeleniny a prostredie vhodné na chov domácich zvierat predurčujú územie k rozvoju tradičných poľnohospodárskych činností.

Verejno-súkromné partnerstvo sa rozkladá na území dvoch okresov, strategickú polohu mu zabezpečuje dobrá dopravná dostupnosť regiónu, nakoľko je toto územie napojené na cestnú sieť SR priamo prostredníctvom diaľnice D1, vedie tadiaľ hlavná železničná trať a územím preteká rieka Váh. V blízkosti sa nachádzajú dve krajské mestá- Trenčín a Žilina. Tento región priamo hraničí s Českou republikou, s ktorou sú rozvinuté dlhodobé priateľské a partnerské väzby nielen na úrovni verejno-súkromných partnerstiev, ale i na úrovni obcí, miest, organizácií neziskového sektora, škôl i samotných vidieckych rodín. Tieto kontakty chceme aj v budúcnosti využívať v prospech rozvoja vidieka i celého regiónu. Z hľadiska regionálnej samosprávy spadá územie verejno-súkromného partnerstva pod Trenčiansky samosprávny kraj.

Obrázok č. 1: Poloha územia MAS Naše Považie a okolie

Z hľadiska budúceho života v území a jeho ďalšieho rozvoja je veľmi dôležité udržať priemyselnú výrobu, ktorá je na území verejno-súkromného partnerstva zameraná najmä na gumársky, strojársky, textilný a sklársky priemysel a zamestnáva veľký podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva a udržuje nízku mieru nezamestnanosti. V menších obciach je nevyhnutné podporovať rozvoj malého a stredného podnikania a vidiecky cestovný ruch zameraný na agroturistiku, tradície, kultúru, regionálnu turistiku, zimné a letné športy so zreteľom na celoročné využitie stredísk a zariadení cestovného ruchu.

Doterajšie aktivity jednotlivých subjektov na území partnerstva boli zamerané smerom k skvalitňovaniu života na vidieku i v mestách budovaním technickej a sociálnej infraštruktúry, podporou miestnych podnikateľov a rekonštrukciou kultúrno-historických pamiatok, ktoré by mohli byť využiteľné vo vidieckom cestovnom ruchu. V oblasti rozvoja cestovného ruchu pracujú podnikateľské subjekty na viacerých zariadeniach s celoročným využitím. Tieto aktivity sú financované prevažne z obecných či mestských rozpočtov, súkromných zdrojov, štátneho rozpočtu a nezanedbateľnú časť tvorili i prostriedky z EU fondov, alebo samotnej fungujúcej MAS v minulosti.

Rozloha územia je 747,7081 km². Celkový počet obyvateľov je 89,99 obyv./km². Vymedzené územie tvorí 48 obcí. Celkový podiel obyvateľstva žijúceho na území vidieckych obcí tvorí 72%, ostatní obyvatelia žijú v meste Púchov. Medzi samosprávami je mesto Púchov jediným mestom, ostatné miestne samosprávy sú obce, pričom obce do 500 obyvateľov tvoria 34,1 všetkých miestnych samospráv združených v občianskom združení Naše Považie. Obce nad 1000 obyvateľov tvoria 40,1 % miestnych samospráv.

Za hlavnú výhodu okrem strategickej pozície územia, považujeme veľký potenciál pre rozvoj drobného vidieckeho podnikania a cestovného ruchu. Región disponuje veľkým množstvom prírodných a historických atraktivít, ktoré sú potenciálnym lákadlom pre turistov, je tu perspektíva rozvoja celoročného cestovného ruchu, avšak sú potrebné investície do vytvorenia komplexného produktu cestovného ruchu, prepojenia jednotlivých subjektov a marketing zameraný na územie ako produkt. Prevažne týmto smerom sa budú uberať aj aktivity financované prostredníctvom programu LEADER.

Z hľadiska budúceho života v území a jeho ďalšieho rozvoja je veľmi dôležité udržať priemyselnú výrobu, ktorá je na území verejno-súkromného partnerstva zameraná najmä na gumárenský, strojársky, textilný a sklársky priemysel a zamestnáva veľký podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva a udržuje nízku mieru nezamestnanosti. V menších obciach je nevyhnutné podporovať rozvoj malého a stredného podnikania a vidiecky cestovný ruch zameraný na agroturistiku, tradície, kultúru, regionálnu turistiku, zimné a letné športy so zreteľom na celoročné využitie stredísk a zariadení cestovného ruchu.

Doterajšie aktivity jednotlivých subjektov na území partnerstva boli zamerané smerom k skvalitňovaniu života na vidieku i v mestách budovaním technickej a sociálnej infraštruktúry, podporou miestnych podnikateľov a rekonštrukciou kultúrno-historických pamiatok, ktoré by mohli byť využiteľné vo vidieckom cestovnom ruchu. V oblasti rozvoja cestovného ruchu pracujú podnikateľské subjekty na viacerých zariadeniach s celoročným využitím. Tieto aktivity sú financované prevažne z obecných či mestských rozpočtov, súkromných zdrojov, štátneho rozpočtu a nezanedbateľnú časť tvorili i prostriedky z EU fondov, alebo samotnej fungujúcej MAS v minulosti.

3.1.2. Geografická charakteristika a prírodné pomery

Územie verejno-súkromného partnerstva sa rozkladá v troch chránených krajinných oblastiach: CHKO Biele Karpaty, CHKO Strážovské vrchy a CHKO Kysuce. Nachádza sa tu bohatá fauna a flóra ako i množstvo prírodných zaujímavostí.

Danosti územia poskytujú široké spektrum možností pre rozvoj vidieka, najmä lesníctva, poľnohospodárstva, poľovníctva, turistiky, zimných športov, vodných športov, letných športov, cykloturistiky, jazdectva, rybárstva a podobne.

V území sa nachádza množstvo osobitne chránených častí prírody, a to prírodných pamiatok, národných prírodných rezervácií i prírodných rezervácií.

Zoznam osobitne chránených častí prírody na území verejno-súkromného partnerstva:

- PP Lednické skalky v obci Lednica vyhlásená v roku 1993. Predmetom ochrany je ochrana mikroreliefných foriem bradlového pásma s refúgiom teplomilných druhov rastlín a živočíchov trávnych a skalnatých spoločenstiev
- PP Briestenské skaly v obci Pružina vyhlásená v roku 1992. Územie predstavuje morfológicky hodnotný súbor skalných útvarov v bazálnych karbonátových zlepencoch a brekciáchvnútrokarpatskéhopalogénu zachovaný v južnej časti Domanižanskej kotliny. Skalné útvary sú zvetrané do skalných veží, okien, homolí a podobne.
- NPR Podskalský Roháč v obci Podskalie vyhlásená v roku 1993. CHÚ predstavuje prirodzené lesné a nelesné biocenózy so zachovalou teplomilnou vegetáciou na vápencovom substráte s výskytom chránených a zriedkavých druhov rastlín. Hodnotná je aj abiotická zložka - bralné útvary - bašty, piliere, skalné okná a pod
- NPR Strážov v obci Pružina vyhlásená v roku 1981. Predmetom ochrany je ochrana zachovalých lesných spoločenstiev, ojedinelých druhov rastlín a živočíchov, geomorfologických foriem a celkového krajinného rázu najvyšších polôh Strážovských vrchov na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.
- PR Kostolecká tiesňava v obci Kostolec a Záskanie vyhlásená v roku 1970. Ochrana tiesňavy, ktorá sa geomorfologicky výrazne odlišuje od ostatných častí pohoria. Svojou atraktivnosťou umocňuje estetické a prírodné hodnoty oblasti Manínov. Má tiež význam pre vedecký výskum osobitnou formou zvetrávania skalných stien a formovania bralového reliéfu.
- PR Klapy v obci Udiča vyhlásená v roku 1993. Predmetom ochrany je ochrana výraznej krajinskej dominanty s členitým bralnatým hrebeňom, kde sú primárnymi anorganické hodnoty, a vegetačným krytom s teplomilnými druhmi. Výskyt vzácných a chránených druhov fauny, pôvodný výskyt borovice lesnej v skalných biotopoch.
- PR Bosmany v obci Kostolec vyhlásená v roku 1994. Územie predstavujú tri skalné veže rozostavené v jednej línii - typické bradlové prvky. Zaujímavým javom na hrebene je výrazne zoškrapovateľý reliéf. Výskyt charakteristických rastlinných a živočíšnych spoločenstiev vápencových skál a príľahlého pruhu bučín.
- PR Prečínska skala v obci Prečín vyhlásená v roku 1994. Chránené územie je zriadené na ochranu geomorfologicky hodnotného súboru skalných útvarov v Strážovských vrchoch s výskytom chránených, ohrozených a vzácných druhov fauny a flóry.
- PR Čertov v obci Lazy pod Makytou vyhlásená v roku 1993. Účelom ochrany je zachovanie prirodzených lesných spoločenstiev poskytujúcich vhodný objekt k štúdiu vývoja, rastu a štruktúry prirodzených lesných geobiocenóz na flyši v stredných horských polohách Javorníkov.
- PR Lednické bradlo v obci Lednica vyhlásená v roku 1969. Predmetom ochrany je ochrana geomorfologicky výrazných bradlových tvrdošov a významných spoločenstiev a druhov

rastlín a živočíchov v Bielych Karpatoch, dôležitých z vedeckovýskumného, náučného a kultúrneho hľadiska.

Natura 2000

Na záujmovom území sa nachádza jedno Chránené vtáacie územie- **Strážovské vrchy**, ktoré zasahuje do katastrov nasledovných obcí: Plevník - Drienové, Záskanie, Kostolec, Bodiná, Prečín, Počarová, Slopná, Domaniža, Podskalie, Ďurďové, Pružina, Čelkova Lehota, Dolný Lieskov. Územie je tvorené prevažne lesnými a skalnými biotopmi, približne polovica územia sa prekrýva s územím súčasnej CHKO. Je významné pre hniezdenie druhov dravcov a sov napr. sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*) a kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*). Plnú ochranu si tu zaslúžia aj bocian čierny (*Ciconia nigra*), tetov hlucháň (*Tetrao urogallus*), a iné.

Nachádzajú sa tu viacero Území európskeho významu:

- **Čertov** v katastrálnom území obce Lazy pod Makytou, kde predmetom ochrany sú biotopy: kyslomilné bukové lesy, bukové a jedľové kvetnaté lesy, Lipovo-javorové sutinové lesy a druhy: hlaváč bieloplutvý, kunkažltobruchá, kunkačervenobruchá, fúzač alpský, rys ostrovid, roháč obyčajný, uchaňa čierna, netopier obyčajný, medveď hnedý, kováčik fialový.
- **Strážovské vrchy** v katastrálnom území obcí Beluša, Bodiná, Čelkova Lehota, Domaniža, Ďurďové, Kostolec, Mojtín, Plevník -Drienové, Počarová, Podskalie, Prečín, Pružina, Slopná, Záskanie. Predmetom ochrany sú lužné víbovo-topoľové a jelšové lesy, porasty borievky obyčajnej, pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu Alysso-Sedionalbi, dealpínske travinnobylinné porasty, suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovištia Orchideaceae), vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa, nížinné a podhorské kosné lúky, penovcové prameniská, slatiny s vysokým obsahom báz, nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa, karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, nesprístupnené jaskynné útvary, kyslomilné bukové lesy, bukové a jedľové kvetnaté lesy, javorovo-bukové horské lesy, vápnomilné bukové lesy, lipovo-javorové sutinové lesy, teplomilné panónske dubové lesy, reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy. Z druhov sú predmetom ochrany: plocháč červený, kunkažltobruchá, vydra riečna, fúzač alpský, rys ostrovid, bystruška potočná, ohniváčik veľký, spriadač kostihojový, podkovár malý, netopier veľkouchý, uchaňa čierna, netopier obyčajný, medveď hnedý, netopier brvitý, podkovár veľký, poniklec prostredný, poniklec veľkokvetý, vlk dravý, črievičník papučkový, poniklec slovenský, klinček lesklý, korýtko riečne, pimprlík mokradňový, prilbica tuhá moravská, pimprlík močiarny.

Najvýznamnejším vodným tokom, ktorý preteká územím verejno-súkromného partnerstva je rieka Váh. Táto rieka môže byť v budúcnosti využitá ako dopravná tepna pre riečnu prepravu. Medzi okresom Považská Bystrica a Púchov sa na rieke Váh nachádza Nosická priehrada, ktorá okrem energetického využitia poskytuje bohaté možnosti pre rybárov, ako i široké spektrum vodných športov.

V obciach sa nachádza množstvo miestnych tokov, ktoré vykazujú relatívne vysokú kvalitu, avšak sú ohrozené splaškami a priemyselnými hnojivami vzhľadom na neúctu obyvateľstva k životnému prostrediu.

Najväčšie zdroje znečistenia ovzdušia:

Okres Považská Bystrica (4 VZZO)

- HELPECO, s.r.o. – spaľovňa odpadov
- Tepláreň, a.s. Považská Bystrica – farma a horúcovodná kotolňa
- Sauer-Daufoss, a.s. – lakovňa
- Nemocnica s poliklinikou Považská Bystrica – spaľovňa NsP

Okres Púchov (8 VZZO)

- Farma Janek spol. s r.o. – výkrm brojlerov Beluša (za Hliníkom)
- RONA, a.s. – výroba skla a sklárskych výrobkov
- Janek, s.r.o. – výkrm brojlerov (dvor Beluša Rašov)
- Janek, s.r.o. – hydínárska farma Púchov (nosnice)
- Janek, s.r.o. – odchovňa kurčiat Hrabovka
- Janek, s.r.o. – výkrm brojlerov (dvor Horné a Dolné Kočkovce)
- Cestné stavby Žilina spol. s r.o. – obaľovacia súprava bitúmenových zmesí
- MATADOR, a.s. – tepláreň

3.1.3. Historický vývoj a doterajší rozvoj územia

Okres Púchov

Okolie Púchova je bohaté na minerálne pramene, nájdete tu viacero kúpalísk s minerálnou vodou. Príjemne pokojné prostredie lesov a lúk je priam ideálne na prechádzku.

Beluša je jednou z najľudnatejších a najväčších obcí na Slovensku. Zaujímavosťou je 70 slovanských mohýl, ktoré sa našli v jej chotári. Minulosť občanom pripomínajú i trojpristorové domy so sedavou strechou a neskororománsko-gotický kostolík sv. Anny z 13. storočia.

Dohňany sú jednou z najrozvinutejších obcí v okrese. V poslednom období tu bola postavená základná škola, Penzión pri Lipe ponúkajúci pohodlné ubytovanie a reštauráciu, Pamätná izba obce a to i vďaka eurofondom. Dohňany sú známe i pre športové akcie, hlavne zamerané na horskú cyklistiku.

Dolné Kočkovce sú samostatnou dedinkou v tesnej blízkosti Púchova. V minulosti sa tu nachádzal soľný sklad, čo dokazuje i názov časti obce „Pod Skladom“. Vďaka tomuto bola obec dôležitým centrom obchodu so soľou, ale i keramikou a hrnčiarstvom. Dnes je v obci dominantný nový kostol dostavaný v roku 2001. Zvonia v ňom zvonily Peter a Pavol, Jozef a Martin.

Obec **Horovce** patrí k najstarším v širokom okolí. Spomína sa už v roku 1259 pod názvom Villa Gourc. Je pravdepodobné, že vznik obce sa viaže k tzv. zemianskej kolonizácii v 13. storočí, do obdobia po vpáde Tatarov. Okrem moderného Domu smútku sa v obci nachádzajú i stavby, ktoré majú veľkú historickú, prípadne i náboženskú, alebo kultúrnu hodnotu – Kostol Najsvätejšej Trojice, kaplnka, kaštieľ, krypta. Kostol Najsvätejšej trojice je katolíckym chrámom.

Obec **Lazy pod Makytou** je dlhá celých 14 km. Preto je i rozdelená do menších častí ako Horná a Dolná Dubková či Rieka. Obec vznikla v období valašskej kolonizácie, vplyv ktorej možno ešte i dnes vidieť na krojoch a tradíciách. V najvyššie položenej časti Čertov sa nachádza lyžiarske stredisko a vedú odtiaľ viaceré turistické chodníky.

Lednica, kedysi slobodné kráľovské mesto, sa prvýkrát spomína v spojení s Lednickým hradom. Do dnešných dní ho pripomína zrúcanina, keďže bol zničený v roku 1710. Za

pozornosť či cieľ výletu stoja i Lednické skaly, domov mnohých rastlinných a živočíšnych druhov.

História i súčasnosť **Lednických Rovní** je úzko spätá so sklárskym priemyslom. Okrem toho, že tu sídli nadnárodná firma Ronaa.s., v obci sa nachádza i múzeum sklárskych výrobkov. Dominantou obce je renesančný kaštieľ spolu s nádherným parkom. Park postavený v anglickom štýle zaujme svojou faunou – hlavne 6-ramenná lipa je výnimočná.

Lúky sú katolíckou obcou, čo prezrádza i rímskokatolícky Kostol sv. Bartolomeja postavený v 15. storočí. Na tomto mieste predtým stál románsky kostol z roku 1228. V roku 2007 oslávila 70. výročie železničná stanica Lúky pod Makytou.

Lysá pod Makytou pozostáva z množstva kopaníc, preto je i jej rozloha väčšia ako u okolitých obcí. Zvon na miestnom kostole bol uliaty v Kremnici a je zdobený kolopisom. Veľký amfiteáter slúži ako miesto konania folklórnych slávností, často s celoslovenskou účasťou, hodov a jarmokov. Pre aktívnejších bol vybudovaný športový areál, tenisové kurty, v zime sú v prevádzke vleky (Dešná – možnosť ubytovania) a udržiavaná trať pre bežkárov.

Najznámejšie miesto v obci **Mestečko** je nepochybne bývalý kameňolom, medzi domácimi známy ako „Mestecká skala“. Toto miesto je ideálne na krátky výlet, či nedeľnú prechádzku. Je ju vidno i z hlavnej cesty a vedie ku nej viacero chodníčkov z rôznych strán. Okrem toho sa tu konajú i majstrovstvá Slovenska, či Európy v cyklotriale.

S obcou **Mojtín** sa spája známy „cisársky večný vojak“ Jozef Škultéty Gábriš, ktorý údajne bojoval celé desaťročia za habsburských panovníkov. Záujemcovia o históriu a kultúru ocenia rímskokatolícky Kostol sv. Cyrila a Metoda zdobený oltárnymi obrazmi z dielne J. B. Klemensa.

Kúpele **Nimnica** sa nachádzajú len pár kilometrov od Púchova smerom na Považskú Bystricu. Okrem liečebných pobytov si môžete prísť zaplávať do bazéna s teplotou vody 33 – 35 °C. V ponuke je i Solná jaskyňa, ako terapia proti stresu a celkovej únave ale i pri liečbe chorôb dýchacích ciest. V blízkosti je vodná priehrada, rekreačná oblasťou s možnosťou plavby výletnou loďou po priehrade a vodných športov.

Púchov je jediné mesto v okolí. Okrem škôl a úradov sa tu nachádzajú i viaceré športové areály, futbalový a hokejový štadión, plaváreň s kúpaliskom, tenisové kurty, fitness centrá. Takzvané „odhánky“, alebo i rybníky v Ihrštiach ponúkajú možnosť rybolovu, či korčuľovania v zime. Župný dom, dnes sídlo Múzea Púchovskej kultúry, je budova postavená v koncom 18. storočia a preto sama patrí k historickým pamiatkam. Oproti je i nová budova, na najvyššom poschodí sa nachádza knižnica. Len kúsok za Župným domom je mestský park s novými lavičkami a preliezkami pre deti.

Streženice, ako už z názvu obce vyplýva, boli v minulosti dôležité pre strážnu vežu nachádzajúcu sa medzi a chrániacu hrady v Považskom Podhradí, Lednici a Súľove. V obci sa nachádzajú dva kyslé minerálne pramene, verejne dostupné.

Obci **Visolaje** dominuje fara a katolícky kostol postavený už v roku 1332, neskôr zrenovovaný v barokovom štýle. História je spätá s grófom Csáky, ktorý tu vlastnil ovocný sad a v obci dal postaviť sochu sv. Jána Nepomuckého. Minulosť tiež pripomína prístavný hostinec a mlyn používaný i na výrobu energie.

Vydrná leží v lone prírody, vedie sem len úzka cesta, ako odbočka z hlavnej cesty smerom do Čiech a preto je obec chránená pred hustou premávkou. Vydrná ma bezpochyby veľký potenciál

v rámci cestovného ruchu, najmä na pešiu turistiku spojenú s hubárčením, cykloturistikou, rybárčenie, poľovníctvo, či zimné športy.

Záriečie, obec preslávená najmä cyklotrialom, keďže z miestneho klubu pochádza viacero jazdcov svetovej úrovne. Obec sa môže pochváliť i novým amfiteátrom, postaveným vďaka peniazom z EU. Tradície sú zachovávané vďaka Zárieckému folklórnemu súboru Záriečanka. Zaslúžili sa okrem iného o program na fašiangových oslavách s karnevalom a májovú vatru.. V Záriečí nájdete i evanjelický kostol, kde sa schádzajú veriaci z celej doliny, i krásnu zvonnicu. Kúsok od nej je umiestnená i socha Milana Rastislava Štefánika.

V obci **Zubák** sa nachádza minerálny prameň medzi domácimi známy ako Sirková voda. Prameň je neďaleko lesnej škôlky, asi 1,5 km od horného konca obce.

Okres Považská Bystrica

Obyvatelia obce **Bodiná** sa zaoberali poľnohospodárstvom. Tradičným zamestnaním zostalo aj za I. ČSR. V roku 1944 Nemci vypálili 10 domov. Za odbojovú činnosť v SNP obec vyznamenali Pamätnou medailou SNP. Pôdu obrábali súkromní hospodáriaci roľníci.

Prvá písomná zmienka o obci **Brvnište** bola o osade *Brwnisste* pochádza z roku 1589, no nálezy bronzových predmetov z mladšej doby kamennej (11. - 10. storočie pred Kr.) dokazujú osídlenie okolia dávno predtým. V Brvništi sa našiel bronzový poklad, obsahujúci sekery s tuľajkou, kosáky, časti kopijí, kladivko, časti náramkov a kus bronzu. Terajšia obec vznikla na základe valaského osídlenia zo 16. storočia na území chotára Veľkej Jasenice. Osada patrila považskému panstvu a jej obyvatelia sa venovali najmä poľnohospodárstvu.

Čelkova Lehota - najstaršia písomná zmienka o obci pochádza z roku 1471. Názov obce i jej história je spätá s príslušníkmi starého zemianskeho rodu Čelko, písané v historických prameňoch tiež Cselkó. Príslušníci tohto rodu mali významné miesto nielen v dejinách regiónu, ale aj ďaleko za jeho hranicami.

Osídlenie územia dnešnej obce **Dolná Mariková** spadá už do obdobia paleolitu, čo dokladajú nálezy z tohto obdobia v lokalite Hatné na vyvýšenine Hrádok. Ďalšie nálezy potvrdzujú aj osídlenia v neolite, odkryté bolo aj sídlisko lužickej kultúry. V obci sa nachádza Rímskokatolícky kostol sv. Petra a Pavla bol postavený v roku 1758 v barokovom slohu. Socha pri kostole bola vytesaná v roku 1759. Na kopaniciach sa zachovala pôvodná zrubová ľudová architektúra na zvýšenej podmurovke s pivnicou pod izbou, so šindľovou sedlovou strechou. Pri osade Ficovci stojí chránená lipa malolistá stará vyše 200 rokov, vysoká 27 m, obvod kmeňa 4,1 m a priemer koruny 20 m.

História **Dolného Lieskova** sa datuje do roku 1327 ako MaiorvillaLyzkocz, patrila Miklošovi Balogovi. Po roku 1948 znárodnením prešiel všetok majetok do vlastníctva štátu. Najväčší majetok tvorili lesy, pasienky a kaštieľ zo 17. storočia, s rozsiahlym parkom, kde sa doteraz zachovali vzácne dreviny, medzi ktoré patrí aj vzácna 350 – ročná, zákonom chránená lipa malolistá, ktorá patrí medzi tretiu najväčšiu a najstaršiu v okrese.

Najvýznamnejšou pamiatkou a dominantou obce **Domaniža** je gotický, renesančne prestavaný, Kostol sv. Mikuláša zo 14. storočia, ktorý postavili na mieste románskej rotundy.

Obec **Ďurd'ové** - Prvá písomná zmienka je z roku 1338, keď sa spomína ako viaHarohania sen de terraabbatis de Scala. Pôvodným majiteľom bolo majiteľom benediktínske opátstvo na Skalke pri Trenčíne. Mnísi navštevovali majetky Zoborského opátstva, ktoré boli často v

horách, liečili chorých, radili pri hospodárstve a šírili kresťanstvo. Obec sa nazývala ako „Zem Ďurďov“, keď patrila do benediktínskeho opátstva.

V **Hatnom** sa nachádzali dve zemianske kúrie, o ktorých sa nezachovali stopy. Rovnako ani pôvodný pôdorys, architektúra zrubových dreveníc ani viaceré kultúrno-historické pamiatky. Jediné kultúrno-historické pamiatky v obci sú: neobaroková kaplnka sv. Jozefa na cintoríne z roku 1802, stará zrubová zvonica na podmurovke z druhej polovice 19. storočia a pôvodná stavba jednotriednej školy z roku 1912.

Horná Mariková- V centre obce, v osade Modlatín, sa nachádza rímskokatolícky kostol sv. Jána Nepomuckého. Bol postavený v roku 1765 a v rokoch 1925 – 1926 bol prestavaný a rozšírený o novou časť lode s bočnou prístavbou. V jednotlivých osadách je zachovaná pôvodná zrubová ľudová architektúra (zvýšená podmurovka s pivnicou pod izbou a pôvodne so šindľovou sedlovou strechou), ktorá je v súčasnosti premieňaná na rekreačné chaty a chalupy. V osade Ráztoka je zachovaný drevený kostolík dokončený v roku 1949, jediný drevený kostol v okrese.

Horný Lieskov - v roku 1723 bol v obci postavený barokový rímskokatolícky kostol sv. Kríža. Kostol má tri zvony. Prvý váži 161kg, druhý s hmotnosťou 75 kg a tretí zvon váži 43 kg. Podľa starších občanov prvý a tretí zvon bol zakúpený občanmi v roku 1923 z milodarov nazbieraných v Amerike a v Hornom Lieskove Šimonom Barošom a Ondrejom Kardošom ml. Patrónmy prvého zvona sú sv. Cyril a Metód, patrónmi druhého zvona sú sv. Andrej, Svorad a Benedikt.

Jasenica- Nachádzajú sa tu dve historické pamiatky, ktoré boli zaradené do súboru národných pamiatok. Rímskokatolícky Kostol sv. Michala Archanjela. Neskorobarokový, jednoloďový kostol, bol postavený v roku 1781 na mieste staršieho kostola z 13. storočia.

Kaštieľ v Jasenici – renesančný kaštieľ Suňogovcov z roku 1526. Budova kaštieľa prešla mnohými slohovými úpravami, poslednou na prelome 19. a 20. storočia. V 20. storočí objekt chátral. Až v roku 2004 sa začala rekonštrukcia, ktorá bola ukončená v roku 2005

Klieština - Prvá písomná zmienka o Klieštine pochádza z roku 1408. Klieština bola dlho súčasťou obce Dolná Mariková, koncom storočia sa však osamostatnila.

Názov obce **Kostelec** vznikol alebo bol pravdepodobne odvodený od kostola, ktorý mal byť údajne v dávnych dobách postavený na kopci nad dedinou dodnes volaným Kostelná. Dedinu tvorilo niekoľko drevených domov, ktoré z času na čas zničil požiar. V súčasnosti sa zachovali len dve drevenice.

Malé Lednice sú obec na Slovensku v okrese Považská Bystrica. V roku 1711 sa tu narodil slovenský jezuitský filozof a teológ, profesor Trnavskej univerzity Štefan Gažo.

Rozvoj **Papradna** je v súčasnosti zameraný hlavne na rozvoj turistiky, najmä vďaka tomu, že cca 5 – 7 km od obce sa nachádza pohorie Javorníky, patriace do CHKO Kysuce. V osade Podjavorník stojí turistický hotel a lyžiarsky vleč. V samotnej obci Papradno sa nachádza Obecný úrad, Kultúrny dom, niekoľko obchodov s pestrým sortimentom tovaru, agropenzión, farma zameraná na chov koní, poníkov, oviec a dobytky. Turisti si na tejto farme môžu vyskúšať jazdu na koni. V okolí obce je aj niekoľko vyznačených cykloturistických trás.

Prvá písomná zmienka o obci **Plevník - Drienové** sa datuje od roku 1354 v spojitosti s Považskobystrickým panstvom, ktoré podľa písomných údajov jestvovalo od 14. storočia. Obec sa začala tvoriť na vršku pod vrcholom Dúbravky, ako bolo zvykom v tejto dobe. Cesta

pozdĺž toku Váhu bola známa ako obchodná aj vojenská – so smermi na Moravu, Poľska, Uhorska. Poloha bola teda veľmi výhodná. Obec bola evidovaná ako poddanská – žili tu len poddaní. Obyvatelia boli väčšinou pastieri, poľnohospodári a ovocinári. Plevník - Drienové vznikol zlúčením obcí Plevník a Drienové v roku 1952.

Prvá písomná správa o obci **Počarová** je v roku 1466. V tom čase patrila panstvu Považská Bystrica, jednak Kartuzovcom a Brigantovcom. Počarová sa samostatne vyvíjala do 23. októbra 1976- do jej pričlenenia k Prečínmu. Od 1. septembra 1992 ju opäť osamostatnili.

Nad obcou **Podskalie** sa nachádza prírodná rezervácia so zachovalou teplomilnou vegetáciou na vápencovom substráte, kde sa vytvorili prirodzené lesné a nelesné spoločenstvá, v ktorých sa vyskytuje škála chránených, ohrozených a zriedkavých druhov rastlín charakteristických pre takýto typ biotopov. Územie Roháča predstavuje výrazný skalný hrebeň s početnými skalnými útvarmi, ako vežami, skalnými rebrami, v ktorých sa miestami nachádzajú otvory typu skalných okien, tunelov, ale aj mohutnými bralami so skalnými i niekoľko metrov vysokými strmými až kolmými stenami.

Prečín - Prvá zmienka v roku 1385. Na území obce sa našli sídliskové nálezy halštatskej a púchovskej kultúry, z doby laténskej a rímskej, slovanské z doby veľkomoravskej z 10.-12. storočia. Obec sa spomína v roku 1385. Patrila rodine Prečínskovcov a Podmanickovcov neskôr panstvu Považská Bystrica. V čase SNP bol v obci štáb partizánskej skupiny Popova. V obci je rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie pôvodne gotický, koncom 16. storočia a začiatkom 17. storočia renesančne upravený, v rokoch 1737-1798 barokovo prestavaný, v 19. storočí prístavba predsieni, baroková kaplnka z roku 1758 upravená koncom 18. storočia. Nad dedinou sa týčil drevený hrad, ktorý dal meno nielen vrchu, ale i celej obci.

Prvá známa obecná pečať **Pružiny**, bola použitá v roku 1770, je na nej vyobrazená sv. Žofia s tromi dcérami, kruhopis: * SIGILLUM POSESIO (NIS) PRVSINIENSIS *. Ďalšia pečať, datovaná rokom 1811, má rovnaký námet ale do obrazu je vpísaný letopočet, kruhopis: * PECATKA OSADI PRUZSINA *. Z roku 1864 s vyobrazením sv. Žofie alebo madony, kruhopis: * PREDSTAVENI OBCI PRUŽINA *

Sádočné - Obec sa spomína r. 1339, no je známe už skoršie osídlenie rodom Sádecký. Bolo to v r. 1268. V tom roku prvý krát vstúpili na územie dnešnej obce Sádočné (pravdepodobný) zakladatelia rodu Sádecký. Boli to kňaz a rytier kráľa Belu IV Sadoč so svojim bratom Blažejom. Bolo to v čase ako sa urovnával spor medzi domanižským farárom Godeslavom a Blažejom, ktorý zabil jeho brata Vincoslava v Dulove. V heraldicko - genealogickom ústredí v Budapešti je rod Sádecký vedený ako šľachtický rod od r. 1268.

Slopná je stará obec, svedčí o tom prvá písomná zmienka doložená v listine z roku 1277, kde je Slopná uvedená ako "possessioSzlopna". Obec pôvodne patrila k Trenčianskemu hradu. V roku 1323 ju trenčiansky župan Demeter daroval Tomášovi synovi Ogoliča, od ktorého pochádza rodina Slopnánských. Táto rodina patrila medzi najstaršie zemianske rodiny v Trenčianskej stolici. Najznámejším rodákom bol však Šimon Fába (1731-1801), ktorý bol ostrihomským kanonikom a veľkým podporovateľom svojich rodákov.

Stupné je obec, ktorá sa nachádza v Papradňanskej doline v okrese Považská Bystrica. Najstaršia písomná zmienka o obci je z roku 1416. Okolo obce sa týčia dva vrchy. Vľavo je Žeravica 525 m n. m. a vpravo je Bukovina 642 m n. m. V obci sa nachádza kaplnka Sedembolestnej Panny Márie.

Osídlenie na území dnešného **Sverepeca** bolo už pravdepodobne v 10 storočí . kde sa podľa archeológa Dr. A. Petrovského-Šichmana zachovalo po návršiach niekoľko slovanských mohýl/objavené v roku 1958-1963/. Nálezy sa datujú do doby Veľkomoravskej a tohto času sú umiestnené v Považskom múzeu a v galérii v Žiline /Budatínsky zámok/. V roku 1327 obec Sverepec patrila zemanom Visolajskovcom, neskôr Podmanickovcom, Suňogovcom, začas panstvu Považská Bystrica .Nedatovaná pečať obce Sverepec -použitá v roku 1873 - kolopis POSSESSIO SZVEREPEC- obec patrila do Trenčianskej župy.

Obec **Udiča** a jej okolie je zaujímavé aj po stránke archeologickej. Spolu s obcami Prosné a Upohlav patrila Udiča medzi najsilnejšie osídlené územia okresu Považská Bystrica. V samotnej Udiči sa už dávnejšie nachádzali praveké výrobky – jaspisové a pazúrikové nástroje pravdepodobne z neolitu, keramika lužickej a púchovskej kultúry, ale aj zlomky slovanských nádob. V bývalej Malej Udiči, na terasovitom východnom úpätí návršia Háj, boli archeológmi nájdené na sídlisku z doby rímskej aj zvyšky staroslovanského osídlenia a v chotári bývalej Veľkej Udiče boli na vrchu Klape objavené črepy z doby sťahovania národov, črepy mladohradištne, kamenné osličky a tiež forma na odlievanie bronzových špiráliek, vyrobená z pieskovcového kameňa. Musíme sem ešte priradiť aj nálezy zo zaniknutej obce Okrut, ktorá zmizla pod Priehradou mládeže.

Záskalie je obec na Slovensku v okrese Považská Bystrica. Je zovretá medzi dvomi známymi tiesňavami- Manínskoutiesňavou Kostoleckou tiesňavou.

3.1.4.Zaujímavosti a zvláštnosti územia, typické črty

Kostol sv. Petra a Pavla- Dolná Mariková

V obci Dolná Mariková bol v roku 1758 na mieste staršieho kostola postavený nový jednodňový barokový kostol s predstavanou vežou. Pri kostole sa nachádza barokový kostol s predstavanou staršou zbarokizovanou vežou. Pri kostole sa nachádza baroková prícestná socha Panny Márie z roku 1759, znázorňujúca nepoškvrnené počatie.

Kostol svätej Žofie – Pružina

Kostol pochádza zo 14. storočia. Po príchode Štefana Závodníka v roku 1850 bol kostol zrekonštruovaný a postavený nový bočný oltár, na ktorý umiestnil ranobarokovú sochu Piety. Pri kostole je Kaplnka sv. Žofie, ktorá bola upravená na spôsob lurskej jaskyne.

Kostol Narodenia Panny Márie – Prečín

Rímsko-katolícky kostol, pôvodne gotický, koncom 16. storočia a začiatkom 17. storočia renesančne upravený, v rokoch 1737-1798 barokovo prestavaný, v 19. storočí prístavba predsiene. Baroková kaplnka z roku 1758, upravená koncom 18. storočia.

Kostol Najsvätejšieho srdca Ježišovho - Brvnište

Architektonickou dominantou obce je nový Kostol Najsvätejšieho srdca Ježišovho. Základný kameň kostola posvätil pápež Ján Pavol II dňa 1. júla 1995 v Šaštíne pri príležitosti druhej návštevy Slovenska. Posviacku kostola vykonal dňa 9. júna 1996 nitriansky sídelný biskup J. Em. Ján Chryzostom kardinál Korec.

Kostol sv. Ondreja – Papradno

Kostol svätého Ondreja je dominantnou stavbou v obci. Je to jednodňový rímsko-katolícky kostol postavený v neskorom barokovom slohu v roku 1792 za feudálneho panstva grófa M. Esterházyho. V marci 1773 pôsobil na papradňanskej fare františkán

Hugolín Gavlovič. Pred kostolom stojí baroková socha sv. Jána Nepomuckého z polovice 18. storočia. V roku 1974 tu bola zriadená lurdská jaskyňa so sochou Panny Márie Lurdskej. Schody na pravej strane vedú na chórus, kde sa nachádza nádherný chrámový organ, ktorý je 4. najväčší na Slovensku.

Kostol svätého Mikuláša Mýrskeho – Domaníža

V obci Domaníža sa podľa písomnej správy nachádzal chrám už v roku 1268. Chrám bol počas uplynulých stáročí viackrát prestavovaný a súčasný stav je z roku 1940. V kostole je trojetážový ranobarokový oltár z roku 1643 k úcte Panne Márii Nanebovzatej. Patrónom chrámu je svätý Mikuláš Mýrsky. Chrám je od začiatku 18. storočia pútnickým chrámom, a to k Panne Škapuliarskej, k úcte ktorej bol v chráme postavený i ranobarokový oltár okolo roku 1700.

Kaštieľ v Jasenici

Pôvodne renesančný kaštieľ v Jasenici dal v roku 1618 postaviť Daniel Szunyogh. Dokumentuje to aj dodnes zachovaný latinský nápis umiestnený nad hlavným portálom do kaštieľa. Dvojpodlažná budova kaštieľa s dvojtraktovou dispozíciou na pôdoryse tvaru L, s ústredným dvojramenným schodišťom bola koncom 18. stor. zbarokizovaná a ďalej upravovaná v 19. a 20. stor. Renesančné valené klenby s lunetami nachádzajúce sa v miestnostiach a trámové stropy na poschodí boli čiastočne vymenené za rovné. Sunyoghovci patrili k popredným zemianskym rodom v Uhorsku.

Pamätná izba Petra Jilemnického - škola Kostolec

V škole, v údolí pod obcou Kostolec, učil v rokoch 1932 - 1936 spisovateľ Peter Jilemnický. V pamätnej izbe v podkroví školy je umiestnená stála expozícia, pripomínajúca jeho život a dielo.

Hrad Lednica

Obranný hrad z 13. storočia, dnes ruina, je najneprístupnejším hradom na Slovensku. Náročný výstup, pekný výhľad na krajinu.

Manínska tiesňava

V roku 1988 bol na priblíženie prírodných krás a zaujímavostí Národnej prírodnej rezervácie Manínska tiesňava s okolím vybudovaný náučný chodník. Jeho trasa vychádza z Považskej Teplej (miestna časť Považskej Bystrice), prechádza obcou Záskanie, PR Kostolecká tiesňava k PR Bosmany, prekračuje hrebeň Veľkého Manína (891 m.n.m.) a zostupuje serpentínami po jeho svahu okolo minerálnych železitých prameňov k východnému bodu. Osemnásť zastávok s informačnými tabuľami podáva geologickú, floristickú a zoológickú charakteristiku tejto vysoko atraktívnej oblasti. Prechod celého okruhu trvá cca 3-4 hodiny.

Kostolecká tiesňava

Chránené územie Kostolecká tiesňava predstavuje asi 500 m dlhá skalná tiesňava, ktorá vznikla epigenetickým zarezaním sa Manínskeho potoka do vápencového brala Drieňovky. Prerezaním sa bradlo rozdelilo na dve časti - Drieňovku a Kavčiu skalú. Kým ľavá strana je rozpadnutá do mnohých bralnatých útvarov a z väčšej časti zarastá hustou vegetáciou, pravá strana vytvára mohutný skalný dóm, tesne pod vrcholom so skalným previsom pseudokrasového pôvodu. Uprostred padá až k ceste obrovské suťovisko. Najmä na severnej stene kostoleckého piliera vidieť pekné ležaté prevrátené súvrstvia. Záver kaňonu tvorí rad malebných skalných rebier s malým oknom.

Súľovské skaly

Národnú prírodnú rezerváciu Súľovské skaly tvoria rôzne vymodelované veže, steny, okná, ihly, ktoré vytvorili skalné mesto. Na Slovensku je to celkom výnimočný fenomén. Hlavnou horninou v území je súľovský zlepenec, ktorý bol vyformovaný do súčasných fantastických tvarov pôsobením rôznych erózných činiteľov. Na skalné extrémne stanovištia sa utiahli niektoré rastlinné druhy z ľadových dôb a vytvárajú tu vzácne reliktné spoločenstvá. Súľovské skaly sú jednou z najstarších rezervácií na Slovensku. Náučný chodník, vedúci cez Súľovské skaly, nás zoznami s prírodnými i historickými zaujímavosťami v oblasti Súľovských skál, prevedie nás cez Súľovský hrad a popri Gotickej bráne.

Strážovské vrchy

Ľavobrežná časť stredného toku Váhu medzi mestami Trenčín a Považská Bystrica je lemovaná hrebeňmi Strážovských vrchov. Pohorie je charakteristické výraznou členitosťou terénu - od zvlnenej pahorkatiny /do 100 m.n.m./ cez vrchoviny /do 310 m.n.m./, hornatiny /do 420 m.n.m./ až po vysočiny. Najvyšším vrcholom je Strážov /1214 m.n.m./, podľa ktorého je celé horstvo pomenované.

Vápencové podložie i výrazná členitosť terénu vytvárajú priaznivé podmienky pre pestré rastlinné spoločenstvá. Najhodnotnejšími sú teplomilné spoločenstvá udomácnené na slnečných skalných stenách a južne orientovaných svahoch. Úzke hlboké skalné kaňony však vytvárajú podmienky i pre rozšírenie alpínskych a subalpínskych druhov. Celý rad rastlinných druhov tu má prirodzenú hranicu svojho rozšírenia či už ide o severnú hranicu teplomilných prvkov, alebo južnú hranicu prvkov horských.

Územie poskytuje veľa možností pre zimnú i letnú turistiku - je tu pomerne hustá sieť značených turistických chodníkov využiteľných i na cykloturistiku, cvičné horolezecké terény, milovníkov zimných športov uspokojia lyžiarske strediská na Mojtíne, vo fačkovskom sedle, na Homôlke a pod Ostrým vrchom.

Hlavnými turistickými východiskami do Strážovských vrchov od Vážskeho podolia sú mestá Považská Bystrica, Púchov, Ilava, Dubnica nad Váhom, Trenčianske Teplice a Trenčín.

Javorníky

Pohorie Javorníky sa tiahne v smere SV - JZ na rozhraní Slovenska a Moravy. Je budované horninami flyšového pásma - vrstvami pieskovcov, ílovcových bridlic a ílovcov. Javorníky sú charakteristické oblými rozložitými hrebeňmi - najvyššie body pohoria dosahujú 900 - 1000 m.n.m. / Veľký Javorník - 1071 m.n.m., Malý Javorník - 1019 m.n.m., OrgoňovaKýčera - 957 m.n.m., Stolečný - 956 m.n.m., Lemešná - 950 m.n.m., Makyta - 922 m.n.m./ Územie patrí do mierne teplej oblasti, s postupne sa zvyšujúcou nadmorskou výškou prechádza do chladnej oblasti.

Je tu niekoľko charakteristických lesných spoločenstiev - horský jelšový les, karpatský bukový les, jedľový a smrečiny. Výrazný vplyv na charakter vegetácie mala činnosť človeka - obrábanie pôdy až do vysokých polôh a pasenie dobytká. Nápadným, umelo vytvoreným povrchovým útvarom sú tzv. kamenice - vznikli zberom a ukladaním kameňov pri čistení pasienkov. Priestor medzi kameňmi sa utesňoval pôdou, čím sa vytvorili podmienky na uchytenie vegetácie.

Územím Javorníkov vedie niekoľko značkovaných chodníkov: Nosice - Horná Mariková - horský hotel Portáš - 11 hodín - modrá značka Považská Bystrica, miestna časť Orlové -

OrgoňovaKýčera - Malý Javorník - 10 hodín - modrá značka Trasa hlavným hrebeňom Javorníkov - Makyta - Papajské sedlo - Portáš - Malý Javorník - Veľký Javorník - Bumbálka - 9 3/4 hodiny - červená značka. V horských osadách boli vybudované lyžiarske strediská Čertov, Papradno - Podjavorník, Čerenka, po hlavnom hrebeni Javorníkov vedie v zimnom období frekventovaná lyžiarska bežecká stopa.

Marikovská dolina

V dolnej časti doliny sú bočné svahy využívané ako poľnohospodárska pôda, smerom vyššie prechádza do pasienkov a lesa. Nájdeme tu pestré spoločenstvá drevín. Pôvodným porastom bol bukovojedľový les, ktorý sa však zachoval len vo vyšších polohách. Veľké plochy zaberajú vysadené smrekové monokultúry. Na medziach rastú pestré spoločenstvá javorov, lúp, jaseňov a liesok. Okolo Marikovského potoka rastie jelšový les. Na miestach pôvodných pasienkov bol vysadený smrekovec opadavý a rôzne druhy borovíc. Lúky a lesy Marikovskej doliny sú veľmi bohaté na lesné plody - jahody, maliny a hlavne rôzne druhy húb.

Návštevníci doliny môžu využiť viacero značených turistických chodníkov: modrá - bočný hrebeň - Nimnica - kúpele - sedlo Kýčera - Modlatín - hotel Portáš modrá - bočný hrebeň - Považská Bystrica, Orlové - sedlo Chrcholinec - OrgoňovaKýčera - Malý Javorník žltá - Horná Mariková, kostol - OrgoňovaKýčera žltá - Horná Mariková, Ráztoka - Malý Javorník žltá - Udiča - Klape - Bystrický /Považský/ hrad. Vyznávačom zimných športov slúži frekventovaná bežecká stopa po hlavnom hrebeni Javorníkov a lyžiarske vleky v Hornej Marikovej - Ráztoke a Kátline.

Mojtín

Ladislav Gabriš Škultéty od svojho trinásteho roku slúžil osemdesiat rokov v službách štyroch cisárov. Prežil 22 vojen na 256 bojiskách a vojenská história ho pokladá za najstaršieho vojaka sveta. Bojoval dvanásťkrát proti Francúzom, sedemkrát proti Prusom, dvakrát proti Turkom a raz proti ruskému cárovi. O osudoch Ladislava Gabriša napísal spisovateľ Ján Martiš dva romány Cisársky večný vojak a V službách štyroch cisárov.

Mojtín je ideálnym miestom na rekreáciu v letnom i zimnom období. Je to jedno z najvýznamnejších lyžiarskych stredísk v Strážovských vrchoch. Lyžiarom slúži šesť lyžiarskych vlekov s prepravnou kapacitou 3 300 osôb za hodinu a tri lyžiarske turistické trate. V lete obec slúži ako východiskový bod na výlety do Strážovských vrchov. Je križovatkou viacerých značených turistických chodníkov, vedúcich do Zliechova, Radotínskej tiesňavy, doliny Riedka, na Rohatú skalú /866 m.n.m./ a Rohatín /832 m.n.m./.

Slovenské sklárske múzeum Lednické Rovne

Je špecializované múzeum s celoslovenskou pôsobnosťou so zameraním na sklársku výrobu na Slovensku. V zbierkotvornej činnosti sa orientuje na celé Slovensko. Vo fondoch uchováva niekoľko pozoruhodných historicky cenných artefaktov. V súčasnosti múzeum eviduje 3 646 zbierkových predmetov. Symbolické je aj jeho umiestnenie v renovovanom sídle bývalých majiteľov sklárne Schreiberovcov. Je to pôvodne renesančný kaštieľ z konca 16. stor., rozsiahla jednoposchodová stavba s obdĺžnikovým pôdorysom s priečelím zvýrazneným štítom a balkónom na stĺpoch. Ku kaštieľu patrí aj park s rozlohou okolo 20 ha, v ktorom sa nachádza niekoľko vzácných cudzokrajných drevín.

3.1.5. Demografická situácia

Na záujmovom území verejno-súkromného partnerstva žilo k 31.12.2014 spolu 67 290 obyvateľov, z toho takmer 72 % vo vidieckych obciach. Prirodzený prírastok bol negatívny počas celého sledovaného obdobia, celkový prírastok čiastočne vyrovnával prírastok sťahovaním. tento trend je celoslovenský, ľudia sa vzhľadom na nižšie životné náklady sťahujú z veľkých miest na vidiek. Rovnako celospoločenským problémom je prirodzený úbytok, ktorý ma na svedomí nízka natalita. Vývoj demografickej situácie je vyrovnaný, čo spôsobuje relatívne stabilná situácia na trhu práce. Celková hustota obyvateľstva je na úrovni 90,00 obyvateľov na 1 km².

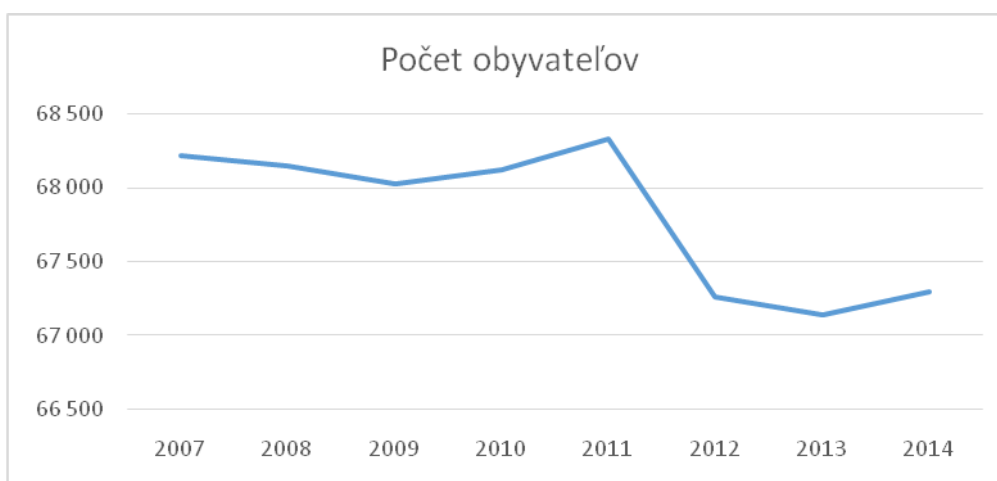
K 31.12.2007 žilo na území verejno-súkromného partnerstva 68 214 obyvateľov ku koncu roka 2014 to bolo 67 290 obyvateľov. Uvedený trend ukazuje úbytok obyvateľstva na území oboch okresov.

Tabuľka č. 3 Počet obyvateľov žijúcich na území verejno-súkromného partnerstva

Počet obyvateľov žijúcich na území verejno-súkromného partnerstva k 31.12.	
Rok	Počet obyvateľov
2007	68 214
2008	68 147
2009	68 023
2010	68 114
2011	68 326
2012	67 262
2013	67 138
2014	67 290

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf č. 1 Počet obyvateľov

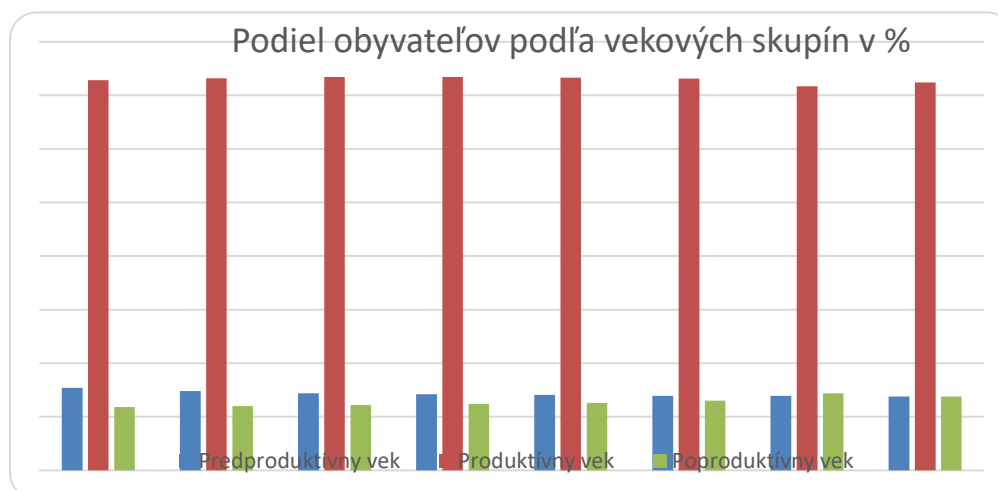

Tabuľka č.4 Podiel obyvateľov podľa vekových skupín

Podiel obyvateľov podľa vekových skupín k 31.12.			
rok	Predproduktívny vek	Produktívny vek	Poproduktívny vek
2007	15,4	72,8	11,8
2008	14,8	73,2	12
2009	14,4	73,4	12,2
2010	14,2	73,4	12,4
2011	14,1	73,3	12,6
2012	13,9	73,1	13
2013	13,9	71,7	14,4
2014	13,8	72,4	13,8

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf č. 2 Podiel obyvateľov podľa vekových skupín

Medzi najväčšie obce z pohľadu počtu obyvateľov patrí mesto Púchov, obec Beluša a Lednické Rovne. Najmenšími obcami sú Podskalie, Čelkova Lehota a Počarová.

Počet obcí nad 1000 obyvateľov, združených vo verejno-súkromnom partnerstve je 18, od 500 do 1000 obyvateľov má 15 obcí a 15 obcí má menej ako 500 obyvateľov.

Celková hustota obyvateľstva je 90,00 obyvateľov na 1 km². Najvyššiu hustotu obyvateľstva má mesto Púchov, z vidieckych obcí sú to obce Lednické Rovne, Dolné Kočkovce a Sverepec. Medzi obce s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva patrí obec Horná Mariková, Podskalie, Vydrná a Lazy pod Makytou.

Tabuľka č. 5 Počet obyvateľov a rozloha jednotlivých obcí

Počet obyvateľov a rozloha jednotlivých obcí k 31.12.2014				
Okres	Obec	Počet obyvateľov	Rozloha v ha	Hustota obyvateľstva
Považská Bystrica	BODINÁ	496	747	66,40
	BRVNIŠTE	1 190	694	171,47
	ČELKOVA LEHOTA	141	371	38,01
	DOLNÁ MARIKOVÁ	1 431	2 214	64,63
	DOLNÝ LIESKOV	819	1 647	49,73
	DOMANIŽA	1 513	2 606	58,06
	ĎURĎOVÉ	151	482	31,33
	HATNÉ	599	543	110,31
	HORNÁ MARIKOVÁ	613	4 756	12,89
	HORNÝ LIESKOV	378	490	77,14
	JASENICA	1 063	730	145,62
	KLIEŠTINA	349	531	65,73
	KOSTOLEC	228	400	57,00
	MALÉ LEDNICE	507	1 511	33,55
	PAPRADNO	2 543	5 597	45,44
	PLEVNÍK-DRIENOVÉ	1 613	1 302	123,89
	POČAROVÁ	140	232	60,34
	PODSKALIE	128	768	16,67
	PREČÍN	1 440	1 763	81,68
	PRUŽINA	2 025	4 043	50,09
	SÁDOČNÉ	165	751	21,97
	SLOPNÁ	477	764	62,43
	STUPNÉ	718	752	95,48
	SVEREPEC	1 237	623	198,56
	UDIČA	2 193	2 214	99,05
	VRCHTEPLÁ	272	490	55,51
	ZÁSKALIE	178	239	74,48
Spolu okres PB	22 607	37 289	60,63	
	BELUŠA	5 827	5 133	113,52
	DOHŇANY	1 755	2 875	61,04

Púchov	DOLNÁ BREZNICA	911	836	108,97
	DOLNÉ KOČKOVCE	1 226	612	200,33
	HORNÁ BREZNICA	475	1 228	36,68
	HOROVCE	847	535	158,32
	KVAŠOV	661	747	88,49
	LAZY POD MAKYTOU	1 250	4 986	25,07
	LEDNICA	965	2 265	42,60
	LEDNICKÉ ROVNE	4 097	1 075	381,12
	LÚKY	912	774	117,83
	LYSÁ POD MAKYTOU	2 127	3 340	63,68
	MESTEČKO	527	542	97,23
	MOJTÍN	461	1 084	42,53
	PÚCHOV	18 036	4 150	434,60
	STREŽENICE	949	798	118,92
	VISOLAJE	911	965	94,40
	VYDRNÁ	333	1 344	24,78
	ZÁRIEČIE	706	942	74,95
	ZUBÁK	860	2 507	34,30
	NIMNICA	701	736	95,24
	Spolu okres PU	44 573	37 534	118,85
PB+PU	Σ	67 144	74 763	89,81

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.1.6. *Infraštruktúra a miestne služby*

Spracovanie stavu technickej, dopravnej a sociálnej infraštruktúry na území MAS Naše Považie
Technická infraštruktúra

Plyn

Na území verejno-súkromného partnerstva sa nachádza 48 miestnych samospráv, z toho 24 disponuje rozvodnou sieťou plynu (mesto Púchov, obce Beluša, Bodiná, Brvnište, Dohňany, Dolné Kočkovce, Dolný Lieskov, Domaniža, Horný Lieskov, Horovce, Jasenica, Kvašov, Lednické Rovne, Papradno, Plevník - Drienové, Počarová, Podskalie, Prečín, Pružina, Slopná, Streženice, Stupné, Sverepec a Visolaje).

Vodovod

V 29 obciach je vybudovaný verejný vodovod (mesto Púchov, obce Beluša, Čelkova Lehota, Dohňany, Dolná Breznica, Dolné Kočkovce, Dolný Lieskov, Domaníža, Horný Lieskov, Horovce, Lazy pod Makytou, Lednica, Lednické Rovne, Lysá pod Makytou, Mestečko, Mojtín, Papradno, Plevník - Drienové, Podskalie, Prečín, Pružina, Slopná, Streženice, Stupné, Sverepec, Udiča, Visolaje, Záriečie a Záskalíe, Malé Lednice, Nimnica). Celková spotreba pitnej vody predstavuje 1 628 000 m³, z toho 1 232 000 m³ pitnej vody predstavuje spotreba domácností.

Kanalizácia

V 10 obciach sa nachádza kanalizačná sieť napojená na čistiareň odpadových vôd (mesto Púchov a obce Beluša, Dohňany, Domaníža, Horovce, Lednické Rovne, Lúky, Lysá pod Makytou, Streženice a Udiča).

Verejné budovy

Obce disponujú vlastnými budovami, ktoré však nutne potrebujú rekonštrukciu. Ďalšími prioritami sú výstavba, rekonštrukcia a modernizácia technickej infraštruktúry, najmä vodovodov, kanalizácií a miestnych komunikácií. V súčasnom programovacom období obce úspešne čerpajú nenávratné finančné príspevky z PRV a ROP. Všetky obce disponujú územnoplánovacou dokumentáciou v rozpracovanom alebo hotovom stave a Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Tabuľka č. 6 Technická vybavenosť územia

Technická vybavenosť územia verejno-súkromného partnerstva k 31.12.2014				
	rozvodná sieť plynu	verejný vodovod	kanalizačná sieť	čistiareň odpadových vôd
počet obcí	24	29	10	10

Zdroj: Vlastné spracovanie

Dopravná infraštruktúra

Celý región má veľmi dobrú dopravnú polohu, nakoľko sa tu koncentruje viacero celoštátnych väzieb európskeho významu ako napríklad trasa Terst – Bratislava. Trenčín – Žilina – Košice – Ukrajina (diaľnica D1). Územím prechádza i stredný severojužný koridor Ponitriansko – trenčiansko – žilinský. Územie ťaží i z blízkosti s Českou republikou, kde je dobré dopravné spojenie cestnou, ale i železničnou dopravou. Významnou dopravnou križovatkou v tomto smere je najmä mesto Púchov s priamym železničným napojením na Českú republiku.

Obce územia ťažia i z dobudovanej časti diaľnice D1, ktorá spája 2 krajské mestá Trenčín a Žilina, ktoré okrem dobrého dopravného napojenia využívajú i leteckú dopravu, nakoľko letisko v Trenčíne, ktoré bolo pôvodne určené na vojenské lety, je dnes využívané i na lety civilné. V Žiline sa nachádza letisko so štatútom medzinárodného letiska s nepravidelnou dopravou.

Cestná doprava je rozvinutá, avšak stav niektorých komunikácií, ktoré sú v správe TSK je nutné v celej alebo čiastočnej miere rekonštruovať. Práve údržba komunikácií a technický zlý stav vozoviek v niektorých častiach je potrebný pre ďalší rozvoj územia. Podľa PHSR TSK sa v budúcnosti plánuje nielen rekonštrukcia cestnej siete, ale i dostavba nových komunikácií s nadregionálnym významom, čo priamo ovplyvní ďalší rozvoj územia.

Miestna doprava jednotlivých obcí verejno-súkromného partnerstva je dostatočná, v niektorých obciach sa počíta s vybudovaním komunikácií do nových častí IBV, alebo k sprístupneniu historických, prírodných a kultúrnych zaujímavostí.

Komunikácie sú často v nevyhovujúcom stave a je potrebná ich komplexná rekonštrukcia. Súčasné obslužné komunikácie zabezpečujúce obsluhu celého územia je potrebné rekonštruovať. Komunikácie III. triedy nevyhovujú súčasným požiadavkám kladeným na dnešnú cestnú dopravu, aj vzhľadom k ich preťaženosti návštevníkmi rekreačných stredísk hlavne v zimnom období, zlepšenie ich stavebno-technického stavu navrhujeme riešiť v rámci verejnoprospešných stavieb.

Hromadná doprava - Obyvatelia majú možnosť využiť dopravné služby SAD Trenčín. Uvedenú frekvenciu autobusového spojenia v rámci územia možno považovať za primeranú.

Statická doprava - V obciach je v prevažnej miere zástavba rodinných domov. Obyvatelia parkujú vo dvoroch, alebo využívajú vlastné garáže. Pre zariadenia občianskej vybavenosti a služieb, ako aj pre bežné potreby odstavenia motorových vozidiel slúžia plochy vedľa miestnych komunikácií alebo priamo krajnice vozoviek.

Väčšie odstavné plochy sa v obciach nachádzajú najmä pri verejných budovách a verejných plochách. Potrebu budovania parkovacích a odstavných plôch je nutné zabezpečiť v nadväznosti na súčasný stav na všetkých miestach novovznikajúcich prevádzkarní, objektov rekreácie a športu, objektov občianskej vybavenosti a ostatných spoločenských aktivít.

Železničná doprava – Územím prechádzajú aj významné železničné ťahy a to najmä v meste Púchov s priamym napojením na Českú republiku. Okrem toho sa nachádza aj na výraznom celoštátnom spojení Bratislava- Košice. V niektorých obciach územia sa nachádzajú železničné trate regionálneho významu, ktoré sú využívané pre osobné vlaky.

Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra v území je výsledkom dlhodobého vývoja a je taktiež prejavom kvality života a vybavenosti regiónu. Či už ide o dispozíciu nájomných bytov, zdravotnú starostlivosť či školstvo, všetky tieto oblasti sú potrebné pre plnohodnotný život v obci.

Domový a bytový fond -Rozvoj domového a bytového fondu v území sa uskutočňuje jednak prostredníctvom rozvoja IBV. Obyvatelia obce podľa tradície a prieskumov majú záujem prevažne o samostatne stojace rodinné domy. Na základe tejto skutočnosti je rozvoj obce zameraný najmä na vytvorenie nových plôch pre rozvoj bývania – formou IBV.

Cieľom politiky územia je zvýšenie predpokladaného nárastu obyvateľstva a vytvorenie priaznivých podmienok pre zvýšenie kvality bývania. Individuálna bytová výstavba sa bude realizovať prednostne v zastavanej časti obce v existujúcich prielukách, na voľných plochách a tiež formou prestavieb a nadstavieb existujúceho bytového fondu.

Novodobým trendom je výstavba nájomných bytových domov, ktoré sa za posledné obdobie stali súčasťou plánov, ale aj realizácie i menších obcí.

Na území verejno-súkromného partnerstva sa k 31.12.2014 nachádzalo spolu 25 421 bytov, z toho 6 500 v meste Púchov a 18 921 vo vidieckych obciach. V porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpol počet bytov o 169 bytov.

Tabuľka č. 7 Bytový fond územia verejno - súkromného partnerstva

Bytový fond územia verejno-súkromného partnerstva k 31.12.2006				
	prírastky bytov	úbytky bytov	stav bytov	
			spolu	z toho vo vidieckych obciach
počet	202	20	25 520	20 921

Zdroj: Vlastné spracovanie

Školstvo - Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest.

V okresoch Považská Bystrica a Púchov sa nachádza spolu 61 materských škôl, všetky sú štátne. 18 materských škôl sa nachádza v meste Považská Bystrica, 7 v meste Púchov, ostatné sú v zriaďovateľskej pôsobnosti jednotlivých vidieckych obcí. Na území verejno-súkromného partnerstva je 32 základných škôl, z toho 2 sú cirkevné, ostatné štátne. Ďalších 10 základných škôl je v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Považská Bystrica. Sedem štátnych a jedna cirkevná základná škola sa nachádza v meste Púchov, ostatných 25 štátnych základných škôl je v zriaďovateľskej pôsobnosti vidieckych obcí, z toho 12 v obciach okresu Považská Bystrica a 13 v obciach okresu Púchov.

Tabuľka č. 8 Materské a základné školy v okresoch Považská Bystrica a Púchov

Materské a základné školy v okresoch Považská Bystrica a Púchov								
Štátne Materské školy k 30.09.2014			Štátne základné školy k 30.09.2014				Cirkevné základné školy k 30.9.2014	
Školy spolu	Školy s celodennou starostlivosťou	Triedy	Školy spolu	Triedy			Školy	Triedy
				spolu	v tom ročník			
					1. - 4.	5. - 9.		
61	59	146	40	533	222	311	2	16

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na základných školách sú vyučované nasledovné cudzie jazyky:

- anglický,
- francúzsky,
- nemecký,
- ruský,
- španielsky,
- taliansky.

V okresoch Považská Bystrica a Púchov sa nachádzajú nasledovné stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja:

- Gymnázium Považská Bystrica
- Gymnázium Púchov
- OA Považská Bystrica
- SOŠ Púchov
- SOŠ Púchov
- SOŠ Považská Bystrica
- SOŠ Považská Bystrica
- SOŠ Lednické Rovne

- SOŠ zdravotnícka Považská Bystrica
- SPŠ Považská Bystrica

Na území okresov Považská Bystrica a Púchov sa nachádzajú 4 základné umelecké školy, z toho 3 štátne a 1 súkromná. Spolu majú 81 tried.

Tabuľka č. 9 Základné umelecké školy

Základné umelecké školy k 15.10.2014			
Štátne základné umelecké školy		Súkromné základné umelecké školy	
školy	triedy	školy	triedy
3	66	1	15

Zdroj: Vlastné spracovanie

Materské školy navštevovalo na území OZ Naše Považie v školskom roku 2013/2014 celkom 1614 detí v 81 triedach.

Základné školy mali 5416 žiakov v 283 triedach. Na jednu triedu pripadalo priemerne 19 žiakov. V záujmovom území sa nachádzajú štyri stredné školy, ktoré navštevuje 2393 žiakov.

Ďalšie zariadenia:

- Súkromné stredisko praktického vyučovania odevného Makyta
- Špeciálna základná škola pre deti s mentálnym postihnutím Púchov
- ZUŠ Púchov
- CVČ Včielka
- Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Púchov

Tabuľka č. 10 Materské školy

MATERSKÉ ŠKOLY		počet tried	počet žiakov
k 30.6.2014			
Beluša	MŠ	8	171
Dohňany	MŠ a ZŠ	2	48
Dolná Breznica	MŠ	1	23
Dolné Kočkovce	MŠ	2	40
Horovce	MŠ	2	28
Kvašov	MŠ	1	22
Lazy pod Makytou	MŠ a ZŠ	1	24
Lednica	MŠ a ZŠ	1	24
Lednické Rovne	MŠ	4	87
Lúky	MŠ	2	41
Lysá pod Makytou	MŠ a ZŠ	2	49
Mestečko	MŠ	1	21
Púchov- Chmelinec	MŠ	5	116

Púchov- Mládežnícka	MŠ	6	125
Púchov- Nosice	MŠ	1	23
Púchov- Požiarna	MŠ	3	72
Púchov- Požiarna	MŠ	4	88
Púchov- Ul. 1. mája	MŠ	2	46
Púchov- Slovanská	MŠ a ZŠ	2	37
Streženice	MŠ	2	28
Visolaje	MŠ	2	26
Záriečie	MŠ a ZŠ	1	21
Zubák	MŠ a ZŠ	2	34
Brvnište	MŠ	2	25
Dolná Mariková	MŠ	2	29
Dolný Lieskov	MŠ	1	21
Domaniža	MŠ	2	35
Hatné	MŠ	1	24
Horný Lieskov	MŠ	1	21
Jasenica	MŠ	1	21
Papradno	MŠ	3	54
Plevník-Drienové	MŠ	2	44
Prečín	MŠ	2	23
Pružina	MŠ	2	42
Stupné	MŠ	1	11
Sverepec	ZŠ a MŠ	2	35
Udiča	ZŠ a MŠ	2	35
Spolu		81	1614

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka č. 11 Základné školy

ZÁKLADNÉ ŠKOLY k 30.6.2014		počet tried	počet žiakov
Beluša	ZŠ	24	524
Dohňany	MŠ a ZŠ	4	71
Dolné Kočkovce	ZŠ	2	30
Horovce	ZŠ	3	27
Lazy pod Makytou	MŠ a ZŠ	9	95
Lednica	MŠ a ZŠ	9	138
Lednické Rovne	ZŠ	25	571
Lysá pod Makytou	MŠ a ZŠ	9	198
Púchov- Gorazdova	ZŠ	25	535
Púchov- Mládežnícka	ZŠ	24	519
Púchov- Komenského	ZŠ	19	394
Púchov- Slovanská	MŠ a ZŠ	14	259

Streženice	ZŠ	2	17
Visolaje	ZŠ	2	31
Záriečie	MŠ a ZŠ	11	211
Zubák	MŠ a ZŠ	9	121
Brvnište	ZŠ	10	204
Dolná Mariková	ZŠ	11	242
Domaniža	ZŠ	13	233
Jasenica	MŠ	2	38
Papradno	MŠ	10	182
Plevník-Drienové	MŠ	9	128
Prečín	MŠ	4	65
Pružina	MŠ	16	295
Slopná	MŠ	2	46
Sverepec	ZŠ a MŠ	4	37
Udiča	ZŠ a MŠ	11	205
Spolu		283	5416

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka č. 12 Stredné školy

Stredné školy:	názov	počet tried	počet žiakov
SOŠ Lednické Rovne	SOŠ sklárska	11	199
SOŠ Púchov	SOŠ obchodu a služieb	27	813
SOŠ Púchov		30	792
Gymnázium Púchov		20	589

Zdroj: Vlastné spracovanie

Zdravotníctvo - Na území okresov Považská Bystrica a Púchov sa k 30.12.2014 nachádzalo spolu 438 poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. V Považskej Bystrici je Nemocnica s poliklinikou a v Púchove súkromná nemocnica. V obciach Beluša, Dolná Mariková, Domaniža, Lednické Rovne, Lúky, Papradno, Prečín, Pružina a Udiča sa nachádzajú menšie zdravotné strediská, prípadne ambulancie všeobecných lekárov.

Lekárne sa okrem okresných miest Považská Bystrica a Púchov nachádzajú v obciach Beluša, Domaniža, Dolná Mariková, Lednické Rovne, Lúky, Papradno, Pružina a Záriečie.

Tabuľka č. 13 Prehľad zdravotníckych zariadení

Prehľad zdrav. zariadení na území verejno-súkromného partnerstva k 31.12.2014				
Obec	Lekárneň	Primárna ambulatná starostlivosť pre dospelých	Primárna ambulatná starostlivosť pre deti a dorast	Primárna ambulatná starostlivosť stomatologická
Púchov	áno	áno	áno	áno
Beluša	áno	áno	áno	áno

Dolná Mariková	áno	áno	nie	áno
Domaníža	áno	áno	áno	áno
Lednické Rovne	áno	áno	áno	áno
Lúky	áno	áno	áno	nie
Papradno	áno	áno	áno	áno
Prečín	nie	áno	nie	nie
Pružina	áno	áno	nie	nie
Udiča	nie	nie	áno	nie
Záriečie	áno	nie	nie	nie

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.1.7. Dostupné finančné zdroje, rozpočty a majetok obcí

Na dosiahnutie cieľov v rámci rozvoja miestnej ekonomiky obce slúžia nasledovné nástroje:

- *Finančné nástroje* - daňové právomoci pozostávajúce z miestnych daní, predovšetkým dane z nehnuteľností a dane z ubytovania
- *Využitie majetku* - príprava a prenájom nehnuteľností sústredené na podnikateľské aktivity
- *Marketingové nástroje samosprávy*

Finančné a rozpočtové hospodárenie obce

Finančné hospodárenie je riadené najmä rozpočtom obce, ktorý vyjadruje ekonomickú hospodárnosť obce. Spustením fiškálnej decentralizácie po roku 2005 boli posilnené príjmysamospráv prostredníctvom právomocí, ktoré determinovali výšku miestnych daní. Zaviedol sa systém prerozdeľovania daní z príjmu fyzických osôb medzi jednotlivé obce a stali sa vlastným príjmom pre obce. Daňové príjmy predstavujú pre rozpočet processtabilné a opakovateľné zložky. Naopak nedaňové príjmy majú doplnkový charakter, ktoré vychádzajú z vlastníctva, prevodu majetku a činností obce.

Tabuľka č. 14: Zadlženie obcí

Názov obce	PSČ obce	2013	Názov obce	PSČ obce	2013
Púchov	020 01	50,8 %	Bodiná	018 15	2,2 %
Dohňany	020 51	47,2 %	Brvnište	018 12	20,08 %
Mestečko	020 52	0 %	Horná Mariková	018 03	0 %
Záriečie	020 52	1,6 %	Dolná Mariková	018 02	3,8 %
Lúky	020 53	64,7 %	Dolný Lieskov	018 21	0 %
Lysá pod Makytou	020 54	0 %	Domaníža	018 16	34,3 %

Lazy pod Makytou	020 55	0 %	Jasenica	01817	33,9 %
Visolaje	018 61	0 %	Horný Lieskov	018 02	7,7 %
Mojtín	020 72	0 %	Kostolec	017 05	0 %
Lednické Rovne	020 61	57,8 %	Malé Lednice	018 16	0 %
Horovce	020 62	44,2 %	Papradno	018 13	17,9 %
Dolná Breznica	020 61	59,0 %	Plevník	018 26	0 %
Horná Breznica	020 61	15,9 %	Podskalie	018 22	6,9 %
Lednica	020 63	0 %	Počarová	018 15	0 %
Zubák	020 64	0 %	Prečín	018 15	0 %
Vydrná	020 53	28,2 %	Pružina	018 22	2,8 %
Beluša	018 61	0 %	Slopná	018 21	11,1 %
Dolné Kočkovce	020 01	0 %	Stupné	018 12	26,8 %
Kvašov	020 62	77,6 %	Sverepec	017 01	46,2 %
Streženice	020 01	54,1 %	Sádočné	018 16	0
Nimnica	020 71	0,0 %	Udiča	018 01	2,1 %
			Vrchteplá	017 05	29,4 %
			Záskalie	017 05	12,9 %
			Čelková Lehota	018 16	0 %
			Ďurďové	018 22	12,5

Zdroj: obecné úrady

Vysoká miera zadlženosti je v obci Kvašov, ktorá je až na úrovni 77,6 %. S vyššou mierou sa stretávame aj v obci Streženice, Dolná Breznica, Lednické Rovne a Lúky. Okresné mesto Púchov patrí taktiež k mestám s vyššou zadlženosťou a to i napriek podnikateľskej aktivite a prosperujúcich podnikov v meste.

3.1.8. Ekonomické zdroje

Analýza oblasti podnikania (podnikateľské zázemie, štruktúra podnikov), tvorby pracovných miest, zastúpenie ekonomických sektorov, zamestnanosť/nezamestnanosť, oblasť poľnohospodárstva, cestovného ruchu a pod.

V záujmovom území verejno-súkromného partnerstva sa nachádza 658 podnikateľských subjektov, z toho 86 tvoria podniky v zahraničnom vlastníctve a 11 podnikov je v družstevnom vlastníctve. Ďalej sa tu nachádza 4812 fyzických osôb, z toho 4622 tvoria živnostníci, 152 slobodné povolania a súkromne hospodáriacich roľníkov sa tu nachádza 38. V regióne je relatívne vysoká zamestnanosť vďaka veľkým priemyselným podnikom, v okresnom meste Považská Bystrica je hlavným zamestnávateľom strojársky priemysel, v okresnom meste Púchov plní túto funkciu gumársky a textilný priemysel. Významným podnikom je aj Rona, a.s. v obci Lednické Rovne.

Najvýraznejšie je z pohľadu počtu podnikateľských subjektov zastúpená priemyselná výroba, výroba výrobkov z gumy a plastov, výroba strojov a zariadení a výroba textílií

a odevov. Všetky tieto odvetvia boli v posledných mesiacoch výrazne postihnuté svetovou finančnou krízou a vzhľadom na prognózy existuje predpoklad, že región bude v blízkej budúcnosti čeliť strate veľkých zamestnávateľov.

Väčšie prevádzky sú situované prevažne v mestách a veľkých obciach, v malých obciach sa darí skôr malým a stredným podnikateľom.

Tabuľka č. 15 FO a PO na území verejno-súkromného partnerstva

FO a PO na území verejno-súkromného partnerstva			
Fyzické osoby	8 104	Právnické osoby	
		Ziskové	Neziskové
Živnostníci	7 648	2 574	1 047
Slobodné povolanie	405		
SHR	51		

Zdroj: Vlastné spracovanie

Najviac podnikateľských subjektov sa nachádza v okresných mestách a vo väčších obciach. V zásade počet podnikateľských subjektov rastie s rastom počtu obyvateľov jednotlivých obcí. Najvýraznejšie zastúpenie podľa hospodárskej štruktúry má OKEČ 45 – stavebníctvo, ale zastúpené sú takmer všetky odvetvia hospodárstva.

Tabuľka č. 16 Zamestnanosť podľa odvetvia

Zamestnanosť podľa odvetvia		
Okres, OKEČ	priemerný evidenčný počet zamestnancov	
	okres PB	okres PU
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo, lesníctvo, rybolov, chov rýb	124	276
Priemysel spolu	5 478	10 551
Veľkoobchod, maloobchod; oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	1036	689
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	194	358
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti	236	235
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	499	211
Štátna správa, hospodárska a sociálna politika štátu	423	190
Všeobecná verejná správa	250	164
Školstvo	1 475	1 014
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1 111	464

Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	230	170
---	-----	-----

Zdroj: Vlastné spracovanie

Nezamestnanosť v dotknutom území bola zvýšená najmä v rokoch 2008 až 2009 ako prejav hospodárskej krízy, jej následky vidieť doteraz. Priemerná nezamestnanosť oboch okresov je vo výške 9,85 % v roku 2013. Možno konštatovať zlepšovanie situácie nakoľko v porovnaní s predchádzajúcim rokom bol zaznamenaný pokles miery nezamestnanosti.

Tabuľka č. 17 Miera nezamestnanosti

NEZAMESTNANOSŤ NA ÚZEMÍ VEREJNO SÚKROMNÉHO PARTNERSTVA						
ROK	2008	2009	2010	2011	2012	2013
MIERA NEZAMESTNANOSTI %	5,25	10,55	10	9,65	10,45	9,85

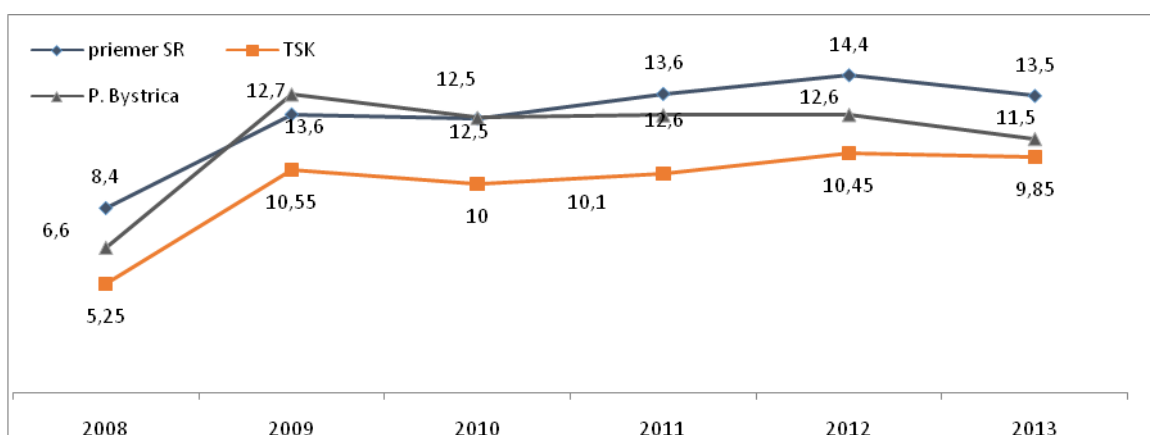
Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf č. 3 Miera nezamestnanosti

Porovnanie miery nezamestnanosti s priemerom SR a TSK vidieť na dole uvedenom grafe. Nezamestnanosť v dotknutom území bola sa dlhodobo pohybuje pod úrovňou nezamestnanosti Trenčianskeho kraja. V roku 2013 klesla nezamestnanosť na úroveň 9,85% Všeobecne je v okrese vyššia nezamestnanosť u žien ako u mužov.

Graf č. 4 Porovnanie miery nezamestnanosti

Oblasť cestovného ruchu -Zoznam ubytovacích zariadení na území verejno-súkromného partnerstva:

- Chata Ráztoka v obci Horná Mariková
- Chata Javorník v obci Horná Mariková
- Horský hotel EVA MÁRIA v obci Horná Mariková
- Chata Horal v obci Horná Mariková
- Chata Ráztoka v obci Horná Mariková
- Ubytovanie v súkromí Mária Paceková v obci Horná Mariková
- Penzión a chata U RICHTÁRA v obci Horná Mariková
- Chata Felix v obci Horná Mariková
- Penzión WOLF LAND v obci Horná Mariková
- Chata Poľana v obci Dolná Mariková
- Turistická ubytovňa KST Kátlina v obci Dolná Mariková
- Agropenzión GRUNT v obci Papradno
- Hotel Podjavorník v obci Papradno
- Turistická ubytovňa Podjavorník v obci Papradno
- Rekreačné zariadenie Priedhorie v obci Pružina
- Rekreačné zariadenie Podskalíe v obci Podskalíe
- Horská chata VITA v obci Pružina
- Ubytovanie v súkromí Vladimír Špánik v obci Domaniža
- Motel Slatina v obci Beluša
- Sanatórium Matador v obci Beluša
- Chata Cementár v obci Beluša
- Hotel Thermal v obci Beluša
- Chata Makyta v obci Beluša
- Hotel Bonums v obci Beluša
- Chata Anička v obci Beluša
- Chata Čertov v obci Lazy pod Makytou
- Drevo Líška Plus, s.r.o. v obci Lazy pod Makytou
- Vila u Slava v obci Lazy pod Makytou
- Chata Šamo v obci Lazy pod Makytou
- Hotel WILI v meste Púchov
- Pension KORONA v meste Púchov
- Penzión U koníka v obci Vydrná
- Penzión Barborka v obci Mojtín
- Zrub Mojtín v obci Mojtín
- Chata na Rúbani v obci Mojtín
- Penzión pri lipe v obci Dohňany
- Chata Bartek v obci Lysá pod Makytou

V okresných mestách Považská Bystrica a Púchov sa nachádza nespočetné množstvo stravovacích zariadení rôzneho typu. Vo vidieckych obciach sú stravovacie zariadenia väčšinou umiestnené v penziónoch a hoteloch a poskytujú služby nielen pre ubytovaných hostí, ale i pre okoloidúcich turistov, či miestna obyvateľstvo.

Zoznam lyžiarskych stredísk na území verejno-súkromného partnerstva:

- Ski Čertov Javorníky v obci lazy pod Makytou
- Podjavorník v obci Papradno
- Ski Ráztoka v obci Horná Mariková
- Ski Mojtín v obci Mojtín
- Malé obecné vleky (obec Plevník - Drienové)

V okrese sú z turistického hľadiska zaujímavé Javorníky, Biele Karpaty a najmä Strážovské vrchy so strediskom Mojtín. Centrom cestovného ruchu je však Nimnica a Nosická vodná nádrž. V Nimnici sú najmladšie kúpele na Slovensku. Z kultúrnohistorických pamiatok si najväčšiu pozornosť zaslúži Lednický hrad, Slovenské sklárske múzeum v Lednických Rovniach a dielňa s výrobou tradičnej modrotlačie v Púchove. Okres Považská Bystrica je turisticky atraktívny najmä vďaka svojmu prírodnému potenciálu. K významným turistickým cieľom patria Súľovské vrchy s atraktívnymi turistickými oblasťami Manínska Tiesňava, Kostolecká Tiesňava a Súľovské skaly, a pohorie Javorníky. Z mesta sú dostupné aj Strážovské vrchy a Vršatské bradlá v Bielych Karpatoch. V samotnom meste Považská Bystrica a v jeho širšom okolí sa nachádza niekoľko zaujímavých kultúrnohistorických objektov, ktorým rezonujú zrúcaniny hradov. Nachádzajú sa tu aj sakrálne a svetské historické pamiatky. Je tu možnosť navštíviť aj niekoľko rozličných múzeí.

Považský hrad bol postavený v 13. storočí, v súčasnosti je ruinou. Neďaleko od neho sa nachádza kaštieľ zvaný Burg, rovnako v zlom technickom stave. Oba objekty by sa po rekonštrukcii mohli stať vyhľadávaným turistickým cieľom. Kaštieľ Orlové bol postavený začiatkom 17. storočia v renesančnom slohu. V 18. storočí bol prestavaný v barokovom slohu a rozšírený Arkádový dvor bol doplnený ústrednou fontánou s barokovými prvkami. Kaštieľ v Jasenici je pôvodne renesančný kaštieľ postavený v 17. storočí. V 18. storočí bol barokovo prestavaný. V súčasnosti je v kaštieli umiestnené detašované prírodovedné pracovisko a expozičné a výstavné priestory Vlastivedného múzea v Považskej Bystrici. Expozícia je zameraná na faunu, ľudovo-umeleckú výrobu a historické fotografie mesta Považská Bystrica. Súkromné múzeum archeológie, numizmatiky a ľudových predmetov v Považskej Teplej dokumentuje vývoj mincovníctva vo svete, nachádzajú sa tu zaujímavé archeologické predmety z okolia a tradičné ľudové predmety.

3.1.9. Popis doteraz realizovaných aktivít v území, ich význam, prípadné nedostatky

MAS Naše Považie implementovalo Integrovanú stratégiu rozvoja územia v rámci prístupu LEADER v programovom období 2007-2013. V rámci aktivít s tým spojených bolo na území MAS zrealizovaných:

- 20 projektov v rámci opatrenia 3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo v celkovom objeme nenávratných finančných príspevkov vo výške 398 908,78 EUR, a to nasledovné:

- obec Plevník – Drienové: Viacúčelové ihrisko Plevník – Drienové, oprávnené výdavky 45 999,12 €
- obec Papradno: Modernizácia ihriska Papradno, oprávnené výdavky 16 997,16 €
- obec Bodiná: Výstavba detského ihriska v obci Bodiná, oprávnené výdavky 19 999,71 €
- obec Sverepec: Stavebné úpravy autobusových zastávok - Sverepec, oprávnené výdavky 16 999,20 €
- obec Podskalie: Ihrisko v obci Podskalie, oprávnené výdavky 21 705,13 €
- obec Beluša: Detské ihrisko v obci Beluša, oprávnené výdavky 48 000,00 €
- obec Dolné Kočkovce: Tribúny- futbalový štadión Dolné Kočkovce, oprávnené výdavky 14 595,74 €
- obec Ďurďové: Autobusové zastávky, ihrisko, mantinely v obci Ďurďové, oprávnené výdavky 21 723,88 €
- obec Vydrná: Rekonštrukcia existujúceho miestneho rozhlasu - Vydrná, oprávnené výdavky 10 198,00 €
- obec Klieština: Zhotovenie bezdrôtového rozhlasu pre obec Klieština, oprávnené výdavky 10 866,74 €
- obec Dohňany: Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci Dohňany, oprávnené výdavky 12 725,08 €
- obec Záriečie: Stavebné úpravy autobusových zastávok v obci Záriečie, oprávnené výdavky 10 001,86 €
- obec Visolaje: Tribúna na futbalovom štadióne Visolaje, oprávnené výdavky 10 005,50 €
- obec Pružina: Vybudovanie detského ihriska pri škôlke v obci Pružina, oprávnené výdavky 18 240,34 €
- obec Lysá pod Makytou: Rekonštrukcia rozhlasu Lysá pod Makytou, I. etapa, oprávnené výdavky 14 982,50 €
- obec Záskanie: Modernizácia športového ihriska v obci Záskanie, oprávnené výdavky 10 010,00 €
- obec Udiča: Modernizácia detského ihriska - Udiča, oprávnené výdavky 11 000,00 €
- mesto Púchov: Modernizácia detského ihriska v Marczibányiho záhrade - Púchov, oprávnené výdavky 32 452,76 €
- mesto Púchov: Rekonštrukcia rozhlasu v meste Púchov - I. etapa, oprávnené výdavky 19 934,78 €
- obec Zubák: Viacúčelové ihrisko v obci Zubák, oprávnené výdavky 32 471,28 €
- 59 projektov v rámci opatrenia 3.4.2 Obnova a rozvoj obcí v celkovom objeme nenávratných finančných príspevkov vo výške 1 606 318,46 EUR, a to nasledovné:
  - Obec Slopná: Obnova a rozvoj obcí- výstavba verejných priestranstiev v obci, oprávnené výdavky 28 422,73 €
  - Obec Jasenica: Obec Jasenica, rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia, oprávnené výdavky 19 469,04 €
  - Obec Prečín: Obnova a rozvoj obcí- výstavba chodníkov v obci, oprávnené výdavky 44 998,24 €

- Mesto Púchov: Onova a rozvoj mesta - rekonštrukcia chodníkov a zelene v cintoríne, oprávnené výdavky 80 455,72 €
- Obec Brvnište: Obnova a rozvoj obcí- výstavba chodníkov v obci, oprávnené výdavky 40 788,76 €
- Obec Stupné: Výstavba a modernizácia chodníka v obci Stupné, oprávnené výdavky 32 202,30 €
- Obec Domaniža: Obnova a rozvoj obcí- výstavba a rekonštrukcia chodníkov, oprávnené výdavky 46 854,00 €
- obec Lednické Rovne: Projekt rekonštrukcie Námestia slobody v obci Lednické Rovne- časť verejné osvetlenie, oprávnené výdavky 79 932,35 €
- obec Záriečie: Úprava verejných priestranstiev pri škole, na cintoríne a amfiteátri v obci Záriečie, oprávnené výdavky 21 500,71 €
- obec Hatné: Výstavba verejného priestranstva v obci Hatné, oprávnené výdavky 30 489,31 €
- obec Beluša: Úprava verejných priestranstiev v obci Beluša, oprávnené výdavky 80 000,00 €
- obec Klieština: Výstavba verejného priestranstva v obci Klieština, oprávnené výdavky 12 956,52 €
- obec Vydrná: Rekonštrukcia existujúceho verejného osvetlenia- Vydrná, oprávnené výdavky 16 197,42 €
- obec Lazy pod Makytou: Úprava verejných priestranstiev a náučný chodník v obci Lazy pod Makytou, oprávnené výdavky 21 501,52 €
- obec Dolná Mariková: Verejné priestranstvo v obci Dolná Mariková - centrum, oprávnené výdavky 36 119,51 €
- obec Dolný Lieskov: Výstavba verejného priestranstva a rekonštrukcia existujúceho verejného osvetlenia v obci Dolný Lieskov, oprávnené výdavky 26 343,92 €
- obec Horný Lieskov: Modernizácia verejného priestranstva cintorína - Horný Lieskov, oprávnené výdavky 13 012,73 €
- obec Visolaje: Úprava verejného priestranstva cintorína v obci Visolaje, oprávnené výdavky 23 601,87 €
- obec Horná Breznica: Výstavba peších chodníkov na cintoríne - Horná Breznica, oprávnené výdavky 16 302,75 €
- obec Papradno: Výstavba informačných tabúl náučného chodníka - Papradno, oprávnené výdavky 16 297,40 €
- obec Papradno: Výstavba verejného priestranstva pri obecnom úrade - Papradno, oprávnené výdavky 31 515,70 €
- mesto Púchov: Výstavba verejného priestranstva - Horné Kočkovce, oprávnené výdavky 80 000,14 €
- obec Lednické Rovne: Lednické Rovne - úprava verjných priestranstiev, oprávnené výdavky 19 814,02 €
- obec Lysá pod Makytou: Modernizácia verejného priestranstva cintorína - Lysá pod Makytou, oprávnené výdavky 16 512,56 €
- obec Pružina: Turistický chodník v obci Pružina, oprávnené výdavky 30 379,86 €

- obec Počarová: Počarová - úprava verejných priestranstiev, oprávnené výdavky 19 587,71 €
- obec Horná Mariková: Úprava verejných priestranstiev a chodník v obci Horná Mariková, oprávnené výdavky 20 335,60 €
- obec Horná Mariková: Verejné osvetlenie Obec Horná Mariková, oprávnené výdavky 10 003,43 €
- obec Jasenica: Oplotenie cintorínov v obci Jasenica Malá Jasenica a Veľká Jasenica, oprávnené výdavky 19 989,40 €
- obec Záskanie: Modernizácia verejného priestranstva v obci Záskanie, oprávnené výdavky 10 010,00 €
- obec Streženice: Výstavba chodníkov v obci Streženice, oprávnené výdavky 15 000,00 €
- obec Horná Breznica: Výstavba verejného priestranstva – Horná Breznica, oprávnené výdavky 10 140,00 €
- obec Dolná Breznica: Výstavba verejného priestranstva na cintoríne - Dolná Breznica, oprávnené výdavky 20 000,00 €
- obec Dolná Breznica: Výstavba verejného priestranstva – Dolná Breznica, oprávnené výdavky 14 000,00 €
- Obec Lysá pod Makytou: Verejné priestranstvo – chodník ku základnej škole Lysá pod Makytou, oprávnené výdavky 23 000,00 €
- obec Udiča: Verejné priestranstvo na cintoríne - Udiča, oprávnené výdavky 28 000,00 €
- obec Sverepec: Modernizácia verejného priestranstva – Sverepec, oprávnené výdavky 20 000,00 €
- mesto Púchov: Modernizácia verejného priestranstva na cintoríne - Púchov, oprávnené výdavky 30 002,32 €
- mesto Púchov: Verejné priestranstvo pred cintorínom Nosice - Púchov, oprávnené výdavky 29 998,21 €
- obec Dolné Kočkovce: Výstavba chodníka - obec Dolné Kočkovce, oprávnené výdavky 21 454,99 €
- obec Udiča: Výstavba chodníka k základnej škole - Udiča, oprávnené výdavky 19 927,88 €
- obec Streženice: Úprava verejného priestranstva Streženice, oprávnené výdavky 19 986,40 €
- obec Dohňany: Rekonštrukcia, modernizácia verejného osvetlenia a výstavba chodníka so spevnenou plochou v obci Dohňany, oprávnené výdavky 37043,39 €
- mesto Púchov: Rozšírenie chodníkov na cintoríne Horné Kočkovce - Púchov, oprávnené výdavky 30 000,00 €
- mesto Púchov: Verejné priestranstvo pred Kultúrnym domom Vieska - Bezdedov Púchov, oprávnené výdavky 19 918,48 €
- mesto Púchov: Verejné priestranstvo pred Požiarnou zbrojnicou Nosice - Púchov, oprávnené výdavky 29 978,26 €

- obec Mestečko: Výstavba a úprava chodníkov a spevnených plôch - v obci Mestečko, oprávnené výdavky 31 340,65 €
- obec Lúky: Výstavba chodníkov v obci Lúky, oprávnené výdavky 31 521,73 €
- obec Lazy pod Makytou: Úprava verejných priestranstiev pred domom kultúry v obci Lazy pod Makytou, oprávnené výdavky 28 000,00 €
- obec Horovce: Výstavba oplotenia a spevnenej plochy cintorína v obci Horovce, oprávnené výdavky 31 408,37 €
- obec Horný Lieskov: Modernizácia verejného priestranstva, chodník na cintoríne - Horný Lieskov, oprávnené výdavky 13 360,33 €
- obec Dolný Lieskov: Výstavba verejného priestranstva v obci Dolný Lieskov druhá etapa, oprávnené výdavky 10 499,78 €
- obec Brvnište: Výstavba verejného priestranstva - Brvnište, oprávnené výdavky 16 000,16 €
- obec Čelkova Lehota: Úprava verejných priestranstiev v obci Čelkova Lehota, oprávnené výdavky 27 001,49 €
- obec Lednica: Modernizácia verejného priestranstva a rozšírenie osvetlenia na cintoríne v obci Lednica, oprávnené výdavky 32 501,61 €
- obec Zubák: Modernizácia verejného priestranstva na cintoríne v obci Zubák, oprávnené výdavky 14 997,99 €
- obec Hatné: Výstavba verejného priestranstva v obci Hatné - 2. etapa, oprávnené výdavky 18 549,32 €
- obec Dolné Kočkovce: Modernizácia verejného priestranstva v obci Dolné Kočkovce, oprávnené výdavky 18 550,00 €
- obec Beluša: Modernizácia verejného priestranstva v obci Beluša, oprávnené výdavky 18 541,88 €
- 7 projektov v rámci opatrenia 3.3 Vzdelávanie a informovanie v celkovom objeme nenávratných finančných príspevkov vo výške 49 872,00 EUR, a to nasledovné:
  - Regionálna rozvojová agentúra Púchov: Rozvoj vidieka v novom programovacom období, oprávnené výdavky 7 080,00 €
  - Cooltur Považie, o.z.: Informačný seminár "Cooltur Považie", oprávnené výdavky 7 000,00 €
  - Dukátová cesta: Informačný seminár "Dukátová cesta", oprávnené výdavky 7 188,00 €
  - Pre vzdelanejší región: Informačný seminár "Rozvoj vidieka", oprávnené výdavky 7 104,00 €
  - Mikroregión Strážovské vrchy: Rozvoj vidieka prostredníctvom zvyšovania kvalifikácie zamestnancov obcí, oprávnené výdavky 7 200,00 €
  - Pre vzdelanejší región: Podpora rozvoja vidieka zvyšovaním informovanosti jeho zástupcov, oprávnené výdavky 7 200,00 €
  - Občianske združenie KRAJŠÍ VIDIEK: Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, oprávnené výdavky 7 100,00 €

- 3 projekty v rámci opatrenia 3.2 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu
Časť B – marketing služieb vidieckeho cestovného ruchu a rozvoja regiónu v celkovom objeme nenávratných finančných príspevkov vo výške 74 282,40 EUR, a to nasledovné:
  - Cooltur Považie, o.z.: Krásy Považia, oprávnené výdavky 24 872,40 €
  - Dukátová cesta: Dukátová cesta, oprávnené výdavky 24 870,00 €
  - „Združenie na podporu rozvoja oblasti Lazy pod Makytou – Čertov“: Čertov, oprávnené výdavky 24 540,00 €

Okrem spomínaných projektov v rámci implementácie ISRÚ MAS Naše Považie, realizovala MAS aj dva projekty spolupráce MAS neinvestičného charakteru, a to projekt LEADER na Považí, ktorého partnerom je OZ Partnerstvo pre MAS Terchovská dolina a celkový rozpočet projektu je 27 000 Eur. V projekte ide o spoluprácu dvoch blízkych MAS – OZ „Partnerstvo pre MAS Terchovská dolina“ a Naše Považie. V oboch je potrebné podporovať výmenu skúseností členov a motiváciu pracovať na princípoch LEADER - naučiť sa čo najefektívnejšie implementovať ISRÚ. Vzhľadom na potrebu zvýšiť kvalitu života obyvateľstva a zamestnanosť na vidieku je nutné, aby v oboch regiónoch boli vytvorené vhodné podmienky na podnikanie. Obe miestne akčné skupiny sa počas implementácie ISRÚ stretli s rôznymi problémami a ich riešeniami, je nutné, aby si skúsenosti vymenili a vedeli ich v budúcnosti využiť pre lepšie fungovanie. Realizáciou projektu na územiach MAS chceme dosiahnuť zvýšenie všeobecného poznania prístupu LEADER, záujem oň a schopnosť pracovať na jeho princípoch. Uskutočnením projektu chceme vytvoriť hmotné výstupy, ktoré budú reflektovať prístup Leader na oboch územiach MAS smerom k svojim územiám, ale i navonok (ostatné MAS, VSP, vznikajúce partnerstvá). Projekt LEADER na Považí je teda zameraný na budovanie kapacít spoločným organizovaním aktivít, komunikáciou, stretávaním a výmenou skúseností členov zúčastnených MAS. V rámci projektu boli vytvorené spoločné brožúry, ktoré opisujú úspešné projekty v rámci prístupu LEADER na oboch územiach a odborné výmenné exkurzie do území MAS.

Ďalším projektom spolupráce bol projekt Stratené rozprávky Považia. V projekte ide o spoluprácu dvoch blízkych MAS – Teplička a Naše Považie. V oboch na základe prieskumov v školách v súčasnosti upadá záujem obyvateľov vidieka o ľudové tradície, deti pomaly zabúdajú, odkiaľ pochádzajú a ich záujem je orientovaný prevažne na zahraničnú produkciu, televíziu a elektronické hry. Realizáciou projektu na území oboch MAS chceme dosiahnuť zvýšenie všeobecného poznania svojho rodiska – vidieka deťmi ako i ľuďmi, ktorí s nimi žijú a pracujú a tým nenechať upadnúť do zabudnutia ich vlastnú históriu. Projekt Stratené rozprávky Považia je teda zameraný na ochranu spoločného kultúrneho dedičstva a zároveň na prenos praktických skúseností pri rozvoji vidieka spoločným organizovaním aktivít (festival stratených rozprávok) a pravidelnou komunikáciou, stretávaním sa a výmenou skúseností a poznatkov zamestnancov a členov zúčastnených MAS. Ďalšou pridanou hodnotou projektu je zvýšenie atraktivity regiónu pre turistov, nakoľko upozorní návštevníkov aj na doteraz nespropagované kultúrne bohatstvo, históriu a miesta, kde sa dej jednotlivých rozprávok odohral. Výstupom bola spoločná rozprávková knižka a CD a zároveň festivaly stratených rozprávok, na ktorých deti z území MAS hrali divadielka na témy miestnych rozprávok.

MAS Naše Považie vo svojom území zohralo obrovskú úlohu a to najmä tým, že v území vytvorilo doteraz neexistujúcu spoluprácu všetkých subjektov naprieč jednotlivými sektormi a odvetviami. Subjekty v území spolupracujú pri tvorbe plánovacích dokumentov, projektových zámerov ako i pri samotnej realizácii jednotlivých projektov. Spolupráca sa rozvinula i mimo prístup LEADER a to do všetkých sfér každodenného života na vidieku.

3.2.SWOT analýza

Základným podkladom pre spracovanie SWOT analýzy bola analýza územia. SWOT analýza bola spracovaná komunitnou metódou, teda jednotlivé body silných, slabých stránok, príležitostí a ohrození formulovali miestni aktéri z obcí, podnikateľov i neziskového sektora, ktorí disponovali znalosťami o území. Základná kostra bola spracovaná Predsedníctvom a následne sa na jej dopracovaní podieľali pracovné skupiny. Pri príprave SWOT analýzy sme považovali za najdôležitejšie zahrnúť čo najširšie spektrum subjektov, ktoré by sa k tejto analýze mohli vyjadriť. Jednotlivé stretnutia prebiehali v obciach na Obecných úradoch, v kultúrnych domoch, v zariadeniach cestovného ruchu, aby sa konali na čo najnižšej úrovni v rámci spravovania územia. Základným informačným zdrojom boli teda názory a skúsenosti samotných vidiečanov, komunálnych politikov, podnikateľských subjektov, pretože táto stratégia má za úlohu reagovať na potreby týchto subjektov. Medzi ďalšie zdroje, z ktorých sme čerpali pri tvorbe SWOT analýzy, ako i celej integrovanej stratégie rozvoja územia, patrila databáza Štatistického úradu, Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, obecné štatistiky, plány hospodárskeho a sociálneho rozvoja jednotlivých obcí, ako i mikroregiónov a v neposlednom rade i Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Do tvorby SWOT analýzy bola verejnosť zapojená prostredníctvom jednoduchej ankety, ktorá pozostávala z dvoch otázok:

- Čo Vám najviac vyhovuje na živote na vidieku?
- Čo Vám na vidieku najviac chýba?

Anketové otázky boli obyvateľom pokladané pri osobnom rozhovore manažérky občianskeho združenia Naše Považie, výsledky boli zosumarizované a sú zahrnuté vo viacerých častiach integrovanej stratégie rozvoja územia, prevažne v častiach analytických.

Zároveň bolo zozbieraných niekoľko stoviek dotazníkov od obyvateľov v regióne a od zástupcov miestnych samospráv.

Informácie získané na stretnutiach pracovných skupín, stretnutiach s občanmi, dotazníkmi a s pomocou anketových otázok, boli zosumarizované, zadelené do jednotlivých oblastí života a porovnané s reálnymi ukazovateľmi. Výsledkom tohto postupu je kvalitná a objektívna SWOT analýza reagujúca na reálne podmienky života na vidieku.

Tabuľka č. 18 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
Hospodárske	Hospodárske
<ul style="list-style-type: none"> • dostatok pracovnej sily pre priemysel • výhodná geografická poloha v blízkosti dvoch krajských miest • dobrá dopravná dostupnosť regiónu (diaľnica, rieka Váh, železničná trať Bratislava- Košice, blízkosť letísk v Trenčíne a Žiline) • výhodná geografická poloha v blízkosti hraníc s ČR • dobrá dopravná dostupnosť • vyhovujúci systém regionálnej autobusovej dopravy • pravidelný odvoz TKO a separovanie • zhodnotenie existujúcich remesiel – ich oživenie a rozvoj • existencia vhodných plôch pre budovanie oddychových častí • spolupráca s podnikateľským sektorom • podpora podnikateľov a vytvorenie vhodných podnikateľských podmienok • čerpanie prostriedkov EÚ • v blízkosti obce prechádzajúce cesta diaľničného typu D1 prepájajúca severnú a juhozápadnú časť Slovenska medzinárodného významu, • pokrytie signálom mobilných operátorov • postupne zavádzané služby eGovernemtu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy • vhodné podmienky na rozvoj drevospracujúceho priemyslu a lesného hospodárstva • dlhodobo nízka miera nezamestnanosti a dostatočný počet stabilných zamestnávateľov • potenciál pre budovanie priemyselných parkov a zón • silné exportné a importné väzby na trhy EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> • extrémna závislosť na priemysle • nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov, • vysoká finančná zaťaženosť a administratívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikania, • nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít, • nedostatočná podpora poľnohospodárskych podnikov, • nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám, ktoré sa môžu stať prekážkou pri rozvoji podnikateľských aktivít, • zlý technický stav ciest a komunikácií • absencia železničnej dopravy • nízky rozpočet obce nedovoľuje potrebnú podporu podnikania • nedostatok vlastného investičného kapitálu • nedobudovaná technická infraštruktúra • administratívna náročnosť pri získavaní prostriedkov z fondov EÚ • nerozširovanie bytového fondu • nevyhovujúci stav verejného osvetlenia • nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry • absencia podnikateľských subjektov s majetkovou účasťou obce, • nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít • obmedzený prístup malých a stredných podnikateľov k informačným technológiám a poradenským službám • nedostatočné využívanie domácich surovín • nízka úroveň inovácie produktov • vysoká miera korupcie • vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných

<ul style="list-style-type: none"> • množstvo mikro a malých podnikateľov • vysoký podiel malého a stredného podnikania v rámci hospodárskej štruktúry • vysoký stupeň flexibility malého a stredného podnikania • bohatá tradícia tradičných remeselných živnostenských výrob a služieb • vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku (viac ako 70 %) • existencia konkurencieschopných výrobkov v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, chemického, strojárenského i textilného priemyslu • vhodné prírodné podmienky pre rozvoj pestovania plodín a chov hospodárskych zvierat • dlhoročná tradícia v oblasti chovu jednotlivých druhov zvierat 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná previazanosť medzi vzdelávacou sústavou a trhom práce • chýba koordinácia verejných služieb • ohrozenosť dopravnej obslužnosti okrajových obcí • nedostatočné využívanie kapacít v poľnohospodárstve • zlý prístup k úverom pre malých a stredných podnikateľov • nízka úroveň marketingu a propagácie miestnych produktov • vysoké ceny vstupov do výroby • zlá mzdová politika zamestnávateľov • zastaraná technológia a strojové vybavenie podnikov • znižovanie stavu hospodárskych zvierat z dôvodu znižovania odbytu a cien • ekonomická nestabilita podnikateľských subjektov, najmä mikro a malých podnikateľov a poľnohospodárov • slabá investičná aktivita
Sociálne	Sociálne
<ul style="list-style-type: none"> • opatrovateľská služba zabezpečovaná obcami • existencia klubov dôchodcov vo väčších obciach • existencia centier voľného času (CVC) vo väčších obciach • existencia zdravotných stredísk a lekární vo väčších obciach • existencia dostatočného počtu základných škôl poskytujúcich kvalitné vzdelanie • existencia viacerých materských škôl • rozvinutá sieť a dostupnosť regionálnych stredných škôl s vysokou kvalitou všeobecného a odborného vzdelávania • existencia Fakulty priemyselných technológií Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka so sídlom v Púchove • zahraničná spolupráca vidieckych základných škôl i stredných škôl 	<ul style="list-style-type: none"> • zastaralé budovy a vybavenie základných škôl • nedostatok predškolských zariadení • nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich a výstavbu nových športovo-rekreačných objektov • nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže • nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť kultúrnych zariadení a ich rozvoj • nerozvinutá kultúrna turistika • slabá propagácia kultúrnych aktivít obcí • nedostatočne rozvinutý cestovný ruch • nedostatočná informovanosť obyvateľstva o možnostiach podnikania v cestovnom ruchu • nedostatočná propagácia obce a regiónu • nedostatočná spolupráca s cestovnými kancelárkami • slabá propagácia ľudových tradícií a remesiel, ako i miestnych špecifik

<ul style="list-style-type: none"> • rozvinutá sieť sociálnych zariadení a služieb • existencia futbalových ihrísk a iných športovísk • existencia a bohatý knižný fond miestnych knižníc vo väčšine obcí • všetky obce majú domy kultúry • činné dobrovoľné hasičské zbory • existencia poľovných revírov • existencia chránených prírodných zaujímavostí • potenciál pre rozvoj cestovného ruchu • blízkosť kúpeľných centier (Trenčianske Teplice, Rajecké Teplice, Nimnica) • horské prostredie • existencia pôvodnej architektúry • bohaté kultúrne dedičstvo • zachované prvky národnej a ľudovej kultúry • udržiavanie kultúrnych tradícií a ľudových remesiel • prírodné krásy • existencia cykloturistických trás a turistických chodníkov • vhodné podmienky na zimný cestovný ruch - existencia súkromných i obecných lyžiarskych vlekov • dostatočný počet ubytovacích zariadení v obciach orientovaných zimné športy • existencia turistických chodníkov • dlhoročná história obcí, tradície, • prítomnosť kultúrnych pamiatok • pravidelné kultúrne aktivity • rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, • dobré kultúrne povedomie obyvateľov, • strategická východisková poloha na poznávacie výlety 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obcí • chýba rekreačné zázemie obcí • odliv mladých ľudí • nezáujem a apatia obyvateľstva • nedostatočná osвета vo všetkých oblastiach • vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných • nedostatok pracovných príležitostí priamo v malých obciach • absencia oddychových zón • absencia verejných toaliet • nárast sociálnej ohrozenosti mládeže • nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže • chýbajúce služby • absencia stavebných pozemkov vo vlastníctve obcí • nedostupnosť voľného bytového fondu na vidieku pre potenciálnych kupcov • neprehľadné vlastnícke vzťahy • nízka miera vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov • nedobudovaná sieť verejnej kanalizácie • nedostatočne rozvinutý cestovný ruch • chýbajú Turistické informačné kancelárie • absencia ubytovacích kapacít v obciach s nerozvinutým zimným cestovným ruchom • nízka kvalitatívna úroveň existujúcich ubytovacích zariadení • absencia celoročných atrakcií pre rozvoj cestovného ruchu • nedostatok organizovaných podujatí • chýbajúce služby v cestovnom ruchu
Environmentálne	Environmentálne
<ul style="list-style-type: none"> • prírodné bohatstvo s lesmi, pasienkami, • veľké plochy lesov vhodných na rekreáciu, 	<ul style="list-style-type: none"> • v širšom okolí prítomné výrobné prevádzky spôsobujúce nadmernú produkciu polietavých častíc prachu,

<ul style="list-style-type: none"> • vysoká hustota vzácnych prírodných úkazov, • existencia separovaného zberu, • zabezpečený systém odvozu a likvidácie komunálneho odpadu, • fungujúci systém odvozu a likvidácie TKO, • existencia protipovodňových opatrení na rieke Váh, • využiteľné geotermálne zdroje • relatívne dobrá kvalita životného prostredia • vysoký podiel lesných pozemkov • diverzita vidieckej krajiny • dostatočné vodné zdroje • dostatok kvalitnej pitnej vody • množstvo chránených území • zachovalé zaujímavé prírodné úkazy • bohatá fauna a flóra 	<ul style="list-style-type: none"> • narastanie individuálnej automobilovej a motocyklovej dopravy na diaľnici D1, • nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, • nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP, • nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, • sídlo ekologicky záťažových prevádzok v Považskej Bystrici, • kyslé dažde znehodnocujúce lesný porast v okolí, • nadmerné využívanie umelých hnojív spôsobujúce acidifikáciu pôdy, • existencia čiernych skládok, • nevyhovujúci stav korýt miestnych tokov • zlý stav vodných tokov • neudržiavané korytá riek • neúcta ľudí k životnému prostrediu • pokles podzemných vôd • absencia zberných dvorov pre separovaný zber odpadu • využívanie pevných palív na vykurovanie domácností • veľké zdroje znečistenia povrchových a podzemných vôd najmä v okresných mestách • nedostatočný monitorovací systém kvality životného prostredia • nedobudovaný koordinovaný systém separovania komunálneho odpadu
Príležitosti	Ohrozenia
<i>Hospodárske</i>	<i>Hospodárske</i>
<ul style="list-style-type: none"> • využitie prírodného potenciálu (rozvoj ekoturizmu) • nadviazanie nových partnerstiev na úrovni SR a aj v zahraničí • orientácia na efektívne partnerstvá a kooperáciu aktérov regionálneho rozvoja • vysporiadanie pozemkov • ideálne podmienky na rozvoj cestovného ruchu, 	<ul style="list-style-type: none"> • administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, • veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU, • nedostatok investičného kapitálu, • neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity,

<ul style="list-style-type: none"> • možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, • zahraničné investície, • blízkosť k kúpeľom Nimnica • podpora rozvojových investícií, • vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách, • zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva môže byť hybnou silou rozvoja podnikateľských aktivít, • dostatok ľudských zdrojov s dostatočnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva, • existencia vhodných podmienok na rozvoj poľnohospodárstva, • maximálna podpora podnikateľov a vytváranie vhodných podnikateľských podmienok, • rozvoj technickej infraštruktúry, • rozvoj informačných technológií – lepší prístup k informáciám, • rozvoj environmentálne vhodných technológií, • vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách, • spájanie pravidelných, tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít pre podnikateľské účely (poznávacia a kultúrna turistika), • rekonštrukcia miestnych komunikácií, • dostatok ľudských zdrojov • rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva • prístupnejšie úvery pre malých a stredných podnikateľov • zahraničné investície • znižovanie daňového a odvodového zaťaženia • zvyšovanie flexibility trhu práce 	<ul style="list-style-type: none"> • neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania, • malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, • zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, • absencia chodníkov popri miestnych cestných komunikáciách, • nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, • nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, • pokles rozsahu prepravy na železnici a zvyšovanie negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie, • zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, • oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, • spomalenie hospodárskeho rastu, • narastanie environmentálneho zaťaženia, • trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu, • nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy, • zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu, • nedostatok finančných prostriedkov • nedostatočný rast konkurencieschopnosti • vysoká korupcia, nekalá hospodárska súťaž • pomalá modernizácia výrobných zariadení • závislosť na dovoze surovín a energií • nízky podiel terciárneho sektora • úbytok vysokokvalifikovanej pracovnej sily a mladých ľudí do iných regiónov a do zahraničia • nízka kúpna sila obyvateľstva • nedostatok investičného kapitálu
---	--

<ul style="list-style-type: none"> • zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k finančným zdrojom • diverzifikácia výroby • zvýšenie konkurencieschopnosti zvýšením kvality výroby • finalizácia ekologicky vyrábaných potravín • zvyšovanie spotreby poľnohospodárskych a potravinárskych produktov na domácom trhu • diverzifikácia ekonomickej základne vidieka využitím prírodných a kultúrnych hodnôt • čiastočná rekonštrukcia obecných budov 	<ul style="list-style-type: none"> • zdĺhavá výstavba a rekonštrukcia technickej infraštruktúry • zlý technický stav objektov • zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií • pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť • nedostatok finančných prostriedkov na údržbu zariadení sociálnej starostlivosti, škôl a športovísk, na rozvoj kultúry • nedostatočná podpora obcí zo strany štátu a VÚC v oblasti zdravotníctva, školstva, športu i kultúry
Sociálne	Sociálne
<ul style="list-style-type: none"> • možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, • rozšírenie opatrovateľskej služby, • zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, • podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, • lepšie podmienky na zlad'ovanie prac. a rodinných povinností, • možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ • zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľstva, žiakov a učiteľov • úprava cyklotrás a turistických chodníkov • rozvinúť kultúrne povedomie a tradície mládeže • cezhraničná spolupráca s ČR vo všetkých oblastiach života • lepšia koordinovanosť a propagácia podujatí obce a okolitých obcí • obnova tradícií a remesiel • podpora miestnych spolkov 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok zdrojov na modernizáciu základných škôl • nedostatok zdrojov na skvalitňovanie a rozširovanie kapacít predškolských zariadení • rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, • zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, • nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, • nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, • zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, • zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby a iné opatrenia pretrvávajúcim poskytovaním tradičných foriem pomoci a služieb pobytového charakteru a riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosťou sociálnych služieb pre klienta, • nepriaznivý demografický vývoj,

<ul style="list-style-type: none"> • spolupráca s podnikmi v regióne vrátane zvýšenia prístupu žiakov k moderným strojom a zariadeniam, • vybudovanie pódia v centre obce so štýlovým dreveným posedením, • vybudovanie predajných stánkov, • každoročné folklórne slávnosti, • výstavba pamätných izieb, • výstavba remeselných dvorov • rozvoj sponzorovania kultúry, • obnova zanikajúcich tradícií, • vydanie multimedialných propagačných materiálov o obciach • zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, • vybudovanie vnútorného orientačného systému /označenie ulíc, budov, lokalít, orientačná mapka/, • možnosť rozvíjať agroturistiku, • možnosť rozvoja oddychovej turistiky v okolí • možnosti rozvoja cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov, • vytypovanie lokality na rozvoj rekreačných aktivít, • cezhraničná spolupráca s ČR vo všetkých oblastiach života • rozvoj oddychovej turistiky • komplexné využitie všetkých zdrojov lesa 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, • nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, • nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, • nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov, • neochota ľudí investovať a započat' podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu, • zaostávanie obce v rozvoji CR sa nakoniec odrazí v úrovni kvality života jeho obyvateľov, • predstih „konkurenčných obcí“ v oblasti poznávacej turistiky, športovej a pobytovej turistiky, • nezájem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia, • slabá podpora kultúry zo strany štátu a VUC, • posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre, • nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia na obce, • prehlbovanie sociálnej exklúzie marginalizovaných skupín • prehlbovanie sociálnej nerovnováhy • nerozširovanie bytového fondu • starnutie obyvateľstva • zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva • zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľstva • vplyv nežiaducich javov spoločnosti na deti a mládež • nezájem obyvateľstva o rozvoj kultúry • posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre • rozvoj „tvrdého“ turizmu, ktorý neberie ohľad na potreby miestneho obyvateľstva a prostredia
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • prítomnosť CHKO výrazne obmedzí rozvoj aktivít cestovného ruchu v obci • pomalá návratnosť investícií v cestovnom ruchu • neochota miestnych obyvateľov prispôbiť svoj život turistickému ruchu • nezáujem turistov o región • silná konkurencia ostatných regiónov • slabé zimy negatívne ovplyvnia lyžiarske strediská
<i>Environmentálne</i>	<i>Environmentálne</i>
<ul style="list-style-type: none"> • dobudovanie kanalizačnej siete • úprava korýt a brehov riek • využívanie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie • zachovanie a propagácia prírodného dedičstva • odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd • zvýšiť povedomie obyvateľstva v oblasti životného prostredia • možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ • vybudovanie nových zberných stanovišť na separovaný odpad, • úprava verejných plôch, • rekonštrukcia miestnych komunikácií, • zmena palivovej základne, využívanie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie • skvalitnenie a koordinácia separovaného zberu komunálneho odpadu • legislatívne obmedzenia v znečisťovaní životného prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj „tvrdého“ turizmu, ktorý neberie ohľad na potreby miestneho obyvateľstva a prostredia • nadmerná hospodárska činnosť negatívne vplyvajúca na stav životného prostredia • znečistenie ovzdušia strednými zdrojmi znečistenia • zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja, • znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, • dopady na zdravotný stav obyvateľov, • zníženie biodiverzity, • pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, • nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, • neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok, • ohrozenie kvality pitnej a povrchovej vody • devastácia prírody motokrosovým športom • nezrealizovaná sanácia skládok • zánik významných lokalít chránených území, rastlín a živočíchov • nadmerná hospodárska činnosť negatívne vplyvajúca na stav životného prostredia

Sumarizácia SWOT analýzy

SWOT analýza monitoruje súčasný stav územia MAS. Hodnotí silné a slabé stránky (negatíva a pozitíva územia) a príležitosti a možné ohrozenia v jeho budúcom rozvoji. Ako vyplýva z

výsledkov uvedenej SWOT analýzy, možnými príležitosťami pri budovaní rozvoja územia je iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových, organizácií, mobilizácia a zvyšovanie zapojenia vidieckeho obyvateľstva vrátane podnikateľov do tvorby verejno – súkromného partnerstva, miestnych rozvojových stratégií, je potrebná stimulácia rozvoja ľudského kapitálu na vidieku.

Potenciál územia je vo využití významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov. Tento potenciál sa dá využiť na vytvorenie nových pracovných miest najmä v obchode, službách, malom a strednom podnikaní, pomôže vytvárať lepšie podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania najmä v prepojení na vidiecky cestovný ruch. Zároveň je však nevyhnutné zachovať prírodné podmienky a krásy regiónu a rešpektovať jeho prirodzený potenciál pri vytváraní podnikateľských príležitostí. Atraktívne prostredie v spojení s bohatými tradíciami regiónu vytvára podmienky pre rozvoj podnikania v cestovnom ruchu a modernom diverzifikovanom poľnohospodárstve orientovanom na konečného spotrebiteľa. Týmto spôsobom budeme riešiť aj nezamestnanosť v regióne za využitia existujúcich ľudských zdrojov v území a tým budeme podporovať rast zamestnanosti a následne aj životnej úrovne v regióne.

Pre efektívne využitie výhodnej geografickej polohy územia je však nevyhnutné dobudovanie infraštruktúry dopravného prepojenia v regióne, ktorá buď absentuje alebo je v nevyhovujúcom technickom stave.

Zastaralé základné školy a nedostatok kapacít predškolských zariadení spôsobuje odliv mladých ľudí z vidieka a preto je nevyhnutné poskytnúť rodinám adekvátne služby a kapacity v oblasti vzdelávania.

Odpad ako taký je problémom na území celej MAS. Neefektívne nakladanie s odpadom a čierne skládky je nutné riešiť nielen ako hrozbu pre životné prostredie, ale i z pohľadu zvyšovania atraktivity regiónu pre účely podnikania a pre život obyvateľov. Príležitosť vidíme v likvidácii čiernych skládok a podpore aktivít v oblasti separácie a nakladania s odpadmi.

Vo SWOT analýze je ako slabá stránka pomenovaný nevyhovujúci stav miestnych komunikácií a chodníkov v obciach, nevyhovujúci stav obecných budov a objektov spoločenského významu. Ich rekonštrukciou sa zvýši kvalita života obyvateľov v regióne a zvýši sa tiež príležitosť pre rozvoj cestovného ruchu a malého a stredného podnikania.

Ďalšími príležitosťami na zachovanie prírodných podmienok regiónu sú úpravy verejných priestranstiev, dopĺňanie prvkov zelenej infraštruktúry a vytváranie vodných prvkov v území.

Vo SWOT analýze je ako slabá stránka pomenovaný nevyhovujúci stav miestnych komunikácií a chodníkov v obciach, nevyhovujúci stav obecných budov a objektov spoločenského významu. Ich rekonštrukciou sa zvýši kvalita života obyvateľov v regióne a zvýši sa tiež príležitosť pre rozvoj cestovného ruchu a malého a stredného podnikania.

Ekonomická oblasť v rámci príležitostí zahŕňa možnosť zvýšenia produkcie domácich poľnohospodárskych výrobkov a podporu predaja miestnych výrobkov lokálnych producentov a spracovateľov. Extrémna závislosť na jednom odvetví – strojárstve dáva príležitosť na vytvorenie nových pracovných miest najmä v obchode, službách, malom a strednom podnikaní mimo tohto segmentu. Nevyhovujúci stav niektorých ubytovacích zariadení, penziónov a reštaurácií dáva príležitosť na rozvoj agroturistiky a vidieckeho cestovného ruchu.

3.3. Identifikácia potrieb

Analýza problémov vychádza z auditu územia a spracovanej SWOT analýzy územia. Rovnako ako SWOT analýza, aj problémová analýza bola vypracovaná za osobnej účasti občanov a členov verejno-súkromného partnerstva na rôznych stretnutiach prevažne neformálneho charakteru, s pomocou externých subjektov, ktoré spolupracovali aj na príprave SWOT analýzy. Pri jej spracovaní sme okrem našich zdrojov vychádzali aj z poznatkov zúčastnených subjektov a z prístupných štatistických údajov. Snahou občianskeho združenia bolo zapojiť čo najviac ľudí, preto stretnutia prebiehali vždy v inej obci. Vďaka tejto skutočnosti je problémová analýza použiteľná na celé územie verejno-súkromného partnerstva Naše Považie.

Z množstva metód spracovania problémovej analýzy sme si vybrali strom problémov, ktorý je možné veľmi ľahko pochopiť aj laikom a širokej verejnosti, má vysokú vypovedaciu schopnosť a veľmi jednoducho sa dá preklopiť do stromu cieľov a stromu riešení.

Zúčastneným subjektom bolo najskôr vysvetlené, čo pojem strom problémov znamená, akú má vypovedaciu schopnosť, na aké účely môže byť použitý a ako ho možno vytvoriť. Postupovali sme podľa jednotlivých oblastí života na vidieku: obyvateľstvo, demografia, samospráva, životné prostredie, podnikateľské prostredie atď. Následne sme pomocou metódy brainstormingu zaznamenali všetky nápady zúčastnených na papieriky, ktoré sme postupne ukladali do jednotlivých stromov problémov. Nakoniec sme vybrali najklúčovejšie problémy každej oblasti, z ktorých sme zostavili strom problémov pre územie verejno-súkromného partnerstva. Následne bol strom problémov preklopený do stromu cieľov a potom do stromu riešení.

Identifikácia a odôvodnenie potrieb

Potreba č. 1: zvýšiť tvorbu pracovných miest

Na území MAS je potenciál na tvorbu pracovných miest a tento potenciál je potrebné využiť na podporu rozvojových a inovatívnych investícií. Príležitosť na tvorbu pracovných miest je i dostatku ľudských zdrojov s dostatočnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva.

Potreba č. 2: podporiť vznik nových podnikateľských aktivít

Ako slabá stránka je uvádzaná závislosť regiónu na strojárskom priemysle, i preto je potrebné podporiť vznik nových podnikateľských aktivít. Územie MAS má príležitosť i na vznik nových podnikateľských aktivít v oblasti cestovného ruchu.

Potreba č. 3: zvýšiť konkurencieschopnosť existujúcich podnikateľských aktivít, zvýšiť mieru diverzifikácie poľnohospodárskych podnikov a zlepšiť účasť lokálnych výrobkov na trhu

Na území MAS je dostatok ľudských zdrojov s kvalifikáciou v oblasti spracovania poľnohospodárskych produktov a preto je potrebné využiť tento potenciál a podporiť predaj miestnych výrobkov lokálnych producentov a spracovateľov. Konkurencieschopnosť zvýšime i vytváraním lepších podmienok pre rozvoj malého a stredného podnikania najmä v prepojení na vidiecky cestovný ruch.

Potreba č. 4: znížiť mieru znečistenia vidieka

Nárast produkcie biomasy a ostatných obnoviteľných zdrojov energie je príležitosťou pre územie MAS. Na území je zastaralý separovaný zber odpadu, príležitosť je budovanie zberných dvorov a pri zbere biologického odpadu jeho kompostovanie a následné využitie.

Potreba č.5: využiť potenciál územia na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky
Územie MAS má výbornú geografickú polohu, má napojenosť na diaľnicu D 1 a cestu I/11 (E 75), silnou stránkou je i blízkosť hraničného prechodu do Českej republiky. Charakter územia má vhodné podmienky na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.

Potreba č. 6: znižovať mieru sezónnosti v cestovnom ruchu a zvyšovať počet prenocovaní
Medzi slabé stránky v cestovnom ruchu patrí i sezónnosť ubytovania a využívanie ubytovania hlavne v letnej sezóne. Príležitosti sú v značení bežkárskych trás vo vytvorení cestovných balíčkov a programov pre turistov vo využití kultúrneho bohatstva a pamiatok vo využití miestneho potenciálu poľnohospodárstva v rozvoji agroturistiky.

Potreba č. 7: budovať technickú infraštruktúru a rekonštruovať existujúcu

Na území MAS je nevyhovujúci stav miestnych komunikácií a chodníkov v obciach, nie je vybudovaná splašková kanalizácia, nevyhovujúci je stav obecných budov a objektov spoločenského významu.

Potreba č. 8: zlepšiť podmienky pre športové a voľnočasové aktivity

Na území MAS je absencia športovo-rekreačných zón vo väčšine obcí, nedostatok priestorov pre trávenie voľného času detí a mládeže. Príležitosti sú v budovaní rekreačných zón a multifunkčných ihrísk.

Potreba č. 9: zlepšiť ochranu životného prostredia znižovaním energetickej náročnosti budov, využívaním OZE, riešením čiernych skládok a zavádzaním prvkov zelenej infraštruktúry

Nevyhovujúci stav obecných budov a objektov spoločenského významu dáva príležitosť na znižovanie energetickej náročnosti budov ich zateplením a využitím OZE pri vykurovaní. Zastaralý zber separovaného odpadu a existencia čiernych skládok dáva príležitosť na vybudovanie a rekonštrukciu zberných dvorov a následné využívanie biomasy na kompostovanie a následné využitie.

Potreba č. 10: využiť spoluprácu pre rozvoj v oblasti podnikania, ako aj vo verejnej oblasti
Výhodou regiónu je jeho prihraničnosť a dobrá dopravná dostupnosť do Českej republiky. Príležitosti sú vo výmene skúseností podnikateľov, zástupcov verejného i občianskeho sektora v rámci projektov spolupráce. Dôležitý je transfer poznatkov a dobrej praxe prostredníctvom takejto spolupráce.

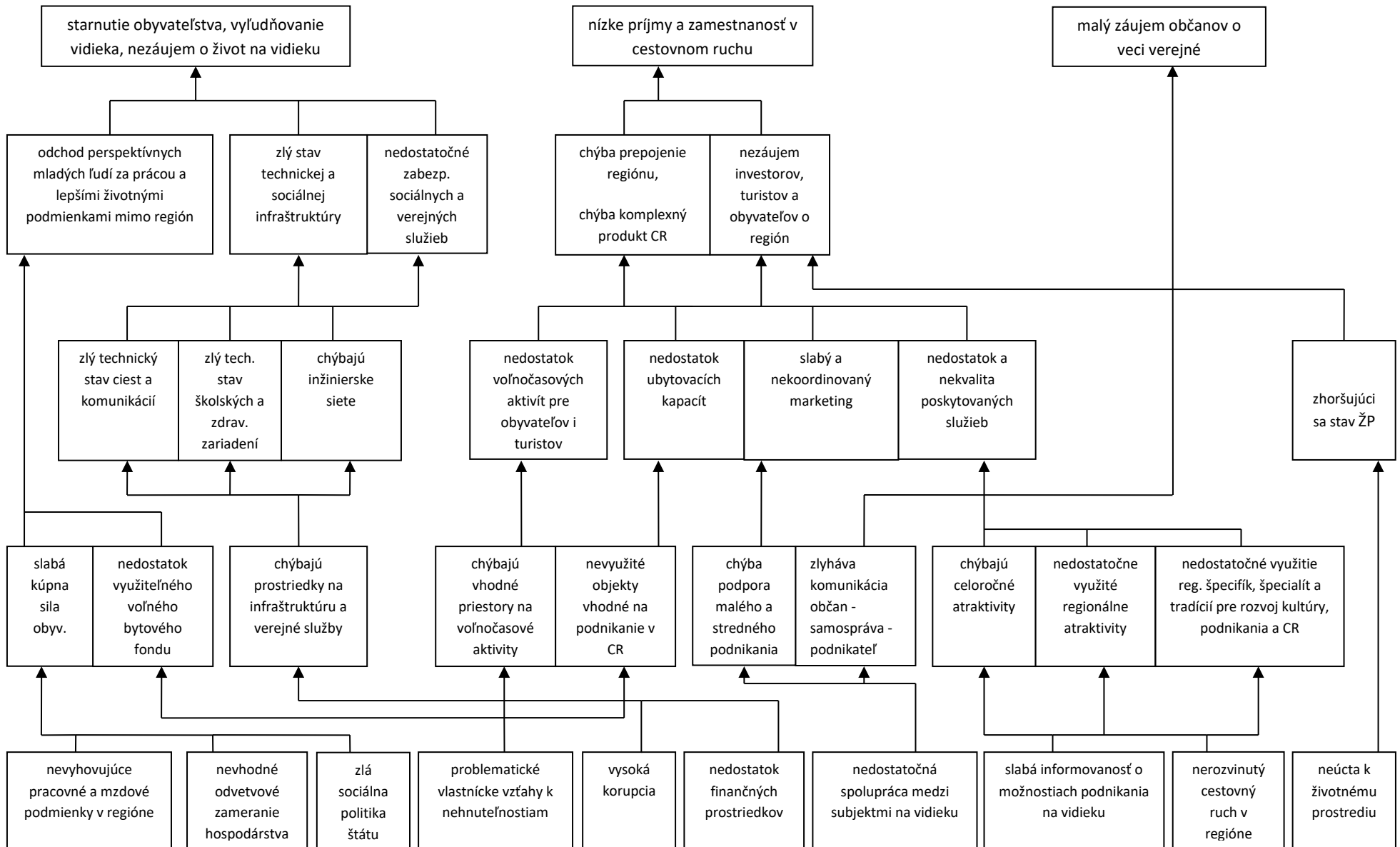
Potreba č. 11: skvalitnenie infraštruktúry vzdelávania

Nedostatočné kapacity predškolských zariadení a zastaralé základné školy sú problémom, ktorý spôsobuje odliv mladých ľudí z regiónu. modernizáciou a zvyšovaním kapacít v rámci infraštruktúry vzdelávania dáme priestor zlepšeniu demografického vývoja v regióne.

Potreba č. 12: zvyšovať zapojenie vidieckeho obyvateľstva vrátane podnikateľov do implementácie stratégie CLLD a efektívne riadiť MAS s dôrazným uplatňovaním princípu subsidiarity

Príležitosť pre územie MAS je mobilizácia a zvyšovanie zapojenia vidieckeho obyvateľstva vrátane podnikateľov do tvorby verejno – súkromného partnerstva, miestnych rozvojových stratégií a stimulácia rozvoja ľudského kapitálu na vidieku.

Obrázok č. 2 Strom problémov

4. Strategický rámec

CLLD MAS Naše Považie bola spracovávaná v zmysle prístupu „zdola nahor“. To znamená, že na procese tvorby sa zúčastnili rôzne skupiny obyvateľstva na úrovni obcí (mládež, dôchodcovia, zamestnaní, podnikatelia vo vidieckom prostore – poľnohospodárstve, remeslách, službách, priemysle), predstavitelia samosprávy (starostovia, poslanci, zamestnanci obecných úradov), zástupcovia spoločenských organizácií a občianskych združení pôsobiacich v území, ktorí v spolupráci s expertmi a za pomoci rôznych metód participovali na zostavovaní CLLD MAS Naše Považie.

O aktivitách bola verejnosť informovaná hlavne prostredníctvom obecných rozhlasov a plagátov vyvesených na informačných tabuliach obecných úradov a na iných verejne prístupných miestach, ďalej prostredníctvom regionálnej televízie a webstránky MAS.

Na procese tvorby stratégie sa zúčastnili rôzne skupiny obyvateľstva obcí. Celý proces tvorby stratégie miestneho rozvoja MAS Naše Považie pozostával z nasledovných etáp:

- zber podkladov, realizoval sa dotazníkový prieskum, stretnutia pracovných skupín
- spracovanie podkladov,
- spracovanie SWOT analýzy,
- po spracovaní analýzy sa konalo stretnutie členov MAS,
- spracovanie a zostavenie strategického cieľa,
- zostavenie finančného plánu,
- detailné rozpracovanie akčného plánu.

Inovativnosťou riešenia problémov je samotné založenie MAS Naše Považie a integrovaný prístup „zdola nahor“. Vypracovanie rozvojovej stratégie vlastného územia podľa pripomienok a potrieb miestneho obyvateľstva za spolupráce verejného, podnikateľského a neziskového sektora, Nosnou myšlienkou, na ktorú je celá CLLD MAS Naše Považie postavená, je zlepšenie podmienok života obyvateľov a zatraktívnenie a rozvoj samotných obcí. Počas spoločnej práce si obyvatelia sami určili a aj zoradili hlavné problémové oblasti a konkrétne problémy v rámci nich.

Prostredníctvom týchto aktivít sa vyvíjala snaha o to, aby sa na procese zostavovania stratégie zúčastnilo čo najviac občanov členských obcí, a aby mohol každý vyjadriť svoj názor na rôzne oblasti života v obci. Týmto spôsobom sa do CLLD MAS dostali tie rozvojové aktivity, ktoré miestni obyvatelia a podnikatelia v regióne naozaj potrebujú.

Po spracovaní údajov z brainstormingovej aktivity, ktorá sa konala na každom obecnom verejnom stretnutí, jasne vyplynulo, že vo väčšine členských obcí trápí obyvateľov najviac nedostatok pracovných príležitostí a zlý stav mestskej infraštruktúry.

Z problémovej analýzy, ktorá sa konala v rámci mikroregionálneho stretnutia, vyšli štyri hlavné oblasti, ktoré sú najpálčivejším problémom globálne pre celé územie MAS Naše Považie. Najzávažnejším problémom je zlý stav životného prostredia, potom nasledujú problémy v miestnom hospodárstve a málo pracovných príležitostí. Na tretie miesto bola určená nedostatočná kvalita života obyvateľov a na štvrté miesto sa dostala nízka vzdelanostná a informačná úroveň obyvateľstva, a taktiež nezaujím o veci verejné.

Je zrejmé, že všetky problémové oblasti sa nebudú môcť riešiť prostredníctvom prístupu CLLD, ale je veľa iných možností a zdrojov, ktoré sa dajú využiť.

4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa

Cieľom verejno-súkromného partnerstva je komplexne riešiť príčiny problémov vidieka, nie jeho dôsledky. V rámci územia mikroregiónu prebieha rozvoj vo všetkých oblastiach života na vidieku. Územie je veľmi rôznorodé. Poľnohospodárska činnosť má dobré pôdne aj klimatické podmienky. Lákadlom pre domácich aj zahraničných turistov sú bohatá fauna a flóra, veľké množstvo chránených území. Na území mikroregiónu pribúda počet mladých párov. Verejno-neziskové partnerstvo sa bude všetkými prostriedkami podieľať na vybudovaní občianskej spoločnosti s dobrými medziľudskými vzťahmi.

Vízia je úzko prepojená na vnímanie aspektov života v regióne. Patrí sem bývanie, životné prostredie, pracovné príležitosti, oddych aj spoločenský život. Vízia verejno-súkromného partnerstva bola vytvorená spoločne, každá obec sa na jej tvorbe spolupodieľala a je s ňou stotožnená. Táto vízia bude tvoriť podklad pri tvorbe spoločných rozhodnutí a procesu komunikácie v rámci partnerstva.

V rámci územia MAS Naše Považie prebieha rozvoj vo všetkých oblastiach života na vidieku. Územie, ktoré je veľmi rôznorodé, cieľavedome využíva svoj rozvojový potenciál. Poľnohospodárska činnosť prežíva svoj rozmach, vďaka veľmi dobrým pôdnym a klimatickým podmienkam. Bohatá fauna a flóra, chránené prírodné územia a biotopy národného a európskeho významu sú lákadlom pre domácich a zahraničných turistov. Množstvo kvalitných geotermálnych prameňov prispel k rozvoju wellness - turizmu. Narastá počet mladých rodín v členských obciach, nakoľko ich dobrá poloha, tiché prostredie, dobré možnosti bývania, dobrá dostupnosť informačných technológií, ako aj funkčné a kvalitné predškolské a školské zariadenia vytvárajú dobré podmienky pre usadenie sa. Spolupráca predstaviteľov verejného, neziskového a podnikateľského sektora je zárukou úspešného rozvoja územia.

Strategický cieľ predstavuje dlhodobú zmenu v regióne, ktorá nastane pri zrealizovaní a dodržaní plánovaných opatrení, aktivít a finančného rámca. Strategický cieľ reflektuje potreby a situáciu v regióne, vychádza z auditu zdrojov a SWOT analýzy územia. Dané priority a ciele sú pre nás dosiahnuteľné s danými finančnými prostriedkami a kapacitami. Strategickým cieľom tak je do roku 2023 zvýšiť kvalitu života na území MAS Naše Považie prostredníctvom rozvoja miestneho hospodárstva, verejnej infraštruktúry, zachovaním prírodného a kultúrneho bohatstva územia, zlepšením stavu sociálnych služieb a životného prostredia.

Odôvodnenie strategického cieľa

Územie MAS má zachovaný vidiecky charakter obcí, dostatok ľudských zdrojov s kvalifikáciou v oblasti spracovania poľnohospodárskych produktov, poľnohospodárstva a remesiel. I z tohto dôvodu je potrebné využitie ľudských zdrojov s dostatočnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva a spracovania na tvorbu nových pracovných miest. Skúsenosti so spracovaním poľnohospodárskych produktov poslúži na zvýšenie produkcie domácich poľnohospodárskych výrobkov, podporí predaj miestnych výrobkov, lokálnych producentov a spracovateľov. Dostatok miestnych produktov podporí rozvoj stravovacích a reštauračných zariadení. V nadväznosti na atraktívne prírodné a krajinné prostredie sa môžu vytvoriť cestovné balíčky a programy pre turistov, kde bude ponuka gastroturistiky, vidieckej turistiky i agroturistiky. Z dôvodu závislosti územia na priemysle je potrebné podporiť vytvorenie nových pracovných miest najmä v obchode, službách, malom a strednom podnikaní.

Zamestnanosť a podporu podnikania ako i zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky bude riešiť podpora dopravnej dostupnosti v regióne, zastávky, parkoviská či cyklotrasy.

Na území MAS je potrebné dobudovať cestnú infraštruktúru, v nevyhovujúcom stave sú chodníky a rovnako odpadová infraštruktúra nie je vybudovaná na celom území MAS. Príležitosti sú v podpore nemotorovej dopravy budovaním cyklotrás a napájaním sa na existujúce cyklotrasy. Absencia športovo-rekreačných zón je príležitosťou na ich vybudovanie. Zároveň je nutné zlepšiť vzhľad obcí rekonštrukciou a modernizáciou verejných budov a objektov.

Nepriaznivú demografickú krivku chceme ovplyvniť zvýšením atraktivity regiónu, vytváraním pracovných a podnikateľských príležitostí a rozvojom infraštruktúry vzdelávania základných škôl a predškolských zariadení, čím dáme územiu nový potenciál pre mladé rodiny. Participáciou na rozvojových aktivitách zároveň budú môcť ovplyvniť tieto aktivity a smerovať ich k plneniu svojich reálnych potrieb.

V nadväznosti na vyššie identifikované potreby vyplývajúce z analýzy zdrojov a SWOT analýzy bol miestnou akčnou skupinou navrhnutý nasledovný strategický cieľ:

Zabezpečiť vyrovnaný hospodársko-sociálny rozvoj územia prostredníctvom trvaloudržateľného využívania miestneho potenciálu rešpektujúc enviromentálne požiadavky prostredia. Hlavné rozvojové aktivity v oblasti podpory rastu zamestnanosti smerujú do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti mikro a malého podnikania, cestovného ruchu a do rozvoja poľnohospodárstva. V oblasti zvyšovania atraktivity územia sú aktivity orientované na zlepšenie vzhľadu obcí, podpory rozvoja verejných služieb, zníženie miery znečistenia na vidieku a zlepšenie dopravnej dostupnosti v území. Všetky rozvojové aktivity vrátane participácie vedú k zvýšeniu kvality života na vidieku.

4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení

Na základe vyššie prezentovaných kľúčových problémov boli stanovené štyri priority:

Strategické priority:

Strategická priorita 1 – Podpora zamestnanosti na vidieku

Strategická priorita 2 – Zníženie miery znečistenia vidieka

Strategická priorita 3 – Zvýšenie kvality života obyvateľom na vidieku

Strategická priorita 4 – Podpora participácie, informovania a vzdelávania obyvateľstva

Strategické priority takisto vychádzajú z problémovej analýzy územia. Je potrebné venovať im pozornosť z hľadiska vytvárania vhodných investičných príležitostí a podmienok. Daným spôsobom je možné priority regiónu naplniť trvalo udržateľne a maximálne efektívne k dosiahnutiu strategického cieľa.

Potreba č. 1: zvýšiť tvorbu pracovných miest

Na území MAS je potenciál na tvorbu pracovných miest a tento potenciál je potrebné využiť na podporu rozvojových a inovátnych investícií. Príležitosť na tvorbu pracovných miest je i dostatku ľudských zdrojov s dostatočnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva.

Potreba č. 2: podporiť vznik nových podnikateľských aktivít

Ako slabá stránka je uvádzaná závislosť regiónu na strojárskom priemysle, i preto je potrebné podporiť vznik nových podnikateľských aktivít. Územie MAS má príležitosť i na vznik nových podnikateľských aktivít v oblasti cestovného ruchu.

Potreba č. 3: zvýšiť konkurencieschopnosť existujúcich podnikateľských aktivít, zvýšiť mieru diverzifikácie poľnohospodárskych podnikov a zlepšiť účasť lokálnych výrobkov na trhu

Na území MAS je dostatok ľudských zdrojov s kvalifikáciou v oblasti spracovania poľnohospodárskych produktov a preto je potrebné využiť tento potenciál a podporiť predaj miestnych výrobkov lokálnych producentov a spracovateľov. Konkurencieschopnosť zvýšime i vytváraním lepších podmienok pre rozvoj malého a stredného podnikania najmä v prepojení na vidiecky cestovný ruch.

Potreba č. 4: znížiť mieru znečistenia vidieka

Nárast produkcie biomasy a ostatných obnoviteľných zdrojov energie je príležitosťou pre územie MAS. Na území je zastaralý separovaný zber odpadu, príležitosť je budovanie zberných dvorov a pri zbere biologického odpadu jeho kompostovanie a následné využitie.

Potreba č.5: využiť potenciál územia na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky

Územie MAS má výbornú geografickú polohu, má napojenosť na diaľnicu D 1 a cestu I/11 (E 75), silnou stránkou je i blízkosť hraničného prechodu do Českej republiky. Charakter územia má vhodné podmienky na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.

Potreba č. 6: znižovať mieru sezónnosti v cestovnom ruchu a zvyšovať počet prenocovaní

Medzi slabé stránky v cestovnom ruchu patrí i sezónnosť ubytovania a využívanie ubytovania hlavne v letnej sezóne. Príležitosti sú v značení bežkárskych trás vo vytvorení cestovných balíčkov a programov pre turistov vo využití kultúrneho bohatstva a pamiatok vo využití miestneho potenciálu poľnohospodárstva v rozvoji agroturistiky.

Potreba č. 7: budovať technickú infraštruktúru a rekonštruovať existujúcu

Na území MAS je nevyhovujúci stav miestnych komunikácií a chodníkov v obciach, nie je vybudovaná splašková kanalizácia, nevyhovujúci je stav obecných budov a objektov spoločenského významu.

Potreba č. 8: zlepšiť podmienky pre športové a voľnočasové aktivity

Na území MAS je absencia športovo-rekreačných zón vo väčšine obcí, nedostatok priestorov pre trávenie voľného času detí a mládeže. Príležitosti sú v budovaní rekreačných zón a multifunkčných ihrísk.

Potreba č. 9: zlepšiť ochranu životného prostredia znižovaním energetickej náročnosti budov, využívaním OZE, riešením čiernych skládok a zavádzaním prvkov zelenej infraštruktúry

Nevyhovujúci stav obecných budov a objektov spoločenského významu dáva príležitosť na znižovanie energetickej náročnosti budov ich zateplením a využitím OZE pri vykurovaní. Zastaralý zber separovaného odpadu a existencia čiernych skládok dáva príležitosť na vybudovanie a rekonštrukciu zberných dvorov a následné využívanie biomasy na kompostovanie a následné využitie.

Potreba č. 10: využiť spoluprácu pre rozvoj v oblasti podnikania, ako aj vo verejnej oblasti

Výhodou regiónu je jeho prihraničnosť a dobrá dopravná dostupnosť do Českej republiky. Príležitosti sú vo výmene skúseností podnikateľov, zástupcov verejného i občianskeho sektora v rámci projektov spolupráce. Dôležitý je transfer poznatkov a dobrej praxe prostredníctvom takejto spolupráce.

Potreba č. 11: skvalitnenie infraštruktúry vzdelávania

Nedostatočné kapacity predškolských zariadení a zastaralé základné školy sú problémom, ktorý spôsobuje odliv mladých ľudí z regiónu. modernizáciou a zvyšovaním kapacít v rámci infraštruktúry vzdelávania dáme priestor zlepšeniu demografického vývoja v regióne.

Potreba č. 12: zvyšovať zapojenie vidieckeho obyvateľstva vrátane podnikateľov do implementácie stratégie CLLD a efektívne riadiť MAS s dôrazným uplatňovaním princípu subsidiarity

Príležitosť pre územie MAS je mobilizácia a zvyšovanie zapojenia vidieckeho obyvateľstva vrátane podnikateľov do tvorby verejno – súkromného partnerstva, miestnych rozvojových stratégií a stimulácia rozvoja ľudského kapitálu na vidieku.

Na základe stanovených priorít sa budú implementovať nižšie uvedené špecifické ciele a opatrenia:

Priorita 1 Podpora zamestnanosti na vidieku

- Špecifický cieľ 1: Podporiť tvorbu a udržanie miestnych pracovných príležitostí prostredníctvom rozvoja poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych aktivít
  - Opatrenie 1.1 Podpora na rozvoj poľnohospodárskych podnikov (kód opatrenia 4.1)
Podporované aktivity: Inovovanie a zlepšenie výkonnosti poľnohospodárskych podnikov
Prispievajú k fokusovej oblasti:
3A Zvýšenie konkurencie schopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávanie hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií.
  - Opatrenie 1.2 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (kód opatrenia 4.2)
Podporované aktivity:
    - Spracovanie poľnohospodárskych produktovPrispievajú k fokusovej oblasti /PRV/:
6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladanie nových malých podnikov a vytváranie pracovných miest
  - Opatrenie 1.3 Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev
Podporované aktivity:
    - Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstievPrispievajú k špecifickému cieľu /IROP/:
5.1.1 – Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
  - Opatrenie 1.4 Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev
Podporované aktivity:
    - Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev

Prispievanie k špecifickému cieľu /IROP/:

5.1.1 – Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

- Opatrenie 1.5 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (kód opatrenia 6.4)

Podporované aktivity:

- Podpora predaja miestnych produktov
- Rozvoj agroturistiky
- Zlepšenie ubytovacích a stravovacích možností
- Podpora marketingu vidieckeho cestovného ruchu

Prispievanie k fokusovej oblasti /PRV/:

6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladanie nových malých podnikov a vytváranie pracovných miest

Priorita 2 Zníženie miery znečistenia vidieka

- Špecifický cieľ 2: Znížiť mieru znečistenia vidieckeho prostredia prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia infraštruktúry vodného a odpadového hospodárstva

- Opatrenie 2.1 Zlepšenie infraštruktúry odpadového hospodárstva (kód opatrenia 7.4)

Podporované aktivity:

- Likvidácia a prevencia čiernych skládok odpadov
- Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu a zhodnocovania odpadov

Prispievanie k fokusovej oblasti /PRV/:

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

Priorita 3 Zvýšenie kvality života obyvateľov na vidieku

- Špecifický cieľ 3: Udržať čo najviac obyvateľov na vidieku a zlepšiť ich kvalitu života prostredníctvom rozvoja verejnej infraštruktúry

- Opatrenie 3.1 Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach: Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel

Podporované aktivity:

- výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom,
- budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách,
- nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie,
- zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjajúcich staníc pre elektrobicykle a pod.,

Prispievanie k špecifickému cieľu /IROP/:

5.1.2 – Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

- Opatrenie 3.2 Zlepšenie vzhladu obcí (kód opatrenia 7.4)

Podporované aktivity:

- Vybudovanie, rekonštrukcia a modernizácia verejných budov a objektov
- Vybudovanie a modernizácia kamerového systému
- Rozvoj voľno-časovej infraštruktúry (napr. detské ihriská, športoviská, amfiteátre)

Prispievane k fokusovej oblasti /PRV/:

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

- Opatrenie 3.3 Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach – infraštruktúra vzdelávania

Podporované aktivity:

- vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ,
- skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení

Prispievane k špecifickému cieľu /IROP/:

5.1.2 – Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

Priorita 4 Podpora participácie, informovania a vzdelávania vidieckeho obyvateľstva

- Špecifický cieľ 4: Zvýšiť informačnú a vzdelanostnú úroveň vidieckeho obyvateľstva a participáciu obyvateľov v živote regiónu prostredníctvom informačných, vzdelávacích a kultúrno-spoločenských aktivít

- Opatrenie 4.2 Vybudovanie regionálneho informačného systému (kód opatrenia 19.4)

Podporované aktivity:

- Vybudovanie informačného a monitorovacieho systému v regióne
- Príprava a tlač informačných materiálov
- Informatizácia vidieka

Prispievane k fokusovej oblasti /PRV/:

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

- Opatrenie 4.3 Podpora tradičných a nových kultúrno-spoločenských aktivít v regióne (kód opatrenia 19.3)

Podporované aktivity:

- Podpora tradičných kultúrno-spoločenských podujatí
- Inovovanie kultúrno-spoločenských podujatí regionálneho charakteru

Prispievane k fokusovej oblasti /PRV/:

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

Zdôvodnenie výberu špecifických cieľov

Okrem podpory podnikania čoho výsledkom bude zlepšujúci sa ekonomický rozvoj a narastajúci počet pracovných miest je potrebné smerovať intervencie aj do oblasti infraštruktúry a miestnych služieb. Jednak kvalitná infraštruktúra je nevyhnutná pre rozvoj podnikania, ako aj pre rozvoj cestovného ruchu, jej existencia spolu s kvalitnými miestnymi službami je

nevyhnutná aj pre spokojný a kvalitný život obyvateľov, bez ktorých by samotný rozvoj nebol možný.

Ako vyplýva zo SWOT analýzy, v oblasti infraštruktúry je mnoho nedostatkov, najmä: chýbajúca základná technická infraštruktúra a zlý stav existujúcich miestnych komunikácií, zlý stav a vysoká energetická náročnosť verejných budov, nízke kapacity materských škôl, chýbajúce športové a voľnočasové areály, resp. zlý stav existujúcich. V obciach nie je dostatočne vybudovaná sieť chodníkov a na slabej úrovni je údržba verejných priestranstiev a zelene. Autobusové zastávky sú v niektorých obciach vzhľadovo neestetické y nevyhovujúce z pohľadu bezpečnosti cestnej premávky. Prepojenie jednotlivých obcí je nedostatočné a nebezpečné, absentuje možnosť alternatívnej dopravy.

Na odstránenie nedostatkov je žiaduce smerovať intervencie do budovania a obnovy technickej infraštruktúry, ochrany životného prostredia, starostlivosti o verejné priestranstvá, začleňovania prvkov zelenej infraštruktúry a bezbariérovosti. Potrebné sú investície do základných škôl a predškolských zariadení.

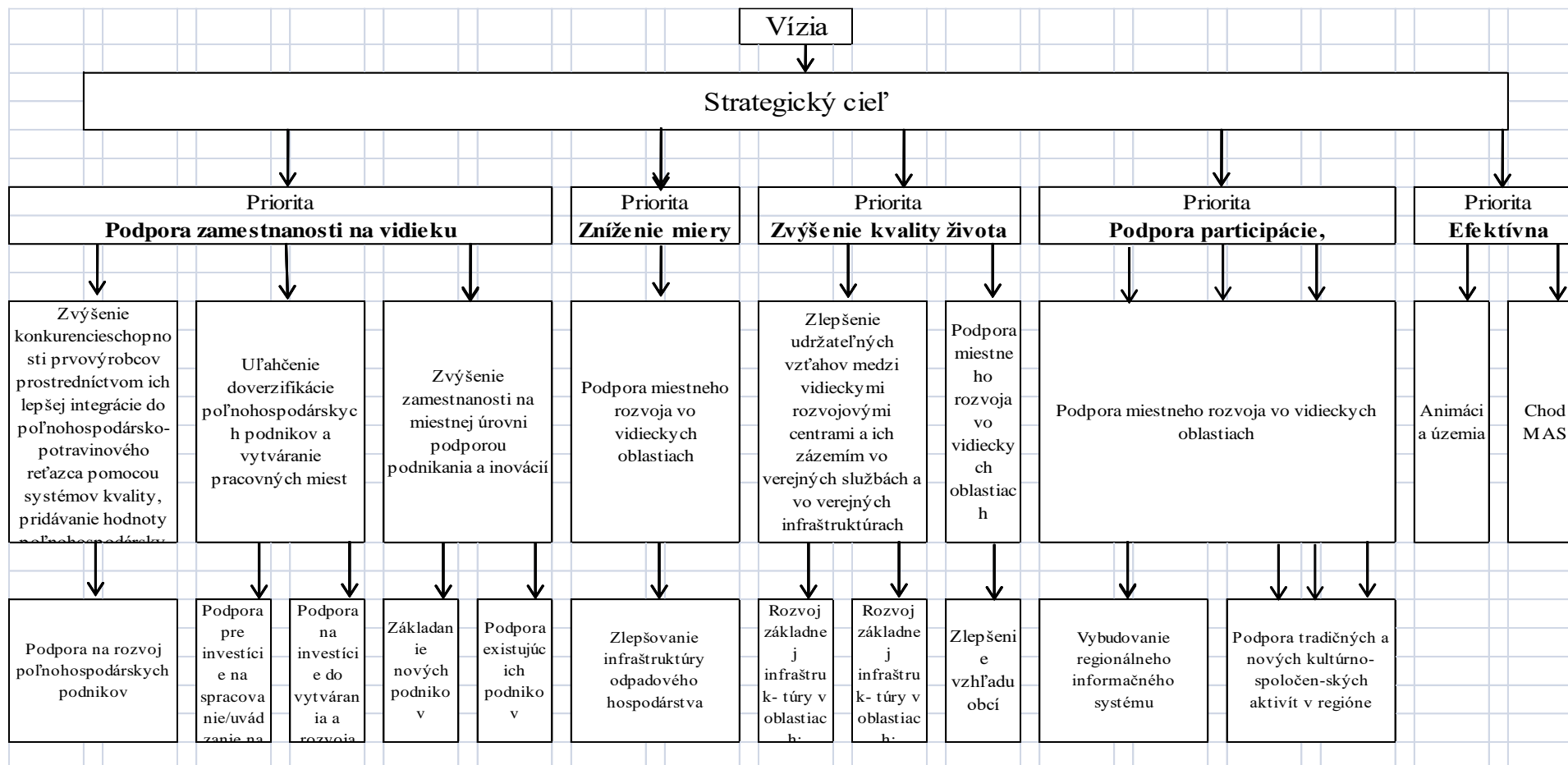
Audit zdrojov a SWOT analýza ukázala, že v obciach MAS je slabé podnikateľské prostredie, ktoré by vytváralo ďalšie pracovné príležitosti. Prevláda aj celkový nedostatok informácií a zručností potrebných pre začatie alebo rozvoj podnikania. Na území MAS sú nevyužitú voľnú výrobnú kapacitu. Existujúce podniky nemajú dostatok investičných zdrojov čoho následkom je veľmi nízka investičná aktivita. Pozitívom a dobrým vstupom pre budúci rozvoj podnikania a tvorby pracovných miest môžu byť výhody, ako sú dostatok disponibilných priestorov pre podnikanie, vysoká ponuka pracovnej sily. Dôležitým faktorom by malo byť využitie existencie tradičnej remeselnej výroby z minulosti a rozvoj služieb.

Pokiaľ ide o poľnohospodárstvo, pôda bola v minulosti obrábaná intenzívne, dnes evidujeme útlm poľnohospodárskej činnosti. Existujúce podniky majú nedostatok zdrojov na investovanie do rozšírenia výroby a do moderných a inovatívnych technológií. Postupne klesá produkcia v živočíšnej výrobe, chýba finalizácia a spracovanie produktov, ako aj dobrý marketing a propagácia. Hospodárske dvory chátrajú a ľudia nemajú záujem pracovať v poľnohospodárstve. Naopak, veľkým plusom v oblasti poľnohospodárstva je existujúca tradícia z minulosti. Vzhľadom na nízky produkčný potenciál pôd a vysokú krajinnú-ekologickú hodnotu celého krajinného priestoru má vysoký potenciál uplatňovanie alternatívneho (organického) poľnohospodárstva formou lúčno-pasienkarských hospodárstiev s produkciou zameranou na kvalitnú živočíšnu výrobu. Je potrebné zvýšenie podielu regionálnej produkcie s vyššou pridanou hodnotou a s vyššou formou spracovania polotovarov, ako aj prostredníctvom vyššej kvality výrobkov, inovatívnych výrobkov, regionálnych a miestnych špecialít, produktov ekologického poľnohospodárstva. Zvýšenie príjmov poľnohospodárskych podnikov môže zabezpečiť rozvoj priameho predaja, miestnych a regionálnych farmárskych trhov s väzbou na menších domácich producentov a spracovateľov. Dôležitým prvkom je tiež diverzifikácia poľnohospodárskych podnikov. Potenciálom je tiež spracovanie dreva a využitie odpadového dreva a poľnohospodárskeho odpadu ako alternatívny zdroj energie.

Ako jeden z cieľov rozvoja územia je oblasť cestovného ruchu ako jedného z najdôležitejších potenciálov sociálno-ekonomického rozvoja. Cestovný ruch bol identifikovaný v audite zdrojov a v analýze ako jedna z dôležitých ekonomických príležitostí obcí. Cestovný ruch bol

doteraz nedoceňovaný, takže úroveň propagácie a marketingu a v súvislosti s tým aj úroveň služieb značne zaostáva. Pomerne silný potenciál prírodných, ale aj kultúrno - historických atraktivít zatiaľ nie je náležite využitý. Hlavnými nedostatkami sú nedostatočná materiálno-technická základňa, slabá propagácia, chýbajúca doplnková infraštruktúra, silné naviazanie na pohybové aktivity, čoho výsledkom je vysoký stupeň sezónnosti so zameraním na letnú sezónu. Počet prenocovaní je veľmi nízky a absentuje imidž, ktorý by bol pre územie typický a lákal by návštevníkov. Pritom územie má čo ponúknuť, najmä pokiaľ ide o prírodné a kultúrno-historické bohatstvo (nenarušená príroda, vysoký rekreačný potenciál). S cieľom plne využiť potenciál územia pre rozvoj cestovného ruchu je potrebné zamerať intervencie do obnovy prírodných a kultúrno-historických pamiatok, do tvorby cestovných balíčkov a programov pre turistov s cieľom, aby v území turisti zostávali dlhší čas. Výrazným príspevkom pre rozvoj cestovného ruchu je tiež podpora rozvoja agroturizmu.

Obrázok č. 3: Grafické znázornenie strategického rámca

4.3.Súhrn strategického rámca

Tabuľka č. 19: Súhrnný prehľad strategického rámca

Vízia		
<p>Cieľom verejno-súkromného partnerstva je komplexne riešiť príčiny problémov na vidieku, nie ich dôsledky. V rámci územia verejno-súkromného partnerstva prebieha rozvoj vo všetkých oblastiach života na vidieku. Územie je veľmi rôznorodé. Poľnohospodárska činnosť má horšie pôdne aj klimatické podmienky, orientovaná je skôr na chov oviec a dobytka a pestovanie obilí. Lákadlom pre turistov sú bohatá fauna a flóra, veľké množstvo chránených území lyžiarske svahy. Na území mikroregiónu pribúda počet mladých ľudí, kvôli dobrému postaveniu území v regióne. Verejno-súkromné partnerstvo sa bude všetkými dostupnými prostriedkami podieľať na vybudovaní občianskej spoločnosti s dobrými medziľudskými vzťahmi a zvyšovaní atraktivity územia.</p> <p>Vízia je úzko prepojená na vnímanie aspektov života v území, bývanie, životné prostredie, pracovné príležitosti, podnikateľské prostredie cestovný ruch, oddych aj spoločenský život. Vízia verejno-súkromného partnerstva bola vytvorená spoločne, každý člen sa na jej tvorbe spolupodieľal a je s ňou stotožnený. Táto vízia bude tvoriť podklad pri tvorbe spoločných rozhodnutí a procesu komunikácie v rámci partnerstva</p>		
Strategický cieľ		
<p>Zabezpečiť vyrovnaný hospodársko-sociálny rozvoj územia prostredníctvom trvaloudržateľného využívania miestneho potenciálu rešpektujúc enviromentálne požiadavky prostredia. Hlavné rozvojové aktivity v oblasti podpory rastu zamestnanosti smerujú do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti mikro a malého podnikania, cestovného ruchu a do rozvoja poľnohospodárstva. V oblasti zvyšovania atraktivity územia sú aktivity orientované na zlepšenie vzhľadu obcí, podpory rozvoja verejných služieb, zníženie miery znečistenia na vidieku a zlepšenie dopravnej dostupnosti v území. Všetky rozvojové aktivity vrátane participácie vedú k zvýšeniu kvality života na vidieku.</p>		
Priorita 1:		
Podpora zamestnanosti na vidieku		
<p>Špecifický cieľ: <i>Podporiť tvorbu a udržanie miestnych pracovných príležitostí prostredníctvom rozvoja poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych aktivít.</i></p>		
<p>Opatrenia PRV:</p> <ul style="list-style-type: none"> – M04- Investície do hmotného majetku – M06- Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikania 	<p>Opatrenia IROP:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev – Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev 	<p>Iné opatrenia:</p> <p style="text-align: center;">-</p>
Priorita 2:		

Zníženie miery znečistenia na vidieku		
Špecifický cieľ: <i>Znížiť mieru znečistenia vidieckeho prostredia prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia infraštruktúry odpadového hospodárstva</i>		
Opatrenia PRV: – M07- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach	Opatrenia IROP: -	Iné opatrenia: -
Priorita 3: Zvýšenie kvality života obyvateľov na vidieku		
Špecifický cieľ <i>Udržať obyvateľov na vidieku a zlepšiť ich kvalitu života prostredníctvom rozvoja verejnej infraštruktúry</i>		
Opatrenia PRV: – M07 -Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach	Opatrenia IROP: – Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach: dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel – Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach: infraštruktúra vzdelávania	Iné opatrenia: -
Priorita 4: Podpora participácie, informovania a vzdelávania vidieckeho obyvateľstva		
Špecifický cieľ <i>Zvýšiť informačnú a vzdelanostnú úroveň vidieckeho obyvateľstva a participáciu obyvateľov v živote regiónu prostredníctvom informačných, vzdelávacích a kultúrno-spoločenských aktivít</i>		
– M19- Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER	-	-

4.4.Integrované znaky stratégie CLLD

Tvorba stratégie už od samotného začiatku zahŕňala nielen možnosti podpory v rámci opatrení IROP a PRV, ktoré je možné financovať implementáciou tejto stratégie, ale odrážala všetky aspekty naprieč spektrom rôznych oblastí života v regióne: ekonomická aktivita, podnikateľské prostredie, zamestnanosť, vzdelávanie, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, kultúra, šport, cestovný ruch, spoločenský život, priemysel, poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, geografické a klimatické podmienky, chránené územia, životné prostredie, technická a sociálna infraštruktúra, komunitná a spolková činnosť, tradície a zvyky, regionálne špecifiká... Znakom integrovanosti stratégie je i logická previazanosť intervencií v jednotlivých prioritných oblastiach a kontinuita jednotlivých cieľov stratégie. Do stratégie boli z komplexného materiálu

vybraté riešenia najvýraznejších problémov v území a tými sú zvyšovanie kvality života v regióne so zameraním na rast zamestnanosti.

Zvyšovanie zamestnanosti v regióne tvorí najväčšiu integrovanú prioritu, ktorá sa tiahne naprieč celou stratégiou. Oblasti ako poľnohospodárstvo a vidiecky cestovný ruch a čiastočne aj drobná technická infraštruktúra sú prostriedkami na realizáciu zásahov v tejto rozvojovej oblasti. A tak s rozvojom podpory podnikateľského prostredia sa bude zvyšovať aj kvalita života obyvateľov v regióne, bude sa zvyšovať kúpyschopnosť obyvateľstva a tým opäť vzniká nový priestor pre podnikanie. Ďalšou integrovanou líniou je kvalita života v území súvisiaca s občianskou vybavenosťou a technickou infraštruktúrou. Priamo pri zvyšovaní kvality verejnej infraštruktúry očakávame zapojenie miestnych podnikateľských subjektov a zároveň zatraktívnením územia očakávame aj atraktívnejší priestor pre podnikanie. Mnohé aktivity sú priamo alebo nepriamo podporujúce služby v cestovnom ruchu, ako napríklad budovanie náučných chodníkov, ale i odstraňovanie čiernych skládok, či vytváranie športovísk.

Ďalší pohľad na integrovanosť stratégie spočíva v schopnosti zapojiť do plánovacích procesov aktérov z územia, ktorí pôsobia na rôznych úrovniach, v rôznych profesiách, rôznych sektoroch. Pracovné skupiny boli zložené nielen zo starostov obcí a členov zastupiteľstiev, ale boli v nich adekvátne zastúpené aj ďalšie segmenty subjektov pôsobiacich v rozvoji vidieka, či už išlo o zástupcov poľnohospodárov, obhospodarovateľov lesov, subjektov v cestovnom ruchu, neziskového sektora, mladých ľudí, ženy atď.

Za významný znak integrácie pokladáme aj fakt, že MAS Naše Považie v programovom období 2007-2013 implementovala Integrovanú stratégiu rozvoja územia typu LEADER, v rámci ktorej boli vytvorené partnerstvá a spolupráca na miestnej, ale i národnej či nadnárodnej úrovni. Stratégia integruje poľnohospodárske činnosti s diverzifikáciou, podnikaním v službách, vzdelávaním a informovaním, remeselnú výrobu, regionálne špecifiká, zvyky a tradície tak, aby jednotlivé ciele a následnej aj podporené projekty do seba zapadali a bolo možné vytvoriť v regióne komplexný rozvojový impulz.

Z aspektu rozvoja poľnohospodárstva aj rozvoja podnikania na vidieku je významným integrovaným znakom stratégie naplánovanie komplexného procesu začínajúceho v poľnohospodárskej prvovýrobe, cez výrobu a spracovanie až po predaj a marketing jednotlivých produktov. Veríme, že postupne sa nám podarí vytvoriť spoločné miestne trhoviská, kde budú môcť regionálni producenti ponúknuť svoje produkty konečným spotrebiteľom.

V rámci integrácie chceme vytvoriť regionálnu značku kvality a regionálnu kartu zliav pre miestne produkty a služby, čím by sa zlepšil prístup obyvateľov i turistov k celému portfóliu, ktoré región ponúka.

Zmyslom integrácie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou je vykonávať také opatrenia a činnosti, ktoré prispievajú k rozvoju daného regiónu. Verejno-súkromné partnerstvo vzniklo práve za účelom spolupráce a realizácie spoločných projektov. Integrovaným prístupom sa rozumie sústredené riešenie prioritných problémov územia s ohľadom na dosiahnutie celého komplexu žiaducich ekonomických, sociálnych, ekologických a kultúrnych účinkov synergickým využívaním dostupných zdrojov. V rámci implementácie stratégie sa budú realizovať integrované projekty, ktoré prepájajú niekoľko vzájomne sa podmieňujúcich investícií rôzneho zamerania v rámci jednej oblasti. Pôjde napríklad o projekt rekonštrukcie

obecnej budovy, modernizácie priláhlého verejného priestranstva a investície do kamerového systému. V rámci jedného projektu tak pôjde o splnenie niekoľko špecifických cieľov súčasne a bude mať z neho ošoh širší okruh beneficentov ako pri realizácii projektu zameraného na jednu oblasť.

4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD

Hlavným cieľom verejno-súkromného partnerstva je riešiť problémy vidieka inovatívnym spôsobom. Snahou je nájsť nové spôsoby plnenia potrieb tak obyvatel'ov v regióne, ako aj návštevníkov nášho územia. Prostredníctvom implementácie stratégie chceme pozdvihnúť zachovanie spoločných tradícií, pri vykonávaní projektov spolupráce ponúknuť naše tradičné výrobky do iných regiónov, či už na Slovensku, alebo za jeho hranice.

Inovatívnosť stratégie miestneho rozvoja MAS Naše Považie spočíva najmä v integrácii rôznych aspektov pri riešení problémov na vidieku. Všetky opatrenia a ciele v sebe zahŕňajú inovatívne postupy a spoluprácu, ktorá má za cieľ naštartovať v regióne rozvoj formou podpory projektov, ktoré budú rozvojovými impulzmi a zvýšia zamestnanosť a kvalitu života na vidieku. Inovatívnosť vidíme v komplexnom riešení problémov, pri ktorom je možné kombinovať rôzne subjekty, zdroje financovania, vstupy a aspekty života na vidieku tak, aby sme docielili stanovené méty. Novovytvorené partnerstvá a spolupráce budú nápomocné nielen pri implementácii stratégie, ale i pri ďalších rozvojových aktivitách v regióne. Začlenením súkromného a neziskového sektora medzi oprávnených konečných prijímateľov sme oproti programovému obdobiu 2007-2013 znížili mieru podpory pre verejný sektor a tým chceme vzbudiť záujem podnikateľskej sféry, tretieho sektora, ale i malých živnostníkov, SHR a remeselníkov či širokej verejnosti o dianie v regióne. Doteraz boli subjekty podnikateľského a neziskového sektora len partnerom pre miestnu samosprávu v určovaní rozvojových priorít, teraz sa stávajú neoddeliteľnou súčasťou života na vidieku i v procese rozhodovania, nakoľko môžu priamo ovplyvňovať jednotlivé rozvojové aktivity. Tým sa partnerstvá na vidieku stávajú rovnocennejšími a zvyšuje sa regionálna hrdosť, lokalpatriotizmus. Že jednotlivé projekty budú v sebe kombinovať nielen zvyšovanie ekonomických ukazovateľ, zamestnanosti, atraktivity územia, ale zakomponujú v sebe regionálne špecifiká, vyzdvihnú tradície a využijú miestne danosti ako podporu rozvojových impulzov. Tieto inovatívne znaky naplníme implementáciou opatrení 19.4 PRV a 5.1 IROP. Tieto inovatívne znaky prispesjú k naplneniu špecifického cieľa 4.

V rámci jednotlivých opatrení budeme hľadať inovatívne riešenia problémov, nové technológie a postupy, jedinečné typy produktov a služieb, nové odbytové miesta. Podporované projekty by mali osloviť nové trhy v zmysle nových skupín zázazníkov a reflektovať nové a komplexné produkty či služby. V rámci aktivít pre podnikateľské subjekty bude cieľom odstránenie neefektívnosti, rozvojový či rastový proces, ktorý ich spraví konkurencieschopnými alebo schopnými vyhnúť sa konkurenciou prostredníctvom vytvorenia nových trhov. Očakávame zvyšovanie kvality poskytovaných služieb a vyrábaných tovarov, odstraňovanie neefektívnosti vo vnútri podnikov, zlepšovanie pracovných podmienok a rast produktivity práce, znižovanie nákladov a rast prosperity jednotlivých subjektov. Tieto inovatívne znaky naplníme

implementáciou opatrení 4.1, 4.2 a 6.4 PRV a 5.1.1 IROP. Tieto inovatívne znaky prispejú k naplneniu špecifického cieľa 1.

Spravíme všetko preto, aby sa zručnosť miestnej staršej generácie v oblasti poľnohospodárstva zachovala pre ďalšie generácie prostredníctvom propagovania miestnych tradičných výrobkov a kultúrnych podujatí. Takisto podporou pracovitých ľudí, ktorí majú snahu venovať sa poľnohospodárskej činnosti aj napriek nepriaznivému finančnému ohodnoteniu ich práce.

Budeme zavádzať inovatívne postupy pri realizácii projektov spolupráce, kde poskytneme druhej strane skúsenosti prípadne ich budeme vystríhať pred problémami, ktoré sme už my museli riešiť v minulosti. Prostredníctvom implementácie stratégie CLLD podporíme malých podnikateľov, ktorí pôsobia na území MAS. Potrebujeme zabezpečiť vytvorenie pracovných miest pre obyvateľov z územia, aby sme zamedzili migrácií dlhodobo nezamestnaných, ale aj vzdelaných mladých ľudí v regióne, a tým efektívne využívať existujúce pracovné kapacity.

Zabezpečíme inovatívny spôsob výučby na materských a základných školách vytvorením IKT učební a zabezpečením interaktívnych vzdelávacích pomôcok, čo deťom umožní získať kvalitné vzdelanie v mieste bydliska a rodičom umožní začlenenie sa do pracovného procesu. Inštaláciou kamerového systému v obciach prispejeme k zvýšeniu bezpečnosti v uliciach a následne k zníženiu kriminality.

Tieto inovatívne znaky naplníme implementáciou opatrení 4.1, 6.4, 19.3 PRV a 5.1.1, 5.1.2 IROP. Tieto inovatívne znaky prispejú k naplneniu špecifického cieľa 1, 3, 4.

5. Implementačný rámec

5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu

5.1.1. Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS

Pre správnu implementáciu nástroja CLLD/LEADER bude MAS Naše Považie vytvorená minimálne nasledovná štruktúra orgánov a ich právomocí:

- a) Najvyšší orgán
- b) Výkonný orgán
- c) Výberová komisia
- d) Monitorovací výbor
- e) Štatutárny orgán
- f) Kontrolný orgán

V zmysle čl. 32, ods. 2, písm b) všeobecného nariadenia je MAS zoskupenie predstaviteľov verejných a súkromných miestnych spoločensko-hospodárskych záujmov, v ktorých na úrovni rozhodovania nemajú ani orgány verejnej moci, ani žiadna zájmová skupina viac ako 49 % hlasovacích práv. Orgány MAS, ktoré majú rozhodovaciu právomoc musia podmienku

v zmysle predchádzajúcej vety dodržiavať pri zložení daného orgánu a pri plnení úloh, ktoré súvisia s CLLD/LEADER a počas celej implementácie stratégie CLLD.

Na splnenie tejto podmienky v rámci MAS musia byť zadané nasledovné záujmové skupiny:

- a) záujmová skupina verejného sektora (ďalej aj „ZSVS“),
- b) záujmová skupina podnikateľského sektora (ďalej aj „ZSPS“),
- c) záujmová skupina občianskeho sektora (ďalej aj „ZSOS“).

Žiadna záujmová skupina nemôže mať viac ako 49 % hlasovacích práv v rámci MAS (v zložení jednotlivých orgánov MAS, ktoré majú rozhodovaciu právomoc), pričom táto podmienka musí byť zo strany MAS dodržaná počas celého obdobia implementácie stratégie CLLD. Členstvo v jednej záujmovej skupine je nezlučiteľné s členstvom v inej záujmovej skupine.

Obec nesmie byť členom dvoch a viac MAS.

Najvyšší orgán – Valné zhromaždenie

1. **Najvyšší orgán združenia** je valné zhromaždenie a je utvorený zo všetkých členov združenia, prípadne delegátov a má nasledovné právomoci a povinnosti:

- a. rozhoduje o zániku združenia zlúčením s iným občianskym združením alebo dobrovoľným rozpustením,
- b. schvaľuje stanov, ich zmeny a doplnky,
- c. schvaľuje plán činnosti a výročnú správu,
- d. schvaľuje rozpočet a správu o hospodárení,
- e. volí a odvoláva členov výkonného orgánu a kontrolný orgán,
- f. schvaľuje prijatie nových členov v prípade, že žiadateľom je miestna samospráva,
- g. ďalšie právomoci a povinnosti v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení, Príručkou pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 v platnom znení a Príručkou pre prijímateľa nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020.

Najvyšší orgán je schopný uznávať sa, ak sú prítomní členovia MAS, ktorý majú nadpolovičnú väčšinu všetkých hlasov MAS; t.j. viac ako 50 % všetkých hlasov (bez ohľadu na príslušnosť k záujmovým skupinám). Každý člen má 1 hlas. Najvyšší orgán je uznášaniaschopný, ak je prítomných viac ako 50 % všetkých členov MAS.

Na prijatie rozhodnutia je potrebná nadpolovičná väčšina hlasov prítomných členov MAS (bez ohľadu na príslušnosť k záujmovým skupinám).

Zloženie členov valného zhromaždenia musí byť vždy také, aby žiadna záujmová skupina nemala viac ako 49 % hlasovacích práv. Členská základňa valného zhromaždenia musí byť zastúpená každou záujmovou skupinou v zmysle článku 1, ods. 2. stanov občianskeho združenia Naše Považie.

Výkonný orgán - Predsedníctvo

Výkonný orgán združenia je predsedníctvo a má spolu 9 členov volených valným zhromaždením na dobu 4 rokov, z toho minimálne 4 sú z obcí okresu Považská Bystrica a 4 z obcí okresu Púchov.

Zloženie členov predsedníctva musí byť vždy také, aby žiadna záujmová skupina nemala viac ako 49 % hlasovacích práv. V zložení členov predsedníctva musí byť zastúpená každá

záujmová skupina v zmysle článku 1, ods. 2 stanov občianskeho združenia Naše Považie. Pokiaľ zloženie členov predsedníctva nebude vyhovovať týmto kritériám, musí byť zvolané mimoriadne zasadnutie valného zhromaždenia, kde bude tento nepomer vyriešený.

Zasadnutie predsedníctva zvoláva predseda združenia podľa potreby, minimálne však raz ročne. Predsedníctvo združenia je uznášaniaschopné, pokiaľ je na rokovaní prítomná nadpolovičná väčšina jeho členov. Rozhodnutia sa prijímajú nadpolovičnou väčšinou hlasov zúčastnených členov.

Ak klesne počet členov predsedníctva o menej ako 50 % členov, vykoná valné zhromaždenie doplňujúce voľby na najbližšom zasadnutí. Ak klesne počet členov predsedníctva o viac ako 50 %, predsedníctvo zvolá mimoriadne valné zhromaždenie, na ktorom budú vykonané doplňujúce voľby členov predsedníctva.

Predsedníctvo je za svoju činnosť zodpovedné najvyššiemu orgánu a vykonáva nasledovné činnosti:

- a. riadi činnosť združenia v období medzi zasadnutiami najvyššieho orgánu,
- b. volí spomedzi seba a odvoláva predsedu,
- c. zvoláva a obsahovo pripravuje rokovanie najvyššieho orgánu a pripravuje základné materiály na tieto rokovania,
- d. ďalšie právomoci a povinnosti v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení, Príručkou pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 v platnom znení a Príručkou pre prijímateľa nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020.

Výberová komisia

1.

Výberová komisia MAS v zmysle čl. 34 ods. 3, písm. c) a f) všeobecného nariadenia vykonáva výber ŽoNFP/ŽoPr podľa poradia ich prínosu k plneniu cieľov a zámerov stratégie CLLD a stanovuje výšku podpory.

Výberová komisia má minimálne 3 členov. Počet členov musí byť vždy nepárny. MAS môže okrem riadnych členov menovať aj náhradníkov členov výberovej komisie.

Spôsob voľby/odvolania, výber členov výberovej komisie MAS a vykonávané činnosti musia byť stanovené v stratégii CLLD.

Výkonný orgán MAS menuje vždy novú výberovú komisiu pre každú výzvu na predkladanie projektových zámerov/ŽoNFP/ŽoPr, pričom jednotliví členovia sa môžu opakovať. V rámci jednej výzvy môže byť menovaná len jedna výberová komisia na celú výzvu, výnimkou môže byť len výmena členov z opodstatnených dôvodov. Opodstatnenými dôvodmi sú najmä konflikt záujmov, úmrtie člena výberovej komisie, jeho dlhodobá pracovná neschopnosť alebo nečinnosť a pod.

Členstvo vo výberovej komisii je nezlučiteľné s členstvom vo výkonnom orgáne, kontrolnom orgáne, monitorovacom výbore združenia a s funkciou štatutárneho orgánu MAS.

Ďalšie náležitosti, právomoci, povinnosti a úlohy výberovej komisie sú v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení, Príručkou pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 v platnom

znení a Príručťou pre prijímateľa nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020.

Monitorovací výbor MAS

Monitorovací výbor MAS je orgánom, ktorý vykonáva najmä vyhodnotenie výstupov a výsledkov a monitorovanie realizácie projektov v rámci stratégie CLLD, pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie a pod. v zmysle ustanovení kapitoly 10. Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Monitorovací výbor MAS na svojom prvom zasadnutí stanoví rozsah činnosti. Rozsah činnosti Monitorovacieho výboru MAS podlieha schváleniu výkonnému orgánu.

Členstvo v monitorovacom výbore MAS je nezlučiteľné s členstvom vo výkonnom orgáne združenia.

Ďalšie náležitosti, právomoci, povinnosti a úlohy monitorovacieho výboru sú v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení, Príručťou pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 v platnom znení a Príručťou pre prijímateľa nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020.

Štatutárny orgán – Predseda a podpredseda

Štatutárny orgán združenia je predseda, ktorý vystupuje v mene MAS Naše Považie navonok a podpisuje príslušné dokumenty v súlade s rozhodnutím predsedníctva. Predseda a podpredseda sú volení predsedníctvom na dobu 4 rokov spomedzi jeho členov. Ak je predseda zo zástupcov miestnej samosprávy, podpredseda sa volí zo zástupcov podnikateľských subjektov a mimovládnych organizácií a opačne. Mandát predsedu a podpredsedu zaniká uplynutím funkčného obdobia, odstúpením alebo odvolaním predsedu či podpredsedu predsedníctvom združenia.

Predseda vykonáva nasledovné činnosti:

- a. zvoláva a riadi zasadnutia predsedníctva,
- b. zaisťuje vecne, organizačne a administratívne priebeh zasadnutí predsedníctva,
- c. jedná v mene združenia s tretími osobami a podpisuje s tým súvisiace dokumenty,
- d. spravuje finančné prostriedky združenia a manipuluje s nimi
- e. ďalšie právomoci a povinnosti v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení, Príručťou pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 v platnom znení a Príručťou pre prijímateľa nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020.

Podpredseda vykonáva úlohy a právomoci predsedu v plnom rozsahu výlučne na základe poverenia predsedu alebo v prípade, ak združenie dočasne nemá obsadenú funkciu predsedu.

Kontrolný orgán – Dozorná rada

Dozorná rada je kontrolným orgánom združenia, za svoju činnosť zodpovedá najvyššiemu orgánu, skladá sa zo 4 členov volených valným zhromaždením na dobu 4 rokov, z toho:

- 2 členovia sú zástupcami verejného sektora
- 2 členovia sú zástupcami podnikateľského a občianskeho sektora

Zloženie členov dozornej rady musí byť vždy také, aby žiadna záujmová skupina nemala viac ako 49 % hlasovacích práv. V zložení členov dozornej rady musí byť zastúpená každá

záujmová skupina v zmysle článku 1, ods. 2. stanov občianskeho združenia Naše Považie. V prípade, ak tento pomer bude narušený a počet členov, ktorí sú zástupcami niektorej záujmovej skupiny stúpne nad 49 %, zvolá predsedníctvo na základe žiadosti predsedu dozornej rady mimoriadne Valné zhromaždenie k vykonaniu doplňujúcich volieb. Taktiež ak klesne počet členov dozornej rady o viac ako 1 člena, zvolá predsedníctvo mimoriadne valné zhromaždenie k vykonaniu doplňujúcich volieb.

Dozorná rada volí spomedzi členov predsedu dozornej rady. Mandát člena dozornej rady zaniká uplynutím funkčného obdobia, jeho odstúpením alebo odvolaním valným zhromaždením. Rezignácia na člena dozornej rady sa predkladá valnému zhromaždeniu.

Členstvo v kontrolnom orgáne je nezlučiteľné s členstvom v orgánoch združenia, okrem členstva v najvyššom orgáne.

Zasadnutie dozornej rady sa koná podľa potreby, najmenej však raz ročne alebo na požiadanie predsedu alebo valného zhromaždenia. Dozorná rada je uznášaniaschopná v prípade prítomnosti nadpolovičnej väčšiny svojich členov. Uznesenie sa prijíma väčšinou hlasov, pri rovnosti rozhoduje hlas predsedu rady.

Dozorná rada vykonáva napríklad nasledovné činnosti:

- a. kontroluje hospodárenie združenia, upozorňuje príslušné orgány MAS na nedostatky a navrhuje opatrenia na ich odstránenie,
- b. kontroluje dodržiavanie stanov a vnútorných predpisov,
- c. ďalšie právomoci a povinnosti v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení, Príručkou pre žiadateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 v platnom znení a Príručkou pre prijímateľa nenávratného finančného príspevku z PRV SR 2014 – 2020

Odborný hodnotiteľ

1. Cieľom procesu posúdenia projektového zámeru a odborného hodnotenia ŽoNFP/ŽoPr je vykonať odborné, objektívne, nezávislé a transparentné posúdenie súladu projektového zámeru/ ŽoNFP/ŽoPr s kritériami odborného hodnotenia. Odborní hodnotitelia vykonávajú hodnotenie na základe kritérií:
  - a) v prípade PRV SR 2014 - 2020 - definovaným MAS v schválenej stratégii CLLD,
  - b) v prípade IROP – definovaných MAS v ŽoNFP predloženej na základe výzvy RO IROP v súlade s kapitolou 4.2 ods. 3 písm. b) (realizácii stratégie CLLD).
2. Za výber odborných hodnotiteľov, ktorí budú vykonávať posúdenie/odborné hodnotenie, zodpovedá MAS v rámci PRV SR 2014 - 2020, v rámci IROP RO pre IROP. MAS, resp. výber odborných hodnotiteľov sa vykoná na základe transparentných kritérií.
3. Hodnotiteľ je povinný pred účasťou na odbornom hodnotení podpísať Čestné vyhlásenie o nestrannosti, zachovaní dôvernosti informácií a vylúčení konfliktu záujmov. Povinnosti, ktoré z tohto čestného vyhlásenia vyplývajú, trvajú aj po ukončení vzťahu s MAS.
4. MAS zabezpečí pridelovanie ŽoPr odborným hodnotiteľom (napr. náhodné pridelovanie žrebovaním, náhodný výber, využitie výpočtovej techniky a pod.) pričom platí pravidlo, že jedna ŽoPr je pridelená dvom odborným hodnotiteľom.

5. MAS v rámci PRV SR 2014 – 2020 je povinná zabezpečiť pridelovanie **projektových zámerov** odborným hodnotiteľom náhodným výberom (napr. náhodné pridelovanie žrebovaním, náhodný výber, využitie výpočtovej techniky a pod.) pričom platí pravidlo, že jeden projektový zámer je pridelený dvom odborným hodnotiteľom.

MAS v rámci PRV SR 2014 – 2020 je povinná zabezpečiť pridelovanie **ŽoNFP** odborným hodnotiteľom náhodným výberom prostredníctvom funkcionalít v ITMS2014+ pričom platí pravidlo, že jedna ŽoNFP je pridelená dvom odborným hodnotiteľom. V prípade nefunkčnosti ITMS2014+ MAS zabezpečí pridelovanie ŽoNFP odborným hodnotiteľom (napr. náhodné pridelovanie žrebovaním, náhodný výber, využitie výpočtovej techniky a pod.).

Postupy pridelovania projektových zámerov/ŽoNFP odborným hodnotiteľom sú pre MAS uvedené v príručke pre prijímateľa LEADER.

6. MAS preverí, či odborný hodnotiteľ nie je zamestnancom niektorého zo žiadateľov, ktorý predkladá projektový zámer, resp. ŽoNFP/ŽoPr, nie je blízkou alebo spriaznenou osobou so žiadateľom, resp. zamestnancom žiadateľa alebo sa nenachádza v akomkoľvek konflikte záujmov v zmysle kapitoly 5. Systému riadenia CLLD. V prípade zistenia akéhokoľvek konfliktu záujmov bude odborný hodnotiteľ:

- a) v rámci PRV SR vylúčený z odborného hodnotenia prílušnej výzvy na predkladanie projektových zámerov a/alebo,
- b) v rámci IROP vylúčený z hodnotenia konkrétnej ŽoPr, v súvislosti s ktorou existuje podzornenie na konflikt záujmov.

Z odborného hodnotenia bude vylúčený aj odborný hodnotiteľ, ktorý oznámi existenciu konfliktu záujmov pred alebo počas posúdenia projektových zámerov/odborného hodnotenia ŽoNFP/ŽoPr. Táto skutočnosť bude zaznamenaná v dokumentácii odborného hodnotenia.

7. Odborní hodnotitelia projektový zámer/ŽoNFP/ŽoPr posudzujú/hodnotia samostatne a ako celok vrátane povinných príloh.
8. Odborní hodnotitelia zaznamenávajú do hodnotiaceho hárku:
- písomne posudzovanie projektových zámerov,
  - písomne, resp. elektronicky prostredníctvom ITMS2014+ (ak relevantné pre PRV SR 2014 - 2020) hodnotenie ŽoNFP,
  - písomne pri ŽoPr.

Po ukončení posudzovania/hodnotenia odovzdajú kompletne vyplnený a podpísaný hodnotiaci hárok výberovej komisii.

9. V prípade, ak je rozdiel medzi celkovým bodovým hodnotením prvého a druhého odborného hodnotiteľa vyšší ako 10 bodov, určí Výberová komisia (v prípade IROP projektový manažér) výberom v zmysle ods. 4 a ods. 5 tejto kapitoly tretieho odborného hodnotiteľa (arbitra). Tretí odborný hodnotiteľ zaznamenáva posudzovanie projektových zámerov/hodnotenie ŽoNFP/ŽoPr do hodnotiaceho hárku zmysle postupov podľa ods. 8 tejto kapitoly. Z bodového hodnotenia tretieho hodnotiteľa Výberová komisia urobí aritmetický priemer s bodovým hodnotením jedného z dvojice odborných hodnotiteľov, ku ktorému je hodnotenie tretieho odborného hodnotiteľa

bližšie. Toto výsledné bodové hodnotenie sa považuje za záväzné posúdenie projektového zámeru/hodnotenie ŽoNFP/ŽoPr.

10. MAS pri posúdení projektových zámerov a hodnotení ŽoNFP/ŽoPr zodpovedá za dodržiavanie princípov transparentnosti, rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie a dodržiavania horizontálnych princípov v zmysle čl. 7 a 8 všeobecného nariadenia.
11. MAS pri posúdení projektových zámerov a odbornom hodnotení ŽoNFP/ŽoPr dodržiava minimálne princíp štyroch očí, ak niektoré z ustanovení Systému riadenia CLLD nevyžadujú aplikovanie prísnejších kontrolných mechanizmov.
12. V hodnotiacom procese je MAS povinná v prípade akéhokoľvek podozrenia nasvedčujúceho, že bol alebo mohol byť spáchaný trestný čin (napr. subvenčný podvod v súlade s § 225 Trestného zákona, poškodzovanie finančných záujmov Európskych spoločností v súlade s § 261 Trestného zákona, falšovanie a pozmeňovanie verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky v súlade s § 352 Trestného zákona), takúto skutočnosť podľa § 3 ods. 2 Trestného poriadku oznámiť bezodkladne orgánom činným v trestnom konaní. Postupy a proces posúdenia projektového zámeru a odborného hodnotenia ŽoNFP v rámci PRV SR 2014 – 2020 sú podrobne popísané v príručke pre prijímateľa LEADER.

5.1.2. Implementačný proces

MAS Naše Považie sa rozhodla pre jednokolový proces výberu Žiadosti o NFP/ŽoPr. Príjem žiadostí sa na úrovni MAS bude uskutočňovať v súlade so Systémom riadenia CLLD pre programové obdobie 2014 – 2020 v platnom znení.

CLLD v rámci PRV SR 2014-2020

Všetky projekty LEADER v rámci stratégie CLLD implementované prostredníctvom PRV SR 2014 – 2020 musia spĺňať:

- a) všeobecné podmienky poskytnutia príspevku,
- b) výberové kritériá pre výber projektov,
- c) hodnotiace kritériá pre výber projektov (bodovacie kritériá)

Na tieto sa vzťahujú náležitosti uvedené v Systéme riadenia CLLD v platnom znení.

Pri oprávnenosti výdavkov v rámci implementácie stratégie CLLD sa musia rešpektovať ustanovenia čl. 65 ods. 2 všeobecného nariadenia v zmysle ktorého je výdavok oprávnený na príspevok z PRV SR 2014 - 2020, ak vznikol prijímateľovi a bol zaplatený medzi dátumom predloženia PRV SR 2014 – 2020 Komisii alebo od 1. januára 2014, podľa toho, ktorý dátum nastal skôr, a 31. decembrom 2023. Okrem toho, výdavky sú oprávnené na príspevok z EPFRV vtedy, keď PPA príslušnú pomoc skutočne vyplatila v období od 1. januára 2014 do 31. decembra 2023. V súlade s čl. 60 nariadenia EPFRV v rámci podopatrenia 19.2 Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD sa za oprávnené budú považovať výdavky vzniknuté a zaplatené od podania ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS s výnimkou všeobecných nákladov vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) uvedeného nariadenia, kde sa za oprávnené

budú považovať vzniknuté a zaplatené oprávnené výdavky pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1.1.2016.

Oprávnenosť vecného hľadiska a hľadisko územnej oprávnenosti, ako i ostatné náležitosti týkajúce sa oprávnenosti výdavkov sa riadia Systémom riadenia CLLD v platnom znení.

Implementácia stratégie CLLD v časti PRV SR 2014 – 2020 bude prebiehať prostredníctvom centrálného informačného systému ITMS2014+.

Výzva na predkladanie žiadosti o NFP

1. Žiadateľ podáva ŽoNFP príslušnej MAS na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoNFP, ktorú MAS vyhlási zverejnením v ITMS2014+. **MAS sa môže v určitých prípadoch v závislosti od charakteru projektov, ktorých sa bude výzva týkať, rozhodnúť či výber projektov zabezpečí prostredníctvom dvoch výberových kôl (výzva na predkladanie projektových zámerov a následne výzva na predkladanie ŽoNFP). V prípade neuplatnenia dvojkoľového systému, MAS uskutoční výber projektov prostredníctvom jedného kola (výzva na predkladanie ŽoNFP). Použitie dvojkoľového výberu projektov nie je povinné.**
2. MAS bude vyhlasovať výzvy v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev, v ktorom sa zohľadnia plánované termíny vyhlásenia výziev. MAS zostaví harmonogram výziev na obdobie minimálne jedného kalendárneho roka postupom uvedeným v kapitole 8.1, odsek 1.
3. MAS je povinná vyhlásiť výzvu na predkladanie ŽoNFP zaradenú do harmonogramu výziev od aktivovania harmonogramu výziev v rámci implementácie stratégie CLLD zo strany PPA v ITMS2014+ (relevantné v prípade aplikácie jednokolového procesu výberu projektov). V prípade, ak MAS nevyhlási výzvu na predkladanie ŽoNFP v zmysle tohto odseku do termínu uvedeného v príručke pre prijímateľa LEADER, PPA uplatní voči MAS sankcie v zmysle podmienok zmluvy o poskytnutí NFP.
4. MAS je povinná pre opatrenia PRV SR 2014 – 2020 počas každého kalendárneho roka vyhlásiť minimálne výzvy:
  - dve výzvy na predkladanie projektových zámerov alebo,
  - dve výzvy na predkladanie ŽoNFP alebo,
  - jednu výzvu na predkladanie projektových zámerov a jednu výzvu na predkladanie ŽoNFP.
5. Forma a štruktúra výzvy na predkladanie ŽoNFP je definovaná v zmysle nariadenia Vlády č. 71/2018. Po vypracovaní výzvy na predkladanie ŽoNFP zo strany MAS v ITMS2014+, pred jej oficiálnym zverejnením je vykonaná kontrola zo strany PPA do 5 pracovných dní priamo v ITMS 2014+. V prípade pripomienok zo strany PPA je MAS povinná ich zapracovať do predmetnej výzvy priamo v ITMS 2014+. PPA posúdi predmetnú výzvu na predkladanie ŽoNFP so stratégiou CLLD, zverejneným harmonogramom výziev, podmienkami uvedenými v relevantnej schéme štátnej pomoci a/alebo schémy pomoci de minimis, relevantnými metodickými príručkami pre žiadateľa. V prípade, ak MAS nezpracuje pripomienky PPA do predmetnej výzvy v termíne stanovenom v príručke pre prijímateľa LEADER, PPA môže uplatniť voči MAS sankcie v zmysle podmienok zmluvy o poskytnutí NFP.

6. PPA posúdi predmetnú výzvu na predkladanie ŽoNFP so zverejneným harmonogramom výziev, podmienkami uvedenými v relevantnej schéme štátnej pomoci a/alebo schémy pomoci de minimis, relevantnými metodickými príručkami pre žiadateľa.
7. Po vykonaní kontroly výzvy na predkladanie ŽoNFP zo strany PPA vykoná MAS aktiváciu predmetnej výzvy na predkladanie ŽoNFP v systéme ITMS2014+. Za aktiváciu výzvy na predkladanie ŽoNFP v systéme ITMS2014+ je zodpovedná MAS.
8. Originál výzvy na predkladanie ŽoNFP zo systému ITMS2014+ (ak relevantné) je súčasťou dokumentácie, týkajúcej sa predmetnej výzvy a musí byť podpísaná štatutárnym orgánom MAS.
9. MAS je povinná zverejniť výzvu na predkladanie ŽoNFP aj na svojom webovom sídle, avšak toto zverejnenie má iba informatívny charakter bez právnych účinkov a za oficiálne zverejnenie s právnymi účinkami (možnosť podať projektový zámer) sa považuje zverejnenie v systéme ITMS2014+.
10. Výzva môže mať formu:
  - a) uzavretej výzvy, ktorá je charakterizovaná presným určením dátumu jej vyhlásenia a dátumu jej uzavretia, pričom dĺžka trvania uzavretej výzvy na predkladanie ŽoNFP je minimálne 30 pracovných dní, samotná lehota na predkladanie ŽoNFP môže byť vo výzve kratšia, vždy však musí končiť posledným dňom trvania výzvy;
  - b) otvorenej výzvy, ktorej dĺžka trvania je závislá na disponibilných finančných prostriedkoch, ktorých vyčerpanie je dôvodom na ukončenie tohto druhu výzvy.Poskytovateľ zverejní na svojom webovom sídle informáciu o tom, že plánuje ukončiť výzvu z dôvodu blížiaceho sa vyčerpania alokácie finančných prostriedkov najmenej 15 pracovných dní pred predpokladaným uzavretím výzvy.
11. MAS môže v rámci dvojkoľového výberu projektov využiť nasledovné kombinácie typov výziev:
  - a) uzavretá výzva na predkladanie projektových zámerov a otvorená výzva na predkladanie ŽoNFP,
  - b) uzavretá výzva na predkladanie projektových zámerov a uzavretá výzva na predkladanie ŽoNFP.
12. V rámci otvorenej výzvy na predkladanie ŽoNFP je možné priebežne predkladať ŽoNFP až do uzavretia výzvy. Schvaľovanie ŽoNFP prebieha v rámci príslušných hodnotiacich kôl, účelom čoho je zabezpečiť optimálny a plynulý priebeh schvaľovania ŽoNFP.
13. Systém hodnotiacich kôl znamená, že ŽoNFP priebežne predkladané na MAS sú v závislosti od dátumu predloženia zoskupované do skupín (hodnotiacich kôl), označených poradovými číslami, pričom každé z nich má vopred stanovený konečný termín, podľa ktorého MAS zoskupuje a priebežne zaraďuje predkladané ŽoNFP do schvaľovacieho procesu. MAS po ukončení hodnotiaceho procesu (výberu ŽoNFP) vypracuje záverečnú správu z výzvy na predkladanie ŽoNFP, v ktorej navrhne PPA pre jednotlivé ŽoNFP vydanie konkrétneho rozhodnutia podľa zákona o príspevku z EŠIF (rozhodnutie o schválení/neschválení ŽoNFP, rozhodnutie o zastavení konania) a to, najneskôr do 40 pracovných dní od posledného termínu predloženia ŽoNFP v rámci príslušnej výzvy (uzavretá výzva), resp. príslušného hodnotiaceho kola výzvy (otvorená výzva). V prípade,

ak MAS nedodrží termín uvedený v predchádzajúcej vete tohto odseku, PPA uplatní voči MAS sankcie v zmysle podmienok zmluvy o poskytnutí NFP.

14. Výzva musí obligatórne obsahovať:

- a) formálne náležitosti: názov MAS a názov Poskytovateľa; dátum vyhlásenia výzvy; dátum uzavretia výzvy alebo skutočnosť, na ktorej základe sa výzva uzavrie; kontaktné údaje MAS a spôsob komunikácie s MAS; časový harmonogram konania o ŽoNFP vrátane lehoty na vydanie rozhodnutia v konaní o ŽoNFP; indikatívnu výšku finančných prostriedkov určených na vyčerpanie vo výzve; miesto podania ŽoNFP; ďalšie formálne náležitosti (napr. informácie o kontaktných osobách, ktoré poskytujú informácie o výzve, informácie o cieľoch výzvy, a pod.).
- b) podmienky poskytnutia príspevku, ktorými sú: oprávnenosť žiadateľa; oprávnenosť aktivít realizácie projektu; oprávnenosť výdavkov realizácie projektu; oprávnenosť miesta realizácie projektu; kritériá pre výber projektov (schválené Výberovou komisiou pre schvaľovanie stratégií CLLD a výber MAS, resp. MV PRV SR 2014 - 2020); spôsob financovania; splnenie podmienok ustanovených v osobitných predpisoch (napr. zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, čl. 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie).
- c) vyššie uvedené obligatórne náležitosti výzvy nemôžu byť nahradené odkazom na iný dokument, napr. PRV 2014 – 2020 alebo príslušnú metodickú príručku ani za predpokladu, že niektorý z týchto dokumentov bude tvoriť prílohu výzvy.

15. Výzva môže fakultatívne obsahovať:

Iné podmienky poskytnutia príspevku ako tie, ktoré sú uvedené v bode 9.1. ods. 13, a to: oprávnenosť partnera, ak sa partner spolupodieľa na príprave projektu a na realizácii projektu alebo ak sa spolupodieľa na realizácii projektu; oprávnenosť cieľovej skupiny, ak sa projekt realizuje v prospech cieľovej skupiny; oprávnenosť užívateľa, ak mu prijímateľ poskytuje finančné prostriedky; ďalšie podmienky poskytnutia príspevku (také podmienky poskytnutia príspevku, ktoré sú nevyhnutné najmä s ohľadom na vecné špecifiká opatrenia, ktoré je predmetom výzvy).

Prílohy výzvy, napr. formulár ŽoNFP, príručka pre žiadateľa; schéma štátnej pomoci a/alebo schéma pomoci de minimis (ak je relevantné), zoznam merateľných ukazovateľov, informácia pre žiadateľov o nenávratný finančný príspevok, resp. o príspevok v zmysle čl. 105a a nasl. nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 1929/2015 z 28. októbra 2015, ktorým sa mení nariadenie (EÚ, Euratom) č. 966/2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie.

1. **Hodnotiace (bodovacie), výberové a rozlišovacie kritériá pre výber projektov MAS** má schválené Výberové kritériá pre výber projektov, hodnotiace a rozlišovacie kritériá pre výber projektov pre projektové opatrenia PRV SR 2014-2020 vypracovaným MAS Naše Považie a schváleným riadiacim orgánom pre PRV SR 2014-2020.
2. ŽoPr. V rámci opatrení IROP 2014-2020 budú hodnotené na základe schváleného Konceptu implementácie CLLD.

Zmena a zrušenie výzvy

1. V nevyhnutných prípadoch, keď nie je možné konať o ŽoNFP (alebo posudzovať projektové zámery) predložených na základe pôvodne vyhlásenej výzvy (na predkladanie projektových zámerov alebo predkladanie ŽoNFP) alebo je zmena výzvy potrebná za účelom jej optimalizácie je MAS oprávnená výzvu zmeniť alebo zrušiť. Tieto procesy a postupy budú realizované v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení.

Procesné úkony – žiadosť o NFP

Konanie o žiadosti o NFP

1. ŽoNFP je základným dokumentom, ktorým žiadateľ na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoNFP žiada MAS o spolufinancovanie projektu z finančných prostriedkov určených na danú výzvu.
2. Žiadateľ doručuje ŽoNFP19 elektronicky prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ a v písomnej forme na adresu určenú v predmetnej výzve.
3. Žiadateľ je povinný za účelom získania prístupu do verejnej časti ITMS2014+ postupovať podľa návodu, ktorý je súčasťou usmernenia Centrálného koordinačného orgánu (ďalej len „CKO“).
4. Prístup do verejnej časti môžu získať žiadatelia na základe žiadosti o aktiváciu používateľského konta.
5. Žiadateľ pri vyplňaní ŽoNFP vo verejnej časti ITMS2014+ postupuje podľa krokov, ktorými je automaticky vedený priamo systémom ITMS2014+.
6. Po elektronickom vyplnení a odoslaní formulára ŽoNFP a povinných príloh, ktoré je potrebné predkladať cez ITMS2014+, žiadateľ vytlačí listinnú formu vyplneného formulára ŽoNFP, opečiatkuje ju (v prípade, že žiadateľ má povinnosť používať pečiatku) a podpíše ju štatutárny orgán žiadateľa, resp. splnomocnená osoba. K písomnej forme formulára ŽoNFP vytlačenej cez verejnú časť ITMS2014+ priloží žiadateľ všetky povinné prílohy (ak relevantné), resp. ich len vloží do ITMS2014+ a zabezpečí predloženie kompletnej dokumentácie ŽoNFP.
7. Žiadateľ predkladá ŽoNFP a príslušné prílohy (s výnimkou tých, ktoré nie je možné, napr. z dôvodu obmedzení veľkosti príloh):
  - a) elektronicky
    - výlučne prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ (formulár ŽoNFP, vypracovaný prostredníctvom ITMS2014+, prílohy ŽoNFP povinne predkladané v elektronickej forme prostredníctvom ITMS2014+),
  - b) listinná forma na adresu určenú v predmetnej výzve
    - formulár ŽoNFP vypracovaný prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+, listinné formy povinných príloh (len tie povinné prílohy, ktoré sa neprikladajú prostredníctvom integračnej akcie ITMS2014+).
8. Dokumentácia v listinnej forme sa predkladá nasledovne (ak relevantné):

- a) v zalepenej obálke/balíku pričom v ľavom hornom rohu obálky/balíka žiadateľ uvedie číslo výzvy, názov opatrenia/podopatrenia, obchodné meno, IČO, adresu/sídlo žiadateľa a v pravom dolnom rohu obálky/balíka žiadateľ uvedie nápis „Neotvárať“;
- b) ŽoNFP musí byť podpísaná štatutárnym orgánom žiadateľa alebo osobou úradne splnomocnenou štatutárnym orgánom žiadateľa na mieste/miestach predpísaných vo formulári ŽoNFP,
- c) ŽoNFP sú uložené spolu s povinnými prílohami v pevnom zakladacom šanóne ľubovoľnej farby. Prílohy sa do šanónu vkladajú zostupne, tzn. zhora nadol, pričom na vrchu bude formulár ŽoNFP a nasledovať budú povinné prílohy podľa poradia uvedeného v ŽoNFP. Každá príloha bude založená zvlášť vo fóliovom euroobale (ak technicky nie je možné v euroobale, použije sa iný vhodný spôsob podľa uváženia žiadateľa),
- d) ŽoNFP a prílohy predkladané elektronicky prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ musia byť totožné s formulárom ŽoNFP a prílohami ŽoNFP predkladanými v listinnej forme (v prípade rozdielov medzi elektronickou a listinnou formou ŽoNFP a jej príloh budú považované za záväzné verzie predložené prostredníctvom ITMS2014+ a žiadateľ nebude vyzvaný na úpravu prostredníctvom výzvy na doplnenie).

Doručením ŽoNFP na MAS sa začína konanie o žiadosti. ŽoNFP musí byť podaná riadne, včas a vo forme určenej v zverejnenej výzve. ŽoNFP sa podáva od zverejnenia výzvy do uzavretia výzvy, okrem prípadu, ak MAS určí vo výzve inú lehotu na predkladanie žiadosti. Zoznam povinných príloh k ŽoNFP budú stanovené PPA v ITMS2014+ tak, aby boli relevantné prílohy priraditeľné ku konkrétnym podmienkam poskytnutia príspevku (jedna príloha môže byť relevantná pre overenie viacerých podmienok poskytnutia príspevku a naopak, viacero podmienok poskytnutia príspevku môže byť overovaných na základe jednej prílohy).

Pri podmienkach poskytnutia príspevku, kde je overenie potrebné na základe dokumentov predložených žiadateľom, PPA definuje rozsah a formu požadovanej povinnej prílohy k ŽoNFP. MAS môže doplniť/rozšíriť zoznam povinných príloh, ak sú schválené v stratégii CLLD alebo sú potrebné pre posúdenie výberu projektov

9. Proces konania o ŽoNFP sa rozdeľuje do nasledujúcich fáz:
  - a) administratívne overenie, ktoré zahŕňa overenie splnenia podmienok doručenia ŽoNFP a overenie splnenia podmienok poskytnutia príspevku určených vo výzve,
  - b) odborné hodnotenie a výber,
  - c) opravné prostriedky.

Podmienky doručenia a registrácia žiadosti o NFP

1. MAS zabezpečí príjem ŽoNFP odo dňa vyhlásenia výzvy, do dňa jej uzavretia, resp. v lehote prijímania ŽoNFP, uvedenej vo výzve. Žiadateľ je povinný predložiť ŽoNFP v podobe resp. forme uvedenej vo výzve.
2. V zmysle § 19 zákona o príspevku z EŠIF musí byť ŽoNFP doručená riadne, včas a v určenej forme.
3. ŽoNFP sa považuje za predloženú **v určenej forme**, ak bol formulár ŽoNFP:
  - a) predložený elektronicky prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ a zároveň,

- b) po odoslaní vo verejnej časti ITMS2014+ bol vytlačený, podpísaný, opečiatkovaný (ak má žiadateľ povinnosť používať pečiatku) a v listinnej forme v zmysle podmienok ods.7 a ods.8, kapitoly 9.5.1 Systému riadenia CLLD v platnom znení predložený na adresu uvedenej vo výzve.
4. ŽoNFP sa považuje za predloženú **včas**, ak bola:
- a) ŽoNFP vrátane príloh odoslaná elektronicky prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ do termínu uzavretia výzvy, resp. príslušného hodnotiaceho kola a zároveň,
- b) ŽoNFP vrátane príloh odoslaná:
- v prípade osobného predloženia dátum fyzického odovzdania listinnej formy dokumentácie na adresu uvedenú vo výzve,
  - v prípade zaslania ŽoNFP doporučenou poštou alebo kuriérskou službou dátum odovzdania listinnej formy dokumentácie ŽoNFP na poštovú prepravu alebo na prepravu kuriérskou službou.
5. ŽoNFP sa považuje za predloženú **riadne**, ak je:
- a) vyplnená v ITMS2014+,
- b) vyplnený na počítači v slovenskom jazyku písmom, resp. v prípade predložený v inom ako slovenskom jazyku, je priložený úradne osvedčený preklad do slovenského jazyka, ktorý umožňuje objektívne posúdenie ich obsahu. Preklad do slovenského jazyka sa nevyžaduje v prípade príloh, ktoré sú originálne vyhotovené v českom jazyku a sú vypracované vo formáte, ktorý umožňuje objektívne posúdenie obsahu projektového zámeru (t.j. čitateľnosť písma),
- c) predložený formát ŽoNFP a príloh umožňuje objektívne posúdenie ich obsahu a písmo umožňuje rozpoznanie obsahu textu.
6. Po doručení písomnej formy ŽoNFP vrátane príloh na adresu sídla MAS, ŽoNFP bude zo strany MAS zaevidovaná podľa štandardných postupov evidovania došlej pošty a zároveň bude vystavené žiadateľovi Potvrdenie o prijatí ŽoNFP.
7. MAS v rámci administratívneho overenia overí splnenie podmienok doručenia ŽoNFP v zmysle ods. 3 až 5 tejto kapitoly a následne ostatných podmienok poskytnutia príspevku, určených vo výzve.
8. MAS nie je oprávnená pri posudzovaní ŽoNFP vyvodit' negatívne dôsledky (zastavenie konania, resp. rozhodnutie o neschválení) len z dôvodov formálnych nedostatkov. Dôvod návrhu na vydanie Rozhodnutie o zastavení konania alebo Rozhodnutie o neschválení, musí byť jasný, odôvodnený a musí vyplývať z nedodržania podmienok zadaných vo výzve.
9. V prípade, ak žiadateľ doručil ŽoNFP riadne, včas a v určenej forme, splnil podmienky doručenia ŽoNFP, MAS zaregistruje ŽoNFP v ITMS2014+ a vykoná overenie ostatných podmienok poskytnutia príspevku. Overenie podmienok predloženia ŽoNFP riadne, včas a v určenej forme MAS zaznamená v kontrolnom liste (ak relevantné).
10. Postupy administratívneho overenia ŽoNFP bude MAS vykonávať v súlade s príručkou pre prijímateľa LEADER.
11. Ak vyhláseniu výzvy predchádzalo posudzovanie projektových zámerov, MAS stanoví vo výzve ako povinnú podmienku poskytnutia príspevku predloženie hodnotiacej správy projektového zámeru ako povinnej prílohy ŽoNFP. V prípade, že žiadateľ, ktorý predložil

ŽoNFP sa nezúčastnil výzvy na predkladanie projektových zámerov, MAS navrhne zastavenie konania o ŽoNFP podľa § 20 ods. 1 písm. c). zákona o príspevku z EŠIF.

12. MAS nie je oprávnená obmedziť účasť vo vyhlásenej výzve len na takých žiadateľov, ktorí mali v rámci posúdenia projektového zámeru pozitívnu hodnotiacu správu. Podmienka poskytnutia príspevku vo vzťahu k oprávnenosti žiadateľa môže byť obmedzená iba na účasť vo výzve na predkladanie projektových zámerov a jej splnenie žiadateľ v konaní o ŽoNFP preukazuje predložením hodnotiacej správy.
13. Ak žiadateľ predložil ako povinnú prílohu ŽoNFP hodnotiacu správu, MAS vyhodnotí v konaní o ŽoNFP túto podmienku poskytnutia príspevku ako splnenú a pri ŽoNFP overí splnenie všetkých ostatných podmienok poskytnutia príspevku, pričom na posúdenie týchto podmienok nemá vplyv skutočnosť, či hodnotiacu správu bola pozitívna alebo negatívna.
14. Ak bola hodnotiacu správu negatívna a žiadateľ napriek tomu predložil ŽoNFP, buď identifikovaný nedostatok bol odstrániteľný a po posúdení podmienok poskytnutia príspevku stanovených vo výzve MAS overí, že ŽoNFP bola spôsobilá na postúpenie do výberu alebo nedostatok nebol odstránený a to sa prejavilo v nesplnení niektorej z podmienok poskytnutia príspevku stanovených vo výzve, na základe čoho sa navrhne vydanie rozhodnutia o neschválení ŽoNFP.
15. MAS je v rámci podmienok výzvy oprávnená vymedziť rozsah údajov, ktoré nie je možné v porovnaní s posudzovaným projektovým zámerom zmeniť, resp. prípustnú toleranciu zmien. Splnenie týchto podmienok MAS overuje v rámci ďalších podmienok poskytnutia príspevku vo vzťahu k predloženým ŽoNFP.

Overenie podmienok poskytnutia príspevku

1. MAS posudzuje v rámci administratívneho overenia aj podmienky poskytnutia príspevku alebo ich časť, ktoré sú určené vo výzve s výnimkou tých, ktoré sú úplne alebo z časti overované v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP. MAS vykoná overenie podmienok poskytnutia príspevku na základe údajov a informácií uvedených žiadateľom vo formulári ŽoNFP a v relevantných prílohách ŽoNFP.
2. Splnenie podmienok poskytnutia príspevku je žiadateľ povinný preukázať formou predloženia relevantného dokumentu alebo informácie, s výnimkou niektorých podmienok poskytnutia príspevku, ktorých splnenie zo strany žiadateľa overuje poskytovateľ bez súčinnosti žiadateľa, priamo v príslušných inštitúciách/registroch. Bez ohľadu na spôsob overovania podmienok poskytnutia príspevku je subjektom povinným splniť podmienky poskytnutia príspevku žiadateľ.
3. V prípade podmienok poskytnutia príspevku, v rámci ktorých je možné využiť integračné akcie prostredníctvom ITMS2014+ je žiadateľ povinný stiahnuť informáciu o plnení podmienky automaticky z iného informačného systému verejnej správy (ak relevantné). PPA určí vo výzve možnosť využitia integračnej akcie pri relevantných podmienkach poskytnutia príspevku.

V prípade neúspešnosti integračnej akcie, alebo v prípade ak žiadateľ zistí integračnou akciou nesplnenie podmienky poskytnutia príspevku a napriek tomu vie preukázať splnenie tejto podmienky, môže využiť listinnú formu na preukázanie splnenia podmienky. To isté platí aj v prípade podmienok poskytnutia príspevku, v prípade

ktorých sa nevyžaduje špeciálna príloha, nakoľko ich poskytovateľ vyhodnocuje na základe verejne dostupných registrov.

4. V prípade, ak pri overovaní splnenia podmienok poskytnutia príspevku vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoNFP alebo jej príloh, MAS tieto pochybnosti oznámi žiadateľovi a vyzve ho, aby sa k nim vyjadril, resp. v prípade pochybností o kompletnosti ŽoNFP, MAS vyzve žiadateľa na doplnenie. Lehota na vyjadrenie/doplnenie nesmie byť kratšia ako 5 pracovných dní od doručenia oznámenia. Výzvu na doplnenie chýbajúcich náležitostí ŽoNFP, možnosť tzv. klarifikácie, na základe ktorej môže žiadateľ v určenej lehote odstrániť nedostatky dokumentácie ŽoNFP, je možné využiť v prípade:
  - a) neúplne zadaných údajov v ŽoNFP a jeho prílohách;
  - b) chýbajúcich príloh ŽoNFP, resp. nesprávnej formy predkladaných príloh;
  - c) nesprávne vypracovanej časti dokumentácie ŽoNFP vrátane príloh v zmysle výzvy, resp. príručky pre žiadateľa z hľadiska štruktúry, detailnosti alebo rozsahu príslušnej časti dokumentácie ŽoNFP vrátane príloh;
  - d) vzájomného nesúladu údajov v rôznych častiach dokumentácie ŽoNFP;
  - e) zrejmých chýb v počítaní a písaní v dokumentácii ŽoNFP.
5. Žiadateľ je na doplnenie požadovaných náležitostí, neúplných údajov, vysvetlenie nejasností alebo nápravu nepravdivých údajov vyzvaný zo strany MAS iba jedenkrát.
6. Splnenie podmienok poskytnutia príspevku, ktoré žiadateľ preukazuje čestným vyhlásením v rámci formulára ŽoNFP (ak relevantné), MAS následne overuje vo verejne dostupných registroch (prostredníctvom integrácie v ITMS2014+ alebo na webovej stránke verejne dostupného registra). V prípade, ak MAS overením zistí nesplnenie niektorej podmienky poskytnutia príspevku, vyzve žiadateľa na doplnenie dokumentu preukazujúceho splnenie tejto podmienky spôsobom a termínom uvedeným v príručke pre prijímateľa LEADER. Výzvu na doplnenie chýbajúcich náležitostí ŽoNFP zasiela MAS prostredníctvom ITMS2014+. MAS je oprávnená pri vzájomnej komunikácii so žiadateľom/prijímateľom v rámci implementácie stratégie CLLD využívať **elektronicky spôsob komunikácie a to prostredníctvom e-mailu** (napr.: pri zasielaní výzvy na doplnenie), pričom elektronický systém musí byť nastavený tak, že od žiadateľa/prijímateľa odoslaním e-mailu MAS obdrží **„Potvrdenie o prijatí a Potvrdenie o prečítaní“**. V prípade, ak MAS „Potvrdenie o prijatí a Potvrdenie o prečítaní“ neobdrží do 5 pracovných dní, napr. pri výzve na doplnenie, MAS je povinná predmetnú výzvu zaslať písomnou formou prostredníctvom doporučeného doručovania zásielok.
7. Žiadateľ má na doplnenie údajov a informácií, na základe ktorých odstráni pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoNFP, lehotu 7 pracovných dní od doručenia výzvy na doplnenie ŽoNFP. Prvým dňom lehoty je deň nasledujúci po dni doručenia výzvy na doplnenie ŽoNFP. Postup na predkladanie doplnených náležitostí na základe výzvy na doplnenie bude upravený v príručke pre prijímateľa LEADER.
8. Po doplnení ŽoNFP zo strany žiadateľa MAS opätovne administratívne overí splnenie podmienok poskytnutia príspevku a v prípade, ak žiadateľ spĺňa všetky podmienky poskytnutia príspevku, ktorých overenie je súčasťou administratívneho overenia, je ŽoNFP postúpená na odborné hodnotenie.

9. Všetky žiadateľom doplnené náležitosti je potrebné potvrdiť podpisom a odtlačkom pečiatky štatutárneho orgánu žiadateľa (ak má žiadateľ povinnosť používať pečať). Takto doplnené náležitosti sa stávajú súčasťou predloženej ŽoNFP.
10. V prípade, ak žiadateľ nedoplní žiadne náležitosti, nesplní stanovený termín na doručenie doplnenia ŽoNFP (doručenie po stanovenom termíne), resp. ak aj po doplnení ŽoNFP naďalej pretrvávajú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoNFP, na základe čoho nie je možné overiť splnenie niektorej z podmienok poskytnutia príspevku, MAS navrhne pre PPA pre ŽoNFP vydanie konkrétneho rozhodnutia podľa zákona o príspevku z EŠIF (Rozhodnutie o zastavení konania).
11. Po ukončení overenia splnenia podmienok poskytnutia príspevku MAS postupuje nasledovne:
  - a) v prípade splnenia všetkých podmienok poskytnutia príspevku, ktorých overenie je súčasťou administratívneho overenia, MAS postúpi ŽoNFP na odborné hodnotenie;
  - b) v prípade nesplnenia niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a to ani po predložení doplnených údajov zo strany žiadateľa, MAS navrhne PPA pre ŽoNFP vydanie konkrétneho rozhodnutia podľa zákona o príspevku z EŠIF (návrh na Rozhodnutie o neschválení ŽoNFP) pričom identifikuje, ktorá z podmienok nebola splnená;
  - c) v prípade nedoplnenia žiadnych náležitostí, v prípade doručenia požadovaných náležitostí po stanovenom termíne alebo v prípade, ak aj po doplnení chýbajúcich náležitostí naďalej pretrvávajú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoNFP, na základe čoho nie je možné overiť splnenie niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a rozhodnúť o schválení ŽoNFP, MAS navrhne PPA pre ŽoNFP vydanie konkrétneho rozhodnutia podľa zákona o príspevku z EŠIF (Rozhodnutie o zastavení konania o ŽoNFP). Ďalšie dôvody zastavenia konania sú uvedené v § 20 zákona o príspevku z EŠIF.
12. Závery z administratívneho overenia MAS zaznamenáva v kontrolnom zázname (ak relevantné).

Kontrola oprávnenosti výdavkov

1. MAS vymedzí oprávnenosť výdavkov, ako aj vecnú náplň oprávnených výdavkov v rámci PRV SR 2014 – 2020, stratégie CLLD, výzvy, prípadne aj v príručkách pre žiadateľa. MAS zodpovedá za transparentnú, jednoznačnú a efektívnu interpretáciu oprávnenosti výdavkov vo vzťahu k PRV SR 2014 - 2020.
2. MAS rozhoduje o oprávnenosti, resp. neoprávnenosti výdavkov projektu v procese schvaľovania ŽoNFP. MAS je zodpovedná za zabezpečenie vhodného a dostatočne podrobného informovania žiadateľov o oprávnenosti výdavkov a ich evidencii prostredníctvom výziev alebo príručiek pre žiadateľov, na ktoré sa výzvy odvolávajú a prostredníctvom ktorých MAS definuje podmienky poskytnutia príspevku vo vzťahu k oprávnenosti výdavkov realizovaných projektov.
3. Výdavky projektu môžu mať charakter bežných výdavkov a kapitálových výdavkov.
4. Z vecného hľadiska musí výdavok spĺňať nasledujúce podmienky:
  - a) výdavok je v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi (napr. zákon o rozpočtových pravidlách, zákon o verejnom obstarávaní),

- b) výdavok je vynaložený na projekt (existencia priameho spojenia s projektom) schválený MAS a realizovaný v zmysle podmienok výzvy, podmienok schémy pomoci de minimis, príp. schémy štátnej pomoci, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť výzvy (ak je relevantné), podmienok zmluvy o NFP, resp. rozhodnutia o schválení ŽoNFP,
  - a) výdavky sú vynaložené v súlade s pravidlami PRV 2014 – 2020 na oprávnené aktivity a aktivity schválené v stratégii CLLD, v súlade s obsahovou stránkou projektu, zodpovedajú časovej následnosti aktivít projektu, sú plne v súlade s cieľmi projektu a prispievajú k dosiahnutiu plánovaných cieľov projektu,
  - b) výdavok je primeraný, t.j. zodpovedá obvyklým cenám v danom mieste a čase a zodpovedá potrebám projektu a
  - c) výdavok spĺňa zásady hospodárnosti, efektívnosti, účelnosti a účinnosti, vrátane zásady riadneho finančného hospodárenia.
5. Pri oprávnenosti výdavkov v rámci implementácie stratégie CLLD sa musia rešpektovať ustanovenia čl. 65 ods. 2 všeobecného nariadenia v zmysle ktorého je výdavok oprávnený napríklad z PRV SR 2014 - 2020, ak vznikol prijímateľovi a bol zaplatený medzi dátumom predloženia PRV SR 2014 – 2020 Komisii alebo od 1. januára 2014, podľa toho, ktorý dátum nastal skôr, a 31. decembrom 2023.
- Okrem toho, výdavky sú oprávnené na príspevok z EPFRV vtedy, keď PPA príslušnú pomoc skutočne vyplatila v období od 1. januára 2014 do 31. decembra 2023. V súlade s čl. 60 nariadenia EPFRV v rámci podopatrenia 19.2 Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou sa za oprávnené budú považovať výdavky vzniknuté a zaplatené v čase od podania ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS s výnimkou všeobecných nákladov vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) uvedeného nariadenia, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené oprávnené výdavky pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1.1.2016.
- Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.**
- V rámci podopatrenia 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie sa budú považovať za oprávnené výdavky od nadobudnutia právoplatnosti Rozhodnutia o schválení stratégie CLLD a udelení štatútu MAS v prípade, ak nejde ukončenú činnosť pred podaním ŽoNFP.
- 6. Z hľadiska územnej oprávnenosti musí byť oprávnený výdavok realizovaný na oprávnenom území, t.j. na území príslušnej MAS, na ktoré sa vzťahuje PRV 2014 – 2020 s výnimkou projektov ktorých charakter neumožňuje ich vykonanie len na území MAS (napr. projektov spolupráce, výmenné vzdelávacie projekty).
  - 7. Minimálna a maximálna výška oprávnených výdavkov ŽoNFP pre jednotlivé opatrenia/podopatrenia a operácie bude definovaná v PRV SR 2014 – 2020, v stratégii CLLD a vo vyhlásených výzvach MAS.
  - 8. Kontrolu dodržania minimálnej a maximálnej výšky oprávnených výdavkov ŽoNFP vykonáva MAS.

Kontrola obstarávania tovarov, služieb, stavebných prác a súvisiacich postupov

1. MAS a PPA vykonávajú kontrolu dodržania pravidiel SR a EÚ pri obstarávaní tovarov, služieb, stavebných prác a súvisiacich postupov, ktoré zahŕňajú kontrolu:
  - a) princípov a postupov stanovených ZVO (ďalej len „kontrola VO“);
  - b) postupov pri obstaraní zákazky, na ktorú sa ZVO nevzťahuje (ďalej len „kontrola obstarávania“).Cieľom kontroly VO a kontroly obstarávania je kontrola súladu finančnej operácie s právom SR a EÚ a metodickými usmerneniami PPA a metodickými pokynmi Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej len „ÚVO“). Jedná sa o kontrolu vykonávanú v zmysle § 41 zákona o príspevku EŠIF v nadväznosti na zákon č. 357/2015 Z. z.
2. MAS a PPA vykonávajú kontrolu podľa odseku 1 tejto kapitoly v zmysle podmienok Systému riadenia PRV SR 2014 – 2020 v platnom znení, resp. príručky pre prijímateľa LEADER.

Odborné hodnotenie žiadosti o NFP

1. MAS zabezpečí priradenie odborných hodnotiteľov k ŽoNFP prostredníctvom ITMS2014+ (ak relevantné).
2. Ďalší postup odborného hodnotenia bude prebiehať v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení.
3. Špecifiká postupov odborného hodnotenia ŽoNFP sú uvedené v príručke pre prijímateľa LEADER.

Uplatnenie hodnotiacich kritérií

1. MAS v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP zabezpečí posúdenie ŽoNFP odbornými hodnotiteľmi, ktorí vyhodnotia predložené ŽoNFP na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzve. Pred výkonom samotného odborného hodnotenia MAS zabezpečí, oboznámenie hodnotiteľov s podmienkami a spôsobom výkonu odborného hodnotenia.
2. Ak počas odborného hodnotenia hodnotitelia zistia, že na posúdenie splnenia odborného hodnotenia je potrebné poskytnúť zo strany žiadateľa doplňujúce informácie, MAS vyzve žiadateľa na objasnenie resp. doplnenie chýbajúcich údajov (max. 2 výzvy na doplnenie počas odborného hodnotenia). Požadované údaje musia mať súvislosť s posúdením kritérií odborného hodnotenia. MAS určí v prípade takéhoto postupu primeranú lehotu na doplnenie údajov, ktorá nesmie byť kratšia ako 7 pracovných dní, pričom súčasťou výzvy je aj informácia o tom, že nepredloženie dokumentov vôbec, resp. v prípade doručenia požadovaných náležitostí po stanovenom termíne, resp. ak aj po doplnení chýbajúcich náležitostí sú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti a nie je možné konštatovať nesplnenie niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a rozhodnúť o neschválení ŽoNFP, bude viesť k zastaveniu konania o ŽoNFP.
3. Výstupom z odborného hodnotenia je hodnotiaci hárok. Hodnotiaci hárok obsahuje vyhodnotenie kritérií a súčet dosiahnutých bodov.
4. MAS môže vo výzve stanoviť minimálny počet bodov, ktoré musí ŽoNFP v rámci bodovacích kritérií dosiahnuť.

Výber Žiadosti o NFP

Jednokolový proces výberu

1. Aplikáciou rozlišovacích kritérií v ITS2014+ výberová komisia stanoví poradie ŽoNFP, ktoré je vytvorené od najvyššie umiestnenej ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku.
2. Výberová komisia zaznamená proces aplikácie rozlišovacích kritérií v písomnej podobe.
3. Po ukončení procesu výberu ŽoNFP výberová komisia vypracuje v rámci každého kola hodnotenia záverečnú správu z výzvy (ŽoNFP), v ktorej navrhne PPA pre jednotlivé ŽoNFP vydanie konkrétneho rozhodnutiapoďľa zákona o poskytnutí príspevku z EŠIF (Rozhodnutie o schválení/neschválení ŽoNFP, Rozhodnutie o zastavení konania). Záverečnú správu z výzvy (ŽoNFP) spolu so všetkými predloženými ŽoNFP, v rámci príslušného kola hodnotenia, je MAS povinná predložiť na PPA do 45 pracovných dní odo dňa ukončenia výzvy. V prípade, ak MAS nepredloží záverečnú správu z výzvy na predkladanie ŽoNFP a všetky prijaté ŽoNFP v termíne stanovenom v predchádzajúcej vete tohto odseku, PPA môže uplatniť voči MAS sankcie v zmysle podmienok zmluvy o poskytnutí NFP.
4. Záverečná správa z výzvy (ŽoNFP) musí byť podpísaná štatutárnym orgánom MAS. Dokumenty doložené do záverečnej správy z výzvy (ŽoNFP), pričom Protokol musí obsahovať výstupy z administratívneho overovania, odborného hodnotenia ako aj výberu ŽoNFP.
5. Špecifiká postupov jednokolového procesu výberu sú uvedené v príručke pre prijímateľa LEADER.
6. Výberová komisia vykonáva v rámci výberu projektov činnosti uvedené v ods. 1 kapitoly 6.1.4.3 systému riadenia CLLD v platnom znení.

Príjem žiadosti o NFP na PPA

1. PPA zabezpečí príjem posúdených ŽoNFP vrátane záverečnej správy z výzvy (ŽoNFP) z MAS, ktoré je MAS povinná zaslať do 45 pracovných dní odo dňa uzavretia predmetnej výzvy, resp. hodnotaceho kola.

V prípade, ak MAS nepredloží záverečnú správu z výzvy na predkladanie ŽoNFP a všetky prijaté ŽoNFP v termíne stanovenom v predchádzajúcej vete tohto odseku, PPA môže uplatniť voči MAS sankcie v zmysle podmienok zmluvy o poskytnutí NFP.

MAS i PPA v tejto časti implementačného procesu postupujú v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení.

Ďalej na PPA prebehne v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení:

- Kontrola vecnej správnosti žiadosti o NFP
- Odborné hodnotenie žiadosti o NFP
- Vydanie Rozhodnutia

Rozhodnutie o schválení a Zmluva o poskytnutí NFP

1. Na základe skutočností zistených v rámci konania o ŽoNFP, t.j. na základe posúdenia splnenia podmienok poskytnutia príspevku určených vo výzve MAS, vydá PPA:

- a) Rozhodnutie o schválení;
  - b) Rozhodnutie o neschválení;
  - c) Rozhodnutie o zastavení konania.
2. Zmluva o poskytnutí NFP upravuje práva a povinnosti prijímateľa a PPA pri realizácii projektu a počas doby udržateľnosti projektu. Ak je účastníkom zmluvného vzťahu partner, zmluva o poskytnutí NFP upravuje práva a povinnosti partnera. Vzájomné práva a povinnosti PPA a prijímateľa sa spravujú podmienkami stanovenými v zmluve o poskytnutí NFP a dokumentmi, ktoré sú na základe dohody zmluvných strán zakotvene v zmluve o poskytnutí NFP záväzné.
  3. Ďalšie postupy a podmienky týkajúce sa Zmluvy o poskytnutí NFP, ako i jej ukončenia v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení.

Implementačná štruktúra CLLD v rámci IROP

1. RO pre IROP vyhlasuje osobitne výzvu na:
  - a) chod MAS (financovanie prevádzky bez animácie)
  - b) realizáciu stratégie MAS (v rozsahu spadajúceho do IROP)
 Na konanie o ŽoNFP predložených MAS na základe uvedených výziev a následné uzatváranie zmlúv o poskytnutí NFP sa vzťahujú podmienky definované v Systéme riadenia EŠIF.
2. MAS po uzavretí zmluvy o poskytnutí NFP s RO pre IROP zameranej na realizáciu stratégie MAS (na základe predloženej a schválenej ŽoNFP v rámci výzvy podľa ods. 1 písm. b)) vyhlasuje výzvy na výber realizátorov svojej stratégie (ďalej len „ReS“), teda na predkladanie žiadostí ReS o príspevok (ďalej len „ŽoPr“).
3. **Proces od vyhlásenia výzvy na predkladanie ŽoPr až po výber ŽoPr a podpis zmluvy medzi MAS a ReS sa neriadi ustanoveniami zákona o EŠIF ani SyR EŠIF.**
4. **Výber ŽoPr je plne v kompetencii MAS**, pričom musí prebehnúť objektívne a transparentne. Projekt ReS musí mať pozitívny vplyv na realizáciu stratégie CLLD príslušnej MAS.
5. MAS uzatvorí s ReS, ktorý bol vybraný potom ako RO pre IROP vydal súhlasné stanovisko pre MAS so zapojením užívateľa do realizácie stratégie CLLD, osobitnú zmluvu (zmluva s užívateľom). Udelenie súhlasu môže byť podmienené overením správnosti realizácie výberu podľa kapitoly 11.8. Pre jednoznačnosť sa pod pojmom ReS označuje subjekt, ktorý predkladá ŽoPr na základe výzvy vyhlásenej MAS.
6. Od momentu nadobudnutia účinnosti zmluvy s užívateľom sa ReS stáva tzv. užívateľom v zmysle definície § 3 ods. 2 písm. d) zákona o EŠIF. **Od tohto momentu platia pre užívateľa primerane ustanovenia zákona o EŠIF.**
7. V zmluve s užívateľom uzatvorenej medzi MAS a ReS (užívateľom) budú upravené práva a povinnosti zmluvných strán, najmä čo sa týka očakávaných výsledkov súvisiacich s realizáciou projektu užívateľa, časového harmonogramu, finančných a informačných tokov a pod.
8. RO pre IROP kontroluje činnosť MAS predovšetkým prostredníctvom zmluvy o poskytnutí NFP.

9. MAS má kompetencie realizácie stratégie MAS a preto tiež nesie plnú zodpovednosť za realizáciu stratégie v súlade so záväznými právnymi aktmi SR a EÚ.
10. Zodpovednosť užívateľov za riadnu realizáciu ich projektov nie je ustanovením ods. 9 dotknutá a zodpovednosť užívateľa voči MAS bude upravená v zmluve s užívateľom.
11. RO pre IROP pôsobí ako koordinačný orgán pre MAS, poskytuje metodickú a koordinačnú podporu pre MAS pri realizácii stratégie a to predovšetkým prostredníctvom vydávania vzorov formulárov a metodických pokynov obsahujúcich záväznú a odporúčacie informácie pre MAS pri plnení povinností, ktoré jej vyplývajú zo zmluvy s užívateľom.

Výzva MAS na predkladanie ŽoPr

1. Základným metodickým podkladom na predloženie ŽoPr je výzva na predkladanie ŽoPr.
2. MAS vyhlasuje výzvy v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev, s cieľom dostatočnej informovanosti potenciálnych ReS o možnostiach získania príspevku na financovanie projektov a dosiahnutia dostatočnej pripravenosti predkladaných projektov. V indikatívnom harmonograme zohľadní plánované termíny vyhlásenia výziev, ktoré definuje pre jednotlivé špecifické ciele IROP a hlavné aktivity. MAS zostavuje harmonogram výziev na obdobie minimálne jedného kalendárneho roka (obdobie od 1. januára do 31. decembra roku „n“, pričom prvý harmonogram výziev zostavuje MAS na obdobie od zverejnenia do konca príslušného kalendárneho roku).
3. MAS zverejňuje harmonogram výziev na svojom webovom sídle a zodpovedá za aktuálnosť harmonogramu výziev na svojom webovom sídle, pričom aktualizáciu vyžaduje harmonogram v prípade, ak posun vyhlásenia výzvy v porovnaní s plánovaným termínom je väčší ako štyri mesiace alebo v prípade vecných zmien v uvádzaných údajoch. MAS zverejňuje harmonogram výziev na rok „n+1“ na svojom webovom sídle v termíne najneskôr do 31. októbra roku „n“.
4. MAS pripravuje výzvy a dokumenty, ktoré sú relevantné vo vzťahu k výzve vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť. MAS je povinná sa riadiť pri príprave výzvy a relevantných dokumentov vzormi formulárov a metodickými pokynmi RO pre IROP.
5. Pred vyhlásením výzvy je MAS povinná skontrolovať správnosť a kompletnosť výzvy, a to predovšetkým preverení súladu so stratégiou CLLD, so ŽoNFP na realizáciu stratégie CLLD, s IROP, s platnou legislatívou EÚ a SR, so zverejneným harmonogramom výziev, s podmienkami uvedenými v relevantnej schéme štátnej pomoci, resp. schéme pomoci de minimis a s ostatnými relevantnými dokumentmi.
6. MAS vyhlási výzvu jej zverejnením na svojom webovom sídle až po odsúhlasení výzvy zo strany RO pre IROP. RO pre IROP zabezpečí zverejnenie informácie o zverejnení výzvy MAS na svojom webovom sídle s aktívnym odkazom na webovú stránku MAS. MAS je oprávnená informáciu o zverejnenej výzve za účelom lepšej informovanosti šíriť následne aj inými masovo komunikačnými prostriedkami (tlač, médiá a pod.), pričom záväzné znenie je vždy to, ktoré je zverejnené na webovom sídle MAS.
7. Výzva môže mať iba formu otvorenej výzvy, ktorej dĺžka trvania je závislá na disponibilných finančných prostriedkoch, ktorých vyčerpanie je dôvodom na ukončenie tohto druhu výzvy. MAS/RO pre IROP zverejní na svojom webovom sídle informáciu o tom, že MAS plánuje ukončiť výzvu z dôvodu blížiaceho sa vyčerpania alokácie finančných prostriedkov v lehote najmenej mesiac pred predpokladaným uzavretím výzvy. MAS

zároveň priebežne zverejňuje informáciu o tom, že dopyt predložených ŽoPr dosiahol indikatívnu alokáciu, resp. aktuálne voľnú časť indikatívnej alokáciu z dôvodu, aby sa mohli ReS efektívne rozhodovať pri predkladaní ŽoPr.

8. Výber ŽoPr predložených na základe otvorenej výzvy bude prebiehať v termínoch (kolách) stanovených vo výzve.
9. Jednotný formulár výzvy je upravený vo vzore, ktorý vydáva RO pre IROP.

Zmena a zrušenie výzvy

1. V nevyhnutných prípadoch, kedy nie je možné postupovať v procese schvaľovania ŽoPr predložených na základe pôvodne vyhlásenej výzvy, alebo je zmena potrebná za účelom jej optimalizácie, resp. vhodnejšieho nastavenia, je MAS oprávnená za podmienok stanovených v tejto kapitole výzvu zmeniť alebo zrušiť.
2. Postup MAS pri zmenách vo výzve:
  - a) Formálne náležitosti – MAS je oprávnená vykonať zmeny vo formálnych náležitostiach, pričom tieto zmeny, vrátane zdôvodnenia ich vykonania MAS zverejní na svojom webovom sídle. Zmeny vo formálnych náležitostiach je MAS oprávnená vykonať aj po uzavretí výzvy, pričom aj v prípade takýchto zmien je MAS povinná posudzovať ich vplyv z hľadiska zachovania princípov transparentnosti, rovnakého zaobchádzania a primeranosti. Uvedené znamená, že akákoľvek zmena formálnych náležitostí výzvy nemôže mať za následok to, že by sa rozšíril alebo zúžil potenciálny okruh dotknutých Res alebo by sa takou zmenou zasiahlo do práv a povinností potenciálnych alebo zúčastnených ReS v rámci výzvy.
  - b) Podmienky poskytnutia príspevku – MAS nie je oprávnená vykonať zmeny, ak ide o nasledujúce podmienky poskytnutia príspevku: oprávnenosť ReS, oprávnenosť aktivít, oprávnenosť miesta realizácie, spôsob financovania, kritériá na výber projektov.
  - c) Prílohy - MAS je oprávnená vykonať zmeny v tejto časti výzvy, pričom tieto zmeny a zdôvodnenie ich vykonania MAS zverejní na svojom webovom sídle. Za účelom prehľadnosti a lepšej orientácie v zmenách zo strany ReS MAS zverejňuje zmeny v prílohách formou sledovania zmien.
3. MAS v rámci zmeny výziev určí vo vzťahu k akým ŽoPr sa bude zmena výzvy aplikovať. Zmena sa môže týkať len ŽoPr predložených po zverejnení zmeny alebo sa vzťahuje aj na ŽoPr predložené pred zmenou výzvy, ku ktorým MAS do dátumu vykonania zmeny nezaslala oznámenie o schválení/neschválení ŽoPr.
4. Ak by sa podmienky poskytnutia príspevku zmenili podstatným spôsobom, akým sú najmä zmeny spočívajúce v zmene oprávnenosti ReS, miesta realizácie, aktivít a kritérií na výber projektu alebo nie je možné financovať projekty z objektívnych dôvodov (napr. zásadné identifikované skutočnosti vo výzve, ktoré neboli odhalené pri jej vyhlásení a za ich zachovania by došlo k výberu žiadostí v rozpore s legislatívou EÚ alebo právnym poriadkom SR), MAS je povinná výzvu zrušiť.
5. MAS je oprávnená zrušiť výzvu do doby, kým nie je vyčerpaná alokácia. Povinnou súčasťou informácie o zrušení výzvy sú aj dôvody jej zrušenia. MAS je oprávnená zrušiť výzvu iba v prípade, ak je objektívne nemožné (z dôvodu legislatívnej alebo neodstrániteľnej prekážky, ktorú nebolo možné predvídať v čase vyhlásenia výzvy ani pri

všetkej odbornej starostlivosti) pristúpiť k schváleniu ŽoPr a následnému financovaniu projektov užívateľov.

6. Ak dôjde k zrušeniu výzvy, MAS:
  - a) vráti ŽoPr predložené do dátumu zrušenia výzvy dotknutému ReS, alebo
  - b) zašle oznámenie o neschválení ŽoPr (ak nespĺnila podmienky poskytnutia príspevku), alebo
  - c) zašle oznámenie o schválení ŽoPr (ak je možné ŽoPr schváliť podľa podmienok poskytnutia príspevku platných ku dňu predloženia ŽoPr) a RO pre IROP k uvedenému udelil súhlas.
7. Zmena a zrušenie výzvy podlieha súhlasu RO pre IROP a zverejneniu na webovom sídle MAS a RO pre IROP. Súčasťou informácie o zmene/zrušení výzvy je vždy aj zdôvodnenie vykonanej zmeny/zrušenia.

Hodnotiace kritériá ŽoPr

1. MAS vypracuje hodnotiace kritériá v súlade s požiadavkami RO pre IROP stanovenými vo výzve na predkladanie ŽoNFP na realizáciu stratégie MAS.
2. MAS definuje hodnotiace kritériá ŽoPr, v závislosti od charakteru podporovaných projektov v nadväznosti na hodnotiace princípy uvedené pri jednotlivých opatreniach IROP vo výzve na predkladanie ŽoPr, pričom zadefinovanými hodnotiacimi kritériami musia byť overené minimálne nasledujúce oblasti:
  - a) Príspevok navrhovaného projektu k cieľom a výsledkom IROP a príslušnej PO;
  - b) Navrhovaný spôsob realizácie projektu – posúdenie prepojenia navrhovaných aktivít s výsledkami a cieľmi projektu, posúdenie vhodnosti navrhovaných aktivít a spôsobu ich realizácie posúdenie navrhovaných aktivít z vecného, časového hľadiska a z hľadiska ich prevádzkovej a technickej udržateľnosti (ak relevantné), posúdenie reálnosti plánovanej hodnoty merateľných ukazovateľov s ohľadom na časové, finančné a vecné hľadisko;
  - c) Administratívna a prevádzková kapacita ReS – posúdenie dostatočných administratívnych a prípadne odborných kapacít ReS na riadenie a odbornú realizáciu projektu a zhodnotenie skúseností s realizáciou obdobných/porovnateľných projektov k originálnym aktivitám ReS (ak relevantné);
  - d) Finančná a ekonomická stránka projektu – posúdenie oprávnenosti navrhovaných výdavkov v zmysle výzvy (ak nie je súčasťou administratívneho overenia), overenie hospodárnosti a efektívnosti navrhovaných výdavkov, posúdenie zrealizovanej finančnej analýzy (ak relevantné), posúdenie CBA (ak relevantné), hodnotenie finančnej a ekonomickej výkonnosti ReS vo vzťahu ku schopnosti zabezpečiť finančnú udržateľnosť projektu.
3. MAS v rámci definovania hodnotiacich kritérií zabezpečí, aby projekt, ktorý nespĺňa podmienky hospodárnosti a efektívnosti nemohol byť schválený.
4. MAS je povinná spolu s hodnotiacimi kritériami definovať aj rozlišovacie kritériá. Rozlišovacie kritériá slúžia na určenie poradia v prípade rovnakého počtu bodov dosiahnutého viacerými ŽoPr (t.j. ak dve alebo viac ŽoPr dosiahli rovnaké bodové hodnotenie a alokácia určená vo výzve nepostačuje na schválenie všetkých takýchto ŽoPr).

5. Rozlišovacie kritériá MAS určí primárne z bodovaných hodnotiacich kritérií z odborného hodnotenia ŽoPr, pričom môže vybrať jedno alebo viacero z týchto kritérií.
6. Poradie na základe rozlišovacích kritérií sa určí na základe dosiahnutého počtu bodov pre dané kritériá z odborného hodnotenia od najvyššieho počtu po najnižší počet bodov.
7. Prípadná zmena hodnotiacich kritérií po uzatvorení zmluvy o poskytnutí NFP medzi MAS a RO pre IROP podlieha schváleniu zo strany RO pre IROP.

Procesné úkony – žiadosti o príspevok

Schvaľovací proces žiadosti o príspevok

1. ŽoPr je základným dokumentom, ktorým ReS na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoPr žiada spolufinancovanie projektu z finančných prostriedkov určených na danú výzvu.
2. Neoddeliteľnou súčasťou ŽoPr sú povinné prílohy, ktorých minimálne náležitosti definuje MAS vo výzve.
3. Vzor formuláru ŽoPr a prierezovo využívaných príloh ŽoPr vydáva RO pre IROP pre všetky MAS.

Administratívne overenie Žiadosti o príspevok

1. MAS zabezpečí príjem ŽoPr odo dňa vyhlásenia výzvy, do dňa jej uzavretia, resp. v lehote prijímania ŽoPr.
2. Doručením ŽoPr na adresu MAS začína proces výberu ŽoPr. ReS doručuje ŽoPr písomne v určenej forme na adresu sídla MAS určenú vo výzve ako aj v elektronickej forme podľa inštrukcií definovaných vo výzve.
3. Po doručení ŽoPr MAS posúdi splnenie podmienky doručenia ŽoPr riadne, včas a vo forme určenej vo výzve. ŽoPr je doručená vo forme určenej MAS, ak je doručená v písomnej podobe a elektronicke. Rozhodujúcim dátumom na splnenie podmienky podať ŽoPr včas je dátum odovzdania písomnej verzie ŽoPr osobne MAS (MAS o prijatí ŽoPr vystaví ReS potvrdenie s vyznačeným dátumom prijatia ŽoPr a kópiu potvrdenia uchováva v spise k prijatej ŽoPr) alebo dátum odovzdania na poštovú, resp. inú prepravu (napr. zasielanie prostredníctvom kuriéra) najneskôr v posledný deň uzávierky výzvy, resp. lehoty určenej na predkladanie ŽoPr vo výzve. ŽoPr je doručená riadne, ak spĺňa požiadavky na formát stanovený explicitne vo výzve a zaslaný formát umožňuje objektívne posúdenie obsahu ŽoPr (podmienka nie je splnená najmä v prípadoch, kedy je obsah ŽoPr vyplnený v inom ako slovenskom jazyku alebo jazyku určenom vo výzve ako akceptovateľným alebo písmom, ktoré neumožňuje rozpoznanie obsahu textu a pod.).
4. V prípade, ak ReS nepredložil ŽoPr riadne, včas alebo v určenej forme, MAS zašle ReS oznámenie o neschválení ŽoPr v ktorom uvedie dôvody neschválenia.
5. Pri ŽoPr, ktoré splnili podmienky doručenia, MAS ďalej overí v rámci administratívneho overenia splnenie každej jednotlivkej podmienky poskytnutia príspevku na základe údajov uvedených v ŽoPr, dostupných zdrojoch pre priame overenie podmienok poskytnutia príspevku a v relevantných prílohách, ktorými ReS preukazuje splnenie vybraných podmienok poskytnutia príspevku. Usporiadanie výkonu administratívnej kontroly ŽoPr je v kompetencii MAS (prostredníctvom vlastných zamestnancov alebo priamo Výberovou komisiou) pri dodržaní zásady štyroch očí.
6. Závery z administratívneho overenia MAS zaznamenáva v kontrolnom zozname, ktorým MAS zdokumentuje overenie splnenia podmienok poskytnutia príspevku.

7. MAS v rámci administratívneho overenia overí splnenie podmienok doručenia ŽoPr a následne overí ostatné podmienky poskytnutia príspevku, určených vo výzve s výnimkou tých, ktoré sú úplne alebo z časti overované v rámci odborného hodnotenia ŽoPr.
8. V prípade, ak na základe preskúmania ŽoPr a jej príloh vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoPr alebo jej príloh, **MAS vyzve ReS na doplnenie neúplných údajov, vysvetlenie nejasností alebo nápravu nepravdivých údajov zaslaním výzvy na doplnenie ŽoPr.** Lehota na doplnenie údajov na základe výzvy na doplnenie ŽoPr nemôže byť kratšia ako 5 pracovných dní. Možnosť doplnenia údajov musí byť použitá pri všetkých ReS rovnako. MAS stanoví jednotné kritériá posudzovania obsahu ŽoPr v rámci administratívneho overenia, pričom informácie o možnostiach nápravy zo strany ReS uvedie MAS vo výzve a v príručke pre ReS. V prípade, ak MAS počas procesu výberu ŽoPr zistí, že ReS nebola umožnená náprava údajov podľa tohto odseku, bezodkladne vykoná nápravu a zašle ReS (opätovnú) výzvu na doplnenie ŽoPr, ktorou zabezpečí rovnaké aplikovanie možnosti nápravy vo vzťahu ku všetkým posudzovaným ŽoPr. O dôvodoch a spôsobe opätovného dožiadania MAS v rámci spisu ŽoPr uchová dostatočnú dokumentáciu umožňujúcu overiť odôvodnenosť postupu. Lehota na predloženie požadovaných dokumentov musí byť totožná s lehotou, ktorá bola poskytnutá ostatným ReS, pričom nesmie byť kratšia ako 5 pracovných dní.
9. MAS po doplnení údajov zo strany ReS overí, či ReS predložil všetky požadované informácie a dokumenty a či ich predložil včas a opätovne overí splnenie podmienok poskytnutia príspevku. Opätovný výkon administratívneho overenia splnenia zaznamená MAS v kontrolnom zozname. V prípade splnenia všetkých podmienok poskytnutia príspevku, ktorých overenie je súčasťou administratívneho overenia, je ŽoPr postúpená na odborné hodnotenie.
10. V prípade nesplnenia niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a to ani po predložení doplnených údajov zo strany ReS MAS zašle ReS oznámenie o neschválení ŽoPr vrátane identifikácie podmienok, ktoré neboli splnené.
11. MAS rovnako zašle ReS oznámenie o neschválení ŽoPr v prípade nedoplnenia žiadnych náležitostí, v prípade doručenia požadovaných náležitostí po stanovenom termíne alebo v prípade, ak aj po doplnení chýbajúcich náležitostí naďalej pretrvávajú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti, na základe čoho nie je možné overiť splnenie niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a rozhodnúť o schválení ŽoPr.

Odborné hodnotenie Žiadosti o príspevok

1. MAS v rámci odborného hodnotenia zabezpečí posúdenie ŽoPr minimálne dvoma odbornými hodnotiteľmi, ktorí vyhodnotia predložené ŽoPr na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzve a v stratégii CLLD. Podrobný popis spôsobu a postupu odborného hodnotenia bude uvedený v príručke pre hodnotenie ŽoPr odbornými hodnotiteľmi.
2. Pred výkonom odborného hodnotenia MAS zabezpečí, aby boli odborní hodnotitelia oboznámení s podmienkami a o spôsobe výkonu odborného hodnotenia. Počas odborného hodnotenia dodržiavanie pravidiel pre výkon odborného hodnotenia upravených v príručke pre odborných hodnotiteľov zabezpečuje MAS. MAS svojou účasťou nesmie zasahovať do obsahového vyhodnotenia jednotlivých kritérií odborného hodnotenia. Za takýto postup sa

nepovažuje to, ak MAS informuje odborných hodnotiteľov o prílohách alebo častiach ŽoPr, ktoré môžu obsahovať informácie relevantné pre výkon odborného hodnotenia.

3. Odborní hodnotitelia vykonávajú odborné hodnotenie v priestoroch určených MAS, pričom nie sú oprávnení odnášať poskytnuté dokumenty mimo priestorov MAS.
4. Ak počas odborného hodnotenia odborní hodnotitelia zistia, že na posúdenie splnenia odborného hodnotenia je potrebné poskytnúť zo strany ReS doplňujúce informácie, MAS vyzve ReS na objasnenie resp. doplnenie chýbajúcich údajov. Požadované údaje musia mať jasnú súvislosť s posúdením kritérií odborného hodnotenia. Súčasťou tejto výzvy môže byť aj vyžiadanie informácií/dokumentov, ktoré boli overované a mali byť dožiadané v rámci administratívneho overovania, ak sa v rámci odborného hodnotenia zistí, že MAS opomenul v tejto fáze dožiadať kompletne informácie/dokumenty. MAS určí v prípade takéhoto postupu primeranú lehotu na doplnenie údajov, ktorá nesmie byť kratšia ako 5 pracovných dní, pričom súčasťou výzvy je aj informácia o tom, že nepredloženie dokumentov vôbec, resp. v prípade doručenia požadovaných náležitostí po stanovenom termíne, resp. ak aj po doplnení chýbajúcich náležitostí sú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoPr a nie je možné konštatovať splnenie niektorej z podmienok poskytnutia príspevku, bude uvedené viesť k neschváleniu ŽoPr.
5. Konečným výstupom z odborného hodnotenia ŽoPr je hodnotiaci hárok v zmysle kapitoly 6.1.4.7 Systému riadenia CLLD. Procesný postup, ktorý predchádza vydaniu hodnotiaceho hárku upraví MAS v Príručke pre odborných hodnotiteľov. Hodnotiaci hárok obsahuje vyhodnotenie hodnotiacich kritérií, popis záverov z odborného hodnotenia a súčet dosiahnutých bodov z odborného hodnotenia. Ku každému hodnotiacemu kritériu je zároveň uvedený komentár odborných hodnotiteľov, ktorý predstavuje slovný popis dôvodov vyhodnotenia daného hodnotiaceho kritéria a počtu pridelených bodov.
6. Ak ŽoPr nespĺňa podmienky odborného hodnotenia, MAS zašle ReS oznámenie o neschválení ŽoPr spolu odôvodnením, kde uvedie dôvody nesplnenia kritérií odborného hodnotenia na základe výstupov z hodnotiaceho hárku. MAS je oprávnená vyzvať odborných hodnotiteľov na dopracovanie alebo bližší popis dôvodov nesplnenia kritérií odborného hodnotenia v prípade, ak odovzdaný hodnotiaci hárok neumožňuje MAS vypracovať dostatočne jasné a presné odôvodnenie pre neschválenie ŽoPr.

Výber Žiadosti o príspevok

1. MAS zosumarizuje výsledky administratívnej kontroly ŽoPr a odborného hodnotenia (overí, či hodnotenia odborných hodnotiteľov nie sú rozdielne o viac ako 10 bodov a v prípade potreby určí tretieho hodnotiteľa na doplňujúce hodnotenie, aritmetickým priemerom hodnotení určí výsledné počet bodov hodnotenej ŽoPr).
2. V prípade rovnakého počtu bodov sa aplikujú rozlišovacie kritériá. Rozlišovacie kritériá aplikuje výberová komisia, ktorá následne stanoví poradie ŽoPr od najvyššie umiestnenej ŽoPr (ktorá najvyššou mierou napĺňa ciele stratégie CLLD) spĺňajúcej všetky podmienky poskytnutia príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoPr spĺňajúcu všetky podmienky poskytnutia príspevku.
3. Po ukončení procesu výberu ŽoPr štatutár MAS vypracuje v rámci každého kola hodnotenia Protokol o výbere ŽoPr, v ktorom navrhne jednotlivé ŽoPr na schválenie. Protokol o výbere ŽoPr spolu so všetkými predloženými ŽoPr, v rámci príslušného kola hodnotenia, je MAS povinná predložiť na RO pre IROP do 45 pracovných dní od termínu uvedeného vo výzve.

1. Protokol o výbere ŽoPr MAS musí byť podpísaný štatutárnym orgánom MAS a osobami, podieľajúcimi sa na schvaľovaní ŽoPr na MAS. Dokumenty doložené do Protokolu musia byť originály, pričom Protokol musí obsahovať výstupy z administratívneho overovania, odborného hodnotenia ako aj výberu ŽoPr. Vzor protokolu s minimálnymi obsahovými náležitosťami vydá RO pre IROP.

Overenie výberu ŽoPr vykonanej MAS

1. RO pre IROP posúdi splnenie podmienok administratívneho overenia, odborného hodnotenia a výberu ŽoPr MAS na základe predloženého Protokolu o výbere ŽoPr jej príloh. RO pre IROP sa pri overení primerane uistí o dodržaní postupov pri výbere ŽoPr. V zmysle všeobecného nariadenia 1303/2013 – overenie, ktoré je definované v čl. 34 odsek 3 písmeno f.
2. RO pre IROP vykoná overenie administratívneho overenia, odborného hodnotenia a výberu ŽoPr na základe náhodného výberu v rozsahu podľa rizikovej analýzy. Podrobný postup overenia výberu ŽoPr upravuje RO pre IROP v IMP a jeho cieľom je primerane sa uistiť o skutočnosti, že MAS dodržala všetky postupy.
3. V prípade, ak pri preskúmaní postupu MAS vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo nejasnosti, RO pre IROP vyzve MAS na doplnenie neúplných údajov, vysvetlenie nejasností alebo nápravu nepravdivých údajov, v prípade potreby aj na zaslanie výzvy na doplnenie chýbajúcich náležitostí príslušným ReS. Možnosť doplnenia údajov musí byť použitá pri všetkých ŽoPr rovnako. Po doplnení údajov zo strany MAS, RO pre IROP overí, či MAS predložila všetky požadované informácie a dokumenty a či ich predložila včas a opätovne overí splnenie podmienok poskytnutia príspevku.
4. V prípade, že MAS nedoplní požadované informácie, RO pre IROP neudelí súhlas na zaslanie oznámenia o schválení ŽoPr a následné uzavretie zmlúv s príslušnými ReS.
5. RO pre IROP pri identifikácii nesúladu, resp. chýb uvedených v Protokole o výbere ŽoPr odstúpi všetky predložené ŽoPr predmetnej výzvy spolu s Protokolom o výbere ŽoPr na príslušnú MAS za účelom vykonania nápravy/opravy. **Opravený Protokol o výbere ŽoPr spolu so všetkými predloženými ŽoPr v rámci príslušnej výzvy je MAS povinná opätovne predložiť na RO pre IROP najneskôr do 15 pracovných dní odo dňa ich odstúpenia z RO pre IROP.**
6. V prípade, že RO pre IROP nezistí žiadne závažné nedostatky v procese schvaľovania ŽoPr, resp. takéto overenie nebolo s ohľadom na rizikovú analýzu vykonané, zašle MAS písomný súhlas so zaslaním oznámenia o schválení ŽoPr príslušným ReS.
7. **Udelenie súhlasu v žiadnom prípade nenahrádza konečnú zodpovednosť MAS za prípadné neskôr identifikované nedostatky výberu ŽoPr.**

Zmluva s užívateľom

1. Po odoslaní oznámení o schválení ŽoPr MAS (v súlade s podmienkami uvedenými v zmluve o poskytnutí NFP uzatvorenej medzi RO pre IROP a MAS) zabezpečí uzatvorenie zmluvy s užívateľom (ReS), ktorá upraví práva a povinnosti medzi MAS a ReS.
2. Zmluva s užívateľom sa uzatvára podľa § 269 ods. 2 Obchodného.
3. Proces implementácie musí byť viazaný na jednoznačné a jasné pravidlá, ktoré sa vzťahujú na celý proces od podpisu zmluvy s užívateľom až po ukončenie jej účinnosti.

4. Vzájomné práva a povinnosti MAS a užívateľa sa spravujú podmienkami zakotvenými v zmluve s užívateľom a dokumentmi, ktoré sú na základe dohody zmluvných strán zakotvené v tejto zmluve.
5. MAS zasiela písomný návrh na uzavretie zmluvy s užívateľom a určí ReS (ktorému oznámila schválenie ŽoPr a ktorý poskytol potrebnú súčinnosť pri vypracovaní návrhu zmluvy) lehotu na prijatie návrhu zmluvy.
6. MAS zabezpečí zaslanie návrhu na uzavretie zmluvy s užívateľom podpísanej štatutárnym orgánom MAS, resp. jeho oprávneným zástupcom v minimálne troch rovnopisoch doporučenou poštou, alebo iným vhodným spôsobom v termíne do 15 pracovných dní od zaslania oznámenia o schválení ŽoPr. Ak ReS neposkytol potrebnú súčinnosť nevyhnutnú k príprave návrhu zmluvy s užívateľom v primeranej lehote stanovenej MAS, MAS návrh predmetnej zmluvy ReS nezašle.
7. MAS poskytne ReS lehotu na prijatie návrhu na uzavretie zmluvy s užívateľom, ktorá nesmie byť kratšia ako 5 pracovných dní. V prípade, že zmluvu s užívateľom podpisuje splnomocnený zástupca štatutárneho orgánu ReS, tento priloží k podpísanej zmluve s užívateľom úradne ovorené splnomocnenie).
8. Návrh na uzavretie zmluvy s užívateľom zaniká dňom uplynutia lehoty, ktorá bola v návrhu na uzavretie zmluvy určená na jeho prijatie alebo doručením písomného prejavu ReS o odmietnutí návrhu na uzavretie zmluvy .
9. MAS zabezpečí, aby ReS doručil minimálne dva rovnopisy prijatého návrhu na uzavretie zmluvy s užívateľom. Po prijatí návrhu na uzavretie zmluvy s užívateľom MAS založí pre každý projekt, k podpore ktorého bola uzavretá zmluva s užívateľom, projektový spis v súlade s príslušnými pravidlami pre uchovávanie dokumentov.
10. **MAS zabezpečí zverejnenie zmluvy s užívateľom v centrálnom registri zmlúv.** Deň nasledujúci po dni jej prvého zverejnenia je dňom účinnosti zmluvy s užívateľom a ReS sa stáva užívateľom. Prvé zverejnenie zmluvy s užívateľom zabezpečí MAS, pričom týmto nie je dotknutá povinnosť zverejňovania druhou zmluvnou stranou, ak je osobou povinnou zverejňovať zmluvu. Zároveň sú od tohto dňa obe zmluvné strany viazané ustanoveniami zmluvy s užívateľom.

5.2. Akčný plán

Časť A.) Akčný plán pre základnú alokáciu MAS

Tabuľka č. 20.A: Opatrenie stratégie CLLD

Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev

Názov opatrenia	Podpora podnikania a inovácií
Priradenie kódu opatrenia ¹	5.1.1
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je zvyšovať zamestnanosť v regióne, zvyšovanie konkurencieschopnosti malých a začínajúcich podnikateľov a zvyšovanie podielu výrobkov a služieb na regionálnej úrovni. K tomuto cieľu má opatrenia prispieť týmito činnosťami: <ol style="list-style-type: none"> 1. obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest 2. nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb 3. podpora marketingových aktivít 4. podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností
Zdôvodnenie výberu	Medzi silné stránky územia patrí dostatočná kapacita pracovných síl, cieľom tohto opatrenia je zvyšovať zamestnanosť v regióne, zvyšovanie konkurencieschopnosti malých a začínajúcich podnikateľov a zvyšovanie podielu výrobkov a služieb na regionálnej úrovni. Opatrenie reaguje na nasledovné priority: Potreba č. 1: zvýšiť tvorbu pracovných miest Potreba č. 2: podporiť vznik nových podnikateľských subjektov
Rozsah a oprávnené činnosti	Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev
Oprávnení prijímatelia	- samostatne zárobkovo činné osoby, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH - mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH
Intenzita pomoci ²	55 % zo zdrojov EÚ 45 % vlastné zdroje/spolufinancovanie prijímateľom
Oprávnené výdavky	-

¹ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

² Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

	v zmysle Prílohy č. 2 Príručky pre žiadateľa o poskytnutie NFP IROP 2014-2020, Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška príspevku: 5 000,00 EUR Maximálna výška príspevku: 50 000,00 EUR					
Finančný plán	Región ³	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	1 000 000,00	550 000,00	0,00	450 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	1 000 000,00	550 000,00	0,00	450 000,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ⁴	1. Výberové kritériá pre výber projektov: - Hlavné zásady výberu operácií definované v IROP pre špecifický cieľ 5.1.1., 2. Hodnotiace kritériá: Vylučujúce kritériá: - Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (PRV SR 2014-2020), 3. Bodované kritériá: - príspevok navrhovaného projektu k cieľom IROP vytvorením 1 alebo viac nových pracovných miest, - príspevok navrhovaného projektu k cieľom IROP počtom podporených mikro a malých podnikov, - adekvátnosť navrhovaného projektu vzhľadom na prevádzkovú a technickú udržateľnosť, predpokladaný počet rokov, ktoré sa bude predmet projektu využívať a jeho prevádzková a technická udržateľnosť, - adekvátnosť navrhovaného projektu vzhľadom na administratívne a/ alebo odborné kapacity na realizáciu projektu, zabezpečenie realizácie predmetu projektu, skúsenosti s realizáciou obdobných projektov, - adekvátnosť navrhovaného projektu z časového hľadiska, - posúdenie oprávnenosti navrhovaných výdavkov, - posúdenie hospodárnosti a efektívnosti navrhovaných výdavkov					
Povinné prílohy stanovené MAS ⁵	<i>Miestna akčná skupina Naše Považie stanoví preukazovanie povinných príloh stanovených MAS vo výzve na predkladanie žiadostí.</i>					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
		Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	počet	0	11	

³ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

⁵ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

		Počet podnikov, ktorým sa poskytnú nenávratný finančný príspevok	počet	0	11
Indikatívny harmonogram výziev	1/2020 10/2020 1/2021				

**Tabuľka č. 20.B: Opatrenie stratégie CLLD
Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach**

Názov opatrenia	Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach
Priradenie kódu opatrenia ⁶	5.1.2
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je zlepšenie infraštruktúry vzdelávania na území a dobudovanie alebo rekonštrukcia školských a predškolských zariadení. Cieľom je skvalitniť technické vybavenie v rámci vzdelávacieho procesu a zvýšiť aj kapacity týchto inštitúcií v regióne. Cieľom opatrenia je zlepšiť dopravnú dostupnosť sídiel a bezpečnosť cestnej premávky pre chodcov.
Zdôvodnenie výberu	Audit zdrojov poukazuje na chýbajúcu infraštruktúru vzdelávania. Slabá stránka mikroregiónu vyplýva z nedostatku kapacity predškolských zariadení a zastaralých priestorov základných škôl. Opatrenie reaguje na nasledovné potreby: <i>Potreba č. 7: budovať technickú infraštruktúru a rekonštruovať existujúcu</i> Audit dopravnej infraštruktúry a kvality obecných komunikácií a chodníkov odhalil nevyhovujúci stav cestnej siete, chodníkov, lávok a mostov v mikroregióne. Zlý stav a absencia chodníkov v niektorých obciach znižujú bezpečnosť chodcov, ktorí namiesto chodníkov využívajú cestné komunikácie. Nedostatky v občianskej vybavenosti znižujú atraktivitu obcí a nevytvárajú vhodné podmienky pre zotrvanie mladých ľudí a rodín v mikroregióne. Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : <i>Potreba č. 8: zlepšiť kvalitu a dostupnosť miestnych služieb komunitného charakteru vrátane sociálnych služieb, zlepšiť podmienky pre športové a voľnočasové aktivity</i>
Rozsah a oprávnené činnosti	B Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel v rozsahu: <u>B1. Investície do cyklistických trás a súvisiacej podpornej infraštruktúry</u> Popis oprávnenej aktivity: - výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám,

⁶ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

	<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám, - budovanie verejného osvetlenia v priamej nadväznosti na výstavbu, alebo rekonštrukciu cyklotrasy, - vyhradenie jazdných pruhov pre cyklistov, - Investície do doplnkovej infraštruktúry - chránené parkoviská pre bicykle, cyklostojany, nabíjacie stanice pre elektrobicykle, odpočívadlá, - systémy automatickej požičovne bicyklov, hygienické zariadenia <p>B2. Zvyšovanie bezpečnosti a dostupnosti sídiel</p> <p>Popis oprávnenej aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom, súčasťou môžu byť: vnútorné a/alebo vonkajšie informačné tabule; stacionárne informačné systémy, - budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách ako: budovanie alebo rekonštrukcia nadchodov, podchodov; budovanie alebo rekonštrukcia chodníkov; odstraňovanie úzkych miest v doprave; odstraňovanie bariér; budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia prvkov na ochranu zraniteľných účastníkov dopravy - cyklisti, chodci; budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia vodorovného a zvislého dopravného značenia vrátane svetelnej signalizácie; budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia verejného osvetlenia v priamej nadväznosti na bezpečnosť dopravy a jej účastníkov; systémy pre privolanie pomoci v prípade núdze. <p>D. Infraštruktúra vzdelávania</p> <p><u>D1. Učebne základných škôl</u></p> <p>Popis oprávnenej aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učebníc základných škôl: stavebno-technické úpravy existujúcich priestorov za účelom vytvorenia učební; materiálno-technické vybavenie učební podľa typu učebne. <p><u>D2. Skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení</u></p> <p>Popis oprávnenej aktivity:</p> <p>Skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení (materských škôl): vybudovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia prostredníctvom stavebno-technických úprav materskej školy; materiálno-technické vybavenie materskej školy; úpravy areálu materskej školy (detské ihriská, športové zariadenia pre deti uzavretých aj otvorených areálov s možnosťou celoročnej prevádzky, záhrad vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania a pod.);</p>
Oprávnení prijímatelia	<p>B1, B2: mestá a obce z územia MAS</p> <p>D1, D2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - občianske združenia - neziskové organizácie

	<ul style="list-style-type: none"> - cirkevné organizácie - združenie miest a obcí - mestá a obce z územia MAS 					
Intenzita pomoci ⁷	<p>95 % zo zdrojov EÚ</p> <p>5 % vlastné zdroje/spolufinancovanie prijímateľom</p>					
Oprávnené výdavky	v zmysle Prílohy č. 2 Príručky pre žiadateľa o poskytnutie NFP IROP 2014-2020, Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<p>Minimálna výška príspevku: 5 000,00 EUR</p> <p>Maximálna výška príspevku: 100 000,00 EUR</p>					
Finančný plán	Región ⁸	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	436 842,11	415 000,00	0,00	21 842,11	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	436 842,11	415 000,00	0,00	21 842,11	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ⁹	<ol style="list-style-type: none"> 1. Výberové kritériá pre výber projektov: <ul style="list-style-type: none"> - Hlavné zásady výberu operácií definované v IROP pre špecifický cieľ 5.1.2., 2. Hodnotiace kritériá: <ul style="list-style-type: none"> Vylučujúce kritériá: <ul style="list-style-type: none"> - Všeobecné podmienky oprávnenosti pre projektové opatrenia (PRV SR 2014-2020), 3. Bodované kritériá: <ul style="list-style-type: none"> - príspevok navrhovaného projektu k cieľom IROP dobudovaním zložky verejnej infraštruktúry, - adekvátnosť navrhovaného projektu vzhľadom na prevádzkovú a technickú udržateľnosť, predpokladaný počet rokov, ktoré sa bude predmet projektu využívať a jeho prevádzková a technická udržateľnosť, - adekvátnosť navrhovaného projektu vzhľadom na administratívne a/ alebo odborné kapacity na realizáciu projektu, zabezpečenie realizácie predmetu projektu, skúsenosti s realizáciou obdobných projektov, - adekvátnosť navrhovaného projektu z časového hľadiska, - posúdenie oprávnenosti navrhovaných výdavkov, - posúdenie hospodárnosti a efektívnosti navrhovaných výdavkov. 					
Povinné prílohy stanovené MAS ¹⁰	<i>Miestna akčná skupina Naše Považie stanoví preukazovanie povinných príloh stanovených MAS vo výzve na predkladanie žiadostí.</i>					

⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁸ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

¹⁰ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
Merateľné ukazovatele projektu		Počet zrekonštruovaných učební ZŠ/skvalitnených MŠ	počet	0	3
		Počet nových prvkov a služieb verejnej infraštruktúry	počet	0	3
Indikatívny harmonogram výziev	<u>B1. Investície do cyklistických trás a súvisiacej podpornej infraštruktúry: 1/2020</u> <u>B2. Zvyšovanie bezpečnosti a dostupnosti sídiel: 12/2020</u> <u>D1. Učebne základných škôl: 2/2020</u> <u>D2. Skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení: 2/2020</u>				

Tabuľka č. 20.C: Opatrenie stratégie CLLD Investície do hmotného majetku – 4.1

Názov opatrenia	Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov
Priradenie kódu opatrenia ¹¹	4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	<p>Primárna fokusová oblasť: 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach</p> <p>1. Špeciálna rastlinná výroba</p> <p>A</p> <p>„Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov špeciálnej rastlinnej výroby vrátane prípravy staveniska“</p> <p>„Investície do obstarania technického a technologického vybavenia špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 2A – Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>B</p> <p>„Investície do objektov na využívanie geotermálnej energie na vykurovanie skleníkov a fóliovníkov a na vlastnú spotrebu v podniku vrátane súvisiacich investičných činností“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 5C <p>Zdôvodnenie/popis: Podporené investície do využívania geotermálnej energie umožnia využitie OZE v poľnohospodárskej prvovýrobe, znížia tvorbu emisií a CO₂, čím sa prispeje k cieľom FO 5C (využitie OZE). Je potrebné označiť FO keď je v ŽoNFP označená táto aktivita</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A

¹¹ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

	<p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>2. Živočišna výroba</p> <p>A</p> <p>„Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočíšnej výroby vrátane prípravy staveniska“</p> <p>„Investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami“</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sekundárna FO predominantná - 2A - Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>B</p> <p>„Investície do zavádzania technológií na výrobu energie energetickou transformáciou biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov“</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sekundárna FO predominantná - 5C <p>Zdôvodnenie/popis: Označenie aktivity v ŽoNFP a fyzického výstupu v monitorovacej správe v súvislosti so spracovaním biomasy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>3. Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v spojitosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie:</p> <p>„Investície do nových technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v ustajnení hospodárskych zvierat v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie“</p> <p>„Investície do objektov a technológií na bezpečné uskladnenie a nakladanie s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej živočíšnej výroby (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žúmp) v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie“</p> <p>„Investície do uskladnenia hnojív a chemických prípravkov v rastlinnej výrobe a do objektov, technológií a zariadení na bezpečné uskladnenie senáže a siláže v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie“</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sekundárna FO predominantná - 2A - Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>4. Zlepšenie odbytu</p>
--	--

	<p>„Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov a do jeho vnútorného vybavenia: na priamy predaj výhradne vlastných výrobkov v rámci areálu daného podniku“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 2A – Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>5. Skladovacie kapacity a pozberová úprava</p> <p>A</p> <p>„Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 2A – Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>B</p> <p>„Investície do pozberovej úpravy vrátane sušiarňí s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 5C <p>Zdôvodnenie/popis: V prípade investícií do sušiarňí s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>6. Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a anorganických (priemyselných) hnojív a ostatných substrátov s cieľom zlepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou</p> <p>„Investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy“</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sekundárna FO predominantná - 2A - Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p>
Ciele opatrenia	Primárnym cieľom opatrenia je zvýšiť efektivitu výrobných faktorov a dosiahnuť zvyšovanie sa pridanej hodnoty poľnohospodárskych podnikov.
Zdôvodnenie výberu	<p>Z analýzy územia vychádza potreba investične podporiť malé podniky v regióne, ktoré majú momentálne obmedzené zdroje financovania svojich podnikateľských zámerov.</p> <p>Audit zdrojov i SWOT analýza poukazuje na nasledovné slabé stránky: nedostatočná podpora mladých poľnohospodárov, malých rodinných a samozásobiteľských fariem a je potrebné ich podporiť v nasledovných činnostiach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zvýšením produkcie alebo jej kvality v kritických odvetviach ŽV a ŠRV;

	2. zvýšením odbytu; 3. znížením záťaže na ŽP vrátane technológii; 4. zvýšením skladovacích kapacít a pozberovej úpravy; 5. reštrukturalizáciou výroby podniku alebo diverzifikáciou výroby; 6. zlepšením kvality a úrodnosti pôdy a ochranou pred jej degradáciou; 7. zvýšením efektivity využívania vody. Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Potreba č. 1: zvýšiť tvorbu pracovných miest Potreba č. 3: zvýšiť konkurencieschopnosť existujúcich podnikateľských aktivít, zvýšiť mieru diverzifikácie poľnohospodárskych podnikov a zlepšiť účasť lokálnych výrobkov na trhu					
Rozsah a oprávnené činnosti	1. Špeciálna rastlinná výroba 2. Živočíšna výroba 3. Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov s cieľom lepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou 4. Zlepšenie odbytu 5. Skladovacie kapacity a pozberová úprava 6. Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológii na znižovanie emisií skleníkových plynov v spojitosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie					
Oprávnení prijímatelia	Prijímateľom pomoci sú fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe na území MAS.					
Intenzita pomoci 12	50 % zo zdrojov EÚ a ŠR 50 % vlastné zdroje/spolufinancovanie prijímateľom					
Oprávnené výdavky	1. investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane lízingu a investícií na zlepšenie kvalitatívnych vlastností nehnuteľného dlhodobého hmotného majetku spojené s opisom činností 2. investície do dlhodobého nehmotného majetku (nadobudnutie alebo vývoj počítačového softvéru a nadobudnutie patentových práv, licencií, autorských práv a ochranných známk); 3. investície do dlhodobého hmotného majetku nakúpeného z druhej ruky vrátane jeho lízingu, ale len v prípade, že žiadateľom o NFP je mladý farmár z Opatrenia 6.1 a v čase podania žiadosti vek majetku neprevyšuje 3 roky; - súvisiace všeobecné náklady definované v kapitole 8.1.3 (v zmysle č. 45 nariadenia 1305/2013.).					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška príspevku: 5 000,00 EUR Maximálna výška príspevku: 100 000,00 EUR					
Finančný plán	Región ¹³	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné

¹² Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹³ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	MR	400 000,00	150 000,00	50 000,00	200 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	400 000,00	150 000,00	50 000,00	200 000,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ¹⁴	V súlade s dokumentom Výberové kritériá pre výber projektov, hodnotiace a rozlišovacie kritériá pre výber projektov pre projektové opatrenia PRV SR 2014-2020 vypracovaným MAS Naše Považie a schváleným riadiacim orgánom pre PRV SR 2014-2020.					
Povinné prílohy stanovené MAS ¹⁵	<i>Miestna akčná skupina Naše Považie stanoví preukazovanie povinných príloh stanovených MAS vo výzve na predkladanie žiadostí.</i>					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	4.1	Počet podporených projektov	počet	0	4	
		Celkové investície (v EUR) (verejné a súkromné)	EUR	0	400000,00	
		Počet novovytvorených pracovných miest	počet	0	4	
Indikatívny harmonogram výziev	4/2019 4/2020					

Tabuľka č. 20.D: Opatrenie stratégie CLLD Investície do hmotného majetku – 4.2

Názov opatrenia	Investície do hmotného majetku – 4.2
Priradenie kódu opatrenia ¹⁶	4.2. - Investície do hmotného majetku, ktoré sa týkajú spracovania, uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych výrobkov
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Primárna fokusová oblasť: 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach Aktivity: 1. Mäsopriemysel, hydinársky priemysel a spracovanie vajec 2. Mliekarenský priemysel a výroba mliečnych výrobkov 3. Mlynský, pekárenský, pečivársky a cukrovinkársky priemysel

¹⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

¹⁵ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

¹⁶ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

	<p>4. Konzervárenský priemysel a mraziarenský priemysel vrátane výroby termosterilizovaných pokrmov, hotových jedál, omáčok, dojčenských výživ, pretlakov, kečupov, džemov a lekvárov a priemysel výroby korenín</p> <p>5. Cukrovarnícky priemysel, tukový priemysel vrátane spracovania olejnin a strukovín</p> <p>6. Pivovarnícko - sladovnícky priemysel, liehovarnícky priemysel, vinársky priemysel, priemysel nealko nápojov a škrobárenský priemysel</p> <p>7. Výroba kŕmnych zmesí a ostatné spracovanie alebo uvádzanie na trh neuvedené v predchádzajúcich bodoch, napr. spracovanie medu, spracovanie liečivých rastlín, osív a sadív a pod.</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 3A <i>Sekundárna FO doplnková – 2A, 6A</i> Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p>
Ciele opatrenia	<p>Cieľom tohto opatrenia je rozvoj poľnohospodárskej činnosti. Zámerom je podporiť zavádzanie novej a modernej technológie zameranej na úsporu energie, podporiť rozvoj poľnohospodárskych podnikov pri investíciách do spracovania, skladovania a uvádzania na trh poľnohospodárskych produktov.</p>
Zdôvodnenie výberu	<p>Z analýzy územia vychádza potreba investične podporiť malé podniky v regióne, ktoré majú momentálne obmedzené zdroje financovania svojich podnikateľských zámerov.</p> <p>Audit zdrojov i SWOT analýza poukazuje na nasledovné slabé stránky: nedostatočná podpora mladých poľnohospodárov, malých rodinných a samozásobiteľských fariem.</p> <p>Opatrenie reaguje na nasledovné potreby :</p> <p>Potreba č. 1: zvýšiť tvorbu pracovných miest</p> <p>Potreba č. 3: zvýšiť konkurencieschopnosť existujúcich podnikateľských aktivít, zvýšiť mieru diverzifikácie poľnohospodárskych podnikov a zlepšiť účasť lokálnych výrobkov na trhu</p>
Rozsah a oprávnené činnosti	<p>1. výstavba vrátane prípravy staveniska, rekonštrukcia a modernizácia objektov súvisiacich so spracovaním, skladovaním, uvádzaním na trh a/alebo vývojom poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane kancelárií (sklady obalových materiálov, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov a pomôcok);</p> <p>2. obstaranie, rekonštrukcia a modernizácia zariadení, strojov, prístrojov a technológií, spracovateľských a výrobných kapacít, vrátane laboratórneho vybavenia a detektorov kovov v rámci procesu spracovania, skladovania, uvádzania na trh produktov a /alebo vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane produktov s chráneným označením pôvodu, chráneným zemepisným označením a zaručených tradičných špecialít podľa osobitného predpisu (nariadenie EÚ č. 1151/2012, nariadenie (EÚ) č. 1308/2013);</p> <p>3. stavebné alebo technologické investície na vytvorenie alebo modernizáciu miestnej zbernej siete - príjem, skladovanie, úprava, triedenie a balenie;</p>

	<p>4. nákup chladiarenských, mraziarenských alebo termoizolačných nákladných, osobných alebo špeciálnych automobilov, prívesov a návěsov, nákladných automobilov a prívesov (návěsov) špecializovaných na prepravu zvierat (aj nad 3,5 t), manipulačných vozíkov v súvislosti so spracovaním, resp. uvádzaním na trh;</p> <p>5. zavedenie technológií a postupov s cieľom vytvoriť nové alebo kvalitnejšie výrobky a otvorenie nových trhov, najmä v súvislosti s krátkym dodávateľským reťazcom vrátane podpory uvádzania výrobkov na trh alebo vypracovania programov správnej výrobných praxe;</p> <p>6. stavebné alebo technologické investície podporujúce lepšie využitie alebo elimináciu vedľajších produktov alebo odpadu a čistiarne odpadových vôd;</p> <p>7. investície v súvislosti s výrobou a miešaním krmív z poľnohospodárskych produktov;</p> <p>8. investície na vybudovanie a zariadenie vlastných podnikových predajní;</p> <p>9. investície do zlepšenia pracovného prostredia pre zamestnancov (hygienické zariadenia, jedálne, odpočívárne, klimatizácia).</p>					
Oprávnení prijímateľa	<p>Prijímateľmi pomoci sú:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a/alebo potravinárskej výroby (s výnimkou rybích produktov) na území MAS v rámci celého rozsahu činností. 2. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby ako aj spracovania vlastnej produkcie na území MAS. V tomto prípade prijímateľ podpory bude môcť predávať výhradne výrobky, na ktoré sa ako vstup vzťahuje príloha I ZFEÚ. 					
Intenzita pomoci ¹⁷	<p>50 % zo zdrojov EÚ a ŠR</p> <p>50 % vlastné zdroje/spolufinancovanie prijímateľom</p>					
Oprávnené výdavky	<ol style="list-style-type: none"> 1. investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane lízingu a investícií na zlepšenie kvalitatívnych vlastností nehnuteľného dlhodobého hmotného majetku spojené s opisom činností; 2. investície do dlhodobého nehmotného majetku (nadobudnutie alebo vývoj počítačového softvéru a nadobudnutie patentových práv, licencií, autorských práv a ochranných známk v spojitosti so spracovaním poľnohospodárskych produktov); 3. súvisiace všeobecné náklady definované v kapitole 8.1.3 (v zmysle č. 45 nariadenia 1305/2013.). 					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<p>Minimálna výška príspevku: 5 000,00 EUR</p> <p>Maximálna výška príspevku: 100 000,00 EUR</p>					
Finančný plán	Región ¹⁸	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné

¹⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹⁸ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	MR	400 000,00	150 000,00	50 000,00	200 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	400 000,00	150 000,00	50 000,00	200 000,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ¹⁹	V súlade s dokumentom Výberové kritériá pre výber projektov, hodnotiace a rozlišovacie kritériá pre výber projektov pre projektové opatrenia PRV SR 2014-2020 vypracovaným MAS Naše Považie a schváleným riadiacim orgánom pre PRV SR 2014-2020.					
Povinné prílohy stanovené MAS ²⁰	<i>Miestna akčná skupina Naše Považie stanoví preukazovanie povinných príloh stanovených MAS vo výzve na predkladanie žiadostí.</i>					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	4.2	Počet podporených projektov	počet	0	4	
		Počet podporených projektov Celkové verejné výdavky	počet	0	4	
		Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	EUR	0	400 000,00	
		Počet novovytvorených pracovných miest	počet	0	4	
Indikatívny harmonogram výziev	2/2019 2/2020					

Tabuľka č. 20.E: Opatrenie stratégie CLLD Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikania

Názov opatrenia	Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikania
Priradenie kódu opatrenia ²¹	6.4. - Investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Primárna fokusová oblasť: 6B – Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach Oblasť: Činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou Oblasť: Činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu

¹⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

²⁰ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

²¹ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

	<p>Sekundárna FO predominantná – 6A Sekundárna FO doplnková – 2A Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A</p> <p>Oblasť: Činnosti spojené so spracovaním a uvádzaním na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ, vrátane využívania OZE</p> <p>a) V prípade, že prevažujúca investícia projektu nie je využívanie OZE</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6A Sekundárna FO doplnková – 2A Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A</p> <p>b) V prípade, že prevažujúca investícia projektu je využívanie OZE</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 5C Sekundárna FO doplnková – 2A, 6A Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A. 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach.</p>
Ciele opatrenia	<p>Cieľom tohto opatrenia je vytvoriť možnosti získania doplnkových zdrojov príjmov pre miestne obyvateľstvo cez ubytovanie, ponuku miestnych špecialít a budovanie služieb pre relaxáciu a aktívny oddych. Poloha územia mikroregiónu a prírodné prostredie sú základnými predpokladmi pre tvorbu vidiekeho cestovného ruchu.</p>
Zdôvodnenie výberu	<p>Z analýzy územia vychádza potreba investične podporiť malé podniky v regióne, ktoré majú momentálne obmedzené zdroje financovania svojich podnikateľských zámerov.</p> <p>Audit zdrojov i SWOT analýza poukazuje na nasledovné slabé stránky: nedostatočná podpora mladých poľnohospodárov, malých rodinných a samozásobiteľských fariem. Vďaka diverzifikácii dokážu poľnohospodári lepšie využiť potenciál okolitého prostredia na rozvoj svojho podnikania.</p> <p>Opatrenie reaguje na nasledovné potreby:</p> <p>Potreba č. 1: zvýšiť tvorbu pracovných miest</p> <p>Potreba č. 3: zvýšiť konkurencieschopnosť existujúcich podnikateľských aktivít, zvýšiť mieru diverzifikácie poľnohospodárskych podnikov a zlepšiť účasť lokálnych výrobkov na trhu</p> <p>Potreba č.5: využiť potenciál územia na rozvoj vidiekeho cestovného ruchu a agroturistiky</p> <p>Potreba č. 6: znižovať mieru sezónnosti v cestovnom ruchu a zvyšovať počet prenocovaní</p>
Rozsah a oprávnené činnosti	<p>Súčasťou podopatrenia sú nasledovné činnosti:</p>

	<p>Činnosť 1: Činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom, agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov.</p> <p>Činnosť 2: Činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny.</p> <p>Činnosť 3: spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru (vrátane zariadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov.</p>
Oprávnení prijímatelia	<p>Činnosť 1 a 2: Mikropodniky a malé podniky (v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) vo vidieckych oblastiach.</p> <p>Činnosť 1 až 3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby. 2. Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve: <ul style="list-style-type: none"> - súkromných vlastníkov a ich združení; - obcí a ich združení; - Cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním. 3. Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry).
Intenzita pomoci ²²	<p>45 % zo zdrojov EÚ a ŠR</p> <p>55 % vlastné zdroje/spolufinancovanie prijímateľom</p>

²² Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

Oprávnené výdavky	Oprávnená je výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, v nadväznosti na vytvorenie alebo modernizáciu areálu na rozvoj rekreačných a relaxačných činností. 1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s oprávnenými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkou uvedenou v podkapitole 8.1 PRV; 2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.PR.V.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška príspevku: 5 000,00 EUR Maximálna výška príspevku: 100 000,00 EUR					
Finančný plán	Región ²³	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	217 777,78	73 500,00	24 500,00	119 777,78	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	217 777,78	73 500,00	24 500,00	119 777,78	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ²⁴	V súlade s dokumentom Výberové kritériá pre výber projektov, hodnotiace a rozlišovacie kritériá pre výber projektov pre projektové opatrenia PRV SR 2014-2020 vypracovaným MAS Naše Považie a schváleným riadiacim orgánom pre PRV SR 2014-2020.					
Povinné prílohy stanovené MAS ²⁵	<i>Miestna akčná skupina Naše Považie stanoví preukazovanie povinných príloh stanovených MAS vo výzve na predkladanie žiadostí.</i>					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	6.4	Počet podporených projektov	počet	0	2	
		Celkový objem investícií	EUR	0	217 777,78	
Indikatívny harmonogram výziev	6/2019 6/2020					

²³ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

²⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

²⁵ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

Tabuľka č. 20.F: Opatrenie stratégie CLLD
Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach – 7.2

Názov opatrenia	Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach – 7.2
Priradenie kódu opatrenia ²⁶	7.2. - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	<p>Primárna fokusová oblasť: 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach</p> <p>„Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková – 6A</p> <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - Vybudovaním infraštruktúry sa vytvoria podmienky pre vznik nových prevádzok a ekonomických aktivít vo vidieckych oblastiach.</p> <p>„Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková – 6A</p> <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - Vybudovaním infraštruktúry sa vytvoria podmienky pre vznik nových prevádzok a ekonomických aktivít vo vidieckych oblastiach.</p> <p>„Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B</p> <p>„Výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B</p>
Ciele opatrenia	Cieľom je zachovanie efektívneho a udržateľného rastu vidieckych oblastí práve prostredníctvom podporovania investícií do budovania infraštruktúry. Tieto oblasti je potrebné podporiť v záujme zabránenia odlivu obyvateľov z územia, vytvorením vhodných podmienok pre život vo vidieckych oblastiach. Je potrebné zvýšiť životný štandard v obciach, čo bude vplývať aj na zvýšenie návštevnosti danej obce. Zámerom je čo najviac zachovať vidiecky charakter obcí, ale takisto zabezpečiť čo najviac pracovných príležitostí pre ľudí z regiónu.
Zdôvodnenie výberu	<p>Na základe analýzy zdrojov vyplynulo, že obyvatelia v regióne sú spokojní s pokojom a okolitou prírodou, avšak očakávajú dobudovanie miestnej infraštruktúry za účelom skvalitnenia svojho života.</p> <p>Opatrenie reaguje na nasledovné potreby :</p> <p>Potreba č. 7: budovať technickú infraštruktúru a rekonštruovať existujúcu</p>

²⁶ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

	Potreba č. 9: zlepšiť ochranu životného prostredia znižovaním energetickej náročnosti budov, využívaním OZE, riešením čiernych skládok a zavádzaním prvkov zelenej infraštruktúry					
Rozsah a oprávnené činnosti	Oprávnené činnosti v rámci tohto opatrenia sú: - výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd; - výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.); - zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.					
Oprávnení prijímatelia	1. obce vo vidieckych oblastiach 2. pri investíciách do kanalizácií a ČOV - obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1 000 (vrátane) s výnimkou obcí, ktoré sú súčasťou aglomerácie nad 2 000 EO, ako aj aglomerácie pod 2 000 EO, ktorá zasahuje do chránených vodohospodárskych oblastí					
Intenzita pomoci ²⁷	100 % zo zdrojov EÚ a ŠR					
Oprávnené výdavky	1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce; 2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.3. PRV 2014 – 2020 max. vo výške 15 % z výšky projektu. Podmienky oprávnenosti budú uvedené vo výzve vyhlásenej MAS.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška príspevku: 5 000,00 EUR Maximálna výška príspevku: 100 000,00 EUR					
Finančný plán	Región ²⁸	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	250 000,00	187 500,00	62 500,00	0,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

²⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁸ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	Spolu	250 000,00	187 500,00	62 500,00	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ²⁹	V súlade s dokumentom Výberové kritériá pre výber projektov, hodnotiace a rozlišovacie kritériá pre výber projektov pre projektové opatrenia PRV SR 2014-2020 vypracovaným MAS Naše Považie a schváleným riadiacim orgánom pre PRV SR 2014-2020.					
Povinné prílohy stanovené MAS ³⁰	<i>Miestna akčná skupina Naše Považie stanoví preukazovanie povinných príloh stanovených MAS vo výzve na predkladanie žiadostí.</i>					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	7.2	Počet podporených obcí	počet	0	3	
		Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	EUR	0	250 000,00	
		Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných) - Počet obyvateľov za obce/združenia obcí v rámci realizovaných projektov (jedinečné, tzn vylúčené sú viacnásobne úspešné obce)	počet	0	10 000	
Indikatívny harmonogram výziev	3/2019/10/2019					

Tabuľka č. 20.G: Opatrenie stratégie CLLD

Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach – 7.4

Názov opatrenia	Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach – 7.4
Priradenie kódu opatrenia ³¹	7.4. - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Primárna fokusová oblasť: 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

²⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³⁰ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

³¹ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

	<p>„Investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková – 6A</p> <p>„Investície zamerané na zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková – 6A</p> <p>„Investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková – P4 Zdôvodnenie/popis: P4 - Odstránením divokých skládok sa prispeje k ochrane biodiverzity, pôdy a vody.</p> <p>„Investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B <i>Sekundárna FO doplnková – 6A, 3A</i> Zdôvodnenie/popis: 3A - Vystavané alebo obnovené tržnice umožnia predaj produktov poľnohospodárskej prvovýroby konečnému spotrebiteľovi s vyššou pridanou hodnotou, čím sa prispeje k cieľu FO3A.</p> <p>„Investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B <i>Sekundárna FO doplnková – 6A, 5C</i> Zdôvodnenie/popis: 5C - Podporené investície do využívania OZE priamo prispievajú k cieľu FO 5C – uľahčenie dodávok a využívania OZE.</p> <p>„Investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti t.j. nákup prídavných zariadení na komunálnu techniku na čistenie, údržbu zelene a zimnú údržbu ciest/miestnych komunikácií a chodníkov (malé zariadenia) a investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov)“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková – 6A</p>
--	--

Ciele opatrenia	Cieľom tohto opatrenia je zlepšenie verejných služieb a rekonštrukcia a modernizácia prvkov základného občianskeho vybavenia prostredníctvom oprávnených činností.
Zdôvodnenie výberu	Z analýzy územia je zrejmé, že v regióne je nedostatočná voľno-časová infraštruktúra, zlý stav a absencia viacúčelových športovísk a detských ihrísk. Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Potreba č. 7: budovať technickú infraštruktúru a rekonštruovať existujúcu Potreba č. 8: zlepšiť kvalitu a dostupnosť miestnych služieb komunitného charakteru vrátane sociálnych služieb, zlepšiť podmienky pre športové a voľnočasové aktivity Potreba č. 9: zlepšiť ochranu životného prostredia znižovaním energetickej náročnosti budov, využívaním OZE, riešením čiernych skládok a zavádzaním prvkov zelenej infraštruktúry
Rozsah a oprávnené činnosti	<ul style="list-style-type: none"> - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov; - zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia; - investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu; - investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov); - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. - investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.
Oprávnení prijímatelia	obce vo vidieckych oblastiach
Intenzita pomoci ³²	100 % zo zdrojov EÚ a ŠR
Oprávnené výdavky	1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce;

³² Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

	2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.3. PRV 2014 – 2020 max. vo výške 15 % z výšky projektu. - Podmienky oprávnenosti budú uvedené vo výzve vyhlásenej MAS.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška príspevku: 5 000,00 EUR Maximálna výška príspevku: 100 000,00 EUR					
Finančný plán	Región ³³	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	250 000,00	187 500,00	62 500,00	0,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	250 000,00	187 500,00	62 500,00	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ³⁴	V súlade s dokumentom Výberové kritériá pre výber projektov, hodnotiace a rozlišovacie kritériá pre výber projektov pre projektové opatrenia PRV SR 2014-2020 vypracovaným MAS Naše Považie a schváleným riadiacim orgánom pre PRV SR 2014-2020.					
Povinné prílohy stanovené MAS ³⁵	<i>Miestna akčná skupina Naše Považie stanoví preukazovanie povinných príloh stanovených MAS vo výzve na predkladanie žiadostí.</i>					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
		Počet podporených obcí	počet	0	3	
		Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	EUR	0	250 000,00	
	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných) - Počet obyvateľov za obce/združenia obcí v rámci realizovaných projektov (jedinečné, tzn vylúčené sú viacnásobne úspešné obce)	počet	0	10 000		
Indikatívny harmonogram výziev	5/2019 1/2020					

³³ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

³⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³⁵ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

**Tabuľka č. 20.:H Opatrenie stratégie CLLD
Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach - 7.5**

Názov opatrenia	Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach – 7.5
Priradenie kódu opatrenia ³⁶	7.5. - Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	<p>Primárna fokusová oblasť: 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach</p> <p>„Investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.“</p> <p>„Investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.“</p> <p>„Budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B</p> <p><i>Sekundárna FO doplnková – 6A</i></p> <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - Investície prispejú k miestnemu rozvoju, vytvoria podmienky pre nové ekonomické aktivity na vidieku, ktoré umožnia vznik nových pracovných príležitostí a rozvoj malých podnikov vo vidieckych oblastiach.</p>
Ciele opatrenia	Investovaním do rekreačnej infraštruktúry sa má zabezpečiť zníženie odlivu obyvateľstva a zároveň zvýšenie počtu návštevníkov v území. Dané opatrenie prispeje k skrášleniu vzhľadu obcí a tým sa aj skvalitní voľný čas obyvateľov strávený v prírode.
Zdôvodnenie výberu	<p>Opatrenie reaguje na potreby daného územia, a to podpora turisticky zaujímavých miest, zachovanie historických prvkov regiónu a podporu zvyšovania návštevnosti obcí a ich okolia.</p> <p>Opatrenie reaguje na nasledovné potreby :</p> <p>Potreba č.5: využiť potenciál územia na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky</p> <p>Potreba č. 7: budovať technickú infraštruktúru a rekonštruovať existujúcu</p>
Rozsah a oprávnené činnosti	- investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane

³⁶ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

	<p>príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.; - budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod. 					
Oprávnení prijímatelia	obce vo vidieckych oblastiach					
Intenzita pomoci ³⁷	100 % zo zdrojov EÚ a SR					
Oprávnené výdavky	<p>1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce;</p> <p>2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.3. PRV 2014 – 2020 max. vo výške 15 % z výšky projektu.</p> <p>Podmienky oprávnenosti budú uvedené vo výzve vyhlásenej MAS.</p>					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<p>Minimálna výška príspevku: 5 000,00 EUR</p> <p>Maximálna výška príspevku: 100 000,00 EUR</p>					
Finančný plán	Región ³⁸	Spolu	EÚ	SR	VZ	iné
	MR	90 000,00	67 500,00	22 500,00	0,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	90 000,00	67 500,00	22 500,00	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ³⁹	<p>V súlade s dokumentom Výberové kritériá pre výber projektov, hodnotiace a rozlišovacie kritériá pre výber projektov pre projektové opatrenia PRV SR 2014-2020 vypracovaným MAS Naše Považie a schváleným riadiacim orgánom pre PRV SR 2014-2020.</p>					

³⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

³⁸ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

³⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Povinné prílohy stanovené MAS ⁴⁰	<i>Miestna akčná skupina Naše Považie stanoví preukazovanie povinných príloh stanovených MAS vo výzve na predkladanie žiadostí.</i>				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
		Počet podporených obcí	počet	0	2
		Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	EUR	0	90 000,00
		Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných) - Počet obyvateľov za obce/združenia obcí v rámci realizovaných projektov (jedinečné, tzn vylúčené sú viacnásobne úspešné obce)	počet	0	7 500
Indikatívny harmonogram výziev	8/2019 3/2020				

Tabuľka č. 20.I: Opatrenie stratégie CLLD

Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD

Názov opatrenia	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD
Priradenie kódu opatrenia ⁴¹	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	Prostredníctvom tohto opatrenia sa zabezpečí financovanie prevádzkových nákladov MAS, ktoré sú bezprostredne potrebné k fungovaniu kancelárie a sú spojené s riadením uskutočňovania stratégie CLLD počas celého programovacieho obdobia. Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou prispieva k tematickému cieľu č. 9 Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii. Podpora je orientovaná na trh práce v miestnom kontexte, sústreďuje sa na rozvoj a rast udržateľných pracovných miest bez ohľadu na sektor alebo odvetvie vrátane oblasti zelených technológií.
Zdôvodnenie výberu	Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou prispieva k tematickému cieľu č. 9 Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii. Podpora je orientovaná na trh práce v miestnom kontexte,

⁴⁰ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

⁴¹ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

	sústredzuje sa na rozvoj a rast udržateľných pracovných miest bez ohľadu na sektor alebo odvetvie vrátane oblasti zelených technológií.					
Rozsah a oprávnené činnosti	<ul style="list-style-type: none"> - personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie) - vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD - náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS - finančné náklady (napr. bankové poplatky) - náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS) 					
Oprávnení prijímatelia	Miestne akčné skupiny vybrané a schválené riadiacim orgánom na implementáciu stratégie miestneho rozvoja.					
Intenzita pomoci ⁴²	95 % zo zdrojov EÚ 5 % vlastné zdroje/spolufinancovanie prijímateľom					
Oprávnené výdavky	<ul style="list-style-type: none"> - personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie) - vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD - náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS - finančné náklady (napr. bankové poplatky) - náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS) 					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška príspevku: 5 000 EUR Maximálna výška príspevku: 59 170 EUR /ročne					
Finančný plán	Región ⁴³	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	355789,47	338000,00	0,00	17789,47	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	355789,47	338000,00	0,00	17789,47	0,00

⁴² Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁴³ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ⁴⁴	Hlavné zásady výberu operácií definované v IROP pre špecifický cieľ 5.1.1				
Povinné prílohy stanovené MAS ⁴⁵	-				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
		Podporované aktivity	počet	0	1
Indikatívny harmonogram výziev	<i>Minimálne 1x ročne</i>				

**Tabuľka č. 20.J: Opatrenie stratégie CLLD
Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER**

Názov opatrenia	Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER
Priradenie kódu opatrenia ⁴⁶	Príprava a vykonávanie projektov spolupráce MAS 19.3. – Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach
Ciele opatrenia	Projekty sú zamerané hlavne na hľadanie spoločného potenciálu území a regiónov, budovanie spoločných tradícií, zvyšovanie turistického potenciálu, takisto výmenu skúseností medzi danými územiami. Projekty budú vychádzať z lokálnych potrieb spolupracujúcich regiónov. Cieľom je aj podporiť informačné a a propagačné aktivity zúčastnených MAS. Spolupráca medzi partnerstvami CLLD na vnútroštátnej a aj na nadnárodnej úrovni je podstatným prostriedkom na výmenu a prenos osvedčených postupov a na pomoc rozšírenia úspešných projektových nápadov. V rámci podopatrenia projektov spolupráce, pôjde o 2 typy spolupráce: 1. Národná – MAS, ktorá je vybraná a schválená RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v spojení s inou schválenou MAS a/alebo s verejno-súkromnými partnerstvami, ktoré pracujú na princípoch LEADER/CLLD na území SR;

⁴⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

⁴⁵ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

⁴⁶ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

	2. Nadnárodná – MAS, ktorá je vybraná a schválená RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v spojení s inou schválenou MAS v EÚ a/alebo s verejno-súkromným partnerstvom, ktoré pracujú na princípoch LEADER/CLLD, na území EÚ alebo tretích krajín.
Zdôvodnenie výberu	Projekty sú zamerané hlavne na hľadanie spoločného potenciálu území a regiónov, budovanie spoločných tradícií, zvyšovanie turistického potenciálu, takisto výmenu skúseností medzi danými územiaми. Projekty budú vychádzať z lokálnych potrieb spolupracujúcich regiónov. Cieľom je aj podporiť informačné a a propagačné aktivity zúčastnených MAS. Spolupráca medzi partnerstvami CLLD na vnútroštátnej a aj na nadnárodnej úrovni je podstatným prostriedkom na výmenu a prenos osvedčených postupov a na pomoc rozšírenia úspešných projektových nápadov.
Rozsah a oprávnené činnosti	Národná spolupráca – MAS, ktorá je vybraná a schválená RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v spojení s inou schválenou MAS a/alebo s verejno-súkromnými partnerstvami, ktoré pracujú na princípoch LEADER/CLLD na území SR; Nadnárodná spolupráca – MAS, ktorá je vybraná a schválená RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v spojení s inou schválenou MAS v EÚ a/alebo s verejno-súkromným partnerstvom, ktoré pracujú na princípoch LEADER/CLLD, na území EÚ alebo tretích krajín.
Oprávnení prijímatelia	Miestne akčné skupiny vybrané a schválené riadiacim orgánom na implementáciu stratégie miestneho rozvoja.
Intenzita pomoci ⁴⁷	100 % zo zdrojov EÚ a ŠR
Oprávnené výdavky	Oprávnené sú výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3 Oprávnené budú náklady v súlade s čl. 44/1 nariadenia č. 1305/2013 na: <ul style="list-style-type: none"> • predbežnú technickú podporu národného alebo nadnárodného projektu spolupráce <ul style="list-style-type: none"> - náklady oprávnené v rámci predbežnej technickej podpory môžu byť: <ul style="list-style-type: none"> ▪ náklady v súvislosti s výmenou skúseností (napr. organizovanie stretnutí potenciálnych partnerov, cestovné, ubytovanie, poplatky na tlmočníkov a pod.); ▪ náklady na vývoj projektu (napr. štúdie uskutočniteľnosti projektu, konzultácie špecifických problémov, náklady na preklady, ďalšie náklady na zamestnancov a pod.); ▪ realizáciu národného alebo nadnárodného projektu spolupráce • náklady súvisiace s realizovaním konkrétnej aktivity s jasne identifikovanými výstupmi, ktoré budú mať dopad na príslušné územia;

⁴⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

	<ul style="list-style-type: none"> - náklady súvisiace s budovaním kapacít, a výmenou skúseností v oblasti miestneho rozvoja – napr. spoločné publikácie, semináre, twinningové opatrenia (výmenné pobyty manažérov, zamestnancov a pod.) vedúce k prijatiu spoločnej metodológie a pracovných postupov alebo k vypracovaniu spoločných alebo koordinovaných rozvojových dokumentov; - spoločné náklady partnerov spolupráce – náklady, ktoré zdieľajú viacerí partneri projektu spolupráce (napr. náklady na vytvorenie webového sídla, spoločných brožúr a pod.). 				
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška príspevku: 5 000 EUR Maximálna výška príspevku: 80 000EUR				
Finančný plán	Výška príspevku bude stanovená RO pre PRV 2014 – 2010.				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ⁴⁸	Budú stanovené RO pre PRV 2014 – 2010.				
Povinné prílohy stanovené MAS ⁴⁹	-				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	19.3	Počet podporených projektov spolupráce	počet	0	3
		Počet spolupracujúcich MAS	počet	0	5
Indikatívny harmonogram výziev	<i>Minimálne 1x ročne</i>				

Tabuľka č. 20.K: Opatrenie stratégie CLLD Chod miestnej akčnej skupiny a animácia

Názov opatrenia	M19 - Chod miestnej akčnej skupiny a animácia
Priradenie kódu opatrenia ⁵⁰	19.4. – Podpora na prevádzkové náklady a oživenie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

⁴⁸ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

⁴⁹ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

⁵⁰ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

Ciele opatrenia	<p>Prostredníctvom tejto aktivity sa zabezpečí financovanie nákladov verejno-súkromného partnerstva určené na animácie, propagáciu územia MAS a uskutočňovanie informačných aktivít pre dotknutú verejnosť. Budú sa podporovať výmenné pobyty pre členov MAS zamerané na odovzdávanie si skúseností, propagáciu nášho regiónu a vzdelávanie budúcich prijímateľov z opatrení v rámci CLLD.</p> <p>Náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.</p>					
Zdôvodnenie výberu	<p>Prostredníctvom tejto aktivity sa zabezpečí financovanie nákladov verejno-súkromného partnerstva určené na animácie, propagáciu územia MAS a uskutočňovanie informačných aktivít pre dotknutú verejnosť. Budú sa podporovať výmenné pobyty pre členov MAS zamerané na odovzdávanie si skúseností, propagáciu nášho regiónu a vzdelávanie budúcich prijímateľov z opatrení v rámci CLLD.</p> <p>Náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.</p>					
Rozsah a oprávnené činnosti	PRV - Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na náklady v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.					
Oprávnení prijímatelia	- Miestne akčné skupiny vybrané a schválené riadiacim orgánom na implementáciu stratégie miestneho rozvoja.					
Intenzita pomoci ⁵¹	100 % zo zdrojov EÚ a ŠR					
Oprávnené výdavky	<p>Financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov. <p>- Náklady súvisiace s oživovaním stratégie (animácie) musia tvoriť min. 15 % a max 25 % z celkových výdavkov v rámci operácie Chod miestnej akčnej skupiny a animácia.</p>					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<p>Minimálna výška príspevku: 2 000,00 EUR</p> <p>Maximálna výška príspevku: 200 000,00 EUR</p>					
Finančný plán	Región ⁵²	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné

⁵¹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁵² Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	MR	62 000,00	46 500,00	15 500,00	0,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	62 000,00	46 500,00	15 500,00	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ⁵³	Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií podľa PRV SR 2014-2020 vzťahujúce sa na príslušné opatrenie.					
Povinné prílohy stanovené MAS ⁵⁴	-					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	
	19.4	Počet podporených aktivít	počet	0	1	
Indikatívny harmonogram výziev	<i>Minimálne 1x ročne</i>					

Časť B.) Akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu MAS

Tabuľka č. 20.Y: Opatrenie PRV - akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu

Názov opatrenia	Investície do hmotného majetku – 4.1
Priradenie k k fokusovej oblasti PRV	<p>Primárna fokusová oblasť: 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach</p> <p>1. Špeciálna rastlinná výroba</p> <p>A</p> <p>„Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov špeciálnej rastlinnej výroby vrátane prípravy staveniska“</p> <p>„Investície do obstarania technického a technologického vybavenia špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 2A – Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>B</p>

⁵³ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

⁵⁴ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

	<p>„Investície do objektov na využívanie geotermálnej energie na vykurovanie skleníkov a fóliovníkov a na vlastnú spotrebu v podniku vrátane súvisiacich investičných činností“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 5C Zdôvodnenie/popis: Podporené investície do využívania geotermálnej energie umožnia využitie OZE v poľnohospodárskej prvovýrobe, znížia tvorbu emisií a CO₂, čím sa prispeje k cieľom FO 5C (využitie OZE). Je potrebné označiť FO keď je v ŽoNFP označená táto aktivita – Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach <p>2. Živočíšna výroba</p> <p>A</p> <p>„Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočíšnej výroby vrátane prípravy staveniska“</p> <p>„Investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 2A – Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach <p>B</p> <p>„Investície do zavádzania technológií na výrobu energie energetickou transformáciou biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 5C Zdôvodnenie/popis: Označenie aktivity v ŽoNFP a fyzického výstupu v monitorovacej správe v súvislosti so spracovaním biomasy – Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach <p>3. Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v spojitosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie:</p> <p>„Investície do nových technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v ustajnení hospodárskych zvierat v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie“</p> <p>„Investície do objektov a technológií na bezpečné uskladnenie a nakladanie s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej živočíšnej výroby (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žúmp) v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie“</p>
--	--

	<p>„Investície do uskladnenia hnojív a chemických prípravkov v rastlinnej výrobe a do objektov, technológií a zariadení na bezpečné uskladnenie senáže a siláže v súvislosti rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 2A – <i>Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A</i> <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>4. Zlepšenie odbytu</p> <p>„Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov a do jeho vnútorného vybavenia: na priamy predaj výhradne vlastných výrobkov v rámci areálu daného podniku“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 2A – <i>Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A</i> <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>5. Skladovacie kapacity a pozberová úprava</p> <p>A</p> <p>„Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 2A – <i>Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A</i> <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>B</p> <p>„Investície do pozberovej úpravy vrátane sušiarň s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt“</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sekundárna FO predominantná - 5C <p>Zdôvodnenie/popis: V prípade investícií do sušiarň s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A</i> <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p> <p>6. Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a anorganických (priemyselných) hnojív a ostatných substrátov s cieľom zlepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou</p> <p>„Investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy“</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sekundárna FO predominantná - 2A - Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A <p>Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach</p>
Rozsah a oprávnené činnosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Špeciálna rastlinná výroba 2. Živočišna výroba

	<p>3. Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov s cieľom lepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou</p> <p>4. Zlepšenie odbytu</p> <p>5. Skladovacie kapacity a pozberová úprava</p> <p>Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v spojitosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie</p>			
Finančný plán	Región ⁵⁵	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	400 000,00	200 000,00	200 000,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	400 000,00	200 000,00	200 000,00
Názov opatrenia	Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikania			
Priradenie k k fokusovej oblasti PRV	<p>Primárna fokusová oblasť: 6B – Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach</p> <p>Oblasť: Činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou</p> <p>Oblasť: Činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6A</p> <p>Sekundárna FO doplnková – 2A</p> <p>Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A</p> <p>Oblasť: Činnosti spojené so spracovaním a uvádzaním na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ, vrátane využívania OZE</p> <p>a) V prípade, že prevažujúca investícia projektu nie je využívanie OZE</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6A</p> <p>Sekundárna FO doplnková – 2A</p> <p>Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A</p> <p>b) V prípade, že prevažujúca investícia projektu je využívanie OZE</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 5C</p> <p>Sekundárna FO doplnková – 2A, 6A</p> <p>Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A.</p> <p>6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach.</p>			

⁵⁵ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

Rozsah a oprávnené činnosti	<p>Súčasťou podopatrenia sú nasledovné činnosti:</p> <p>Činnosť 1: Činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom, agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov.</p> <p>Činnosť 2: Činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny.</p> <p>Činnosť 3: spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru /vrátane zariadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov.</p>			
Finančný plán	Región ⁵⁶	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	444 444,44	200 000,00	244 444,44
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	444 444,44	200 000,00	244 444,44
Názov opatrenia	Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach – 7.4			
Priradenie k k fokusovej oblasti PRV	<p>Primárna fokusová oblasť: 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach „Investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B</p> <p>Sekundárna FO doplnková – 6A</p>			

⁵⁶ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	<p>„Investície zamerané na zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia“ Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková – 6A</p> <p>„Investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu“ Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková – P4 Zdôvodnenie/popis: P4 - Odstránením divokých skládok sa prispeje k ochrane biodiverzity, pôdy a vody.</p> <p>„Investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.“ Sekundárna FO predominantná – 6B <i>Sekundárna FO doplnková – 6A, 3A</i> Zdôvodnenie/popis: 3A - Vystavané alebo obnovené tržnice umožnia predaj produktov poľnohospodárskej prvovýroby konečnému spotrebiteľovi s vyššou pridanou hodnotou, čím sa prispeje k cieľu FO3A.</p> <p>„Investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb“ Sekundárna FO predominantná – 6B <i>Sekundárna FO doplnková – 6A, 5C</i> Zdôvodnenie/popis: 5C - Podporené investície do využívania OZE priamo prispievajú k cieľu FO 5C – uľahčenie dodávok a využívania OZE.</p> <p>„Investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti t.j. nákup prídavných zariadení na komunálnu techniku na čistenie, údržbu zelene a zimnú údržbu ciest/miestnych komunikácií a chodníkov (malé zariadenia) a investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov)“ Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková – 6A</p>
<p>Rozsah a oprávnené činnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov; - zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia; - investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu; - investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov);

	<ul style="list-style-type: none"> - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. - investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb. 			
Finančný plán	Región ⁵⁷	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	210 000,00	210 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	210 000,00	210 000,00	0,00
Názov opatrenia	Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach – 7.5			
Priradenie k k fokusovej oblasti PRV	<p>Primárna fokusová oblasť: 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach „Investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.“</p> <p>„Investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.“</p> <p>„Budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.“</p> <p>Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková – 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - Investície prispievajú k miestnemu rozvoju, vytvoria podmienky pre nové ekonomické aktivity na vidieku, ktoré umožnia vznik nových pracovných príležitostí a rozvoj malých podnikov vo vidieckych oblastiach.</p>			
Rozsah a oprávnené činnosti	<ul style="list-style-type: none"> - investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.; - investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.; 			

⁵⁷ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	- budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.			
Finančný plán	Región ⁵⁸	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	209 400,00	209 400,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	209 400,00	209 400,00	0,00

Tabuľka č. 20.Z: Opatrenia IROP - akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu

Názov opatrenia	Podpora podnikania a inovácií			
Priradenie k ŠC IROP	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií			
Rozsah a oprávnené činnosti	Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev			
Finančný plán	Región ⁵⁹	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	470 588,24	400 000,00	70 588,24
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	470 588,24	400 000,00	70 588,24
Názov opatrenia	Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach			
Priradenie k ŠC IROP	5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach			
Rozsah a oprávnené činnosti	<p>B Dopravné prepojenie a dostupnosť sídel v rozsahu: B1. Investície do cyklistických trás a súvisiacej podpornej infraštruktúry Popis oprávnenej aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám, - rekonštrukcia cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám, 			

⁵⁸ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

⁵⁹ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	<ul style="list-style-type: none"> - budovanie verejného osvetlenia v priamej nadväznosti na výstavbu, alebo rekonštrukciu cyklotrasy, - vyhradenie jazdných pruhov pre cyklistov, - Investície do doplnkovej infraštruktúry - chránené parkoviská pre bicykle, cyklostojany, nabíjacie stanice pre elektrobicykle, odpočívadlá, - systémy automatickej požičovne bicyklov, hygienické zariadenia <p>B2. Zvyšovanie bezpečnosti a dostupnosti sídiel</p> <p>Popis oprávnenej aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom, súčasťou môžu byť: vnútorné a/alebo vonkajšie informačné tabule; stacionárne informačné systémy, - budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách ako: budovanie alebo rekonštrukcia nadchodov, podchodov; budovanie alebo rekonštrukcia chodníkov; odstraňovanie úzkych miest v doprave; odstraňovanie bariér; budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia prvkov na ochranu zraniteľných účastníkov dopravy - cyklisti, chodci; budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia vodorovného a zvislého dopravného značenia vrátane svetelnej signalizácie; budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia verejného osvetlenia v priamej nadväznosti na bezpečnosť dopravy a jej účastníkov; systémy pre privolanie pomoci v prípade núdze. <p>D. Infraštruktúra vzdelávania</p> <p>D1. Učebne základných škôl</p> <p>Popis oprávnenej aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učebníc základných škôl: stavebno-technické úpravy existujúcich priestorov za účelom vytvorenia učební; materiálno-technické vybavenie učební podľa typu učebne. <p>D2. Skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení</p> <p>Popis oprávnenej aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení (materských škôl): vybudovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia prostredníctvom stavebno-technických úprav materskej školy; materiálno-technické vybavenie materskej školy; úpravy areálu materskej školy (detské ihriská, športové zariadenia pre deti uzavretých aj otvorených areálov s možnosťou celoročnej prevádzky, záhrad vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania a pod.); 			
Finančný plán	Región ⁶⁰	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	238 947,37	227 000,00	11 947,37
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	238 947,37	227 000,00	11 947,37

⁶⁰ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

5.3.1 Opis monitorovacích a hodnotiacich opatrení stratégie CLLD

Pre potreby monitorovania a hodnotenia bol zostavený „Monitorovací a hodnotiaci rámec“, ktorý umožní už na začiatku zväžiť realnosť strategického cieľa, špecifických cieľov a rozvojových opatrení na území MAS Naše Považie. CLLD MAS Naše Považie nezahŕňa len opatrenia, ktoré budú realizované prostredníctvom osi 4 Leader PRV SR, ale v rámci implementácie CLLD MAS budú využité aj iné zdroje, čo je potrebné zohľadniť pri sledovaní dopadov, výsledkov a výstupov.

Hodnotiaci a monitorovací rámec bude slúžiť ako nástroj priebežného hodnotenia implementácie CLLD MAS pre najvyšší orgán, výkonný orgán, monitorovací výbor a kontrolný orgán. Ukazovatele, ktoré obsahuje hodnotiaci a monitorovací rámec, sa budú sledovať nasledovne:

- **Povinné monitorovacie ukazovatele pre MAS** – budú sledované ročne do konca roku 2020, resp. do konca roku 2023.
- **Povinné ukazovatele za opatrenia Programu rozvoja vidieka 2014 – 2020 a IROP 2014 – 2020** – budú sledované ročne do konca roku 2020, resp. do konca roku 2023.
- **Dodatočné monitorovacie ukazovatele** – budú sledované ročne do konca roku 2020, resp. do konca roku 2023 alebo len na konci roku 2020.

Dodatočné monitorovacie ukazovatele na úrovni strategického cieľa, špecifických cieľov a rozvojových opatrení (viď nižšie v tabuľkách) budú slúžiť pre monitorovanie priebehu a výsledku realizácie projektov v rámci implementácie stratégie a činnosti MAS vzhľadom k stanoveným cieľom. Sledovanie plnenia ukazovateľov bude zabezpečovať manažér MAS spolu s výkonným orgánom, monitorovacím výborom, pričom dosiahnuté hodnoty týchto ukazovateľov budú prezentované na začiatku každého roka pre všetky orgány občianskeho združenia. MAS bude ročne vypracovávať aj „Správu o činnosti MAS“. Posledná Správa o činnosti MAS bude predložená za rok 2020 (najneskôr do 31.3.2021).

Súčasťou Správy o činnosti MAS bude aj vyhodnotenie stanovených indikátorov uvedených v stratégii MAS.

Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom združenia a tvoria všetci členovia združenia, pričom na hlasovaní na zasadnutí najvyššieho orgánu má každý člen jeden hlas. V prípade rovnosti hlasov sa vykoná nové hlasovanie. Valné zhromaždenie vedie predseda združenia.

Valné zhromaždenie najmä:

- schvaľuje stanovky združenia, ich zmeny a doplnky
- schvaľuje integrovanú stratégiu rozvoja a jej prípadné zmeny alebo ďalšie rozvojové dokumenty
- volí a odvoláva členov predstavenstva
- volí a odvoláva členov dozornej rady
- schvaľuje plán činnosti výročnú správu
- schvaľuje rozpočet a správu o hospodárení
- rozhoduje o zániku, rozdelení alebo zlúčení združenia

Monitorovací výbor je kontrolným orgánom výberovej komisie a vykonáva svoju činnosť v prípade implementácie Integrovannej stratégie rozvoja územia.

Monitorovací výbor vykonáva najmä:

- volí spomedzi seba a odvoláva predsedu monitorovacie výboru, ktorý je povinný zúčastňovať sa na zasadnutí predsedníctva s hlasom poradným
- vykonáva hodnotenie, monitoring a hodnotenie realizácie projektov v rámci ISRU v zmysle svojho štatútu.

Výsledky implementácie Integrovannej stratégie rozvoja územia budú každoročne vyhodnocované na zasadnutí Valného zhromaždenia a následne zverejňované prostredníctvom informačného bulletinu. Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu sa podpisom zmluvy zaväzuje, že umožní výkon kontroly auditu zo strany oprávnených kontrolných zamestnancov v zmysle príslušných predpisov Európskeho Spoločenstva a predpisov SR a bude ako kontrolovaný subjekt pre výkone kontroly a auditu riadne plniť povinnosti, ktoré mu vyplývajú z uvedených predpisov. Predkladateľ projektu je povinný vytvoriť oprávneným kontrolným orgánom vykonávajúcim kontrolu a audit primerané podmienky na riadne a včasné vykonanie kontroly a poskytnúť im bezodkladne potrebnú súčinnosť.

Oprávnení zamestnanci orgánov kontroly a auditu sú:

- Poverení zamestnanci PPA, Ministerstva pôdohospodárstva SR, Ministerstva financií SR, Najvyššieho kontrolného úradu SR, príslušnej správy finančnej kontroly
- Zamestnanci poverení kontrolným orgánom na kontrolu čerpania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu
- Riadne splnomocnení zástupcovia Komisie a Audítorského dvora
- Osoby prizvané kontrolnými úradmi

Predmetom výkonu kontroly na mieste je najmä:

- Overenie skutočného dodania tovaru, vykonanie prác alebo poskytnutie služieb
- Overenie, či MAS, resp. konečný prijímateľ projektu predkladá prostredníctvom monitorovacích správ správne informácie ohľadom fyzického pokroku realizácie projektu
- Overenie, či sú v účtovnom systéme MAS, resp. konečného prijímateľa projektu zaúčtované všetky skutočnosti, ktoré sa týkajú projektu žiadateľa
- Overenie prípadných príjmov z realizácie projektu
- Overenie dodržania pravidiel publicity

Postupy sebahodnotenia jednotlivých orgánov MAS a činnosti MAS

Jednotlivé orgány MAS Naše Považie budú pravidelne vyhodnocovať inštitucionálne zabezpečenie implementácie stratégie, a to konkrétne:

- Funkčnosť existujúcej organizačnej štruktúry MAS
- Funkčnosť manažmentu MAS
- Flexibilitu, účinnosť a oprávnenosť rozhodovacích postupov o stratégii a projektoch
- Schopnosť MAS zabezpečiť implementáciu stratégie a projektov
- Schopnosť MAS zabezpečiť monitoring a hodnotenie projektov

Ďalej pre výkonný orgán, výberovú komisiu MAS a monitorovací výbor budú dôležité aj nasledovné otázky sebahodnotenia:

Orgán	Otázky sebahodnotenia	Odpoveď
-------	-----------------------	---------

		(áno / nie)
Výkonný orgán	Predsedníctvo sa schádzalo minimálne dvakrát ročne	
	Predsedníctvo bolo stále uznášaniaschopné	
	Boli dodržané všetky termíny týkajúce sa činnosti orgánu	
	Boli pripravené všetky materiály na rokovania najvyššieho orgánu	
	Boli pripravené všetky dokumenty týkajúce sa činnosti MAS (napr. štatúty, pracovný a organizačný poriadok, atď.)	
	Spolupráca s ostatnými orgánmi MAS vrátane najvyššieho orgánu funguje plynule	
Výberová komisia	Komisia zasadala pravidelne, a to na základe projektových výziev	
	Komisia bola stále uznášaniaschopná	
	Zástupcovia RO, PPA a NSRV nemali výhrady proti činnosti komisie	
	Komisia spolupracuje s manažérom MAS a výkonným orgánom plynule	
	Boli dodržané všetky termíny týkajúce sa činnosti komisie	
	Boli pripravené všetky materiály týkajúce sa činnosti komisie	
Monitorovací výbor	Monitorovací výbor zasadal pravidelne podľa potreby, avšak minimálne raz ročne	
	Monitorovací výbor bol stále uznášaniaschopný	
	Zástupcovia RO, PPA a NSRV nemali výhrady proti činnosti výboru	
	Monitorovací výbor spolupracuje s manažérom MAS, výkonným orgánom plynule	
	Boli dodržané všetky termíny týkajúce sa činnosti výboru	
	Boli pripravené všetky materiály týkajúce sa činnosti výboru	

Všetky uvedené otázky budú na začiatku každého roka prerokované. Kontrolu sebahodnotenia uvedených orgánov vykoná kontrolný orgán MAS. V prípade odpovedi „nie“ príslušný orgán prerokuje danú oblasť a na základe toho vykoná potrebné opatrenia na odstránenie problému. Predmetom sebahodnotenia činnosti MAS je:

- priebeh implementácie stratégie,
- fungovanie kancelárie MAS.

Základom sebahodnotenia implementácie stratégie je pravidelné (minimálne raz za rok) číselné vyhodnocovanie vyššie uvedených ukazovateľov monitorovania a hodnotenia (výstup - úroveň

opatrení a výsledok - úroveň špecifického cieľa) za súčasného sledovania celkového vývoja územia v kontexte. Ukazovatele dopadu (úroveň strategického cieľa) sa vyhodnocujú na konci programového obdobia (rok 2020) a implementácie stratégie (rok 2022). V súčinnosti s PPA ďalej MAS vyhodnocuje indikátory povinne stanovené v PRV SR. Správy o monitorovaní pripravuje kancelária MAS, ktorá má k dispozícii údaje v podobe kvantifikovaných ukazovateľov (ich aktuálne hodnoty k dátumu monitorovania) na základe pravidelných zberov údajov z monitorovacích správ projektov od jednotlivých konečných prijímateľov. Správy o monitorovaní sú ďalej podkladom pre zostavenie „Správy o činnosti MAS“ a tie slúžia následne ako vstup pre nezávislé hodnotenie implementácie CLLD i ako podklad pre RO pre hodnotenie implementácie všetkých vybraných opatrení v rámci CLLD MAS vrátane posúdenia ako tieto prispievajú k realizácii cieľov PRV SR.

Výkonný orgán na každom svojom zasadnutí prerokuje správy o monitorovaní a vydá k nim stanovisko. Správa spolu so stanoviskom je postúpená Monitorovaciemu výboru MAS, ktorý zasadá minimálne raz ročne a ktorý správu prerokuje a schváli/neschváli, pričom hodnotí, či implementácia stratégie postupuje v súlade s jej cieľmi. V prípade, že zistí nezrovnalosti alebo odklon od cieľa, neplánované objektívne dôvody pre nevyužívanie alokovaných zdrojov v jednotlivých opatreniach, alebo vysoké požiadavky v rámci iných opatrení, vykoná návrh na zmeny v implementácii stratégie, tak, aby sa sledovali navrhované strategické a špecifické ciele. Návrhy na zmenu v implementácii stratégie zabezpečí kancelária MAS a schvaľuje najvyšší orgán MAS. Pre samohodnotenie inštitucionálneho zabezpečenia činnosti MAS si Výkonný orgán zostaví tabuľky sebahodnotenia, ktoré zohľadnia vyššie uvedené kritériá a bodovací systém v prvom roku prevádzky MAS, konkrétne do 12 mesiacov od uskutočnenia prvej výzvy.

1. Monitorovanie ako nástroj riadenia je pravidelná činnosť zameraná na sledovanie plnenia stanovených cieľov na jednotlivých úrovniach implementácie PRV SR 2014 – 2020 a IROP prostredníctvom systematického zberu a vyhodnocovania údajov a informácií.
2. Cieľom monitorovania stratégie CLLD je sledovanie plnenia jej cieľov pričom výsledky patria k dôležitým informáciám vo vzťahu k fyzickému pokroku realizácie stratégie CLLD.
3. Monitorovacie ukazovatele slúžia pre monitorovanie priebehu a výsledku stratégie CLLD a projektov v rámci jej implementácie. Povinné monitorovacie ukazovatele v zmysle metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD sú uvedené v zmluve o poskytnutí NFP.
4. MAS pri stanovení monitorovacích ukazovateľov zabezpečí, aby definovanými ukazovateľmi boli pokryté všetky kľúčové aktivity, ktoré sú pre MAS nevyhnutné pre správnu implementáciu stratégie CLLD.
5. V nadväznosti na vyššie uvedené MAS definuje ukazovatele nasledovným spôsobom:
  - a) PRV SR 2014 – 2020:
    - úroveň programu: povinné ukazovatele stanovené RO pre PRV,
    - úroveň fokusových oblastí: povinné ukazovatele stanovené RO pre PRV.
  - b) IROP:
    - úroveň programu: povinné ukazovatele stanovené RO pre IROP,
    - úroveň špecifických cieľov: povinné ukazovatele stanovené RO pre IROP.
  - c) Dodatočné (vlastné) ukazovatele MAS:
    - ukazovatele priorít,

- ukazovatele špecifických cieľov/fokusových oblastí,
  - ukazovatele opatrení/podopatrení.
- d) sebahodnotenie MAS v oblastiach:
- implementácie stratégie CLLD vrátane 7 kľúčových znakov LEADER,
  - implementačného procesu,
  - riadiaceho procesu,
  - propagácie a vzdelávanie členov MAS.

K jednotlivým ukazovateľom musia byť zo strany MAS stanovené cieľové hodnoty, popis spôsobov overovania, frekvencie a získavania navrhovaných monitorovacích ukazovateľov.

6. Hodnotenie je nástroj riadenia a prostriedok, ktorým sa prispieva k zvýšeniu kvality, efektívnosti a účinnosti implementácie stratégie CLLD a naplnenia jej cieľov.
7. MAS je v rámci hodnotenia povinná vykonať:
  - a) **Strednodobé hodnotenie (mid-term)** v polovici implementácie stratégie CLLD (v roku 2020, najneskôr do 30.6.2020) s cieľom posúdiť výstupy a výsledky intervencie. Posudzuje sa celá stratégia CLLD, pričom výsledok posúdenia a hodnotenia má vplyv na jej aktualizáciu. Strednodobé hodnotenie predkladá MAS spolu so „Správou o implementácii stratégie CLLD“.
  - b) záverečné hodnotenie (ex-post) na základe vyhodnotenia monitorovacích ukazovateľov s ohľadom na ich prínos pre naplnenie cieľov stratégie CLLD a prínos pre územie MAS. Hodnotenie je zamerané na celkovú účinnosť a efektívnosť vynaloženia finančných prostriedkov EPFRV a EFRR.
8. Hodnotenie v zmysle ods. 7. tejto kapitoly vykonáva nezávislý hodnotiteľ, pričom by mali byť zohľadnené špecifiká v jednotlivých oblastiach sebahodnotenia v zmysle ods. 5, písm. d) a taktiež vyhodnotenie kľúčových znakov LEADER – prínos pre územie MAS v oblasti siedmich kľúčových znakov LEADER.
9. Zber monitorovacích ukazovateľov na projektovej úrovni sa zabezpečuje najmä prostredníctvom ŽoNFP a monitorovacích správ. Časť ukazovateľov sa získava aj administratívnym spôsobom, ako napr. celkové verejné výdavky, alebo počty podporených operácií.
10. V stratégii CLLD bude vypracovaný hodnotiaci rámec (plán, druhy a postupy hodnotenia stratégie CLLD, spôsob zapracovania výsledkov hodnotenia do stratégie CLLD) vrátane siedmich kľúčových znakov LEADER v zmysle kapitoly 10. Systému riadenia CLLD.
11. V rámci sebahodnotenia MAS sú stanovené postupy vrátane popisu spôsobov overovania, frekvencie a získavania monitorovacích ukazovateľov v nasledovných oblastiach:
  - a) implementácie stratégie CLLD vrátane 7 kľúčových znakov LEADER,
  - b) implementačného procesu,
  - c) riadiaceho procesu,
  - d) propagácie a vzdelávanie členov MAS.
12. V rámci PRV SR 2014 – 2020 monitorovanie na úrovni projektu pozostáva z monitorovania:
  - počas realizácie projektu,
  - pri ukončení projektu,

- po ukončení projektu,
  - počas udržateľnosti projektu.
13. MAS v rámci opatrenia 19.2 predkladá vždy k 31.3 roka n+1 „**Správu o implementácii stratégie CLLD**“ v zmysle vypracovaného vzoru, ktorý zverejní gestor CLLD.
  14. Základnými zdrojmi údajov do Správy o implementácii stratégie CLLD sú:
    - a) údaje z ITMS2014+ (relevantné len pre projekty IROP);
    - b) monitorovacie správy realizovaných projektov v rámci implementácie stratégie CLLD;
    - c) administratívne údaje ako sú napr. súbory informácií, štatistiky a pod.
  15. Prijímateľ projektov v rámci implementácie stratégie CLLD je povinný predkladať kópiu monitorovacích správ a kópiu záverečnej ŽoP na príslušnú MAS.
  16. RO pre PRV a/alebo PPA môže v prípade potreby vyzvať prijímateľov po ukončení realizácie projektu na predloženie dodatočných informácií o zrealizovanom projekte pre účely monitorovania. Pre účely hodnotenia môže byť prijímateľ vyzvaný nezávislými hodnotiteľmi na predloženie dodatočných informácií nevyhnutných pre hodnotenie programu (vybraná vzorka prijímateľov).
  17. Formuláre monitorovacích správ v rámci PRV SR 2014 – 2020 pre jednotlivé opatrenia zverejní PPA na svojom webovom sídle. Presný spôsob predkladania správ bude špecifikovaný v príručke pre prijímateľa.
  18. Nedosiahnutie plánovanej hodnoty monitorovacích ukazovateľov pri preukázaní externého vplyvu nemusí byť spojené s finančnou sankciou vo vzťahu k prijímateľovi.

IDENTIFIKÁCIA RIZÍK IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE CLLD A POPIS OPATRENÍ NA ICH ELIMINÁCIU

Z finančného a procesného hľadiska a taktiež z hľadiska ľudských zdrojov je potrebné zadefinovať možné riziká počas implementácie stratégie CLLD a popísať opatrenia na ich elimináciu. Riziká, ktoré môže vzniknúť počas implementácie, sú nasledovné:

- Riziko omeškania realizácie projektových aktivít

Jedným z rizík implementácie stratégie CLLD predstavuje omeškanie realizácie projektov konečných prijímateľov v súvislosti s vykonávaním verejného obstarávania (napríklad zrušenie súťaže).

Opatrenia na elimináciu rizika:

Už pri príprave verejného obstarávania zabezpečiť a vytvoriť vhodné podmienky pre samotný vznik riadnej hospodárskej súťaže. V procese opisu predmetu zákazky ho určiť dostatočne všeobecne a tým zabezpečiť široký okruh riešení a dodávateľov, liberalizovať možnosti na trhu. Postupovať dôsledne s cieľom zabrániť narušeniam postupov verejného obstarávania, jeho transparentnosti a férovosti. Postupovať transparentne a primerane počas celého procesu verejného obstarávania. Riadne určiť predpokladanú hodnotu zákazky a príslušný postup k nej s dôrazom na zákonnosť postupu a predošlé skúsenosti z verejného obstarávania.

- Finančné riziko

Ďalším rizikom pri realizácii projektov konečných prijímateľov môže byť nepredvídané zvýšenie výdavkov na stavebné práce, nepredvídateľné v čase prípravy projektovej dokumentácie, žiadosti o NFP a realizácie verejného obstarávania, ktoré môžu vzniknúť pri realizácii prác.

Opatrenia na elimináciu rizika:

Opatrením na elimináciu tohto rizika je najmä dôsledné spracovanie výkazu výmer projektov a samotných rozpočtov. Výkaz výmer a rozpočet projektu musia byť stanovené autorizovaným projektantom s dlhoročnými skúsenosťami s realizáciou podobných projektov. Taktiež súčasťou súťažných podkladov na výber dodávateľov stavebných prác musí byť aj projektová dokumentácia, a teda účastník súťaže bude mať možnosť zhodnotiť, či vypracovaná výkresová časť korešponduje s požadovaným výkazom výmer. Podstatné je, aby získané finančné prostriedky boli vynaložené na vykrytie finančných nákladov spojených s obstaraním stavebných prác v súlade s princípmi efektívnosti, hospodárnosti a účelnosti. Dôležité je, aby vzťahy medzi dodávateľmi stavby a žiadateľmi boli riadne zmluvne zabezpečené.

- **Personálne riziko**

V rámci kancelárie MAS spočíva riziko aj v nezostavení projektového tímu vhodného na implementáciu stratégie. Zamestnanci kancelárie by mali tvoriť fungujúci celok, mali by poskytovať komplexné a odborné informácie členom a žiadateľom o NFP. Taktiež by mali disponovať odbornými znalosťami a skúsenosťami.

Opatrenia na elimináciu rizika:

Eliminácia rizika spočíva v zostavení projektového tímu so skúsenosťami z oblasti LEADER a MAS.

- **Riziko nedostupnosti údajov pre včasné a spoľahlivé sledovanie hodnôt míľnikov**

Opatrenia na elimináciu rizika:

MAS „HŠ-M“ má stanovený mechanizmus na zber a vyhodnocovanie dát a mechanizmus monitorovania a hodnotenia.

SPÔSOB HODNOTENIA MULTIPLIKAČNÝCH EFEKTOV

Popis spôsobu hodnotenia multiplikačných efektov sa nachádza v kapitole 7.5 tejto stratégie.

5.3.2. Monitorovacie ukazovatele

V období rokov 2014 – 2020 bude preukazovanie napĺňania cieľov vo forme jasne merateľných ukazovateľov pre výstupy, zobrazené v tabuľkách nižšie uvedených.

Napĺňanie cieľov stratégie CLLD MAS Naše Považie sa bude preukazovať prostredníctvom nasledujúcich ukazovateľov pre výstupy:

Tabuľka č. 21: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	67 144
Počet obyvateľov podporenej MAS	67 144
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B)	8

Tabuľka č. 22: Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2023
---------------------------	-----------------------------

Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	1 088 000,00
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)	62 000,00

Tabuľka č. 23: Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet podporených podnikov	podnik	11
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	11
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	podnik	2
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	podnik	1
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	3
Zamestnanosť v podporených subjektoch verejného a neziskového sektora	FTE	0

Tabuľka č. 24: Vlastné ukazovatele

Úroveň	Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Opatrenie: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev (5.1.1)	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	počet	11
	Počet podnikov, ktorým sa poskytne nenávratný finančný príspevok	počet	11
	Počet novovytvorených pracovných miest	počet	1
Opatrenie: Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	3

	Počet zrekonštruovaných učební ZŠ/skvalitnených MŠ	počet	3
Opatrenie: Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov 4.1. - Investície do hmotného majetku, ktoré zlepšujú celkovú výkonnosť poľnohospodárskeho podniku	Počet podporených projektov	počet	4
	Celkové investície (v EUR) (verejné a súkromné)	EUR	40 0000,00
	Počet novovytvorených pracovných miest	počet	4
Opatrenie: Investície do hmotného majetku – 4.2 4.2. - Investície do hmotného majetku, ktoré sa týkajú spracovania, uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych výrobkov	Počet podporených projektov	počet	4
	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	EUR	400 000,00
	Počet novovytvorených pracovných miest	počet	4
Opatrenie: Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikania 6.4. - Investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností	Počet podporených projektov	počet	2
	Celkový objem investícií	EUR	217 777,78
	Počet novovytvorených pracovných miest	počet	2
Opatrenie: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach – 7.2 7.2. - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých	Počet podporených obcí	počet	3
	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	EUR	250 000,00
	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných) - Počet obyvateľov za obce/združenia obcí v rámci	počet	10 000

druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	realizovaných projektov (jedinečné, tzn vylúčené sú viacnásobne úspešné obce)		
Opatrenie: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach – 7.4 7.4. - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	Počet podporených obcí	počet	3
	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	EUR	250 000,00
	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných) - Počet obyvateľov za obce/združenia obcí v rámci realizovaných projektov (jedinečné, tzn vylúčené sú viacnásobne úspešné obce)	počet	10 000
Opatrenie: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach – 7.5 7.5. - Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	Počet podporených obcí	počet	2
	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	EUR	90 000,00
	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných) - Počet obyvateľov za obce/združenia obcí v rámci realizovaných projektov (jedinečné, tzn vylúčené sú viacnásobne úspešné obce)	počet	7 500
Opatrenie: Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD (5.1.1)	Podporené aktivity	počet	1
Opatrenie: Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER Príprava a vykonávanie projektov spolupráce MAS 19.3. – Príprava a vykonávanie činností	Počet podporených projektov spolupráce	počet	3
	Počet spolupracujúcich MAS	počet	5

spolupráce miestnej akčnej skupiny			
Opatrenie: M19 - Chod miestnej akčnej skupiny a animáciach 19.4. – Podpora na prevádzkové náklady a oživenie	Počet podporených aktivít	počet	1

Tabuľka č. 25: Povinné ukazovatele špecifických cieľov/fokusových oblastí a opatrení/podopatrení:Kód / ID

	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Fokusová oblasť 3A			
4.1	Počet podporených podnikov s investíciami v poľnohospodárskych podnikoch	počet	4
4.1	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	400 000,00
4.1	Počet vytvorených miest prostredníctvom podporených projektov	Počet	4
Fokusová oblasť 2A			
4.2	Počet podporených podnikov s investíciami v poľnohospodárskych podnikoch	počet	4
4.2	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	400 000,00
4.2	Počet vytvorených miest prostredníctvom podporených projektov	Počet	4
Fokusová oblasť 6A			
6.4	Počet podnikov, ktoré prijali pomoc na investície do nepoľnohospodárskych aktivít	Počet	2
6.4	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	98 000,00
Fokusová oblasť 6B			
7.2	Počet projektov investujúcich do malej infraštruktúry vrátane obnoviteľných zdrojov	Počet	3
7.4	Počet projektov podporujúcich miestne základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	Počet	3
7.5	Počet projektov investujúcich do rekreačnej infraštruktúry a rozvoja cestovného ruchu	Počet	2
7.2, 7.4, 7.5	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	590 000,00
19.3	Počet schválených MAS	Počet	1
	Celkové výdavky na podporu operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja (časť PRV)	EUR	62 000,00

19.4	Celkové výdavky na podporu prevádzkových nákladov Chod miestnej akčnej skupiny a animácie stratégie miestneho rozvoja	EUR	400 000,00
	Populácia majúca prospech z nových alebo zlepšených služieb / infraštruktúry	Počet	27 500,00
Fokusová oblasť 6C			
7.3	Počet projektov investujúcich do širokopásmového infraštruktúry a prístupu, vrátane e-government služieb	Počet	N/A
7.3	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	N/A
Špecifický cieľ 5.1.1 – aktivita: financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD			
O0241	Počet podporených MAS (5.1.1)	Počet	1
Špecifický cieľ 5.1.1 – aktivita: zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev			
CO08	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch (5.1.1)	FTE	11
CO29	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové (5.1.1)	Počet	2
CO28	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové (5.1.1)	Počet	1
CO28	Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora (5.1.1)	Počet	11
Špecifický cieľ 5.1.1 – aktivita: zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev - – podpora marketingových aktivít			
CO28	Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora (5.1.1)	Počet	0
CO08	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch (5.1.1)	FTE	0
Špecifický cieľ 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach			
O0158	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry (5.1.2)	Počet	6

6. Finančný rámec

Stratégia miestneho rozvoja MAS Naše Považie má celkový rozpočet 3 463 360,37 Eur, z toho príspevky z EFRR v rámci opatrení Integrovaného regionálneho operačného programu by mali predstavovať celkom 1 303 903,46 Eur a vlastné zdroje konečných prijímateľov sú 489 675,13 Eur, príspevky z EPFRV v rámci opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2014- 2020 a zo štátneho rozpočtu v rámci týchto opatrení je 1 150 000,00 Eur a vlastné zdroje žiadateľov predstavujú 519 777,78 Eur. Príspevok na chod MAS Predstavuje 400 000,00 Eur, z toho 62 000,00 v rámci opatrení PRV SR 2014-2020 a 338 000,00 v rámci opatrenia IROP.

6.1 Financovanie stratégie CLLD

Tabuľka č. 26: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

	SPOLU EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (maximálny limit podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	2 453 000,00 €
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	2 053 000,00 €
Chod MAS a animácie	400 000,00 €

Tabuľka č. 27: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov

	Fond	Typ regiónu	Spolu v EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (maximálny limit podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	EPFRV	MR	2 453 000,00 €
	EFRR		
	-	VR	-
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	EPFRV	MR	2 053 000,00 €
	EFRR		
	-	VR	-
Chod MAS	EFRR	MR	338 000,00 €
	-	VR	-
Animácie	EPFRV	MR	62 000,00 €
	-	VR	-

Pozn.: Financovanie chodu MAS vrátane animácií musí byť v súlade s kapitolou 6.2 Systému riadenia CLLD.

Tabuľka č. 28: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov

	Región	PRV				IROP				SPOLU			
		EPFRV	ŠR	VZ	spolu	EFRR	ŠR	VZ	spolu	fondy	ŠR	VZ	spolu
operácie v rámci stratégie CLLD	MR	816 000,00	272 000,00	519 777,78	1 607 777,78	965 000,00	0,00	471 842,11	1 436 842,11	1781000,00	272 000,00	991 619,88	3044619,88
	VR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
chod MAS	MR	0,00	0,00	0,00	0,00	338 000,00	0,00	17 789,47	355 789,47	338 000,00	0,00	17 789,47	355 789,47
	VR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
animácie	MR	46 500,00	15 500,00	0,00	62 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	46 500,00	15 500,00	0,00	62 000,00
	VR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SPOLU	MR	862 500,00	287 500,00	519 777,78	1 669 777,78	1303000,000	0,00	489 631,58	1 792 631,58	2165500,00	287 500,00	1009409,36	3462409,36
	VR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	spolu	862 500,00	287 500,00	519 777,78	1 669 777,78	1303000,000	0,00	489 631,58	1 792 631,58	2165500,00	287 500,00	1009409,36	3462409,36

6.2.Finančný plán pre opatrenia

	PRV : IROP
pre stratégie mimo BSK (viac rozvinutý región):	47 : 53
pre stratégie v rámci BSK (viac rozvinutý región):	-

Tabuľkač. 29: Sumárna tabuľka finančného plánu

Opatrenie stratégie CLLD	Fond	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
Opatrenie: Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev (5.1.1)	EFRR	MR	90 909,00	50 000,00	0,00	40 909,00	0,00
		VR	-	-	-	-	-
Opatrenie: Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev (5.1.1)	EFRR	MR	909 091,00	500 000,00	0,00	409 091,00	0,00
		VR	-	-	-	-	-
Opatrenie: Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach: Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel (5.1.2)	EFRR	MR	263 157,89	250 000,00	0,00	13 157,89	0,00
		VR	-	-	-	-	-
Opatrenie: Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach: Infraštruktúra vzdelávania (5.1.2)	EFRR	MR	173 684,21	165 000,00	0,00	8 684,21	0,00
		VR	-	-	-	-	-
Opatrenie: M04 - Investície do hmotného majetku 4.1. - Investície do hmotného majetku, ktoré zlepšujú celkovú výkonnosť poľnohospodárskeho podniku	EPFRV	MR	400 000,00	150 000,00	50 000,00	200 000,00	0,00
		VR	-	-	-	-	-
Opatrenie: M04 - Investície do hmotného majetku 4.2. - Investície do hmotného majetku, ktoré sa týkajú spracovania, uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych výrobkov	EPFRV	MR	400 000,00	150 000,00	50 000,00	200 000,00	0,00
		VR	-	-	-	-	-

Opatrenie: M06 - Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikania 6.4. - Investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností	EPFRV	MR	217 777,78	73 500,00	24 500,00	119 777,78	0,00
		VR	-	-	-	-	-
Opatrenie: M07 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach 7.2. - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	EPFRV	MR	250 000,00	187 500,00	62 500,00	0,00	0,00
		VR	-	-	-	-	-
Opatrenie: M07 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach 7.4. - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	EPFRV	MR	250 000,00	187 500,00	62 500,00	0,00	0,00
		VR	-	-	-	-	-
Opatrenie: M07 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach 7.5. - Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	EPFRV	MR	90 000,00	67 500,00	22 500,00	0,00	0,00
		VR	-	-	-	-	-
Opatrenie: Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD (5.1.1)	EFRR	MR	355 789,47	338 000,00	0,00	17 789,47	0,00
		VR	-	-	-	-	-
	EPFRV	MR	62 000,00	46 500,00	15 500,00	0,00	0,00

Opatrenie: M19 - Chod miestnej akčnej skupiny a animácie 19.4. – Podpora na prevádzkové náklady a oživenie		VR	-	-	-	-	-
---	--	----	---	---	---	---	---

Tabuľka č. 30: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu

	PRV (EPFRV) : IROP (EFRR)
Stratégia CLLD mimo BSK (viac rozvinutý región):	47 : 53
Stratégia CLLD v rámci BSK (viac rozvinutý región):	-

Tabuľka č. 31: Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	Rozpočet na opatrenie	Oprávnený prijímateľ – verejný sektor (označiť „X“)	Oprávnený prijímateľ – neverejný sektor (označiť „X“)
Zakladanie nových mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	50 000,00 €		X
Podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev	500 000,00 €		X
Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach: Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel	250 000,00 €	X	
Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach: Infraštruktúra vzdelávania	165 000,00 €	X	
M04 – Investície do hmotného majetku 4.1. - Investície do hmotného majetku, ktoré zlepšujú celkovú výkonnosť poľnohospodárskeho podniku	400 000,00 €		X
Opatrenie: M04 - Investície do hmotného majetku 4.2. - Investície do hmotného majetku, ktoré sa týkajú spracovania, uvádzania na trh a/alebo vývoja poľnohospodárskych výrobkov	400 000,00 €		X

M06 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti	98 000,00 €		X
M07 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach 7.2. - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	250 000,00 €	X	
M07 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach 7.4. - Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	250 000,00	X	
M07 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach 7.5. - Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	90 000,00	X	
Celkový rozpočet podľa sektorov	----- ----	1 005 000,00 €	1 048 000,00 €
Percentuálny pomer zamerania stratégie	----- ----	48,95 %	51,05 %

7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť

7.1. Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia

Stratégiu miestneho rozvoja MAS Naše Považie charakterizuje prierezový zámer rozvoja zamestnanosti v území. Vyplýva z identifikácie potrieb územia, na základe ktorej sa práve potreba dostatku práce a dostatok príležitostí pre ekonomickú aktivitu stala hlavnou prioritou.

Tá je následne do stanovených cieľov a opatrení premietnutá prostredníctvom prioritné oblasti rozvoja poľnohospodárstva a vidieckeho cestovného ruchu.

Z vízie, identifikovaných potrieb, definovaných problémov a stanovených cieľov a opatrení, ale aj zo vstupných analýz územia vyplýva, že územie svojim charakterom, rozvinutosťou priemyselnej výroby a polohou v regióne vykazuje nevyhovujúce štatistiky zamestnanosti a perspektív jej rozvoja za predpokladu neriešenia aktuálneho stavu.

Zároveň stratégia vychádza z myšlienky efektívneho využívania existujúcich zdrojov v regióne. Z hľadiska zvyšovania zamestnanosti v území pôsobnosti MAS prostredníctvom implementácie stratégie miestneho rozvoja sa jedná o tri oblasti riešenia problémov v regióne. Prvá časť je zameraná na vytváranie podmienok a podporu samoživiteľov, teda živnostníkov a samostatne hospodáriacich roľníkov. Prioritne je orientovaná na poľnohospodárstvo, remeslá a služby. Druhá časť sa orientuje na podporu existujúcich a vznikajúcich malých a mikro podnikov, či už ide o prevádzky zamerané na poľnohospodárstvo, výrobu alebo služby a to prioritne vo vidieckom cestovnom ruchu. Týmto stratégia podporuje vytváranie pracovných miest v podporených podnikoch a pôsobí ako ekonomický stimul v regióne. Ďalšie opatrenia stratégie sa orientujú na zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a pracovných zručností obyvateľstva. V rámci stratégie rozvoja územia MAS naše Považie chceme prispieť k rozvoju tradičných odvetví v regióne, s využitím miestneho potenciálu, avšak za predpokladu inovatívnych prístupov, moderných technológií a za predpokladu prepájania s ostatnými oblasťami ako cestovný ruch, životné prostredie.

Vzhlľadom na explicitnú koncentráciu vysokohodnotných prírodných a kultúrnych zdrojov mikroregiónu MAS Naše Považie vytvára priamu konšteláciu smerovania k trvalo-udržateľnému rozvoju, a to dvomi skupinami alternatív. Na jednej strane vytvára široké portfólio činností pre „ekonomický rast“ územia, na druhej strane vytvára podmienky pre jeho udržateľný rozvoj. Trvalá udržateľnosť ekonomického rastu je zabezpečená opatreniami CLLD vytvárajúcimi nové pracovné príležitosti a doplnkové ekonomické príjmy pre miestnych obyvateľov.

Celkove bude v rámci implementácie stratégie CLLD na území MAS Naše Považie vytvorených 19 pracovných miest na plný úväzok v súvislosti s investíciami vytvorenými v rámci jednotlivých projektov. 11 pracovných miest je monitorovacím kritériom pre opatrenia IROP zamerané na podporu mikro a malých podnikov, 8 pracovných miest bude vytvorených v rámci opatrení PRV, ktoré sú orientované na poľnohospodárske odvetvie.

Informačná spoločnosť

CLLD MAS Naše Považie je zameraná i na informatizáciu a prepojenie informovanosti priamo v území. Uplatňuje sa vo viacerých opatreniach CLLD MAS Naše Považie.

Horizontálne priority vidieckej politiky EÚ

Rozvoj ľudského potenciálu

Komparatívny súlad je daný predovšetkým rozvojom vzdelávania – potreby získavania moderných vedomostí a zručností. Druhým aspektom je realizácia integrovanej stratégie cez projekty na báze spoločnej spolupráce a partnerstva.

Zvýšenie integrácie vidieka do informačnej spoločnosti: v prípade realizácie CLLD stratégie územia MAS Naše Považie je rešpektovanie tohto princípu cez projekty Opatrenia M07 -

Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach na vidieku a Opatrenia 19 Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER .

Zlepšenie spravovania vidieka

Zlepšenie spravovania vidieka je dané uplatnením samotného prístupu Leader, ktorý prináša zmenu prístupu k rozvoju vidieka, spravovaniu verejných a súkromných zdrojov a vidieckeho územia.

7.2. Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV

Celkové zameranie stratégie CLLD a z nej vyplývajúci výber cieľov, ktoré sú jej súčasťou, má priamu súvislosť s cieľmi Programu rozvoja vidieka 2014 – 2020, ktorými sú:

- Posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora
Daný cieľ sa bude napĺňať prostredníctvom podpory aktivít zameraných na zvýšenie efektivity všetkých výrobných faktorov a dosiahnutie nárastu pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve. Implementáciou stratégie sa budú dávať do popredia aktivity, ktoré napomôžu pôdohospodárskym podnikom zvýšiť svoj podiel na domácom trhu, aj exportných trhoch. Opatrenia v rámci stratégie boli zostavené so zreteľom na potrebu podpory predaja domácej produkcie, na podporu spolupráce medzi aktérmi dodávateľského reťazca a na podporu miestnych trhov. Pri implementácii stratégie budú uprednostnené také projekty, ktoré sa zaviazujú napomôcť zvýšeniu predaja domácich tradičných výrobkov pri zachovaní ľudových tradícií. Takisto napĺňanie cieľov stratégie bude smerovať k rastu pridanej hodnoty domácich produktov zvyšovaním kvality domácej poľnohospodárskej produkcie a tiež podporou projektov na zvýšenie štandardu dobrých životných podmienok zvierat. Činnosti podporených projektov budú smerovať k zvýšeniu energetickej efektívnosti, konkrétne podporou energeticky úsporných technológií.
- Udržateľný manažment prírodných zdrojov a prispôsobovanie sa klimatickým zmenám
MAS sa pri podpore tohto cieľa zameria na projekty, ktoré budú zvyšovať energetickú efektívnosť a zvyšovať podiel využívania nevyužitého potenciálu OZE. Daný cieľ chceme naplniť prostredníctvom investícií do technológií a inovatívnych postupov pre produkciu obnoviteľných zdrojov energie.
- Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest
Podporením rozvoja podnikania sa posilní stabilita pracovných miest, a tým aj ekonomika vidieka. Činnosti MAS budú smerovať k rozvoju diverzifikácie nepoľnohospodárskych činností a rozvoju podnikania mikro a malých podnikov vo vidieckych oblastiach. Budeme vytvárať podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych oblastí, čo bude smerovať k znižovaniu nezamestnanosti v regióne.

V občianskom združení Naše Považie majú výrazné zastúpenie ženy, ale i mladí ľudia. Pomer mužov a žien v členskej základni je vyvážený. Ženy tvoria 23,47 % členskej základne, čo predstavuje 23 členiek. Pri voľbe členov predsedníctva a revíznej komisie sa kládol dôraz na skúsenosti, ale i aktivitu a ochotu pracovať na rozvoji celého územia mikroregiónu. V súkromnom sektore prezentovanom občanmi majú výrazné zastúpenie mladí ľudia do 35 rokov.

Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou Miestnej akčnej skupiny Naše Považie je v súlade s horizontálnymi prioritami politík Európskej Únie a s horizontálnymi prioritami vidieckej politiky EÚ.

Marginalizované rómske komunity

Intervencia navrhnutá cez niektoré vybrané opatrenia PRV SR 2014 - 2020 CLLD MAS Naše Považie bude mať v krátkodobom i dlhodobom horizonte pozitívne dopady na tieto komunity. Ide najmä o Opatrenie M07 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach a Opatrenie 1.2 Vzdelávanie a informovanie - Začleňovanie sociálne znevýhodnených skupín obyvateľov do života regiónu. V území MAS Naše Považie sa však v súčasnosti nenachádzajú marginalizované rómske komunity. Národnostné menšiny na území sú zastúpené veľmi nevýrazne a sú plne etablované a začlenené do spoločnosti.

Rovnosť príležitostí

V prípade rovnosti príležitostí deklarovaná stratégia miestneho rozvoja vytvára možnosti tvorby nových príležitostí a zapojenia rôznych beneficentov do „tvorby“ vlastných dodatočných ekonomických príjmov. V stratégii sa to konkrétne odráža zvýhodnením „žien a mladých ľudí“ v rámci bodovacích kritérií hodnotenia projektov. Celkovo CLLD MAS Naše Považie vytvára podmienky pre stabilizáciu domácich obyvateľov a zvýšenie kvality ich života.

Prínosy k životnému prostrediu

Stratégia je zvolená tak, aby prostredníctvom výberu cieľov a im zodpovedajúcich priorít, ako aj prostredníctvom špecifických cieľov umožňovala podporiť udržateľný rast, a teda konkrétne umožňovala:

- dosiahnuť environmentálne udržateľné využívanie jednotlivých zložiek životného prostredia,
- prispieť k efektívnejšiemu využívaniu prírodných zdrojov a udržateľnému hospodáreniu s nimi;
- prispieť k efektívnejšiemu využívaniu energetických zdrojov zameraných na podporu energetickej efektívnosti v podnikoch, ako aj verejných infraštruktúrach
- podporiť udržateľné využívanie energetických zdrojov prostredníctvom investičných priorít zameraných na podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie
- podporovať technológie priaznivé vo vzťahu k životnému prostrediu a tým zmierňovať zhoršovanie jeho kvality.
- zabezpečiť vhodné podmienky pre život obyvateľov a hospodárske aktivity predchádzaním rizík vyplývajúcich zo zmien klímy.

Z hore uvedeného vyplýva, že stratégia je zostavená tak, aby smerovala k podpore a zabezpečeniu environmentálnej udržateľnosti hospodárskeho rozvoja. Implementačné aktivity stratégie CLLD budú smerovať k zachovaniu vyhovujúceho stavu jednotlivých zložiek životného prostredia aj pre budúce generácie.

7.3. Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP

Jednotlivé opatrenia našej stratégie sú previazané s konkrétnymi vybranými opatreniami IROP pre obdobie 2014 – 2020. Opatrenia, ktoré sú predmetom stratégie, medzi sebou navzájom

súvisia a zároveň na seba logicky nadväzujú, čím prispievajú k hodnotovému naplneniu strategického cieľa. Stratégia je zameraná na podporu zamestnanosti vytváraním vhodných podmienok podnikania, či už založením nových mikro a malých podnikov, alebo podporou existujúcich mikro a malých podnikov. Implementáciou stratégie miestneho rozvoja sa pri plnení špecifického cieľa: „Podporiť tvorbu a udržanie miestnych pracovných príležitostí prostredníctvom rozvoja poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych aktivít“ budeme zameriavať na zníženie odlivu mladých ľudí, ako aj ťažko zamestnateľných z regiónu. Týmto chceme zvýšiť počet trvalo bývajúcich na území MAS a plnením ďalšieho špecifického cieľa budeme zabezpečovať zvýšenie kvality života obyvateľov. Cieľom je zvýšiť konkurencieschopnosť územia, zvýšiť kvalitu sociálnej a technickej infraštruktúry, prostredníctvom realizácie projektov chceme zatraktívniť územie a vzhľad obcí tak pre obyvateľov, ako aj pre návštevníkov. Ďalším cieľom je prispieť k skvalitneniu vybavenia a kapacít základných a materských škôl v obciach.

7.4. Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

7.4.1. Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať

Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí

PHSR obce je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja tej ktorej obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Prioritné oblasti rozvoja: hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj, doprava a komunikácie, technická infraštruktúra, odpadové hospodárstvo, životné prostredie, sociálna oblasť a zdravotníctvo, školstvo a šport, kultúra, propagácia a cestovný ruch, administratíva a bezpečnosť, informatizácia obce. PHSR všetkých členských obcí sú postavené na rovnakých cieľoch a prioritách.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja 2013 – 2023

Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja 2013 – 2023 - PHSR je strednodobý rozvojový dokument, ktorý bol vypracovaný v súlade s prioritami a cieľmi ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie kraja. PHSR TSK 2013 – 2023 je základným strednodobým rozvojovým dokumentom, ktorý zahŕňa prioritné oblasti: hospodárska, sociálna, environmentálna.

Stratégia rozvoja vidieka Trenčianskeho samosprávneho kraja 2013 – 2020

Stratégia rozvoja vidieka Trenčianskeho samosprávneho kraja 2013 – 2020 bude vychádzať z existujúcej výskumnej infraštruktúry a formou spolupráce bude vytvárať prostredie na podporu inovácií, prenos poznatkov do praxe, transfer technológií, na podporu inkubátorov, start - up a tvorbu a rozvoj klastrov vrátane pilotných inovačných aktivít. Tieto aktivity budú úzko prepojené na spoločenské výzvy EÚ a regiónu v oblasti pôdohospodárstva a rozvoja vidieka najmä prostredníctvom Európskeho inovačného partnerstva (EIP). EIP by malo slúžiť ako „spojka“ medzi podnikateľskou sférou (farmári, potravinári, lesníci, MSP), vedou, poradenstvom a ostatnými partnermi v regióne a zároveň ako „spojka“ na prepojenie zoskupení

s podobnými cieľmi v rámci Európy. EIP je prostriedkom na otvorenie diskusií medzi podnikateľmi a vedecko - výskumnými kapacitami na jednej strane o ponuke výskumných organizácií pre prax a na druhej strane o reálnych potrebách malých a stredných podnikateľov.

Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika

Cieľom programu je prostredníctvom spoločných cezhraničných projektov riešiť spoločné výzvy prihraničných regiónov. Program je zameraný na nasledujúce oblasti:

- podpora investovania podnikov do výskumu a inovácií a vytváranie prepojenia a synergií medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a vysokoškolským vzdelávacím prostredím;
- investície do vzdelávania, odbornej prípravy a školení za účelom získavania zručností a celoživotného vzdelávania, a to vypracovaním a naplňovaním spoločných programov vzdelávania, odbornej prípravy a školení;
- zachovanie, ochrana, propagácia a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva; ochrana a obnova biologickej rozmanitosti, ochrana a obnova pôdy a podpora ekosystémových služieb, vrátane siete NATURA 2000 a ekologickej infraštruktúry;
- podpora právnej a správnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi a inštitúciami.

7.4.2. Synergie a komplementarity

Stratégia MAS Naše Považie je zostavená v súlade s inými strategickými dokumentmi a ich prioritami, cieľmi:

- Stratégia Európa 2000 Európa 2020 je desaťročná stratégia Európskej únie pre rast a zamestnanosť, ktorá bola predstavená v roku 2010. EÚ stanovila päť hlavných cieľov, ktoré chce dosiahnuť do konca roka 2020. Týkajú sa zamestnanosti, výskumu a vývoja, klímy/energetiky, vzdelávania, sociálneho začlenenia a zníženia chudoby.
- Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020 určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie.
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky patrí medzi základné strategické a koncepcné dokumenty, ktoré vymedzujú komplexný a systémový prístup štátu k regionálnemu rozvoju SR. Prioritne vychádza z analytického rámca hospodárskych, sociálnych, environmentálnych a územných rozvojových potrieb štátu.
- Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja 2013 – 2023 - PHSR je strednodobý rozvojový dokument, ktorý bol vypracovaný v súlade s prioritami a cieľmi ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie kraja. PHSR TSK 2013 – 2023 je základným strednodobým rozvojovým dokumentom, ktorý zahŕňa prioritné oblasti: hospodárska, sociálna, environmentálna.
- Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja tej ktorej obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Prioritné oblasti rozvoja: hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj, doprava a komunikácie, technická infraštruktúra, odpadové hospodárstvo, životné prostredie, sociálna oblasť a

zdravotníctvo, školstvo a šport, kultúra, propagácia a cestovný ruch, administratíva a bezpečnosť, informatizácia obce. PHSR všetkých členských obcí sú postavené na rovnakých cieľoch a prioritách.

Stratégia MAS Naše Považie je v súlade s Operačným programom Ľudské zdroje, konkrétne s prioritami:

PRIORITNÁ OS Č. 1: Vzdelávanie

PRIORITNÁ OS Č. 2: Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí

PRIORITNÁ OS Č. 3: Zamestnanosť

PRIORITNÁ OS Č. 4: Sociálne začlenenie

Opatrenia stratégie MAS sú zostavené so zreteľom na hore uvedené priority. Cieľom je prostredníctvom opatrení podporiť začlenenie mladých ľudí do pracovného procesu, takisto aj podporiť podnikateľské aktivity dlhodobo nezamestnaných a ťažko zamestnateľných skupín. Prostredníctvom opatrení zameraných na vzdelávanie takisto budeme zvyšovať vzdelanostnú úroveň a informovanosť týchto skupín obyvateľov o možnostiach zakladania nových foriem podnikania pri zachovaní vidieckeho charakteru a tradícií.

Integrovaná stratégia miestneho rozvoja MAS Naše Považie je v súlade aj so strategickými cieľmi Stratégie rozvoja vidieka Trenčianskeho samosprávneho kraja 2013 – 2020 konkrétne s nasledovnými prioritnými cieľmi:

1. Podpora prenosu znalostí a inovácie v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a vidieckych oblastiach.
2. Posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva a presadzovanie inovatívnych poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania lesov.
3. Podpora organizácie potravinového reťazca, dobrých životných podmienok zvierat a riadenie rizík v poľnohospodárstve.
4. Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom.
5. Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva.
6. Podpora sociálneho začlenenia, znižovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach.
7. Stratégia CLLD nadväzuje na priority Stratégie Európa 2020, ktoré sú zohľadnené v Partnerskej dohode SR na roky 2014 – 2020. Nadväznosť opatrení a špecifických cieľov stratégie CLLD na tematické ciele Partnerskej dohody SR na roky 2014 – 2020:
8. Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP, sektora poľnohospodárstva a sektora rybníctva a akvakultúry - zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárskych, potravinárskych a lesníckych podnikov prostredníctvom podpory zvýšenia výkonu poľnohospodárskych, potravinárskych a lesníckych formou investícií do technológií, strojov a stavieb (opatrenie 1.1 Podpora na rozvoj poľnohospodárskych podnikov)
9. Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily- zvýšenie podielu poľnohospodárskych podnikov, ktoré diverzifikovali svoju činnosť (opatrenie 1.5 Podpora

diverzifikácie smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam) a zabezpečenie kapitálu na podnikanie v oblasti cestovného ruchu

10. Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii - posilnenie spolupráce medzi verejných a súkromným sektorom prostredníctvom implementácie opatrení Leader
11. Investovanie do vzdelávania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručnosti a celoživotného vzdelávania - zabezpečenie dostupnosti odborných informácií v oblastiach spoločnej poľnohospodárskej politiky, ekologického poľnohospodárstva, znečistenia jednotlivých zložiek životného prostredia a pod. (opatrenie 4.1 Vzdelávanie v oblasti poľnohospodárstva a vidieckeho cestovného ruchu pri vytváraní pracovných miest).

Na území MAS Naše Považie bude zároveň realizovaná Regionálna integrovaná územná stratégia Trenčianskeho kraja na roky 2014-2020 s nasledovnými strategickými prioritami pre územie TSK:

1. Strategická priorita 1: Bezpečná a ekologická doprava v Trenčianskom kraji
2. Strategická priorita 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším službám
3. Strategická priorita 3: Mobilizácia kreatívneho priemyslu v Trenčianskom kraji
4. Strategická priorita 4: Zlepšenie kvality života v Trenčianskom kraji s dôrazom na životné prostredie

Stratégia CLLD v rámci svojich opatrení podporuje a dopĺňa jednotlivé investičné priority RIÚS TSK a pomáha tak v napĺňaní globálneho cieľa RIÚS: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Stratégia miestneho rozvoja MAS naše Považie nie je v rozpore s jednotlivými rozvojovými dokumentmi, ktoré sa aj na danom území budú realizovať, ale práve ich dopĺňa a podporuje svojimi opatreniami.

7.5. Popis multiplikačných efektov

Výsledky a výstupy implementácie stratégie CLLD a jednotlivých projektov budú šírené miestnou akčnou skupinou, jej členmi, konečnými prijímateľmi, realizátormi stratégie a partnermi MAS v rámci regionálnej a tiež nadregionálnej spolupráce. Informácie o zrealizovaných projektoch budú pravidelne zverejňované na webovom sídle MAS, v propagačných materiáloch (brožúry, letáky, časopis a pod.), pričom úspešné projekty zahŕňajúce pridanú hodnotu budú zaradené medzi príklady dobrej praxe. Základné informácie o implementácii stratégie a činnostiach MAS budú poskytovať nielen jej zamestnanci na propagačných podujatiach, seminároch, workshopoch, informačných dňoch ale taktiež aj členovia MAS na vlastných podujatiach (obecné kultúrno-spoločenské podujatia, športové aktivity občianskych združení, dni otvorených dverí podnikateľských subjektov a pod.). Výsledky implementácie stratégie CLLD budú popísané aj v Správe o implementácii stratégie CLLD. Do procesu šírenia výsledkov a výstupov implementácie stratégie CLLD a zrealizovaných projektov budú zapojené všetky záujmové skupiny združenia. Udržateľnosť výsledkov projektov podporí spolupráca zástupcov jednotlivých záujmových skupín na

komunitnej úrovni. Ich vzájomná spolupráca bude zárukou, že všetci zainteresovaní aktéri budú schopní trvalo udržiavať výstupy implementovanej stratégie CLLD. Multiplikačným efektopredkladanej stratégie budú aj vedomosti, skúsenosti a zručnosti získané v priebehu riešenia jednotlivých projektov v regióne MAS.

Multiplikačný efekt stratégie bude spočívať v rozvoji socio-ekonomických činností. Implementácia stratégie CLLD prispeje k tvorbe pracovných miest, čím sa podporí ekonomický rast celého regiónu. Zapojením celej komunity do procesu implementácie stratégie sa aktívne naštartuje vzájomná spolupráca záujmových skupín. Zástupcovia záujmových skupín budú aktívne zainteresovaní do implementácie stratégie s cieľom šírenia jej výsledkov a výstupov. Jedným z cieľov stratégie bude udržanie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu pri dodržaní prístupu zdola nahor, čo znamená, že o rozvoji územia budú rozhodovať miestni aktéri z daného územia.

SPÔSOB HODNOTENIA MULTIPLIKAČNÝCH EFEKTOV

Multiplikačné efekty bude hodnotiť kancelária MAS prostredníctvom kontroly napĺňania povinných ukazovateľov na úrovni PRV a na úrovni IROP. Taktiež budú multiplikačné efekty hodnotené monitorovacím výborom počas prípravy správ o implementácii stratégie CLLD. Šírenie výsledkov a výstupov bude kontrolované prostredníctvom krátkych ankiet na internetovej stránke MAS. V prípade, že sa verejnosť bude zapájať do odpovedí, získa kancelária spätnú väzbu a bude môcť doplniť prípadne vylepšiť šírenie výstupov implementácie stratégie CLLD. Najdôležitejším multiplikačným efektom stratégie CLLD je vytvorenie pracovných miest. Končené hodnoty budú uvedené v monitorovacích správach konečných prijímateľov, pričom doklady súvisiace s obsadením pracovných miest budú súčasťou žiadosti o platbu. Správnosť a relevantnosť údajov bude kontrolovať monitorovací výbor pri kontrole projektov v teréne, ktorý v prípade nejasností alebo nezrovnalostí vyzve konečného prijímateľa na opravu nedostatkov. V závere procesu hodnotenia žiadosti o platbu budú kontrolu na mieste vykonávať príslušní zamestnanci PPA resp. RO pre IROP. Z vyššie uvedeného vyplýva, že multiplikačné efekty stratégie bude dostatočne kontrolované.